

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

SIRA SAYISI: 592

Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Tokat Milletvekili Reşat Doğru'nun; Ardahan Milletvekili Ensar Öğüt'ün; İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak'ın; İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in; Bursa Milletvekili Sena Kaleli'nin; Gaziantep Milletvekili Mehmet Şeker ve 7 Milletvekilinin; Antalya Milletvekili Yıldırım Sapan'ın; Eskişehir Milletvekili Kazım Kurt ve İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'lu'nun; İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in; İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın;

Bursa Milletvekili Aykan Erdemir'in; İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Ankara Milletvekili Levent Gök'ün; Barış ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekili Bingöl Milletvekili İdris Baluken'in; İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkuulu'nun; Van Milletvekili Aysel Tuğluk'un; İstanbul Milletvekili Bülent Turan ve Ankara Milletvekili Cevdet Erdöl ile 69 Milletvekilinin; Tokat Milletvekili Reşat Doğru ve 2 Milletvekilinin; İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın; Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu'nun; Gaziantep Milletvekili Mehmet Şeker'in; Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve İstanbul Milletvekili Bülent Turan ile 1 Milletvekilinin Benzer Mahiyetteki Kanun Teklifleri ile Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile

Adalet Komisyonu Raporları

(1/918, 2/14, 2/25, 2/67, 2/214, 2/218, 2/335, 2/542, 2/571, 2/577, 2/876, 2/960, 2/1060, 2/1087, 2/1369, 2/1648, 2/1675, 2/1830, 2/1864, 2/1883, 2/1941, 2/1973, 2/1982, 2/2115, 2/2149)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

● 1/918 Esas Numaralı Tasarının

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 9
- Genel Gerekçesi 9
- Madde Gerekçeleri 12

● 2/14 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 31
- Genel Gerekçesi 31
- Madde Gerekçeleri 32
- Metni 33

● 2/25 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 35
- Genel Gerekçesi 35
- Madde Gerekçeleri 36
- Metni 37

● 2/67 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 38
- Katılma Yazıları 38
- Genel Gerekçesi 38
- Madde Gerekçeleri 39
- Metni 40

● 2/214 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 41
- Genel Gerekçesi 41
- Madde Gerekçeleri 42
- Metni 44

● 2/218 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 47
- Genel Gerekçesi 47
- Madde Gerekçeleri 48
- Metni 49

● **2/335 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	50
- Çekilme Yazısı	50
- Genel Gerekçesi	50
- Madde Gerekçeleri	51
- Metni	52

● **2/542 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	53
- Genel Gerekçesi	53
- Madde Gerekçeleri	54
- Metni	55

● **2/571 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	58
- Genel Gerekçesi	58
- Metni	59

● **2/577 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	60
- Genel Gerekçesi	60
- Madde Gerekçeleri	61
- Metni	62

● **2/876 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	63
- Genel Gerekçesi	63
- Madde Gerekçeleri	64
- Metni	65

● **2/960 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	66
- Genel Gerekçesi	66
- Madde Gerekçeleri	67
- Metni	68

• **2/1060 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	69
- Genel Gerekçesi	69
- Madde Gerekçeleri	71
- Metni	75

• **2/1087 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	77
- Genel Gerekçesi	77
- Madde Gerekçeleri	77
- Metni	78

• **2/1369 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	79
- Genel Gerekçesi	79
- Madde Gerekçeleri	80
- Metni	82

• **2/1648 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	83
- Genel Gerekçesi	83
- Madde Gerekçeleri	85
- Metni	87

• **2/1675 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	89
- Genel Gerekçesi	89
- Madde Gerekçeleri	90
- Metni	92

• **2/1830 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	93
- Genel Gerekçesi	93
- Madde Gerekçeleri	94
- Metni	95

● **2/1864 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	96
- Genel Gerekçesi	97
- Metni	98

● **2/1883 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	100
- Genel Gerekçesi	100
- Madde Gerekçeleri	101
- Metni	102

● **2/1941 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	103
- Genel Gerekçesi	103
- Madde Gerekçeleri	104
- Metni	105

● **2/1973 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	106
- Genel Gerekçesi	106
- Madde Gerekçeleri	107
- Metni	108

● **2/1982 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	109
- Genel Gerekçesi	109
- Metni	111

● **2/2115 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	112
- Genel Gerekçesi	112
- Madde Gerekçeleri	113
- Metni	114

• **2/2149 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı115
- Katılma Yazısı115
- Genel Gerekçesi115
- Metni118

• **Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu122**

• **Muhalefet Şerhleri130**

• **Alt Komisyon Raporu138**

• **Muhalefet Şerhi148**

• **Alt Komisyon Metni151**

• **Alt Komisyon Metnine Ekli Listeler175**

• **Adalet Komisyonu Raporu177**

• **Muhalefet Şerhleri190**

• **Tasarı Metni200**

• **Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin221**

• **Tasarı Metnine Ekli Listeler250**

• **Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metne Ekli Listeler252**

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü
Sayı: 31853594-101-900-2165

12/5/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığı’na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu’nca 5/5/2014 tarihinde kararlaştırılan “Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (1/918)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

I- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek, Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Buna göre, toplumsal barışı korumak ve yeni suçların işlenmesini önlemek bakımından ceza kanunları önemli bir işlev görmektedir.

Güvenlik tedbirine ilişkin kurallar ile suç için öngörülen ceza miktarı, ceza hukukunun evrensel temel ilkeleri ve Anayasa’nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak belirlenen ceza politikasına göre düzenlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suçta hangi ölçüde cezai yaptırım uygulanacağı ve nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği izlenen suç siyaseti gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirindedir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda, nitelikli hırsızlık suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suçların cezalarının bir miktar artırılması öngörülmektedir.

Öte yandan, çocukların ve kadınların toplum içinde maruz kaldıkları cinsel şiddet, bu kişileri ve toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların mağdurlarının, özellikle çocukların ikincil örselenmesini asgariye indirmek ve maruz kaldıkları fiille ilgili soruşturma ve kovuşturma makamları önünde tekrar tekrar ifade vermelerini engellemek gerekmektedir. Hukuk devletinin temel amaçlarından olan bireyin korunması ilkesi, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilmektedir.

Türk Ceza Kanununun “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” Bölümünde yer alan 102, 103, 104 ve 105 inci maddelerinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına yer verilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu Kanunun yaklaşık dokuz yıllık uygulamasında, belirtilen suçlarla ilgili bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu sorunların çözümü amacıyla cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar yeniden düzenlenmekte ve bu suçlar için öngörülen cezalar önemli ölçüde artırılmaktadır.

Diğer yandan, uyuşturucunun aile ve iş yaşamına, çocuklara ve bağımlının fiziksel ve ruhsal sağlığına verdiği zararların tarifi ve telafisi mümkün değildir. Bu çerçevede, Anayasanın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41 inci maddesinde, Devlete çocukların korunması için gerekli tedbirleri alma; “Gençliğin korunması” başlıklı 58 inci maddesinde ise, gençleri uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korumak için gerekli tedbirleri alma görevi verilmiştir.

Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile kullanma suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 188, 190 ve 191 inci maddelerinde yapılan değişiklikle, bu suçlar için belirlenen cezalar bir miktar artırılmakta ve uyuşturucu ve uyarıcı madde kullananlar hakkında uygulanan tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri daha etkin hale getirilmektedir. Ayrıca, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekmek suçunun cezasında önemli miktarda artış yapılmaktadır.

II- Yargılama faaliyeti yapan ilk derece ceza mahkemeleri arasında sulh ceza, asliye ceza ayırımının olması, bu mahkemeler arasında sık sık görev uyuşmazlığı sorununu gündeme getirmektedir. Sulh ceza, asliye ceza mahkemesi ayırımı hâkimlerin yetkilerinin belirlenmesi konusunda da sorunlara yol açmakta, tayinlerden sonra ayrı bir yetki kararnamesi çıkıncaya kadar yargılama faaliyetlerinin aksamasına neden olabilmektedir. Üstelik her iki mahkemede aynı usul kurulları uygulanması nedeniyle yargılamanın hızlanması bakımından bu ayırımın pratikte bir faydası bulunmamaktadır. Nitekim, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu uygulamasında sulh ceza mahkemesi ile asliye ceza mahkemesinin uyguladığı usul hükümleri arasında farklılıklar bulunmakta ve sulh ceza mahkemesi görev alanına giren suçlar bakımından duruşma yapılmaksızın ceza kararnamesi ile davalar sonuçlandırılabilmekteydi.

Ayrıca, mevcut sistemde, sulh ceza mahkemelerinde yargılama faaliyeti yanında müteferrik işler başlığı altında görülen işlerin miktarının çok fazla olması, ancak bu işlerin hâkimlerin terfilerinde dikkate alınmaması, bu işlerin önemsiz ya da niteliksiz kabul edilerek yeterince hassas ve dikkatli inceleme yapılmamasına neden olduğu sık sık dile getirilmektedir.

Tüm bu hususlar göz önünde bulundurularak, sulh ceza mahkemeleri kaldırılmakta ve bu mahkemelerin görev alanına giren suçların yargılaması asliye ceza mahkemelerine devredilmekte, ayrıca soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek üzere sulh ceza hâkimlikleri oluşturulmakta, böylelikle koruma tedbirlerine ilişkin ihtisaslaşmasının sağlanması, temel hak ve hürriyetlerin daha etkin bir şekilde güvence altına alınması ve yargılama faaliyetlerinin daha adil bir noktaya taşınması amaçlanmaktadır.

III- İdari yargı ilk derece mahkemelerince verilen nihai kararların bir kısmı bölge idare mahkemesince, kalan kısmı ise Danıştay tarafından denetlenmektedir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinde itiraz üzerine bölge idare mahkemelerinde kesinleşecek davalar sayılmış olup, bunlar dışındaki tüm davalar temyiz üzerine Danıştay tarafından incelenmektedir. Bu uygulama sebebiyle idare ve vergi mahkemelerinin nihai karara bağladığı dosya toplamının yaklaşık yüzde yetmişi Danıştay’da yüzde otuzu ise bölge idare mahkemelerinde denetlenmektedir. Anılan iş yükü sebebiyle Danıştay’a gelen dosyaların kesinleşme süresi uzamaktadır. Bu bağlamda idari yargıda istinaf kanun yolunun getirilmesi konusu öteden beri yargı paydaşları arasında tartışılmaktadır.

Tartışmaların sonucunda varılan mutabakata bağlı olarak Tasarıyla bölge idare mahkemeleri istinaf mercii olarak yapılandırılmaktadır. Buna göre başvuru usulü ile inceleme ve yargılama usulüne ilişkin hükümler getirilmekte ve bölge idare mahkemelerince verilecek karar türleri yeniden düzenlenmektedir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci ve 46 ncı maddelerinde yapılan değişiklikler istinaf kanun yolunun temel düzenlemelerini oluşturmaktadır. 45 inci maddede yapılan değişiklikle, ilk derece mahkemelerince verilecek ve kesin olması sebebiyle istinaf ya da temyiz yoluna başvurulamayacak kararlar düzenlenmektedir. Aynı zamanda istinaf incelemesi için bölge idare mahkemelerine gelen davaların incelenme ve karara bağlanma usulü hükme bağlanmaktadır.

2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesinde yapılan değişiklikle, istinaf mahkemelerince karara bağlanacak konulardan hangisinin temyiz yolu ile Danıştay’a gideceği belirlenmekte olup, bu maddede tahdidi olarak sayılan bu konular dışındaki davaların bölge idare mahkemelerinde istinaf incelemesi neticesinde kesinleşmesi öngörülmektedir. Böylece Danıştay’ın temyizen karara bağladığı iş yükünün yaklaşık yüzde seksen oranında azaltılarak Danıştay’ın içtihat mahkemesi rolünün güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun ilgili bazı hükümleri de değiştirilerek bölge idare mahkemelerinin teşkilat yapısı, istinaf kanun yolu incelemesine uygun hale getirilmektedir.

IV- 5235 sayılı Kanun, 26/9/2004 tarihinde kabul edilmiştir. Bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle ikinci kez esas yargılaması yapılması ve bu suretle ilk derece mahkemesinde söz konusu olabilecek hukuka aykırılıkların maddi yönden de telafi edilmesi ve süratle adalete erişimin sağlanması amaçlanmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2 nolu Protokolü gereğini yerine getirmek amacıyla kurulması düşünülen bölge adliye mahkemelerinin işler hale getirilmesi amacıyla 5235 sayılı Kanun ve 5271 sayılı Kanunda konuyla ilgili hükümlere yer verilmiş bulunmaktadır. Aradan geçen süre zarfında değişen mevzuat ve konuyla ilgili yapılan çalışmalarda ortaya konan sorunlar tespit edilmiş olup, bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle karşılaşılabilecek tereddütler ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak çeşitli değişiklikler yapılmaktadır.

V- Yargı hizmetlerinin hızlandırılması, etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi amacıyla son dönemde birçok düzenleme yapılmıştır. Yapılan düzenlemelerle, yargı hizmetlerinin sunumunda belli bir mesafe kaydedilmiştir. Bununla birlikte, yargının işleyişinin en önemli sùjelerinden olan uygulayıcı kurumlar tarafından, mevzuattan kaynaklanan bazı sorunlar bulunduğu zaman zaman dile getirilmiş ve özellikle Yargıtay tarafından, kendi mevzuatlarında işleyişı kolaylaştırıcı mahiyette ve uygulamada tereddüde sebep olan bazı maddelerde değışiklik yapılması talep edilmiştir. Bu talepler de dikkate alınarak, ilgili kanunlarda değışiklikler yapılması amaçlanmaktadır.

Yargıtaydaki hukuk ve ceza dairesi sayılarının kanunla düzenlenmesi yerine, daireler arasındaki hukuk ve ceza olarak görev dağılımının, yıl içinde gelen dosya sayısına bağı olarak ihtiyaca göre Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenerek, dairelerin daha verimli çalışabilmeleri hedeflenmektedir. Ceza daireleri arasında işbölümünden kaynaklanan belirsizlikler nedeniyle, dosyaların daireler arasında gidip gelmesini en aza indirmek amacıyla, işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamedeki nitelendirme esas alınacaktır.

Öte yandan, 2010 yılında Anayasada ve Yargıtay Kanununda yapılan değışiklikler sonunda, Yargıtayın üye sayısında artış meydana gelmiştir. Üye sayısındaki artışa paralel olarak daha geniş bir temsili sağlamak amacıyla, önemli görevleri bulunan Birinci Başkanlık Kurulunun asıl üye sayısı sekizden onikiye çıkarılmakta; bu düzenlemeyle uyumlu olması amacıyla Kurula hukuk ve ceza dairelerinden seçilecek asıl ve yedek üyelerin sayıları da artırılmaktadır.

Ayrıca, yönetim işlerinde Birinci Başkanın yardımcısı olan Yargıtay Genel Sekreteri ile genel sekreter yardımcılarının seçimi ve nitelikleri konusunda yapılan düzenlemelerle Genel Sekreterliğin daha etkin ve verimli bir şekilde görev yapması amaçlanmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle iş bu tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Esrar maddesi, genellikle kırsal alanlarda yasadışı ekimi yapılan kenevir bitkilerinden elde edilmektedir. Diğer yandan, esrar maddesi, kolluk kuvvetleri tarafından ÷lkemizde en çok yakalanan, uyuşturucu bağımlıları tarafından en sık kullanılan ve vatandaşlarımızı önemli ölçüde tehdit eden uyuşturucu olma özelliğine sahiptir. Mevcut düzenlemede, münhasıran esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapanlara verilecek ceza bir yıldan yedi yıla kadar hapis olarak belirlenmiştir.

Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi suçü özellikle kırsal alanlarda yaygın bir şekilde işlenmeye devam ettiğinden, bu suç için öngör÷len cezanın istenen düzeyde bir caydırıcılık sağlamadığı gör÷lmektedir. ÷lkemiz açısından önemli bir tehdit unsuru olan, aynı zamanda terör örgütlerinin en önemli gelir kaynaklarından birini oluşturan yasadışı kenevir ekimi suçuyula daha etkin mücadele edebilmek amacıyla suç için öngör÷len ceza önemli miktarda artırılmaktadır.

Öte yandan, ceza adaleti bakımından, kişinin münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapması halinde, ceza miktarı daha az olacaktır.

Madde 2- Tasarıyla idari yargıda itiraz kanun yolu yerine istinaf kanun yolu kabul edildiğinden maddeyle Harçlar Kanununda gerekli uyum düzenlemesi yapılmaktadır.

Madde 3- Maddeyle, bölge idare mahkemelerinin istinaf kanun yoluna ilişkin faaliyetlerini etkin bir şekilde icra edebilmesi için ihtiyaç duyduğu yapı ve teşkilat düzenlenmektedir. Buna göre bölge idare mahkemeleri başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşacaktır. Bir bölge idare mahkemesinde en az iki daire bulunması, gerekli görülen hallerde Adalet Bakanlığının teklifi üzerine HSYK tarafından dairelerin sayısının artırılabilmesi ve azaltılabilmesi öngörülmektedir. Ayrıca maddeyle, bölge idare mahkemesi başkan ve üyeliklerine HSYK tarafından atama yapılacağı ve dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunacağı da hükme bağlanmaktadır.

Madde 4- Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yolunun yapılandırılması amacıyla bölge idare mahkemelerinin teşkilat yapısına, görevlerine, toplantı ve karar alma usulüne bu mahkemelere atanacak başkan, daire başkanı ve üyelerin niteliklerine ve bu mahkemelerde kurulacak müdürlüklere ilişkin düzenlemeler yapılmaktadır. Buna göre mevcut Kanunun 8 inci maddesinde düzenlenen bölge idare mahkemesinin görevleri maddeyle, 2576 sayılı Kanunun 3/A maddesi olarak yeniden düzenlenmekte ve “istinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak” görevi bölge idare mahkemesinin görevleri arasına alınmaktadır.

Mevcut Kanunun 9 uncu maddesinde düzenlenen “bölge idare mahkemesi başkanının görevleri” maddeyle Kanunun 3/B maddesiyle yeniden düzenlenmekte ve mahkeme başkanının bölge idare mahkemesi dairelerinden birine, başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna da başkanlık etmesi hükme bağlanmaktadır.

Yine maddeyle, Kanuna, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunu düzenleyen 3/C maddesi eklenmektedir. Başkanlar Kurulu daireler arasında işbölümünü belirlemekte, dairelerin hukuki ve fiili nedenlerle toplanamaması durumunda diğer dairelerden üye görevlendirmekte, idari yargıda istinaf yolunda, dairelerin benzer konularda birbiriyle çelişen kararlar vermesini önlemek amacıyla bu tür kararların Danıştay Başkanlığına gönderilmesini sağlamaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/D maddesiyle bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri de düzenlenmektedir. İdari yargıda ilk derece mahkemeleri olan idare ve vergi mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvuruları daireler tarafından karara bağlanacaktır. Daireler ayrıca yürütmenin durdurulması talepleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları da karara bağlayacaktır. Mevcut Kanunun 8 inci maddesinde bölge idare mahkemesinin görevleri arasında yer alan “yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözmek” görevi, dairelerin görevleri arasına alınmaktadır. Yine iki mahkemenin aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hallerde; yetkili mahkemenin tayinine karar vermek görevi de dairelerin görevleri arasında sayılmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/E maddesiyle bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanı ve üyelerinin nitelikleri ve atanmaları düzenlenmektedir. Buna göre bölge idare mahkemesi başkan ve daire başkanları birinci sınıf olmuş, üyeleri ise birinci sınıfa ayrılmış idari yargı hakim ve savcıları arasından HSYK tarafından atanacaktır. Bunların tamamının birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş olması da şarttır. Yine maddeyle, Danıştay üyeleri arasından bölge idare mahkemesi başkan ve daire başkanlıklarına atanma usulü hükme bağlanmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/F maddesiyle bölge idare mahkemesi dairelerinin toplantı ve karar alma usulü düzenlenmekte olup, dairelerin bir başkan ve iki üye ile toplanıp çoğunlukla karar verecekleri hükme bağlanmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/G maddesiyle bölge idare mahkemesi adalet komisyonları oluşturulmaktadır. Buna göre bölge idare mahkemesi adalet komisyonları mahkeme başkanının başkanlığında HSYK tarafından belirlenecek iki daire başkanından oluşacaktır. Ayrıca HSYK daire başkanları veya üyeler arasından iki yedek üye belirleyecektir. Başkanın yokluğunda asıl üyelerden kıdemlisi komisyona başkanlık edecek, asıl üyelerin yokluğunda ise yedek üyelerin kıdemlisi komisyona katılacaktır. Ayrıca komisyonun toplanma ve karar alma usulü de madde de düzenlenmektedir. Komisyonların görevleri düzenlenirken 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 113 üncü maddesinde düzenlenen adli yargı adalet komisyonunun görevlerine atf yapılmaktadır.

Maddeyle, Kanuna eklenen 3/H maddesiyle bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlüklerin kurulacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 5- Maddeyle, idari yargı ilk derece mahkemelerinde kurulması öngörülen müdürlükler düzenlenmektedir. Buna göre her idare ve vergi mahkemesinde bir yazı işleri müdürlüğü kurulacaktır. Ayrıca Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulacak ve her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunacaktır.

Madde 6- Maddeyle, 2576 sayılı Kanunda öngörülen tek hakimle çözümlenecek davalara ilişkin parasal sınırın her takvim yılı başında yeniden değerlendirilme oranında artırılması sırasında bin Türk Lirasını aşmayan bölümünün dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 7- Maddeyle, 2576 sayılı Kanuna geçici 20 nci madde eklenmekte ve Kanunla getirilen idari yargıda istinaf kanun yoluna ilişkin teşkilatlanmanın tamamlanması usulü düzenlenmektedir.

Madde 8- Tasarıyla, 2577 sayılı Kanunda yapılan düzenlemelerle itiraz kanun yolu kaldırılarak istinaf kanun yolu getirildiğinden yapılan değişikliklere uyum kapsamında bu maddede de değişiklik yapılmaktadır.

Madde 9- Tasarıyla, itiraz kanun yolu yerine istinaf kanun yolu getirildiğinden yapılan değişikliklere uyum kapsamında bu maddede de değişiklik yapılmaktadır.

Madde 10- İdari yargıda davaların tümü aynı usul takip edilmek suretiyle sonuçlandırılmaktadır. Ancak idari davaların bazıları, niteliği itibarıyla diğerlerinden farklıdır. Bu tür davaların geciktirilmeksizin karara bağlanması gerekmektedir. Bu bakımdan, gecikerek karar verilmesinde hem idare hem de davacılar bakımından katlanılması zor ya da imkânsız sonuçlar doğuracak sınırlı sayıdaki dava türünün, diğerlerine göre daha ivedi bir şekilde sonuçlandırılması gerekmektedir. Yargısal sürecin, süratle sonuçlandırılması özel önem taşıyan ihale, özelleştirme, acele kamulaştırma uyuşmazlıklarından kaynaklanan bazı davaların ivedilikle sonuçlandırılmaması halinde, hukuki belirsizlik doğmasına neden olmaktadır. Madde ile Avrupa örneklerinde olduğu gibi idari yargılamaya ivedi yargılama usulü kurumu kazandırılmaktadır.

Madde 11- 2577 sayılı Kanunun mevcut 45 inci maddesi itiraz kanun yolunu düzenlemektedir. Mevcut sistemde bölge idare mahkemeleri maddede sayılan konularda idare ve vergi mahkemelerince verilen kararları itirazın incelemekte ve kesin olarak karara bağlamaktadır. Ayrıca madde itiraza ilişkin usul hükümleri de getirmektedir. Maddeyle itiraz kanun yolu düzenlemesinden vazgeçilmekte ve istinaf kanun yolu hükme bağlanmaktadır. Buna göre idare ve vergi mahkemelerinin maddede

sayılan (konusu beşbin Türk Lirasını geçmeyen iptal ve tam yargı davalarında verilen kararlar, asker ailelerine yardımla ilgili işlemlere karşı açılan davalarda verilen kararlar, kamu görevlilerinin lojman ve izin işlemlerine karşı açılan davalarla ilgili verilen kararlar gibi) kararları kesin olup bu kararlar hakkında istinaf dahil herhangi bir kanun yoluna başvurulamamaktadır. Tahdidi olarak sayılan bu konular dışında idare ve vergi mahkemelerince verilen nihai kararlar istinaf yoluyla bölge idare mahkemelerince incelenecektir. Kararın tebliğinden itibaren 30 gün içinde istinaf yoluna başvurulabilecektir. İstinaf yoluna başvuru, temyiz yoluna başvurunun şekil ve usullerine tabidir. Ancak, bu yola başvurmak isteyen kişi dilekçesinde istinaf yolunda incelenmesi gereken bir uyumsuzluk için yanlış bir makâmı belirterek talepte bulunsa dahi bu talep konusu dosya istinaf mercii olan bölge idare mahkemelerine gönderilecektir.

Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verecektir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yapacak ve yine istinaf başvurusunun reddine karar verecektir.

Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verecektir. Bu halde bölge idare mahkemesi için esasına girecek ve esas hakkında yeniden bir karar verecektir. İşin esasına girilerek yapılacak inceleme sırasında ihtiyaç duyulması halinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilecektir. Bu durumda istinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

Yukarıda belirtildiği gibi istinaf incelemesinde kural, ilk derece mahkemesince verilen kararda tespit edilen maddi veya hukuki eksikliklerin istinaf mercii tarafından tamamlanarak nihai kararın da istinaf mercii tarafından verilmesidir. Ancak bu kuralın bir istisnası söz konusudur. Şayet ilk derece mahkemesinin 2577 sayılı Kanunun 14 ve 15 inci maddeleri uyarınca ilk inceleme üzerine vermiş olduğu bir karara karşı istinaf başvurusu yapılmış ve istinaf mercii bu başvuruyu haklı görmüş ise istinaf mercii bu kararı bozacak ve dosyayı kararı veren mahkemeye geri gönderecektir. Bunun gibi ilk derece mahkemesindeki davaya görevsiz ya da yetkisiz mahkeme tarafından yahut reddedilmiş ya da yasaklanmış hakim tarafından bakılmış olması halinde de, istinaf mercii kararı bozmak suretiyle dosyayı geri gönderecektir. Bölge idare mahkemesinin bu kararları kesindir.

Kanunun, Tasarıyla değiştirilmesi öngörülen 46 ncı maddesinde bölge idare mahkemesince verilen (düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında verilen kararlar, konusu yüz bin Türk Lirasını aşan tam yargı davaları ve idari para cezaları hakkında verilen kararlar gibi) bir kısım nihai kararlar aleyhine Danıştay nezdinde temyiz yoluna başvurulabileceği, 46 ncı maddede tahdidi olarak sayılan kararlar dışındaki nihai kararların ise kesin olup bu kararlar aleyhine temyiz yoluna başvurulamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Öte yandan, istinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkimin, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamayacağı öngörülmektedir.

İvedi yargılama usulüne tabi davalarda, doğrudan temyiz yoluna gidilmesi öngörüldüğünden istinaf yoluna başvurulamayacaktır.

Madde 12- Maddeyle, istinaf kanun yolu incelemesi sonucunda bölge idare mahkemelerince esas hakkında karara bağlanan dava türlerinden temyize tabi olanlar, tahdidi olarak sayılmak suretiyle düzenlenmektedir. Bölge idare mahkemesinin sayılan kararlarına karşı temyiz süresi onbeş gün olarak hükme bağlanmaktadır.

Madde 13- Maddeyle, ilk derece mahkemesi kararları yerine bölge idare mahkemesi kararları aleyhine temyiz yoluna başvurulması söz konusu olacağından mevcut kanunda yer alan temyiz dilekçesine ilişkin hükümlerde uyarılama yapılmaktadır.

Madde 14- Maddeyle, temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar düzenlenmektedir. Mevcut uygulamada verilen onama, düzelterek onama, kısmen onama ve kısmen bozma ile bozma şeklindeki karar türleri korunmaktadır.

Madde 15- Maddeyle, temyizen verilen karar üzerine ilk derece mahkemesi sıfatıyla karar veren Danıştay dairesi ve bölge idare mahkemesince yapılacak işlemler düzenlenmektedir. Buna göre bozulan dosya öncelikle incelenecek ve yeniden karara bağlanacaktır. Bölge idare mahkemesinin bozma kararına karşı ısrar etme hakkı olduğu düzenlenmektedir. Bozma kararına uyularak verilecek kararın temyizi halinde temyiz mercii bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak temyiz incelemesi yapacaktır.

Madde 16- Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yolunun kabul edilmesinin zorunlu sonucu olarak kanun yararına temyiz kurumunda değişiklik yapılmaktadır. Buna göre idare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar aleyhine kanun yararına temyiz yoluna başvurulabilecektir.

Madde 17- Maddeyle, kanun yoluna gidildiğinde yürütmenin durdurulmasını düzenleyen 52 nci maddede, itiraz kanun yolu yerine istinaf kanun yolunun getirilmiş olması sebebiyle ibare düzeltmeleri yapılmaktadır.

Madde 18- Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yoluna ilişkin hükümlerin getirilmesi ile karar düzeltmeye ilişkin hükümlerin yürürlükten kaldırılmasının zorunlu sonucu olarak Kanunun 55 inci maddesinde gerekli uyum değişiklikleri yapılmaktadır.

Madde 19- Geçici maddeyle idare ve vergi mahkemelerinin verdikleri nihai kararlar hakkında uygulanacak kanun yolu hükümlerinin belirlenmesinde; 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin Resmî Gazetede yayımlanacak göreve başlama tarihi esas alınmaktadır. Buna göre, idare ve vergi mahkemelerinin kararları Resmî Gazetede ilan tarihinden önce verilmiş ise bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce uygulanan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanacaktır. Şayet idare ve vergi mahkemelerinin kararları Resmî Gazetede ilan tarihinden sonra verilmiş ise bu Kanunla getirilen Kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Bir başka ifadeyle, Resmî Gazetede ilan tarihinden önce idare ve vergi mahkemelerince verilip henüz haklarında kanun yollarına müracaat edilmemiş kararlar hakkında bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce uygulanan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Resmî Gazetede ilan tarihinden önce idare ve vergi mahkemelerince verilip ilan tarihinden önce ya da sonra kanun yollarına müracaat edilen ve bozulmak suretiyle idare ve vergi mahkemelerine gönderilen dosyalar hakkında da ilk kararın verildiği tarihte uygulanan kanun yoluna ilişkin hükümler uygulanacaktır.

Öte yandan geçici maddenin yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edileceği de hükmü bağlanmaktadır.

Madde 20- Maddeyle, 2577 sayılı Kanunda öngörülen parasal sınırların her takvim yılı başında yeniden değerlendirilme oranında artırılması sırasında bin Türk Lirasını aşmayan bölümünün dikkate alınmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 21- Yargıtayda yirmi üçü hukuk, onbeşi ceza dairesi olmak üzere otuzsekiz daire bulunmaktadır. Maddeyle, Yargıtay dairelerinin hukuk veya ceza dairesi olarak sayıları belirtilemeksizin toplam otuzsekiz daire olduğu hükme bağlanmakta ve bunların kaçının hukuk kaçının ceza dairesi olacağına ve bu daireler arasındaki iş bölümüne ihtiyaca göre Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından karar verilmesi öngörülmektedir.

Madde 22- Maddeyle, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunu oluşturan daire başkanları ve üyelerin sayısı, daha katılımcı ve çoğulcu bir Kurul oluşturulmasını sağlamak amacıyla sekizden on ikiye çıkarılmaktadır. Yedek üyelerin sayısı da dörtten sekize yükseltilmektedir. Böylece daha çok sayıda daire başkan ve üyelerinin Birinci Başkanlık Kurulunda temsili sağlanarak Kurulun görevlerinin daha etkin bir şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 23- Maddeyle, otuzsekiz olarak öngörülen dairelerin hukuk veya ceza dairesi olarak sayılarının ve bunlar arasındaki işbölümünün Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenebilmesine imkân tanınmaktadır.

Başkanlar Kurulunun hazırladığı işbölümü karar tasarısı üzerinde Büyük Genel Kurulda değişiklik teklif edilebilmesi için gerekli üçte bir oranı onda bir olacak şekilde değiştirilmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrasında yapılan değişiklikle, ceza daireleri arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirmenin, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamedeki nitelendirmenin esas alınması benimsenmektedir. Böylece dava açılan belgedeki nitelendirmenin işbölümü bakımından görevli daireyi belirlemesi şeklindeki uygulamadan vazgeçilerek dosyaların zaman ve emek kaybına yol açmaksızın görevli daireye intikalinin sağlanması amaçlanmaktadır. Böylece, yeterli şüphe üzerine düzenlenen iddianamedeki nitelendirme yerine, yapılan yargılama neticesinde delillerin takdirinden sonra ulaşılan kanaat üzerine verilen mahkûmiyete ilişkin karardaki nitelendirmenin işbölümü bakımından görevli Yargıtay dairesini belirlemesi esası tercih edilmektedir.

Madde 24- Maddeyle, Birinci Başkanın onayıyla Yargıtayda genel sekreter yardımcısı olarak görev yapacak tetkik hâkimlerin niteliklerinde değişiklik yapılmaktadır. Buna göre genel sekreter yardımcısı olabilmek için birinci sınıf olmak şartı aranacaktır.

Madde 25- Maddeyle, Yargıtay Birinci Başkanı, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili seçilebilmek için gerekli olan kıdem süreleri artırılmaktadır. Anılan unvanlarda görev yapacak olanların Yargıtayda daha uzun yıllar görev yapan deneyimli ve tecrübe sahibi kişilerden olmaları aranmaktadır.

Madde 26- Maddeyle, Yargıtay Genel Sekreterinin nitelikleri, seçimi ve görev süresi düzenlenmektedir. Buna göre Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Yargıtay Birinci Başkanı tarafından seçilecektir. Genel Sekreter, kural olarak iki yıl görev yapacaktır. Yönetim işlerinde Birinci Başkanın yardımcısı olarak görev yapan Genel Sekreterin görevi, Birinci Başkanın görevinin daha önce sona ermesi halinde de sona erecektir. Görevi sona eren Genel Sekreterin bir kez daha seçilmesi mümkündür.

Madde 27- Maddeyle, Anayasanın 154 üncü maddesi uyarınca Yargıtay tarafından aday gösterilecek beş aday içinden Cumhurbaşkanınca seçilmesi öngörülen Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili için Yargıtay Büyük Genel Kurulunda aday gösterme sırasında her üyenin ancak bir adaya oy verebilmesi esası getirilmektedir. Böylece çoğulcu bir anlayışla belirlenen aday listesinin Cumhurbaşkanının seçimine sunulması öngörülmektedir.

Madde 28- Maddeyle, Kanunun 10 uncu maddesinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak 33 üncü maddede de değişiklik yapılmaktadır. Buna göre Birinci Başkanlık Kuruluna hukuk ve ceza daire başkanları arasından üçer asıl ve ikişer yedek üye; hukuk ve ceza dairelerinde üye olarak görev yapanlar arasından da üçer asıl ve ikişer yedek üye seçilecektir. Ayrıca Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için, üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şartı getirilmektedir.

Madde 29- Geçici maddeyle bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulunun, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlaması ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunması hükme bağlanmaktadır. Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunacaktır.

Tasarıyla üye sayısı artırılan Birinci Başkanlık Kurulunun üyelerinin yeniden belirlenmesi ve yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulunun, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirlemesine yönelik geçiş hükümleri getirilmektedir.

Madde 30- Maddeyle Adalet Bakanlığı teşkilatını düzenleyen 1992 sayılı Kanunun 20 nci maddesinde değişiklik yapılarak tasarıyla kurulan personel eğitim merkezleri, Bakanlık Eğitim Dairesi Başkanlığıyla ilişkilendirilmektedir.

Madde 31- Maddeyle, 1992 sayılı Kanuna 34/A maddesi eklenmekte ve Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı personelinin, adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimini yapacak olan personel eğitim merkezlerinin kuruluşu ve işleyişiyle ilgili gerekli düzenlemeler yapılmaktadır.

Madde 32- Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinde yapılan değişiklikle adli ve idari yargı hâkim ve savcılarına yönelik meslek içi eğitimin ücretsiz olarak yapılması sağlanmaktadır.

Madde 33- Maddeyle, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrasında yer alan ve asliye ticaret mahkemelerinin tek hakimli olduğunu düzenleyen hüküm değiştirilmektedir. Buna göre asliye ticaret mahkemeleri bazı davalar bakımından heyet mahkemeleri haline getirilmektedir.

Yeniden düzenlenen üçüncü fıkrafta ise asliye ticaret mahkemelerinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunması öngörülmektedir. Mahkeme önüne gelen davalar, kural olarak bir hâkim tarafından incelenecek ve karara bağlanacaktır. Ancak, maddede bentler halinde sayılan durumlarda yargılama heyet tarafından gerçekleştirilecektir. Bu düzenlemeyle, içeriği ve sonuçları itibarıyla son derece önem arz eden uyuşmazlıkların heyet halinde görülmesi benimsenmektedir. Heyet halinde bakılacak davalarla ilgili ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbir taleplerinin de heyet tarafından incelenmesi ve karara bağlanması öngörülmektedir.

Maddede sayılan ve heyet halinde görülmesi öngörülen uyuşmazlıklar dışında kalan hususların mahkeme hâkimlerinden biri tarafından incelenmesi ve karara bağlanması kabul edilmektedir. İşlerin başkan ve üyeler arasındaki dağılımının, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilmesi düzenlenmektedir.

Madde 34- Mevcut ceza muhakemesi sisteminde koruma tedbirlerine karar vermekle görevli müstakil bir hâkimliğin bulunmaması pratikte birçok farklı uygulama ve aksaklıkların yaşanmasına sebebiyet vermektedir. Koruma tedbirleri hakkında yetersiz gerekçeyle karar verilmesi; bu tür kararları veren mahkemeler arasında yeknesak bir uygulama bulunmaması; şüpheli hakkında tutuklama kararı veren hâkimin, dava açılması durumunda aynı dosya hakkında hüküm vermesi veya hükme katılması yoğun eleştirilere neden olmaktadır. Ayrıca, sulh ve asliye ceza mahkemeleri arasındaki görev ayırımının mahkemeler arasında adaletsiz bir iş dağılımına neden olduğu, bu bağlamda çalışma barışının zedelendiği, bu mahkemeler arasında verilen görevsizlik kararlarının yargılama sürecinin uzamasına sebebiyet verdiği, ayırımın hâkimler arasında hiyerarşik bir algıya neden olduğu da ifade edilmektedir.

Maddeyle, sulh ceza mahkemeleri kaldırılmakta ve sulh ceza mahkemelerinin yargılamaya ilişkin görevi asliye ceza mahkemesine devredilmektedir.

Diğer yandan, esas itibarıyla soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları almak ve işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmaktadır. Buna göre, ceza muhakemesinin soruşturma aşamasında gözlem altına alma, şüphelinin beden muayenesi ve vücudundan örnek alınması, yakalama emri, tutuklama, adli kontrol, arama ve elkoyma gibi ceza muhakemesi işlemleri veya bazı koruma tedbirleri hakkında karar verme yetkisi bu hâkimliklere ait olacaktır. Bu düzenleme her şeyden önce bu işlemler konusunda bir uzmanlaşma ve uygulama birliği sağlayacaktır.

Bu düzenleme sonrasında zaman içinde sulh ceza hâkimliklerinin birbirleriyle olan etkileşimlerinin sağlanmasıyla birlikte koruma tedbirleri alanında verilen kararlarda ülke genelinde bir standart yakalanması amaçlanmaktadır.

Belirtilen amaçlarla, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 10 uncu maddesinde değişiklik yapılmakta ve sulh ceza mahkemesi kapatılarak sulh ceza hâkimliği kurulmaktadır.

Madde 35- Tasarıyla, sulh ceza mahkemesinin kaldırıldığı ve sulh ceza hâkimliğinin görevinin soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği dikkate alınarak, asliye ceza mahkemesinin görevine ilişkin olarak 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde yer alan “sulh ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “hâkimliği” ibaresi eklenmektedir.

Madde 36- Maddeyle, Yargıtay daire başkanı ve üyeleri arasından bölge adliye mahkemesi başkanlığı ve daire başkanlıkları ile Cumhuriyet başsavcılığına atanma usulü yeniden düzenlenmektedir.

Madde 37- 5235 sayılı Kanunun 47 inci maddesinin mevcut üçüncü fıkrasında bölge adliye mahkemesinde görev yapan ve şahsi suçları nedeniyle haklarında yargılama yapılacak olan kişiler sayılırken “Bölge adliye mahkemesi başkan ve üyeleri” ifadesi kullanılmaktadır. Bu ifadenin “daire başkanları”nı kapsamadığı tartışmalarına yol açabileceği düşünülmektedir. Bu ifadenin “daire başkanları” ifadesi de eklenmektedir. Ayrıca, bölge adliye mahkemesi dairelerinin ilk derece mahkemesi sıfatıyla verdiği kararlara karşı temyiz yolunun açık olduğunu belirtmek bakımından üçüncü fıkraya cümle eklenmektedir.

Madde 38- 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandum neticesinde kabul edilen Anayasa değişikliği ile Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun sekreteryası Adalet Bakanlığından ayrılarak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu bünyesinde teşekkül ettirilmiştir. Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulu Başkanlığı ise varlığını devam ettirmektedir. Söz konusu Anayasa değişikliğinden sonra, adliyeler ilgisine göre hem Kurul hem de Adalet Bakanlığı Teftiş Kurulunca denetlenmektedir. 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde yeni teftiş sistemine uyumlu bir düzenleme yapılmaktadır.

Madde 39- Maddeyle, asliye ticaret mahkemelerinin bazı davalarda heyet halinde karar vermesine ilişkin olarak tasarıyla getirilen hükmün geçiş hükmü düzenlenmektedir.

Madde 40- Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesinin birinci fıkrası gereğince, bir yabancının Türk kanunlarına göre aşağı sınırı en az bir yıl hapis cezasını gerektiren ve 13 üncü maddede sayılanlar haricindeki bir suçlu yabancı ülkede Türkiye’nin zararına işlemesi ve Türkiye’de bulunması halinde Türkiye’de yargılama yapılabilmesi Adalet Bakanının istemine bağlıdır.

Kanunun “Rüşvet” suçunu düzenleyen 252 nci maddesinin onuncu fıkrası gereğince bir yabancının Türkiye zararına olarak dokuzuncu fıkradaki görevleri ifa eden yabancılara rüşvet vermesi eylemi Türkiye’de resen yargılama konusu yapılmaktadır. Ancak, bir yabancının bir Türk vatandaşı kamu görevlisine yabancı ülkede rüşvet vermesi eyleminde ise yabancı hakkında Kanunun 12 nci maddesi gereğince Adalet Bakanının istemi halinde soruşturma ve kovuşturma yapılabilir.

Başka bir ifadeyle mevcut duruma göre, yabancı bir ülkede bir yabancının Türkiye zararına başka bir yabancuya rüşvet vermesi, teklif etmesi, aracılık etmesi eylemleri resen soruşturulurken, Türk vatandaşına rüşvet vermesi, teklif etmesi, aracılık etmesi durumunda yabancının eylemi ancak Adalet Bakanının istemiyle yargılama konusu yapılabilir.

Öte yandan, 5/2/2004 tarihli ve 2004/6771 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile onaylanan Yolsuzluğa Karşı Ceza Hukuku Sözleşmesinin “Yetki” başlıklı 17 nci maddesinde bu şekilde bir izin sistemine yer verilmemiştir.

Maddeye eklenen fıkrayla, yabancı ülkede bir yabancının Türk kamu görevlisine rüşvet vermesi durumunda yabancı bakımından Türkiye’de resen soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Aynı şekilde nüfuz ticareti suçu bakımından da Adalet Bakanının istemi aranmayacaktır.

Madde 41- Yabancı bir ülkede işlenen ya da işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle ülkemizde bulunan bir yabancının iade edilebilmesi için Türk Ceza Kanununun 18 inci maddesi gereğince yabancı hakkında diğer bir ülkede kovuşturma başlatılması veya mahkûmiyet kararı verilmiş olması gerekmektedir. Ancak söz konusu maddede soruşturma aşamasında olan ceza takibatları yönünden geri vermeye imkân sağlayan bir düzenleme yer almamaktadır. Bu durum suçluların iadesi konusunda taraf olduğumuz ve Anayasanın 90 ncı maddesi uyarınca iç hukuk kuralı haline gelen uluslararası sözleşmelerle çelişmektedir. Bu nedenle maddede değişiklik yapılmakta ve suçluların iadesinin soruşturma aşamasında da mümkün hale gelmesi sağlanmaktadır.

Madde 42- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Söz konusu maddenin uygulamasında, bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiş olup, yapılması öngörülen değişikliklerle bunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin beşinci fıkrasında yer alan “suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunacağı”na dair suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali, bu suç mağdurlarının defalarca hastane veya Adli Tıp Kurumuna gitmelerine, buralarda müşahedeye tabi tutulmalarına ve maruz kaldıkları fiili tekrar tekrar

yaşamalarına neden olmaktadır. Esasen, akademik çevrelerde bu suçlara maruz kalanların ruh sağlığının mutlaka bozulmuş olduğu kabul edilmekte ve ruh sağlığının bozulması kavramından neyin anlaşılması gerektiği hususunda da tam bir mutabakat bulunmamaktadır. Yapılan değişiklikle söz konusu artırım nedeninin kaldırılması, buna karşılık maddenin birinci ve ikinci fıkrasında düzenlenen cezaların artırılması öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle, şüpheli, sanık veya hükümlüler bakımından lehe sonuç doğmaması amaçlanmaktadır.

Türk Ceza Kanununun 102 ve 103 üncü maddelerinde tanımlanan suçların temel şekli ile 105 inci maddesinde tanımlanan cinsel taciz suçu arasındaki ayırım ölçütü, fiziksel temastır. 105 inci maddede tanımlanan suçun oluşabilmesi için mağdurun vücuduna fiziksel bir temas söz konusu değildir. Buna karşılık, cinsel arzuların tatmini amacına yönelik olarak mağdurun vücuduna fiziksel temasta bulunulması halinde, mağdurun çocuk olup olmamasına göre 102 veya 103 üncü maddede tanımlanan suçlardan biri oluşmaktadır. Tasarıyla, bu iki maddede tanımlanan suçların temel şeklinden dolayı verilecek cezaların artırılması öngörüldüğünden, somut olayın özelliklerine göre ani hareketlerle yapılan cinsel saldırılar bakımından ceza miktarının suçun temel şeklinden daha az bırakılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu nedenle, maddenin birinci fıkrasına hüküm eklenmekte ve ani hareketle yapılan dokunuşta maddenin mevcut metnindeki cezanın verilmesi sağlanmaktadır. Diğer yandan, cinsel taciz suçuyla bir karışıklığa neden olabileceği mülahazasıyla “sarkıntılık” ibaresinin yerine “suçun ani hareketle işlenmesi” ibaresi tercih edilmiştir.

Fiiil vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, verilecek ceza artırılmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, bazı özel ilişkiler veya sıfatlar nedeniyle söz konusu suçun işlenmesi hali de bu suç bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, vesayet, üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık ilişkisi nedeniyle söz konusu suçların işlenmesi hâlinde verilecek cezalar artırılabacaktır.

Ayrıca, üçüncü fıkraya eklenen (e) bendiyle, insanların toplu olarak bir arada yaşamasının zorunlu olduğu kışla, ceza infaz kurumu, öğrenci yurdu, okul pansiyonu ve hastane gibi yerlerde bu suçların işlenmesi de artırım nedeni olarak kabul edilmektedir.

Maddenin birinci fıkrasında tanımlanan suçun temel şekli, yürürlükteki hükümde olduğu gibi şikâyet tabi bir suç olarak düzenlenmektedir. Kanunda açıkça belirtilen hallerde soruşturma ve kovuşturmanın şikâyet tabi olduğu, temel şekli şikâyetle bağlı olan suçun nitelikli hallerinin gerçekleşmesi durumunda artık şikâyet aranmaksızın soruşturma ve kovuşturma yapılabileceği ilkesi karşısında, suçun maddenin birinci fıkrasında düzenlenen temel şekliyle üçüncü fıkrasında tanımlanan nitelikli hallerinin birlikte gerçekleşmesi durumunda, soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi şikâyetle bağlı olmayacaktır.

Ayrıca, söz konusu suç nedeniyle mağdurun beden sağlığının bozulabileceği durumlarla karşılaşılabilir. Örneğin cinsel saldırı suçunun işlenmesiyle mağdur yaralanabilmekte, mağdura bir hastalık bulaştırılabilmekte ve hatta bu suçun işlenmesi sonucunda mağdur üreme yeteneğini kaybedebilmektedir. Bu gibi durumlarda, maddenin dördüncü fıkrası hükmüne göre, cinsel saldırı için başvurulacak cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanacaktır. Böylelikle Kanunun 103 üncü maddesinin beşinci fıkrasıyla da uyum sağlanmış olmaktadır.

Madde 43- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Söz konusu maddenin uygulamasında, bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiş olup, yapılması öngörülen değişikliklerle bunların giderilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin altıncı fıkrasında yer alan “suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, onbeş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunacağı”na dair suçun neticesi sebebiyle ağırlaşmış hali, 102 nci maddede yapılması öngörülen değişiklikler için belirtilen mülahazalarla kaldırılmaktadır. Buna karşılık maddenin birinci ve ikinci fıkrasında düzenlenen cezaların artırılması öngörülmektedir. Bu düzenlemeyle, şüpheli, sanık veya hükümlüler bakımından lehe sonuç doğmaması ve çocukların cinsel istismarı suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amaçlanmaktadır.

Maddenin birinci fıkrasına hüküm eklenmekte ve ani hareketli dokunuşta suçun temel şekline göre daha az ceza verilmesi sağlanmaktadır. Bu düzenlemeyle ilgili olarak 102 nci maddede yapılması öngörülen değişiklikler için belirtilen mülahazalar dikkate alınmaktadır.

Maddenin üçüncü fıkrasıyla, bazı özel ilişkiler veya sıfatlar nedeniyle söz konusu suçların işlenmesi hali de bu suç bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Bu kapsamda, üçüncü derece dahil kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey ana, üvey kardeş veya koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından işlenmesi hâlinde verilecek cezalar artırılacaktır.

Ayrıca, üçüncü fıkraya eklenen (b) bendiyle, insanların toplu olarak bir arada yaşamasının zorunlu olduğu yetiştirme yurdu, ceza infaz kurumu, öğrenci yurdu, okul pansiyonu ve hastane gibi yerlerde bu suçların işlenmesi de artırım nedeni olarak kabul edilmektedir.

Cinsel istismarın, onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı cebir veya tehditle işlenmesi hâlinde ya da bu durumda olmayan diğer çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde de verilecek cezanın artırılması öngörülmektedir.

Madde 44- Türk Ceza Kanununun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında düzenlenen cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunmak suçunun cezası artırılmaktadır.

Maddeye eklenen ikinci fıkrayla, birinci fıkrada tanımlanan suçun, arasında evlenme yasağı bulunan kişiler tarafından işlenmesi halinde şikâyet aranmaksızın, altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası verilmesi düzenlenmektedir. “Ensest” ilişkilerin, birinci fıkrada tanımlanan suçla nazaran daha ağır cezayı gerektiren ve soruşturulması veya kovuşturulması şikâyetle bağlı olmayan bir suç olarak tanımlanması suretiyle, bu suçla daha etkin mücadele edilebilmesi ve çocukların cinsel sömürsünün engellenmesi amaçlanmaktadır.

Bu düzenlemeye bağlı olarak, rızaya dayalı da olsa onbeş yaşının doldurmamış olan çocuklarla olan ensest ilişkisinin, 103 üncü maddede tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçu bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur oluşturduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

Maddeye eklenmesi öngörülen üçüncü fıkrayla, suçun koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından da işlenebileceği kabul edilerek, bu durumda, soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için şikâyet şartının aranmayacağı ve ikinci fıkrada öngörülen cezaya hükmolunacağı düzenlenmektedir.

Madde 45- Cinsel taciz suçu, Türk Ceza Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiş olup, mağdurun çocuk olması durumunda da aynı ceza verilmektedir. Fıkraya eklenen hükümle, çocukların cinsel taciz suçuna karşı daha iyi korunabilmesi için, bu suçun çocuğa karşı işlenmesi hâlinde verilecek ceza önemli derecede artırılmaktadır.

Cinsel taciz suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla, cezayı ağırlaştırıcı nedenlerin düzenlendiği maddenin ikinci fıkrasında da değişiklik yapılması öngörülmektedir.

Suçun; kamu görevinin veya posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle ya da koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü altında bulunan kişiler tarafından işlenmesi hâlleri de, bu suç bakımından daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir.

Cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenmesi, bu suç bakımından nitelikli unsur olarak kabul edilmektedir. Suçun bu nitelikli hâli, Türk Ceza Kanununun 225 inci maddesinde suç olarak tanımlanan hayâsızca hareketler kapsamındaki teşhircilikle aynı unsurları taşımamaktadır. 225 inci maddede tanımlanan suç oluşturan teşhirciliğin aleni olması gerekmektedir. Keza, bu teşhirin belirli bir kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmesi gerekmemektedir. Buna karşılık, 105 inci maddenin ikinci fıkrasına (e) bendi olarak eklenen hükme göre, cinsel taciz suçunun teşhir suretiyle işlenebilmesi için, teşhirin belirli bir kişiye yönelik olarak gerçekleştirilmesi gerekmekte ve bu teşhirin aleni olmasına da gerek görülmemektedir.

Madde 46- Hırsızlık suçu mağdurlar ve toplum üzerinde çok ciddi olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bununla birlikte, ceza hukukunun ana ilkelerinden biri de, suç ile ceza arasında adil bir oran bulunmasıdır. Anayasa Mahkemesinin birçok kararında vurguladığı üzere, eylemlerin ağırlığı veya hafifliğine göre cezaların da ağır veya hafif olması gerekmektedir.

Hırsızlık suçu sonucunda meydana gelen haksızlığın önem ve derecesi özellikle mağdurlar ve toplum üzerindeki etkisi göz önüne alınarak, cezanın caydırıcılık fonksiyonunun gerçekleştirilebilmesi bakımından, Türk Ceza Kanununun 142 nci maddesinde düzenlenen hırsızlık suçunun nitelikli hallerinin cezaları bir miktar artırılmaktadır.

Diğer yandan, son zamanlarda sıklıkla karşılaşılan hırsızlık suçunun elektronik bir cihazla veya başka bir şekilde kilidin kapanmasını önlemek suretiyle işlenmesi hali de suçun nitelikli halleri arasına alınmaktadır.

Ayrıca, telefon, elektrik ve demiryolu hatlarında bulunan kablo veya makas motoru gibi alt yapı malzemelerinin çalınması suretiyle, kamu hizmeti niteliğindeki bu hizmetlerin verilmesinde önemli derecede aksamalar yaşanmaktadır. Hatta demiryolu hatlarında kullanılan alt yapı malzemelerinin çalınması kazalara sebebiyet vermekte ve can kaybına neden olabilmektedir. Bu itibarla, eylemin ağırlığı ile verilen ceza arasında denge sağlanması bakımından maddeye eklenen beşinci fıkrayla, hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, verilecek ceza artırılmaktadır.

Madde 47- Hırsızlık suçunun geceleyin işlenmesi, faile daha çok kolaylık sağlamaktadır. Ayrıca, bu hal, özellikle konutta işlenen hırsızlık suçlarında mağdurlar üzerinde daha da olumsuz etki bırakmaktadır. Bu suçta caydırıcılığın sağlanması amacıyla, suçun geceleyin işlenmesi halinde verilecek cezanın bir miktar daha artırılmasını sağlamak için Türk Ceza Kanununun 143 üncü maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 48- Telefon, elektrik ve demiryolu hatlarında bulunan kablo veya makas motoru gibi alt yapı malzemelerine zarar verilmesi durumunda, kamu hizmeti niteliğindeki bu hizmetlerin verilmesinde önemli derecede aksamalar yaşanmaktadır.

Bu itibarla, eylemin ağırlığı ile verilen ceza arasında denge sağlanması bakımından Türk Ceza Kanununun 152 nci maddesine fıkra eklemek suretiyle, mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, verilecek cezanın artırılacağına dair düzenleme yapılmaktadır.

Ayrıca, maddede yapılan diğer bir değişiklik, eylemin ağırlığı ile verilen ceza arasında denge sağlanması bakımından maddenin birinci fıkrasında düzenlenen cezanın üst sınırı altı yıldan dört yıla indirilmekte ve ikinci fıkrasında yer alan artırım oranı düşürülmektedir.

Madde 49- Anayasanın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41 inci maddesinde çocukların korunması; “Gençliğin korunması” başlıklı 58 inci maddesinde ise, gençleri uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korunması için gerekli tedbirleri alma görevi Devlete verilmiştir.

Diğer yandan, Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, suç oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler, çocuklara, bağımlının fiziksel ve ruhsal sağlığıyla aile ve iş yaşamına ve genel olarak toplumsal düzene büyük zararlar vermektedir. Uyuşturucu suçuyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinde yapılan değişiklik, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçları için belirlenen cezaların önemli miktarda artırılması öngörülmektedir. Uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması halinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezasının alt sınırı artırılmaktadır. Bu suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılacaktır.

Madde 50- Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinde yapılması öngörülen değişiklik için belirtilen gerekçelerle, 190 inci maddede düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçu için belirlenen cezalar da önemli miktarda artırılmaktadır.

Madde 51- Maddeyle, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi başlığıyla birlikte değiştirilmektedir. Maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak suçu için öngörülen hapis cezası, bu suçla daha etkin mücadele etmek ve toplumu uyuşturucuya karşı korumak amacıyla artırılmaktadır.

Maddenin mevcut düzenlemesine göre kovuşturma aşamasında karar verilebilen tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin yerine getirilmesinde birtakım sorunlarla karşılaşmıştır. Bunlardan en önemlisi, aynı kişi hakkında birden fazla tedbir kararı verilebilmesi ve yükümlülüklerin ihlal edilmesine rağmen yargılamaya devam edilmek suretiyle cezaya hükmolunmamasıdır.

Bu nedenle, kovuşturma aşamasında verilebilen denetimli serbestlik kararının, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında tedavi işlemlerine bir an önce başlanabilmesi için, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından verilmesi sağlanmaktadır. Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilecektir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında denetimli serbestlik tedbiri kapsamında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyaracaktır. Buna göre kişi hakkında uygulanacak erteleme süresi beş yıl iken, denetimli serbestlik süresi ve gerekmesi halinde uygulanacak tedavi süresi en fazla iki yıl olabilecektir.

Kişinin, denetimli serbestlik veya erteleme süresi zarfında,

a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması,

halinde, hakkında kamu davası açılacak ve yargılamaya devam edilecektir.

Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da kullanması ihlal nedeni sayılacak ancak bu ihlal ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmayacaktır. İhlalin tekrarlanması halinde ise yeniden kamu davasının ertelenmesi kararı verilemeyecek ve kişi hakkında doğrudan soruşturma ve kovuşturma yapılması söz konusu olacaktır. Diğer bir ifadeyle, tedavi ve denetimli serbestlik hükümleri, bir kişi hakkında ancak bir kez uygulanabilecektir.

Şüpheli erteleme süresi zarfında yükümlülüklerle aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilecektir.

Ayrıca, maddede suçun vasfının yargılama aşamasında değişmesi durumunda uygulamada çıkabilecek tereddütlerin önlenmesi amacıyla da değişiklik yapılmaktadır. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ve uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma suçlarından yapılan kovuşturma evresinde, suçun 191 inci madde kapsamına girdiğinin anlaşılması halinde, sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilecektir. Böylelikle, soruşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı tarafından verilen tedavi ve denetimli serbestlik kararlarının, kovuşturma aşamasında suçun vasfının değişmesi durumunda mahkeme tarafından verilmesi sağlanmaktadır.

Madde 52- Türk Ceza Kanununun 277 nci maddesinde tanımlanan suç esasen görülmekte olan bir dava nedeniyle işlenebilen bir suç olduğundan soruşturma aşaması madde metninden çıkarılmaktadır. Diğer yandan, suçun yarattığı tehlikenin hafifliği nazara alınarak teşebbüsün iltimas derecesini geçmediği hallerde faile daha az ceza verilmesi sağlanmaktadır.

Madde 53- Maddeyle, ağır ceza mahkemelerinin iş yükü de dikkate alınmak suretiyle kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlara itirazın sulh ceza hakimliğine yapılması sağlanmaktadır. Bununla birlikte, itirazlar tüm sulh ceza hâkimliklerine değil kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine yapılacaktır.

Madde 54- Maddeyle, Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrasında değişiklik yapmak suretiyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmesi halinde sanığın tâbi tutulacağı denetim süresi içinde sanık hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceği düzenlenmektedir.

Söz konusu maddenin uygulamasında, hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilen sanıklar hakkında işledikleri diğer suçlardan dolayı da birçok kez hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verildiği görülmektedir. Yapılması öngörülen değişiklikle, bu uygulamaya son verilmesi ve denetim süresi içinde sanık hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilememesi amaçlanmaktadır. Kişinin işlediği ikinci suçun denetim süresi içinde işlenip işlenmediğinin önemi bulunmamaktadır. Daha önceden işlenen suçlar bakımından da bu yasak uygulanacaktır.

Diğer yandan, maddenin mevcut metninde, denetim süresi içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak bazı yükümlülükleri yerine getirmesine karar verilebileceği düzenlenmiştir. Yapılması öngörülen değişiklikle, hangi yükümlülüklerin uygulanacağını belirleme yetkisi denetimli serbestlik müdürlüğüne verilmektedir. Buna göre, yükümlülük süresini mahkemeler, yükümlülüklerin ne olacağını ise denetimli serbestlik müdürlükleri belirleyecektir. Böylelikle, sanığın kişiliğine, sosyal durumuna ve ihtiyacına en uygun yükümlülüğü yerine getirmesine karar verilecek ve bu müesseseden beklenen en yüksek fayda sağlanacaktır.

Madde 55- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 260 ıncı maddesinde düzenlenen kanun yollarına başvuru hakkına ilişkin hükümler bu kapsamda yeniden düzenlenmektedir.

Madde 56- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlenmektedir. Böylelikle, soruşturma aşamasında hâkim kararı gerektiren işlerde uzmanlaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, sulh ceza hâkimliğinin kararlarına karşı yapılacak itirazların da uzmanlaşma ve yeknesaklığın sağlanması amacıyla sulh ceza hâkimliklerince incelenmesi sağlanmaktadır.

Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe, o yerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın sulh ceza hâkimliğine ait olacaktır.

Diğer yandan, itiraz üzerine ilk defa verilen tutuklama kararlarına karşı itiraz edilmesi durumunda da aynı usul uygulanacak, fakat ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hâkimliği itirazlara bakamayacaktır.

Madde 57- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 273 üncü maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, istinaf kanun yoluna başvuru hakkına ilişkin hükümler bu kapsamda yeniden düzenlenmektedir.

Madde 58- Yapılan değişiklikle, bölge adliye mahkemelerinin vereceği kararlardan olan istinaf başvurusunun reddi kararları bakımından itiraz kanun yolunun açık olduğu ifade edilmektedir.

Madde 59- Ceza Muhakemesi Kanununda bölge adliye mahkemelerinin vereceği karar türleri arasında “düzelterek istinaf başvurusunun esastan reddi” kararı, yani “düzelterek onama” benzeri bir karar türü bulunmamaktadır. 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinde yapılan düzenlemeyle, bölge adliye mahkemelerinin bazı durumlar bakımından bu tür kararlar verebilmesine imkân sağlanmaktadır. Ayrıca, maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde yapılan değişiklikle uyumlu olması bakımından, maddeye ikinci fıkra eklenmektedir. Bölge adliye mahkemesinin duruşma açarak yeniden yaptığı yargılama sonunda, ilk derece mahkemesi kararının isabetli olduğu kanaatine varması durumunda, istinaf başvurusunu esastan reddedebilmesi mümkün hale getirilmektedir. Bu şekilde verilen esastan ret kararı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yer alan esastan ret kararı ile aynı şekilde hüküm doğuracaktır.

Madde 60- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, Ceza Muhakemesi Kanununun 286 ncı maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, temyiz kanun yoluna başvuru hakkına ilişkin hükümler bu kapsamda yeniden düzenlenmektedir.

Maddede yapılan değişiklikle ayrıca, adli para cezasını gerektiren suçlar dolayısıyla ilk derece mahkemelerinden verilen ve sadece suç niteliğini değiştirmeyen bölge adliye mahkemesi kararları değil, suç niteliğini değiştiren bu nitelikteki bölge adliye mahkemesi kararlarına karşı da temyiz kanun yoluna gidilemeyeceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 61- Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesine eklenmesi öngörülen fıkrayla, yargılama giderlerinin hükümden ayrı karara bağlanacağı ve bu giderlere karşı itiraz kanun yoluna başvurulabileceği ancak hüküm aleyhine başka nedenlerden dolayı kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla yargılama giderlerinin de hükümle birlikte inceleneceği düzenlenmektedir. Böylelikle, salt yargılama giderlerinde yapılan hatadan dolayı kanun yolu olarak itiraz müessesesi öngörülmekte, Yargıtayın iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Madde 62- 5275 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen mahkûmların cezalarının infazının geri bırakılacağı düzenlenmiştir. Ancak, fıkradaki “toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayaacağı” ibaresinin çok geniş yorumlanması ve bu imkandan yararlanması gereken hükümlülerin soyut gerekçelerle yararlanamaması nedeniyle anılan düzenlemenin sınırlı şekilde uygulandığı gözlemlenmiştir.

Bu itibarla, fıkarda yer alan “toplum güvenliği bakımından tehlikelilik” unsuruna “ağır ve somut bir tehlike” kriteri eklenmek suretiyle, ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum bakımından ağır ve somut bir tehlike oluşturmayan mahkûmların cezalarının infazının geri bırakılması amaçlanmaktadır. Düzenlemeye göre, ağır ve somut tehlike açıkça belirlenmediği ve gerekçelendirilmediği takdirde bu mahkûmların cezasının infazı geri bırakılabilecektir.

Madde 63- Maddeyle, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 108 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar ile uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçlarından mahkûm olanlara uygulanacak koşullu salıverilme süreleri yeniden düzenlenmektedir.

Maddeye eklenen sekizinci fıkrayla, mükerrir olup olmadıklarına bakılmaksızın, çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet halinde hükümlülerin ceza infaz kurumlarında kalacağı süre önemli oranda artırılmaktadır.

Maddeye eklenen dokuzuncu fıkrayla, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçu ile 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar, ilk defa suç işlemiş olsalar bile, koşullu salıverilmeden yararlanabilmeleri bakımından mükerrirlere özgü infaz rejimine tabi olmaktadır. Böylelikle, bu hükümlülerin daha uzun süre ceza infaz kurumunda kalması sağlanmış olacaktır.

Diğer yandan, cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların faillerine hapis cezası vermek suretiyle, bu kişileri ceza infaz kurumuna almak, toplumu ve çocukları korumak ayrıca faili ıslah etmek için yeterli bir tedbir ve ceza hukuku yaptırımı olarak kabul edilmemektedir. Failin aynı zamanda tedavi edilmesi ve bazı yükümlülöklere tabi tutulması da gerekmektedir. Bu failler bakımından uygulanacak tedavi ve yükümlölöklere ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Madde 64- Maddeyle, 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna ek madde eklenmekte ve kanunlarda sulh ceza mahkemesine ve sulh ceza hâkimine yapılan atıfların, yeni kurulan sistemde hangi mahkeme veya hâkimliğe yapıldığı belirlenmektedir.

Madde 65- Maddeyle, 5320 sayılı Kanuna geçici 6 ncı madde eklenmekte ve sulh ceza mahkemeleri kaldırılmaktadır. Bununla birlikte, Kanunun yürürlöğe girdiğı tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimliklerinin kurulması öngörülmektedir.

Kanunun yürürlöğe girdiğı tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görölmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine, görölmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilmesi gerekmektedir.

Sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemeyecektir. Maddeyle, sulh ceza mahkemelerin kaldırılmasına ve sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasına ilişkin geçiş hükümleri düzenlenmektedir.

Öte yandan, Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesine göre kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme veya bulundurma ya da kullanma suçu kapsamında yargılama aşamasında karar verilebilen tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine, tasarıda yapılması öngörölen değişiklikle Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma aşamasında karar verilmesi sağlanmaktadır. Bununla birlikte, hâlen bu suç kapsamında görölmekte olan davalarda nasıl bir yol izleneceğine ilişkin uygulamada tereddütler oluşabilecektir. Tasarıya geçici madde eklenmek suretiyle, görölmekte olan davalarda 191 inci madde kapsamında hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilmesi ve ilgili hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanması sağlanmaktadır.

Madde 66- Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak aklama ve terörün finansmanına yönelik eylemlerin anlık olarak gerçekleştirilebildiği günümüzde, bu suçlarla mücadelenin de aynı ölçüde sürat ve gizlilik içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Bu nedenle 5549 sayılı Kanun ile 6415 sayılı Kanun kapsamında Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına verilen bir kısım görevlerin ifası ve icrası aşamasında, talep ve bildirimlerin anlık iletilme zorunluluğunun yanı sıra iletişiminde kolay, etkin ve hızlı şekilde gerçekleştirilme ihtiyacı bulunmaktadır. Söz konusu görevler kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere yapılacak tebligatların süratli ve güvenli yapılması ve bu yükümlülüklerin derhal yerine getirilmesi zorunluluk arz etmektedir.

Bu çerçevede ivedilik ve gizlilik gereksinimleri göz önünde bulundurularak anılan yasal düzenlemeler ve ilgili mevzuat kapsamında yapılacak talep ve bildirimlere ilişkin tebligat işlemlerinin, Başkanlığın iş süreçlerini destekleyici özel düzenlemelerle yürütülmesi gerekmektedir.

Maddeyle Başkanlığa verilen görevlerin yerine getirilmesini temin etmek üzere elektronik yoldan anlık güvenli iletişim yapılarak gizlilik içerisinde hızlı çalışma ortamının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu şekilde kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere iletilecek talep ve bildirimlerin mümkün olabilecek en hızlı ve güvenli şekilde sorumlusuna ulaştırılması ve cevapların yine bu güvenli ağ aracılığıyla alınması planlanmaktadır. Bu vesile ile kuruma verilen aklama ve terörün finansmanıya mücadele görevlerinin daha etkin yürütülebilmesi hedeflenmektedir.

Madde 67- Maddeyle değiştirilen dördüncü fıkrayla Kanunun 9/A maddesi ile getirilen düzenleme kapsamında elektronik tebligata uygun bir iletişim altyapısı oluşturulmaması da dâhil olmak üzere getirilen yükümlülüklerle uymayan kişi, kurum ve kuruluşlara idari para cezası uygulanması öngörülmekte ve bu cezalar için üst sınır belirlenmektedir.

Beşinci fıkrayla Kanun kapsamında her bir işlem için uygulanan idari para cezalarına Kanunun 3, 4 ve 5 inci maddelerinde belirtilen yükümlülükler için üst limit getirilmekte, takip eden yılda aynı neviden yükümlülük ihlalinin olması halinde, cezanın caydırıcılığı açısından en üst ceza haddinin artırımlı olarak uygulanması amaçlanmaktadır.

Altıncı fıkrayla uygulanan cezalara karşı yargı mercii olarak idare mahkemeleri belirlenmekte ve başvuruların tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde yapılabileceği hükmü getirilmektedir.

5549 sayılı Kanunda beş yıl olarak düzenlenen soruşturma zamanaşımı süresi daha sonra yürürlüğe giren 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (c) alt bendi ile üç yıla indirilmiştir. Ancak 5549 sayılı Kanun kapsamında kesilen idari para cezalarında inceleme ve yargı süreçleri dikkate alındığında idari para cezalarının üç yıl içinde kesinleşmesinde sıkıntılar yaşanmaktadır. Yedinci fıkrayla soruşturma zamanaşımı süresi yönünden uygulamada yaşanan sorunların giderilmesi ve idari para cezalarının uygulanabilir hale getirilmesi öngörülmektedir.

Madde 68- Maddenin 10 uncu fıkrasında yapılan değişiklik ile, 3 üncü maddenin 1 ila 9 uncu fıkraları kapsamında yapılan kaçakçılık fiillerinin konusunu oluşturan eşyaların akaryakıt, tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler olması halinde bu fıkra kapsamında cezalandırılması uygulamasında, benzer fiillerin 11, 18 ve 19 uncu fıkralarda da yer alması nedeniyle ortaya çıkan tereddütlerin giderilmesi, akaryakıt, tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerle birlikte diğer kaçak eşyaların birlikte yakalanması halinde birden fazla fıkra uyarınca ceza verilmesi yerine tek fıkra uyarınca ceza verilmesi amaçlanmıştır.

11, 18 ve 19 fıkralarda yapılan değişiklik ile de, yerli üretim ile 10 uncu fıkrada yer alan yabancı menşeli eşyalara ilişkin kaçakçılık fiillerinin ayrı ayrı yaptırıma bağlanması amaçlanmıştır.

18 ve 19 uncu fıkralarda yapılan değişiklik ile, hürriyeti bağlayıcı cezaların alt ve üst sınırları, aynı neviden eşyalara ilişkin kaçakçılık fiillerine ilişkin yaptırımlarla eşit hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Madde 69- Tasarıyla, sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlenmektedir. Böylelikle, soruşturma aşamasında hâkim kararı gerektiren işlerde uzmanlaşmanın sağlanması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, tasarıyla Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinde değişiklik yapmak suretiyle, münhasıran bu tür kararları vermekle görevli hâkimlikler tarafından verilen kararlara karşı yapılacak itirazların da uzmanlaşma ve yeknesaklığın sağlanması amacıyla, bu hâkimliklerce bakılmasını sağlayacak düzenlemeler yapılmaktadır.

Değişikliğe göre, sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe, o yerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın sulh ceza hâkimliğine ait olacaktır. En yakın sulh ceza hâkimliğinin belirlenmesi bakımından ise, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun Üçüncü Dairesine yetki verilmesi amacıyla 6087 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde değişiklik yapılmaktadır.

Madde 70- Maddeyle, Adalet Bakanlığı Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı olarak görev yapacak personel eğitim merkezlerine ilişkin kadro ihdası yapılmakta ve yapılacak atamalarda Bütçe Kanunundan kaynaklanan sınırlamaların uygulanmayacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 71- Tasarıyla, bölge idare mahkemelerinin görevleri yeniden düzenlendiğinden bölge idare mahkemelerinin ve bölge idare mahkemesi başkanlarının görevlerini düzenleyen 2576 sayılı Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri yürürlükten kaldırılmaktadır.

İdari yargıda itiraz kanun yolu kaldırılarak istinaf kanun yolu kabul edildiğinden 2577 sayılı Kanunun 47 nci maddesi ve kararın düzeltilmesi kanun yolu kaldırıldığından aynı Kanunun 54 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Sulh ceza hâkimliğinin görevi soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararları vermek, bunlara ilişkin işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek şeklinde belirlendiği ve kovuşturma aşamasına ilişkin herhangi bir görev verilmediği dikkate alınarak, sulh ceza mahkemesinin kuruluşuna ilişkin olarak 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddesinde yer alan “sulh ceza” ibareleri madde metninden çıkarılmaktadır.

Diğer yandan, Cumhuriyet savcılarının sulh ceza mahkemelerindeki görevleriyle ilgili olarak Ceza Muhakemesi Kanununun 188 inci ve 238 inci maddesinde yer alan düzenlemeler yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 72- Yürürlük maddesidir.

Madde 73- Yürütme maddesidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Reşat Doğru

Tokat

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR	
(2/14)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

Bugün artık dünya üzerinde uyuşturucu probleminden etkilenmeyen hiçbir ülke kalmamıştır. Her ülke bulunduğu konuma, sosyo-ekonomik duruma, toplumsal değerlerine ve diğer etkenlere bağlı olarak uyuşturucu kaçakçısından, kullanımından ve buna bağlı işlenen suçlardan az ya da çok etkilenmektedir. Gelişmiş ülkelere göre diğer ülkeler bu sorunla baş edebilecek ekonomik güce sahip olamadıklarından maalesef bu sorunla mücadele edebilecek politikaları üretemedikleri gibi, üretmeler bile ürettikleri bu politikaların uygulanabilmesi için gerekli olan finansı ve personel kalitesini yaratamadıkları için çok daha derin ve kuvvetli olarak bu sorunu yaşamaktadırlar.

Bugün artık uyuşturucu madde kaçakçılığı sadece ülkeler arası değil kıtalar arası işlenen bir suç haline gelmiştir. Uyuşturucu maddenin satın alınması, nakledilmesi ve kullanıcılara sunulmasına kadar olan süreç, büyük bir gizlilik, iş bölümü ve geniş çaplı bir iletişim ve organizasyon ağının olmasını gerektirmektedir.

Uyuşturucu ekonomisinin devam etmesi hem gelişmekte olan ülkeler hem de gelişmiş ülkelerde uyuşturucu bağımlılığı ile bağırdıkla bağlantılı suçlar ve AIDS gibi sağlık sorunlarının yaygınlaşmasına, ekonomik yatırımlar ve sosyal gelişme yolunda çok daha verimli işlere kanalize edilebilecek büyük miktarlarda paraların, uyuşturucu maddelerin temini için israf edilmesine ve böylelikle ülke ekonomilerine büyük miktarlarda kara para girişiyle birlikte piyasalardaki dengelerin bozulmasına ve ekonomik/siyasal hayatta haksız rekabetin ortaya çıkışına sebebiyet vermektedir.

Günümüzde Uyuşturucu ile mücadelede etkin soruşturma yapılabilmesi için ilgili kanunlarda çağın ve ülkemizin koşullarına uygun biçimde yeniden bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Kanun Teklifimiz bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, psikotrop madde imalinde kullanılan kimyasal maddeleri de kapsayacak biçimde; ayrıca uyuşturucu ve psikotrop maddelerin imalinde kullanılan teçhizat ve malzeme ile ilgili suç düzenlemesinin tümü aynı maddede toplanmıştır.

Madde 2- Madde ile, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma ile birlikte kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak eylemleri de suç kapsamına alınmıştır. Ayrıca bu kişilere verilecek hapis cezasının alt ve üst sınırları tedavi yöntemleri ile denetimli serbestlik şartları belirlenmiştir.

Madde 3- Madde ile, Uyuşturucu imal etmek için ekim yapan kişilere verilecek olan cezanın alt sınırı belirlenmiştir.

Madde 4- Madde ile, uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları ile ilgili davaların başka davalarla birleştirilemeyeceği ve bu suçları ihbar edenlerin kimliklerinin açıklanamayacağı düzenlenmiştir.

Madde 5- Madde ile, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullananlardan, sosyal güvenceleri olmayanların tedavi ve harcırahları düzenlenmektedir.

Madde 6- Yürürlük maddesidir.

Madde 7- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNU VE UYUŞTURUCU MADDELERİN MURAKABESİ HAKKINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun da 188. Maddesinin başlığı madde içeriğine uygun olarak "Uyuşturucu, Uyarıcı ve Psikotrop madde" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 191. maddesi Başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde kullanmak, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek ya da bulundurmak.

Madde 191: (1) Reçetesiz veya reçeteye aykırı olarak, uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kullanan veya kullanmak için satın alan, kabul eden yada bulunduran kişinin;

a) 2 yıldan 5 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasına

b) Ayrıca;

1- Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı ise; tedavi edilmesine ve 2 yıl süre ile denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulması,

2- Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı değilse 1 yıl süre ile denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulmasına,

Hükmolunur.

(2) Bu suçla ilgili olarak, bu Kanunun 51 inci maddesiyle öngörülen hapis cezalarının ertelenmesine ve 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 23 üncü Maddesinde yer alan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

(3) Tedavilerde bu Kanunun 57 nci maddesinin yedinci fıkrası uygulanır.

(4) Denetimli serbestlik tedbiri, ayrıca tedaviye hükmedilmiş ise tedavi süresince de uygulanır ve bir yıllık tedavinin bitiminden sonra başlar. Denetimli serbestlik tedbiri süresinin uzatılmasına karar verilebilir; ancak eklenen süre iki yıldan fazla olamaz.

(5) Fail;

a) Tedavi ve/veya denetimli serbestlik gereklerine uygun davrandığı takdirde, hükmün bütün sonuçları ile ortadan kaldırılmasına; tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uymadığı takdirde ise, hükmolunan cezanın infazına karar verilir.

b) Bu kararlara itiraz edilebilir. İtiraz konusunda 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun dördüncü kısmının sekizinci bölüm hükümleri uygulanır."

MADDE 3- 12.6.1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasında geçen "bir yıldan" ibaresi "dört yıldan" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2313 sayılı kanuna 31. madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

Madde 27- (1) 5237 sayılı Kanunda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları ile ilgili davalar, başka suçlara ilişkin davalarla birleştirilemez ve birlikte kovuşturulamaz.

(2) Birinci fıkrafta belirtilen suçları ihbar eden kişilerin kimlikleri açıklanamaz ve bu kişiler tanık olarak veya başka sıfatla dinlenemez."

MADDE 5- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 192 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(5) Uyuşturucu madde kullanan ve haklarında tedavi ve denetimli serbestlik kararı verilen kişilerin sosyal güvencesinin bulunmaması halinde; başta yol giderleri olmak üzere ilaç ve tedavi masrafları ilgili kurum ve kuruluşlarca karşılanır.

MADDE 6- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu Yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 105. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

13.07.2011

Ensar Öğüt

Ardahan

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR	
(2/25)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların cinsel taciz suçu yürürlükteki Türk Ceza Kanununda hem şikayete bağlı suç kapsamında bulunduğundan hem de cezai yaptırımı caydırıcılıktan uzak olduğundan uygulamada bu suç cezasız kalmaktadır. Toplumumuzun ve nüfusumuzun yarısını oluşturan milyonlarca kadını bu suçun mağduru olmaktadır. Genelde mağdur kadınlar şikayetçi olmaktan çekiniyorlar ve korkuyorlar. Toplumsal algılamamız ne yazık ki mağdurun suçlanması tarzındadır. Bu toplumsal anlayış kadınları şikayetçi olmaktan alıkoymaktadır. Bu yanlış toplumsal yargılamamızın ve algılamamızın tersine çevrilmesi için bu suçun şikayete bağlı suçlar kapsamından çıkarılması gereklidir.

Bu suçlar kamuya açık alanlarda topluca işlenebilmekte ve ülkemizin uluslar arası kamuoyunda prestij yitirmesine bile neden olmaktadır. Son yıllarda yılbaşı gecesi kutlamaları sırasında Taksim Meydanında turistlere yönelik tacizler yaşanmış ve tüm dünya televizyonlarında ve internet ortamlarında en fazla izlenen olay olmuştur. Dünya kamuoyunda Türk milletinin ne yazık ki tacizci olarak algılanmasına neden olmuştur. Dolayısıyla sadece bireye karşı işlenen suç olmanın ötesinde topluma karşı da işlenmiş bir suçtur.

Bu suçun cezasının caydırıcı olmaması suçun yaygın bir şekilde işlenmesine neden olmaktadır. Bir anlamda kadınlara sokağa çıkma, toplu taşıma araçlarına binme, evinde otur denmektedir. Sonuç olarak kadınlar sosyal ve toplumsal hayatın dışına itilmektedir. Kadınları hem fiziksel hem de psikolojik olarak ağır biçimde travmatize eden cinsel taciz suçunun bir anlamda cezasız kalması nüfusun yarısını oluşturan kadın vatandaşlarımızın ve çok sayıda erkeğin de kamuoyu vicdanını rahatsız etmektedir. Ülkemizin kadınlarının da ülke yasalarının kendilerini koruduğunu görmeye ve buna inanmaya ihtiyacı vardır. Böylesi ağır sonuçları olan hatta faturası tüm ülkeye çıkan suçlarda daha etkin ve caydırıcı önlemlerin alınması konusunda cezaların artırılması ve şikayete tabi olmaktan çıkartılması etkili olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Nüfusun yarısını oluşturan kadınların çoğunlukla ve sıklıkta mağduru oldukları cinsel taciz suçunun 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezasına, bu fiillerin hiyerarşi, hizmet, eğitim ve öğretim ilişkisi veya aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuzu kötüye kullanmak suretiyle işlenmesinde cezayı yarı oranında arttırmayı, mağdurun işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalması halinde ise verilecek cezanın 2 yıldan az olamayacağına, toplumsal infiale yol açacak biçimde, şiddet de kullanılarak topluca işlenmesi durumunda 2 yıldan 7 yıla kadar hapis cezasına hükmolunmasını düzenlemektedir.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

**5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNUN 105. MADDESİNDE DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 105. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Cinsel Taciz

Madde 105- (1) Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, 6 aydan 3 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Bu fillir, hiyerarşi, hizmet veya eğitim ve öğretim ilişkisinden ya da aile içi ilişkiden kaynaklanan nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle ya da aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan yararlanılarak işlendiği takdirde, yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında arttırılır. Bu filler nedeniyle mağdur, işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza iki yıldan az olamaz.

(3) Bu nevi suçları topluca işleyenlere, cinsel tacizin yanında şiddet kullananlara, bu fiilleriyle toplumun infialine yol açanlara 2 yıldan 7 yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yönetir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 103 ve 104 üncü maddelerinin birinci fıkralarında, 230 uncu maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarında değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifim ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

13.09.2011

Erdoğan Toprak

İstanbul

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/67 Esas Numaralı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

22.10.2013

Sena Kaleli

Bursa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/67 Esas Numaralı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine katılıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

22.10.2013

Candan Yüceer

Tekirdağ

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/67)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Dünyada çocuk gelinlerin en çok görüldüğü 2 nci ülke Türkiye' dir. 54 ili kapsayan araştırmaya göre her üç evlilikten birinin erken yaşta yapıldığı, evli kadınların yüzde 33'ünün çocuk gelin olduğu belirlendi. Dünyada 18 yaşın altında 10 milyon kız çocuğunun gelin olduğu, yüzde 17 lik oranla Gürcistan ilk sırada, yüzde 14 lük oranla da Türkiye'nin ikinci sırada yer aldığı söylenmektedir.

Kız çocukları çocuk yaşıta evlenmek istemiyorlar. Karar vericiler babaları ya da ailedeki diğer erkekler. Kızlarını başlık parası yüzünden gelir kaynağı olarak görüyorlar, namus belası olarak görülüyorlar, yaşam döngüsünün bir parçası olarak evliliğe kurban edilmeye hazır yetiştiriliyorlar. Namus öyle kilit bir kavram ki, bu çocukların varlığına öyle sıkı kilitler vuruyor ki; doğar doğmaz çeyiz sandıkları hazırlanıyor, o namus yükünden bir an önce kurtulma telaşı içine giriyorlar. Kız çocuklarımız 'ÇOCUK YAŞTA' evlenmek istemiyorlar.

Bu sebeple, Acilen ulusal ve yerel eylem planları harekete geçirmelidir. Bu konu da Cezaların yaptırım gücü arttırılmalıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesi ile çocukların cinsel istismar suçuna verilecek ceza süreleri artırılıyor. Ayrıca çocukların ruhsal ve bedensel durumlarının tespitine ilişkin bir fıkra yürürlükten kaldırılarak çocukların adli tıp kurumunda yaşamakta olduğu süreçlerden uzak tutulması amaçlandı. Teklifin 104 üncü maddesi ile 15 yaşından büyük çocuklarla cinsel ilişki suçunun cezasında artırıma gidildi ve bu suç şikâyete bağlı olmaktan çıkarıldı. Teklifin 230 uncu maddesi ile resmi bir evlilik olmadan dinsel nikâh yapılması suçu için öngörülen cezalarda artırım yapıldı.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

**TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 103 üncü Maddesinin birinci fıkrasında yer alan "üç yıldan sekiz yıla kadar hapis" ibaresi "altı yıldan onbeş yıla kadar hapis" şeklinde, ikinci fıkrasında yer alan "sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis" ibaresi "oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddenin altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- 5237 Sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "altı aydan iki yıla kadar hapis" ibaresi "iki yıldan beş yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra da yer alan "şikâyet üzerine," ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 3- 5237 Sayılı Kanunun 230 uncu maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarında yer alan "iki aydan altı aya kadar hapis" ibareleri "altı aydan iki yıla kadar hapis" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

26.09.2004 Tarih ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesiyle birlikte ilişikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Sebahat Tuncel
İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/214)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Son yıllarda, sivil toplum örgütlerinin ve kadın kuruluşlarının mücadeleleri sonucuyla, insanlık suçlarının en ağır olan cinsel istismar olayları daha görünür hale gelmiştir. Kamuoyuna yansıyan ve "NÇ" davası ve Siirt'te kız çocuklarına kamu görevlilerinin tecavüz ettiği olayının ortaya çıkması, çocuklara karşı cinsel istismar sorununun daha çok tartışılmasını sağlamıştır. NÇ davasında 13 yaşında kız çocuğunun rızasının olmasına dayandırılarak ceza indirimiyle bir sonuca ulaşılması, cinsel istismar ve suçlarda hem hukukun hem de Devletin yetersiz kaldığı çarpıcı bir şekilde göstermiştir. Ne yazık ki Türkiye'de hem cezai yaptırımların azlığı hem de hukuki boşluklardan kaynaklı sorunlar çok fazladır. Türkiye'nin 2007 yılında imzaladığı Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi'ni bir an önce gündemine alıp kabul etmesi ve sözleşmeye uyumlu hale gelmesi için kanun değişikliklerini gerçekleştirmelidir. Ancak hukuki açıdan düzenlemeler ve cezai yaptırımlar yapılması gerekenler olsa da sorunun çözümü için yeterli olmamaktadır. Cinsel istismarla mücadele etmek için, devletin, medyanın, eğitim kurumlarının ve tüm sivil toplum kuruluşlarının koordineli bir şekilde çalışması, bir proje üzerinden soruna yaklaşması gerekmektedir.

Genel Emniyet Müdürlüğü raporunda, 2009 yılında bin 822 cinsel saldırı suçu işlendiği ve kayıtlara geçmiş bin 253 cinsel taciz olayı tespit edildiğini belirtmektedir. Adalet Bakanlığı'nın verilerine göre, yeni Türk Ceza Kanunu'nda tanımlanan '**cinsel saldırı**', '**çocukların cinsel istismarı**', '**reşit olmayanla cinsel ilişki**' ve '**cinsel taciz**' suçlamasıyla 2006 yılında bin 4, 2007 yılında 971, 2008 yılında ise bin 118 kadın sanık sandalyesine oturmuştur. Açılan davalar her geçen sene artış göstermektedir. Bu vakaların sadece resmi rakamlar olduğu düşünüldüğünde, özellikle çocukların birçoğunun kendilerine yönelik saldırıyı idrak etmede ve çevrelerine anlatmada çekinecekleri dikkate alındığında gerçek rakamların çok daha yüksek olduğu söylenebilir.

Türk Ceza Kanununa göre 15 yaşını doldurmamış her küçüğe karşı rızası olsun ya da olmasın işlenen cinsel saldırı suçtur. Türk Ceza Kanununda sadece 15 yaşını doldurmama ve 18 yaşını doldurmama ayrımı esas alınmaktadır. 15 yaşından küçük çocukların cinsel istismarı ise tek kategoride düzenlenmiştir. Bu durum, çok küçük yaşlardaki bebek ve çocuklara karşı gerçekleşen suçların cezalarının da aynı olmasına neden olmaktadır.

Ekteki yasa değişikliği teklifinde 12 yaşın altındaki çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel istismarın cezası artırılmıştır. Faile verilecek cezada, mağdurların yaşı bakımından üçlü bir ayırım yapılmaktadır.

0- 12, 12-15 ve 15-18 yaşa göre farklı ceza takdiri, Türk Ceza Kanunu sistematigi ile uyumludur. Ergenlik çağının başlangıç dönemine gelmemiş, cinsel gelişimi göstermeye başlamamış çocuklara uygulanan cinsel saldırı suçlarının maddi ve manevi sonuçları çok ağırdır. Bu noktada tıbbi gerçekler, cinsel organları gelişmemiş olan çocuklar üzerinde gerçekleştirilmeye çalışılan cinsel ilişkilerin, çocuğu fizyolojik ve psikolojik olarak çok daha fazla yaralayıp ve çok daha büyük bir acı verdiğini ortaya koymaktadır.

Çocukların fuhuş amaçlı cinsel istismarına dair Ceza kanununda bulunan yaptırım süresi de artırılarak bu konuda caydırıcılığın sağlanması gerekmektedir.

Uzmanlar, çocuğa cinsel istismar suçlarında ceza artırımlarının caydırıcı olabileceğini belirtmektedir. Ayrıca, cezanın artmasını sağlayan çocukların ruh sağlıklarının bozulması şartının da kaldırılmasının gerekliliği vurgulanmaktadır. Bir çocuğun cinsel istismar ve saldırı sonrasında ruh sağlığının bozulmamış olma ihtimali yoktur. Sadece çocuğun dile getirmesi ya da travmanın etkilerinin ilerleyen yaşlarda ortaya çıkması söz konusu olabilir. TCK'da çocuğa yönelik cinsel suçlarda, çocukların ruh sağlığının bozulması koşuluna bağlanan ceza şartının kaldırılması Cinsel saldırı olaylarının engellenmesinin sadece TCK'da yapılacak değişikliklerle gerçekleşeceği beklemek tek başına yeterli olmasa da, ceza yaptırımının artması ve gerekli düzenlemelerin yapılması önemli bir adım olacaktır.

Bu amaçla "TÜRK CEZA KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102'nci Maddesinde değişiklikle, cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişiye verilecek ceza süresinin beş yıldan sekiz yıla, fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda hapis cezasının on yıldan on beş yıla çıkarılması öngörülmüştür. Ceza süreleri artırılarak, caydırıcılık sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 2- Türk Ceza Kanunu'nun 103'üncü Maddesinde değişiklikle, ceza sürelerinin artırılması öngörülmüştür. Ayrıca 6. Bendi çıkarılarak, cinsel istismara uğrayan tüm çocukların ruh sağlıklarının bozulduğu kabul edilerek ceza artırımının tüm 15 yaşından küçük çocuklara yönelik çocuk istismarı olaylarında uygulanması öngörülmüştür.

On beş yaşını doldurmamış her küçüğe karşı rızası olsun olmasın cinsel saldırı suçtur. Bu yaş grubu için de cinsel saldırı temel suç tipi olarak, vücuda organ veya cisim sokmak bu tipin ağırlaştırılmış hali olarak kabul edilmiştir. Ancak yasa koyucunun sadece on beş yaş sınırı konması, yaşı çok daha küçük olan bireylere yapılan saldırının cezasının hafif olması ile sonuçlanmaktadır.

Yasa koyucunun, cinsel olgunluğa ulaşmış çocukla, bu olgunluğa ulaşmamış çocuk farkını ortaya koyması gerekmektedir. Küçüklere karşı cinsel istismar suçunu işleyen failin, en ağır şekilde cezalandırılmasını gerektirmektedir.

Madde 3- Reşit olmayan bireylerle 15 yaşını bitirmiş olsa da cinsel ilişkiye girilmesi sonucunda şikâyet üzerine cezalandırılmasının artırılması amaçlanmıştır.

Madde 4-12 yaşından küçük çocuklara karşı çocukları değişik vesilelerle aldatarak pornografik görüntülerini çeken kişilerin çocuk, ailesi ve toplum üzerinde oluşturduğu zararı, suçun cezasının arttırılmasını gerektirmektedir.

Madde 5- Aile olmak, ebeveynlere sorumluluk yüklemektedir. Bu sorumluluğun yerine getirilmemesi, çocuğun ağır zarar görmesine neden olunmuşsa verilecek cezanın da, ağır olması gerekmektedir.

Madde 6- Küçüklere karşı işlenen cinsel saldırı suçlarında mevcut olan yaş ayrımı bu maddede uygulanmalıdır. On beş yaşından küçük çocuklara karşı fuhşa teşvik suçunun cezası ağırlaştırılmalıdır.

Madde 7- Koşullu salıverilme müessesesinin amacı, cezasını iyi halli olarak geçiren mahkûmun devlet tarafından koşullu olarak af edilmesidir. Çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel istismar suçu, zamanın geçmesi ile af edilebilecek suçlardan değildir. Nitekim bu suçun faillerinin daha sonra da aynı suçu işlemeye devam ettikleri ancak çoğu zaman mağdurun korumasız olması nedeniyle ilgili makamların bundan haberdar olmadığı bir gerçektir. Bu noktada, çocuklara cinsel saldırı suçlarının devlet aleyhine işlenen suçlar örneğinde olduğu gibi, kişinin koşullu salıverilme hükümlerinden faydalanmaması gerekmektedir.

Madde 8- Yürütme maddesidir.

**5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102'nci Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Cinsel saldırı

Madde 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikayette bulunmasına bakılmaksızın, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- b) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı,
- d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,

İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Suçun işlenmesi sırasında mağdurun direncinin kırılmasını sağlayacak ölçünün ötesinde cebir kullanılması durumunda kişi ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezalandırılır.

(5) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması halinde, on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü halinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

MADDE 2- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103'üncü Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Çocukların cinsel istismarı

Madde 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, yedi yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

Anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Cinsel istismarın 12 yaşından küçükler karşı gerçekleşmesi halinde verilecek ceza müebbet cezasıdır.

(3) (**Değişik: 29/6/2005 - 5377/12 md.**) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısımları, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

MADDE 3- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103'üncü Maddesi aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

Reşit olmayanla cinsel ilişki

MADDE 104.- (1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Fail mağdurdan beş yaştan daha büyük ise, şikâyet koşulu aranmaksızın, cezası iki kat artırılır.

MADDE 4- Türk Ceza Kanununda yer alan "Müstehcenlik" konu başlığını taşıyan 226/3 maddesinin 3. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Müstehcenlik

MADDE 226 (3): Müstehcen görüntü yazı ve sözler içeren ürünlerin üretiminde 12 yaşından büyük çocukları kullanan kişi 7 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. 12 yaşından küçük çocukları pornografik görüntülerde kullanılan veya kullanılmasına yardım eden kişi, 15 yıldan 24 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bakmakla yükümlü olduğu gözetiminde olan çocukları, müstehcen görüntü içeren ürünlerde kullanan kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Müstehcen görüntü, yazı veya söz içeren ürünleri ülkeye sokan, sağlayan, depolayan, ihraç eden bunları başkalarının kullanımına sunan kişi beş yıldan yedi yıla kadar hapis ile cezalandırılır.

MADDE 5- Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğünün ihlali" konu başlığını taşıyan 233 maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan suçun cezasının ağırlaştırılması teklif edilmiştir.

Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali

MADDE 233.- (3) Velayet hakları kaldırılmış olsa da, itiyadî sarhoşluk, uyuşturucu veya uyarıcı maddelerin kullanılması ya da onur kırıcı tavır ve hareketlerin sonucu maddî ve manevî özen noksanlığı nedeniyle çocuklarının ahlâk, güvenlik ve sağlığını ağır şekilde tehlikeye sokan ana veya baba, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

MADDE 6- Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "fuhuş" konu başlığını taşıyan 227. maddenin birinci fıkrasına aşağıdaki ifadenin eklenmesi teklif edilmektedir.

MADDE 227.- (1) Çocuğu fuhşu teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, dört yıldan on yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. On beş yaşından küçük çocuğu fuhşu teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran ya da çocuğun fuhşuna aracılık eden kişi, on yıldan on beş kadar hapis ile cezalandırılır. Bu suçun işlenişine yönelik hazırlık hareketleri de tamamlanmış suç gibi cezalandırılır.

MADDE 7- Ceza İnfaz Yasası'nın "Koşullu Salıverilme Mükerrerlere Özgü İnfaz Rejimi ve Denetimli Serbestlik Tedbiri Koşullu Salıverilme" konu başlığın taşıyan 107. maddesinin on altıncı bendine aşağıdaki hükmü ilave edilmelidir.

CEZA İNFAZ YASASI MADDE 107 (16) ... Türk Ceza Kanununda yer alan çocukların cinsel istismarı suçunun işlenmesi durumunda, koşullu salıverilme hükümleri uygulanmaz.

MADDE 8- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte bilgilerinize sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Sena Kaleli

Bursa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/218)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde cinsel suçların sayısı her geçen yıl artmaktadır. Adalet Bakanlığı adli sicil ve İstatistik genel Müdürlüğünün geçen yılki verilerine göre ülkemizde son 1 yıl içinde 14 bin 337 cinsel suç işlenmiştir. Bu suçların mağdur sayısı ise 20 bin 282 olarak açıklanmıştır. TBMM "Şiddet Araştırma Komisyonunun "Türkiye'nin Suç Haritası" başlıklı raporunda ise 2010 yılında ülkemizde 12 bin 863 cinsel içerikli suç işlendiği belirtilmektedir. Bütün bunlar da göstermektedir ki, Türkiye bir cinsel suç cenneti haline dönüşmeye başlamıştır.

Öte yandan cinsel istismar olaylarının büyük bir kısmının adli makamlara yansımadığı gerçeğine karşın yapılan araştırmalara göre cinsel tacize uğrayan mağdurların % 11 'ini 0-5, % 15'ini 6 -15, % 13'ünü 12 - 17, % 1 'ini 24 - 29 yaş arasındaki gençlerin oluşturduğu görülmektedir. Bu rakamlar da göstermektedir ki cinsel suçlarda mağdur yaşı giderek düşmektedir.

Cinsel suç kapsamına giren eylemlerin en önemli özelliklerinden biri de, sadece kurbanlarını değil, toplumdaki başka bireyleri ve toplulukları da yıkabilecek etkilerinin bulunmasıdır. Cinsel suçlar; toplumlar içindeki güven ve huzur ortamlarını ortadan kaldırdığı gibi, aslen failleri dışındakileri töhmet altında bırakabilecek ölçüde büyük etkilere sahiptir. Cinsel özgürlüğe karşı işlenen suçlar, en yaygın toplumsal sorunlardan birisi olduğu halde, bu şiddet biçimi, yaygınlığı ile orantılı bir biçimde ceza yargılamasının konusu olamamaktadır. Halen cinsel suçlara karşı verilen cezaların en hafif olduğu ülke Türkiye'dir.

Oysa cinsel suçlar hangi boyutta olursa olsun, aynı sonuçları doğurmakta ve küçük dediğimiz bir cinsel suçun hoş görülmesi, daha büyük suçları tetikleyerek, saldırganları cesaretlendirmektedir.

Bunun son örneği 2002 yılında 13 yaşındayken para karşılığı N.Ç. ile ilişkiye giren aralarında kamu görevlilerinin de bulunduğu 32 sanıkla ilgili Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi'nde verilen karardır. Davanın üzerinden 8 yıl geçtikten sonra Mardin 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından 13 sanığa "15 yaşından küçük çocuğun ırzına geçtikleri" gerekçesiyle alt sınırdan 5 yıl hapisle

cezalandırmış, 6'da 1 oranında iyi hal indirimi uygulayarak cezaı 4 yıl 2 ay olarak belirlemiştir. 11 sanığa da aynı maddeden alt sınırdan 5'er yıl hapis cezası vermiştir. Bu cezaı "suçun birden fazla kere işlenmesi nedeniyle 6'da 1 oranında artıran mahkeme, bu sanıklara da takdir indirimi uygulamış ve nihai cezaı 4 yıl 10 ay olarak belirlemiştir. 1 sanık ise eylemin teşebbüs aşamasında kalması nedeniyle sadece 1 yıl 4 ay hapis cezası vermiştir.

Yargıtay 14. Ceza Dairesi'nin, yerel mahkemenin "N.Ç.'nin sanıklarla rızasıyla birlikte olduğu" yönündeki alt sınırdan verilen cezaları onaması toplumsal vicdanı derinden kanatmış ve hukuka olan inancı sarsmıştır.

Yargıtay Birinci Başkanlığı'nın yargılama safahatının bütün yönleriyle henüz tamamlanmadığı yönündeki açıklamasına karşın, N.Ç.'nin avukatı davada zaman aşımının uygulanması nedeniyle, davayı AİHM'e götüreceklerini söylemiştir.

"Utanç Davası" olarak görülen bu son olaydan da anlaşılacağı gibi cinsel suçlar ile ceza yargılaması arasındaki büyük uçurum, cinsel suçların oluş biçimi, fail ve mağdurun özellikleri, toplumsal kültürel yapı, devletin cinsel suç politikası, ceza yargılamasıyla ilgili bir dizi sorundan kaynaklanmaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nda, cinsel suçlarda korunan hukuki değerin **genel ahlak, toplum ya da aile yerine cinsel özgürlük olarak belirlenmesi** olumlu bir değişiklik olarak kabul edilmekle birlikte, ceza hukukunun bu alandaki görevleri henüz bitmemiştir. Cinsel suç mağdurlarının adalete ulaşmasındaki engellerin ortadan kaldırılması, bu tür suçların ihbar edilmeleri, yargılamanın yarattığı olumsuz etkilerden korunması ve ceza yargılamasında etkin bir şekilde yer alması için ceza muhakemesinde ve ceza infaz hukukunda değişiklikler yapılması gerekmektedir.

Öte yandan cinsel suça verilen ceza ne kadar önemliyse, o cezanın aflardan ya da para cezası, tedbir gibi önlemlerden muaf tutulması da bir o kadar önemlidir. Türk Ceza Kanunu'nun bazı maddelerinin değiştirilmesini içeren kanun teklifi, bu doğrultuda cinsel suçlar karşılığında verilen cezaların zamanaşımına uğramaması, para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilmemesi ve ertelenmemesi amacıyla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişiye, mağdurun şikayeti üzerine verilen hapis cezası arttırılmış, cinsel saldırı başlıklı 102. Madde kapsamında işlenen suçlarla ilgili verilen cezaların para veya tedbirlerden birine çevrilmemesi ve zamanaşımı dışında tutulması amaçlanmıştır.

Madde 2- Çocuğu cinsel yönden eden istismar eden kişi için verilen hapis cezası arttırılmış, çocukların cinsel istismarı başlıklı 103. Madde kapsamındaki suçlarla ilgili verilen cezaların para veya tedbirlerden birine çevrilmemesi ve zamanaşımı dışında tutulması amaçlanmıştır.

Madde 3- Reşit olmayanla cinsel ilişkiye giren kişiye şikayet üzerine verilen hapis cezası arttırılmış, reşit olmayanla cinsel ilişki başlıklı 104. Madde kapsamındaki suçlarla ilgili verilen cezaların para veya tedbirlerden birine çevrilmemesi ve zamanaşımı dışında tutulması amaçlanmıştır.

Madde 4- Cinsel taciz başlıklı 105. Madde kapsamında verilecek hapis cezasının alt limiti altı aya çıkartılmıştır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/09/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikayeti üzerine dört yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

"(7) Bu madde ile maddede yazılı suçlardan dolayı verilen cezalar para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez, ertelenemez ve açılan davalarda zamanaşımı uygulanmaz."

MADDE 2- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

"(8) Bu madde ile maddede yazılı suçlardan dolayı verilen cezalar para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez, ertelenemez ve açılan davalarda zamanaşımı uygulanmaz."

MADDE 3- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 104 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikayet üzerine, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

"(2)Bu madde ile maddede yazılı suçlardan dolayı verilen cezalar para cezasına veya tedbirlerden birine çevrilemez, ertelenemez ve açılan davalarda zamanaşımı uygulanmaz."

MADDE 4- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1)Bir kimseyi cinsel amaçlı olarak taciz eden kişi hakkında, mağdurun şikayeti üzerine altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına veya adli para cezasına hükmolunur."

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nda ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifimiz gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

<i>Mehmet Şeker</i>	<i>Namık Havutça</i>	<i>Sezgin Tanrıku</i>
Gaziantep	Balıkesir	İstanbul
<i>Kadir Gökmen Öğüt</i>	<i>İhsan Kalkavan</i>	<i>Ali Sarıbaş</i>
İstanbul	Samsun	Çanakkale
<i>Aylin Nazlıhaka</i>	<i>Gürkut Acar</i>	
Ankara	Antalya	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki 2/335 Sıra Sayılı Kanun Teklifinden imzama çekiyorum. Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Aylin Nazlıhaka
Ankara

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/335)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Uluslararası literatürde 18 yaş altı evlilikler "erken evlilikler", 18 yaş altında evlenen kız çocukları ise "çocuk gelinler" olarak geçmektedirler. Yapılan araştırmalara göre Türkiye'de 18 yaş altında yapılan evliliklerin toplam evlilikler içindeki oranı yüzde 40'a yaklaşmıştır. Çocuk gelin sayısı ise 5,5 milyon civarındadır.

Erken yaş evlilikleri, evlendirilen bireyden başlayarak domino etkisiyle tüm toplumda olumsuz sonuçlar yaratmaktadır. Fiziksel ve ruhsal gelişimini tamamlamadan evlendirilen kız çocukları eğitimsizlik, yoksulluk, cahillik ve bağımlılık çukuruna itilmekte; fiziksel, duygusal ve cinsel şiddete maruz kalmaktadırlar. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar, erken yaş evliliklerinin toplumumuzdaki kadın-erkek eşitsizliği uçurumunu derinleştirdiğini ortaya koymuştur. 23 üncü yasama döneminde, Kayıp Çocuklar Başta Olmak Üzere Çocukların Mağdur Olduğu Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu tarafından yapılan araştırma ve incelemelere göre; çocukların cinsel istismara ve fiziksel şiddete maruz kalmalarının ortak

nedenlerinden biri erken yaşta yapılan evliliklerdir. Erken yaş evliliklerinin getirdiği bir diğer olumsuzluk ise erken yaş gebelik ve doğum ile birlikte ortaya çıkan anne ve bebek ölümlerindeki artıştır. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar, erken yaş gebeliklerinde, gebelik ve doğuma bağlı anne ölümlerinin 4 kat fazla olduğunu göstermektedir. Tüm bu bahsedilen olumsuzluklar ise ülkemizin gelişmişlik seviyesini aşağıya çekmektedir. Çünkü kadınların siyasi alanda, ekonomik alanda, sosyal hayatta aktif rol almadığı toplumların gelişmişlik seviyesine ulaşamayacakları aşikârdır. Erken yaş evlilikleri de kız çocuklarımızın eğitim hakkını kullanabilmesinin, istihdama ve sosyal hayata katılabilmesinin önünde büyük bir engeldir. Dolayısıyla, erken evlilikler ve çocuk gelinler sorunu gelişmekte olan ülkemizin çözmesi gereken en önemli sorunlardan biridir. Ekonomik yetersizlikler, gelenekler, dini pratikler sonucu ortaya çıkan erken evlilikler ve çocuk gelinler sorunu ile mücadele edebilmek için öncelikle konuyla ilgili kanunlarımız arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi gerekmektedir.

Türk Medeni Kanunu'na göre erginlik 18 yaşının doldurulmasıyla başlamaktadır. Çocuk Koruma Kanunu'na göre 18 yaşını doldurmamış birey "çocuk" olarak tanımlanmaktadır. 1948 yılında kabul ettiğimiz İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve 1995 yılında uygulamaya koyduğumuz Çocuk Hakları Sözleşmesi gibi uluslararası anlaşmalarda da bireylerin evlilik yaşları onsekiz olarak kabul edilmiştir. Diğer taraftan, Türk Medeni Kanunu'nda evlilik için yaş sınırı onyediyedi olarak belirlenmiş, olağanüstü koşullarda ise hâkim onayıyla onaltı yaşında da evliliğin yolu açılmıştır. Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "onbeş yaşını doldurmuş bir kız çocuğuyla evlenen kişinin, şikâyet üzerine, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı" hükmüyle ise evlilik yaşı zımni olarak onsekiz yaşın altında tutulmaktadır. Yine Türk Ceza Kanunu'nda çocukların cinsel istismarına yönelik suçlar açıklanırken, "çocuk" onbeş yaşını tamamlamamış birey olarak tanımlanmaktadır.

Yukarıda bahsedilen nedenler göstermektedir ki erken yaşta yaptırılan evlilikler çocuk hakları, insan hakları ve kadın hakları ihlallerine neden olmaktadır. Geleneksel, dinsel ve ekonomik nedenlerle yaptırılan erken yaş evliliklere dur demenin başlangıç noktası ise evlilik yaşının onsekize yükseltilmesi ve kanunlarımız arasındaki uyumsuzlukların giderilmesidir.

Kanun teklifi ile evlilik yaşının onsekize çekilmesi ve konuyla ilgili kanunlar arasındaki uyumsuzlukların giderilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, evlilik yaşının onsekize çıkarılması, böylece çocuk yaşta yapılan evliliklerin önüne geçilmesi ve erken yaşta yapılan evlilikler nedeniyle çocukların karşılaştıkları mağduriyetlerin önlenmesi öngörülmektedir.

Madde 2- Türk Medeni Kanunu'nun 124 üncü maddesinde, evlilik yaşının Medeni Kanunda ergin olma yaşı olarak belirlenen onsekize çıkarılmasıyla, evlenme ile ergin olma düzenlemesine gerek kalmadığından ilgili hüküm kanundan çıkarılmaktadır.

Madde 3- Madde ile, Türk Ceza Kanunu'nda "çocukların cinsel istismarı" ile ilgili düzenlemedeki yaş sınırı, Türk Medeni Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu'nda bireyin çocuk olarak değerlendirilmesini sağlayan "yaş" sınırı ile aynı seviyeye getirilerek, Kanunlar arasındaki çelişkinin ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

Madde 4- Madde ile, Türk Ceza Kanunu'nda çocukların "reşit olmayanla cinsel ilişki"ye ilişkin düzenlemedeki yaş sınırı, Türk Medeni Kanunu ve Çocuk Koruma Kanunu'nda bireyin çocuk olarak değerlendirilmesini sağlayan "yaş" sınırı ile aynı seviyeye getirilerek, Kanunlar arasındaki çelişkinin ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

GAZİANTEP MİLLETVEKİLİ MEHMET ŞEKER VE 7 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ
(2/335)

**TÜRK MEDENİ KANUNU'NDA VE TÜRK CEZA KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 124 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Erkek veya kadın onsekiz yaşını doldurmadıkça evlenemez "

MADDE 2- 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 11 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki "Evlenme kişiyi ergin kılar" ifadesi çıkarılmıştır.

MADDE 3- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının a bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Onsekiz yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış"

MADDE 4- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 104 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onsekiz yaşını doldurmamış olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır."

MADDE 5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı "Türk Ceza Kanunu", 03.07.2005 tarihli ve 5395 sayılı "Çocuk Koruma Kanunu" ve 10.06.2004 tarihli ve 5188 sayılı "Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun"da değişiklik yapılması hakkında kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Yıldray Sapan
Antalya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/542)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu İçişleri Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türkiye'de uyuşturucu sorunu toplumsal bir konudur. Ancak son yıllarda artan uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı bu sorunu ülkemizde öncelikli haline getirmiştir. Uyuşturucu kullanımı, ölümlerin yanı sıra yaşamların dramatik bir şekilde karamasına, bireyin ve toplumun refah düzeyinin düşmesine, madde ile ilintili suçların, kazaların ve enfeksiyon hastalıklarının artmasına yol açmaktadır.

Birleşmiş Milletler raporlarına göre dünyada 180 milyon insan uyuşturucu kullanmaktadır. Avrupa ülkelerinde ise kokain kullanımının son on yıl içinde 2 milyon kişiden 4,1 milyon kişiye çıkarak ikiye katlanmıştır. Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi'nin raporuna göre ise 1990'lardan itibaren uyuşturucu kullanımının dramatik bir artış gösterdiği, günümüzde tüm Avrupalı yetişkinlerin neredeyse dörtte birinin en az bir kez uyuşturucu kullandığı belirtilmektedir.

Birleşmiş Milletler, Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi'nin ve Emniyet Genel Müdürlüğü'ne bağlı Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi ve TÜİK verilerine göre Türkiye'de uyuşturucu kullanımı her geçen gün ciddi artış göstermektedir.

Bağımlı sayısı birçok ülkeye göre Türkiye'de daha az görülmekte ancak son yıllarda hızlı bir artış gözlenmektedir. Türkiye'de son bir yıl içerisinde 150'nin üzerinde kişi uyuşturucudan hayatını kaybetmiştir. Yine uyuşturucu bağlantılı kazalarda 145 kişi ölmüştür. 2005 yılında uyuşturucudan gözüaltına alınıp tutuklananların sayısı 4 bin 125 iken, bugün bu rakam 25 binin üzerindedir. 2010 yılında sadece esrar yüzünden gözüaltına alınanların sayısı 28 bin 625 olarak belirlenmiştir.

Geçmiş yıllarla kıyaslandığında, suç türü açısından, madde bağlantılı suçlar sürekli artış göstermektedir. Bu suçlardan 2007 yılında 8 bin 320 olan tutuklu ve hükümlü sayısı 2008'de 10 bin 533'e, 2009'da 15 bin 447'ye yükselmiştir. 2010 yılının sonu itibarıyla ise madde bağlantılı suçlardan ceza infaz kurumlarında 23 bin 800 hükümlü ve tutuklu bulunmaktadır.

2009 yılında sadece eroin ile ilgili yapılan operasyonların sayısı 1743 iken bu sayı 2010 yılında 2619'a çıkmıştır. 2009 yılında eroin ile ilgili gözaltına alınan şüpheli sayısı 4140 iken bu sayı 2010 yılında ise 5417'ye çıkmıştır. 2010 yılında eroin yakalamalarında görülen düşüşe rağmen gerçekleştirilen operasyon sayısında yüzde 50, yakalanan şahıs sayısında ise yüzde 21 artış görülmüştür.

Polis kayıtlarına göre Türkiye'de yaklaşık 9 binin üzerinde sokak uyuşturucu satıcısı vardır. Sadece İstanbul'da uyuşturucu kullanmaktan dolayı haklarında işlem yapılanların sayısı 40 bini aşmaktadır. Bu rakam sadece ulaşılabilen ve operasyonlarda yakalananların sayısını göstermektedir. Ancak bunun dışında henüz polisiye operasyonlarla ulaşılabilen binlerce bağımlı bulunmaktadır.

Böyle bir ortamda, ülkemizde uyuşturucu ve uyarıcı maddeler ile ilgili cezalar düşük kalmaktadır. Bu işi caydırmak için, özellikle hapis cezalarının artırılması zorunludur. Uyuşturucunun temini, yaşı küçük çocuklara uyuşturucu satılması, yaşı küçük çocuklara uyuşturucu sattırılması, tedavi ve sosyal yardımların niteliği gibi konularda da yeni düzenlemeler yapılması şarttır.

Bunların yanında, madde bağımlılarının eş ve çocuklarının can ve mal güvenliklerinin tehlike altında olduğu, yapılan araştırmalar sonrası anlaşılmaktadır. Bu insanların da devlet koruması altına alınması gereklidir. Ayrıca bununla beraber, uyuşturucu ve uyarıcı maddeler X-ray ve dedektörlerde fark edilememektedir. Bu arama cihazları üzerindeki çalışmalar da ivedilikle yapılarak, uyuşturucu maddenin yakalanması daha kolaylaşacaktır.

Bu kanun, Türk Ceza Kanunu'nun uyuşturucu ve uyarıcı maddeleriyle ilgili hükümlerinde değişiklik; Çocuk Koruma Kanunu ve Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'a ise birer ek madde eklemeyi öngörmektedir. Yukarıda sayılan sıkıntıların giderilmesi için hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu maddede, uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç eden, ülke içinde satan, satışa arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişiler hakkında uygulanacak hapis cezaları artırılmaktadır.

Madde 2- Bu madde ile birlikte uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için özel yer, donanım veya malzeme sağlayan, kullananların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan ve kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren kişiler hakkında hapis cezaları artırılmaktadır.

Madde 3- Bu maddede, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişilerin hapis cezaları artırılmaktadır. Bunun yanında madde bağımlılığından tedavi görecektir kişinin tedavisinin daha etkin yapılması için, maddeye ek bir fıkra eklenmiştir.

Madde 4- Bu maddeyle, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na ilgili kanuna ek bir madde eklenmesi öngörülmektedir. Bu ek madde ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188'inci, 190'uncu ve 191'inci maddelerine göre cezalandırılan kişilerin eşleri ve çocuklarının can ve mal güvenliklerinin devlet koruması altına alınması sağlanmaktadır.

Madde 5- Bu maddeyle, 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'a ek bir madde eklenmesi öngörülmektedir. Bu ek madde ile de uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin daha kolay yakalanabilmesi için güvenlik tedbirlerinin artırılmasına yönelik bir düzenleme yapılmaktadır.

Madde 6- Yürürlük maddesidir.

Madde 7- Yürütme maddesidir.

**TÜRK CEZA KANUNU, ÇOCUK KORUMA KANUNU VE ÖZEL GÜVENLİK
HİZMETLERİNE DAİR KANUN'DA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1: 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde İmal ve Ticareti" başlıklı 188. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç eden kişi, otuz yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı fiilinin diğer ülke açısından ithal olarak nitelendirilmesi dolayısıyla bu ülkede yapılan yargılama sonucunda hükmolunan cezanın infaz edilen kısmı, Türkiye'de uyuşturucu veya uyarıcı madde ihracı dolayısıyla yapılacak yargılama sonucunda hükmolunan cezadan mahsup edilir.

(3) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak ülke içinde satan, satışı arz eden, başkalarına veren, nakleden, depolayan, satın alan, kabul eden, bulunduran kişi, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(4) Uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak 18 yaşından küçükler satan, satışı arz eden, veren kişi müebbet hapis cezası ile cezalandırılır.

(5) Uyuşturucu maddenin eroin, kokain, morfin veya baz morfin olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(6) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(7) Üretimi resmi makamların iznine veya satışı yetkili tabip tarafından düzenlenen reçeteye bağlı olan ve uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü madde açısından da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır. Ancak, verilecek ceza yarısına kadar indirilebilir.

(8) Uyuşturucu veya uyarıcı etki doğurmamakla birlikte, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan ve ithal veya imali resmî makamların iznine bağlı olan maddeyi ülkeye ithal eden, imal eden, satan, satın alan, nakleden, depolayan veya ihraç eden kişi, on yıldan az olmamak üzere hapis ve yirmi bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

(9) Bu maddede tanımlanan suçların tabip, diş tabibi, eczacı, kimyager, veteriner, sağlık memuru, laborant, ebe, hemşire, diş teknisyeni, hastabakıcı, sağlık hizmeti veren, kimyacılıkla veya ecza ticareti ile iştigal eden kişi tarafından işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

MADDE 2: 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Kolaylaştırma" başlıklı 190. Maddesinin (1) ve (2)'nci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırmak için;

- a) Özel yer, donanım veya malzeme sağlayan,
 - b) Kullananların yakalanmalarını zorlaştıracak önlemler alan,
 - c) Kullanma yöntemleri konusunda başkalarına bilgi veren,
- Kişi, on yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını alenen özendiren veya bu nitelikte yayın yapan kişi, on yıldan yirmi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 3: 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Kullanmak İçin Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Satın Almak, Kabul Etmek veya Bulundurmak" başlıklı 191. Maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi, beş yıldan az olmamak üzere hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı açılan davada mahkeme, birinci fıkraya göre hüküm vermeden önce uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi hakkında, tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine; kullanmamakla birlikte, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi hakkında, denetimli serbestlik tedbirine karar verebilir. Bu karar, durma kararının hukuki sonuçlarını doğurur.

(3) İkinci fıkra uyarınca yapılacak tedavi, Sağlık Bakanlığı'na bağlı veya Sağlık Bakanlığı'nın izin verdiği sağlık kuruluşlarında yapılabilir. Tedavi zorunludur ve madde bağımlısı olan kişi, tedavi merkezinden, tedavi süresince ayrılamaz. Tedavinin süresi, ilgili uzman tarafından belirlenir. Tedavi merkezlerinde her madde bağımlısına ayrı bir oda tahsis edilir. Bu tedavi merkezlerinde güvenlik, en üst düzeyde sağlanır. Bu hükmün uygulamasına ilişkin usul ve esaslar, Adalet ve Sağlık Bakanlıklarınca müştereken çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

(4) Hakkında tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişi, belirlenen kurumda uygulanan tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranmakla yükümlüdür. Hakkında denetimli serbestlik tedbirine hükmedilen kişiye rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir. Bu uzman, güvenlik tedbirinin uygulama süresince, kişiyi uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kullanılmasının etki ve sonuçları hakkında bilgilendirir, kişiye sorumluluk bilincinin gelişmesine yönelik olarak öğütte bulunur ve yol gösterir; kişinin gelişimi ve davranışları hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.

(5) Tedavi süresi devam eden denetimli serbestlik tedbirine, tedavinin sona erdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle devam olunur. Denetimli serbestlik tedbirinin uygulanma süresinin uzatılmasına karar verilebilir. Ancak, bu durumda süre üç yıldan fazla olamaz.

(6) Tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranan kişi hakkında açılmış olan davanın düşmesine karar verilir. Aksi takdirde, davaya devam olunarak hüküm verilir.

(7) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, hakkında kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmaktan dolayı cezaya hükmedildikten sonra da iki ilâ beşinci fıkra hükümlerine göre tedaviye ve denetimli serbestlik tedbirine tâbi tutulabilir. Bu durumda, hükmolunan cezanın infazı ertelenir. Ancak, bunun için kişi hakkında bu suç nedeniyle önceden tedavi ve denetimli serbestlik tedbirine karar verilmemiş olması gerekir.

(8) Kişinin mahkûm olduğu ceza, tedavinin ve denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uygun davranması halinde, infaz edilmiş sayılır; aksi takdirde, derhal infaz edilir.

MADDE 4: 03.07.2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'na ek bir madde eklenmiştir.

EK MADDE 1: 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 188'inci, 190'ıncı ve 191'inci maddelerine göre cezalandırılan kişilerin hayatı tehlikesi olan eş ve çocukları, istenildiği takdirde, devlet koruması altına girerler. Devlet koruması altına giren bu kişilerin yiyecek, barınma, eğitim vb. ihtiyaçları devlet tarafından karşılanır.

MADDE 5: 10.06.2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanuna ek bir madde eklenmiştir.

EK MADDE 1: Uyuşturucu ve uyarıcı maddelerin dedektör ve X-ray gibi arama cihazlarında veya yeni bir teknoloji ile daha kolay tespit edilebilmesi için, arama cihazlarını bu yönde geliştirebilecek çalışmalar yapılır. Bu yönde çalışma yapacak kuruluşlara gerekli maddi yardım devlet tarafından sağlanır.

MADDE 6: Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7: Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

09.05.2012

Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

Kazım Kurt
Eskişehir

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/571)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

Mahkemelerde görev yapan hukukçular arasında ast-üst ilişkisinin olmadığı, aynı eğitimi görüp aynı okulu bitiren kişiler olmaları ve Türk Ceza Kanununun 6. maddesinin (d) bendinde "yargı görevi yapan" tanımlamasında hep birlikte sayılması dikkate alınarak, böyle bir hüküm getirilmesinin pratik anlamda yararlı olacağı herkes tarafından kabul edilmektedir. Ancak, ilgili fıkranın yazım biçimi yanlış anlamalara neden olmaktadır. Daha önce tasarı halinde sunulan metinde de, öneriye benzer hüküm bulunması gerekçemizin haklı olduğunu ortaya koymaktadır.

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ KAZIM KURT VE İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU'NUN TEKLİFİ (2/571)

**CEZA MUHAKEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(4) Hüküm açıklanırken Mahkeme kurulu, Cumhuriyet savcısı, taraf avukatları hariç duruşma salonunda bulunan herkes ayağa kalmak zorundadır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

04.05.2012

Mahmut Tanal

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/577)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	

GENEL GEREKÇE

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 173. Maddesi;

"Cumhuriyet savcısının kararına itiraz (1)

Madde 173 - (1) Suçtan zarar gören, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kendisine tebliğ edildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde, bu kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edebilir.

(2) İtiraz dilekçesinde, kamu davasının açılmasını gerektirebilecek olaylar ve deliller belirtilir.

(3) **(Değişik: 25/5/2005 - 5353/26 md.)** Mahkeme, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer sulh ceza hâkimini görevlendirebilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.

(4) **(Değişik: 25/5/2005 - 5353/26 md.)** Mahkeme istemi yerinde bulursa, Cumhuriyet savcısı iddianame düzenleyerek mahkemeye verir.

(5) Cumhuriyet savcısının kamu davasının açılmaması hususunda takdir yetkisini kullandığı hâllerde bu madde hükmü uygulanmaz.

(6) İtirazın reddedilmesi halinde; Cumhuriyet savcısının, yeni delil varlığı nedeniyle kamu davasını açabilmesi, önceden verilen dilekçe hakkında karar vermiş olan ağır ceza mahkemesinin bu hususta karar vermesine bağlıdır.. " şeklinde düzenlenmiştir.

Maddenin 3'üncü fıkrasında eski hali ile güvence altına alınan dava yolu ile hak arama özgürlüğü, bir temel hak niteliği taşımasının ötesinde diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden birini oluşturmaktadır.

Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama ve işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin en etkili ve güvenceli yolu, yargı mercileri önünde dava ve verilen karara karşı itiraz hakkını kullanabilmesidir. Kişilere yargı mercileri önünde dava hakkı ve verilen kararı bir üst yargı merciine inceletmek hakkı tanınması adil yargılamanın ön koşulunu oluşturur.

Hak arama özgürlüğü, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biri olmakla birlikte aynı zamanda toplumsal barışı güçlendiren, bireyin adaleti bulma, hakkı olanı elde etme, haksızlığı önleme uğraşının da aracıdır.

Ceza yargılamasında verilen karara itiraz ederken masraf ödeme koşuluna bağlanması, bireyin hak arama özgürlüğünü engelleyici nitelik taşıyan ve adil yargılanma hakkının özünü zedeleyici sınırlama taşıyan bu yasal düzenleme Anayasanın 2, 5, 10, 13. ve 36. maddelerine aykırıdır.

Anayasanın 36. maddesinde ifade edilen hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı, sadece yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia savunmada bulunma hakkını değil, yargılama sonunda hakkı olanı elde etmeyi de kapsayan bir haktır, hakkında verilmiş bir kararı temyiz etmeyi harç yatırma koşuluna bağlanması bireylerin hak arama özgürlüğünü engelleyici nitelik taşımaktadır.

Bu gerekçeyle; Anayasa'nın 2,5,10,13,36. maddelerine aykırı olan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173. Maddesinin 3'üncü fıkrasında "itiraz edeni giderlere mahkûm eder." İbaresinin metinden çıkarılarak değiştirilmesini teklif ediyorum.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 173. Maddesinin 3'üncü fıkrasında yer alan; Anayasa'nın 2,5,10,13,36. maddelerine aykırı olan ve hak arama özgürlüğü, diğer temel hak ve özgürlüklerden faydalanılmasını zorlaştıran "itiraz edeni giderlere mahkûm eder" ibaresinin metinden çıkarılarak değiştirilmesi öngörülmüştür.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MAHMUT TANAL'IN TEKLİFİ (2/577)

**CEZA MUHAKEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunun 173'üncü maddesinin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir,

"Mahkeme, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer sulh ceza hâkimini görevlendirebilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türk Medeni Kanunu ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesiyle birlikte ilâşikte sunulmuştur. Gereğinin yapılmasını arz ederim.

Sebahat Tuncel

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/876)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türkiye'de çocuk haklarının korunması ve çocukların her türlü istismara maruz kalmalarının engellenmesi konusunda uygulamadaki eksiklikler yanı sıra hukuksal olarak da eksiklikler bulunmaktadır. Bu sorunların en temelinde çocuk tanımının farklı kanunlarda farklı şekillerde yapılarak ortak bir tanımın getirilmemesidir. Oysaki uluslararası sözleşmelerde ve hukukta çocuğun tanımı en yalın ve net haliyle "18 yaşından küçük her birey çocuktur" olarak düzenlenmektedir. Türkiye'de çocuk 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu çocuk tanımı olarak uluslararası tanıma uygun, sivil toplum ve hak örgütlerinin de kabul ettiğİ tanıımı içermektedir. Ancak Türk Medeni Kanunu ve Türk Ceza Kanununda çocuk tanımları farklılaşmaktadır. Her üç kanunda da çocuğun belli koşullarda yetişkin olarak kabul edilmesi söz konusudur. Bu uyumsuzluk uygulamada da ciddi sorunlar yaşatmaktadır.

Çocuk emeğinin sömürülmesi, çocukların cinsel istismara ve şiddete maruz kalması ve çocuk yaşta evlendirmeleri açısından Türkiye'nin karnesi oldukça kötü bir durumdadır. 2009 Meclis Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Raporuna göre 2008 yılında anne olma yüzdesi; 17 yaş için 1,3, 18 yaş için 6,6, 19 yaş için 9,4'tür. TNSA sonuçlarına göre 1998'de %15,2 olan 15-19 yaş evlilikleri, 2003'te %11,9 ve 2008'de %9,6 olarak tespit edilmiştir. Raporda eğitime devam etmeme gerekçelerinde kız çocuklarının evlendirilmesi önemli bir neden olarak belirtilmiştir. Resmi rakamlara göre son 10 yıl içerisinde 250 bin çocuk istismara uğramıştır.

Çocuk haklarının ihlal edilmesi konusunda dava kararlarına bakıldığında zaman çocuğun 18 yaşından küçük olmasına rağmen, farklı kanunlardaki farklı ve yetersiz tanımların yapılması yargı kararlarında çocukların haklarının ihlali yönünde çıkmaktadır. 18 yaşından küçük ancak evli olan bir çocuk kanun önünde ergin kabul edilmektedir. Dolayısıyla kanunlardaki bu uyumsuzluğun giderilerek 18 yaşından küçük tüm bireylerin çocuk kabul edilmesi önem çocuk hakları ihlalleriyle mücadele etmede oldukça büyük bir adım olacaktır.

Bu amaçla "Türk Medeni Kanunu ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi" hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Türk Medeni Kanunundaki çocuk tanımı 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'ndaki çocuk tanımıyla uyumlu hale getirmek amaçlanmıştır.

Madde 2- Türk Medeni Kanunundaki çocukların mahkeme kararıyla ergen kılınmalarının önlenmesi amaçlanmıştır.

Madde 3- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunundaki çocuk tanımının 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'ndaki çocuk tanımıyla uyumlu hale getirmek amaçlanmıştır.

Madde 4- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunundaki çocuk tanımının 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'ndaki çocuk tanımıyla uyumlu hale getirmek amaçlanmıştır. Ayrıca 18 yaşından küçük çocukların cinsel istismarında şikayet şartının ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

**4721 SAYILI TÜRK MEDENİ KANUNU VE 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 11 inci maddesindeki "Evlenme kişiyi ergen kılar" ifadesi kaldırılmıştır.

MADDE 2- 4721 Sayılı Türk Medeni Kanununun 12 nci maddesi kaldırılmıştır.

MADDE 3- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin 1 inci fıkrası a bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Onsekiz yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

MADDE 4- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 104 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Reşit olmayanla cinsel ilişki

Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onsekiz yaşını bitirmemiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

30.10.2012

Mahmut Tanal

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/960)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanan 06.12.2006 tarihli Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 13/5 maddesi uyarınca ceza yargılaması sonucunda beraat eden sanığın kendisini kendi seçtiği vekil ile temsil ettirmesi durumunda, sanık yararına, Hazine aleyhine maktu vekalet ücretine hükmedilmesi kabul edilmiştir.

Genel olarak ceza davalarında yapılan yargılama sonucunda, sanığın kendisini, kendi seçtiği bir avukat ile temsil ettirmesi ve yapılan yargılama sonucunda beraat etmesi halinde, sanığa avukatlık ücretinin ödenmesinin gerekip gerekmediği, ödenmesi gerektiği sonucuna varılır ise bu ücretin kime yüklenmesi gerektiğinin ele alınması gereklidir.

29.05.1957 gün ve 4/6 sayılı ve 02.05.1956 gün ve 4/3 sayılı İBK.'ları ile yargılama giderlerinin neler olduğu sayılmış ve karşı tarafa yüklenecek olan avukatlık ücretinin de bu giderler arasında olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu durumda avukatlık ücretinin hükmedilip edilmeyeceğini edilecek ise miktarını tayin ve takdir etmek hakimnin resen yapacağı işlerdendir. Bunun yanı sıra 5271 sayılı CMK.'nın 324/1 maddesi hükmü şu şekildedir;

"Harçlar ve tarifesine göre ödenmesi gereken avukatlık ücretleri ile soruşturma ve kovuşturma evrelerinde yargılamanın yürütülmesi amacıyla Devlet Hazinesinden yapılan her türlü harcamalar ve taraflarca yapılan ödemeler yargılama giderleridir."

Bu madde hükmü ile; Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre karşı yana yükletilecek olan avukatlık ücretinin yargılama giderlerinden olduğu açıkça hükme bağlanmıştır.

Bu nedenle hakkında bir ceza davası açılan kişi ile ilgili olarak yapılan yargılama sonucunda kişinin beraatine karar verilmiş ise yargılama giderleri sanığa yüklenemez. Bunun tek istisnası CMK nun 327/1 maddesi uyarınca sanığın kendi kusuru ile sebep olduğu giderlerdir. Bir kişinin hakkında ceza davası açıldığında bir avukat tayin edip onun hukuki yardımından yararlanması bir kusuru değil bir hakkıdır. Tayin ettiği avukat ile ilgili gidere beraat eden sanık katlanmak durumunda değildir.

Beraat eden sanığa avukatlık ücreti ödenmelidir.

Kamu davalarında davacı konumunda Kamu Hukuku ve onu temsilen Cumhuriyet savcısı bulunmaktadır. Cumhuriyet savcısı kamuyu temsilen davayı açar ve takip eder. Gerekli delillerin bulunması durumunda Cumhuriyet savcısının davayı açması ve sürdürmesi zorunludur. İşte bu zorunluluk gereği hareket eden Cumhuriyet savcısı sanık hakkında atılı suçu işlediğine dair dava açmaya yeterli delil olduğu sonucuna varır ise kamu davası açacaktır.

Hakkında kamu davası açılan sanık duruşmalarda vekil ile savunmasını yapar ve dava sonucunda beraatine karar verilir ise hükmedilecek avukatlık ücretini Hazinesin ödemesine karar vermek gereklidir. Çünkü; Ceza davalarında davanın bir tarafı Devlet olduğuna ve dava Devlet (kamu) adına açıldığına göre dava sonucunda haksız çıkan taraf kamu yani Devlettir. Bu durumda ücretin kamu adına Hazine tarafından ödenmesine karar vermek doğaldır. Ceza Yargılamasının temel niteliği bakımından, yargılamanın bir yanında devlet temsil edildiğinden, sanık beraat ettiğinde yada onun suçsuzluğu başka biçimde ortaya çıktığında giderleri devlet öder. Katılanın davanın açılması ya da sürdürülmesi konusunda yetkisi yoktur. Örneğin bir kamu davasını Cumhuriyet savcısının aksi düşüncesine rağmen katılan açamayacağı gibi açılan dava istisnalar hariç olmak üzere katılanın vazgeçmesi ile düşmeyecektir.

Kamu davasının davacısı olan Devlet (Kamu) haksız çıktığı zaman nasıl keşif, posta masrafı, bilirkişi ücreti gibi yargılama giderlerinden sorumlu tutuluyor ve bu giderler Hazine üzerinde bırakılıyor ise yargılama giderlerinden olduğu açıklanan ve kabul edilen avukatlık ücretinin de Hazine tarafından ödenmesi zorunludur. Kamu davasında beraat ederek bir anlamda davayı kazanan sanığın karşı tarafı Kamu Hukukudur ve giderleri davayı kaybeden tarafın ödemesi gerekir. Keşif, posta ve bilirkişi gibi giderler Hazineye yüklendiğinde, Hazinesin ceza davasının tarafı olup olmadığı noktasında bir değerlendirme yapılmamaktadır.

Devlet adına, Kamu adına Devletin bir görevlisi olan Cumhuriyet savcısının açıp sürdürdüğü davada Devlet davanın tarafıdır. Ceza Muhakemesi Kanununda beraat eden sanık lehine vekalet ücretini kimin ödeyeceği açıkça düzenlenmemekte ve uygulamada bu soru karışıklıklara yol açmaktadır. Bu sorunun çözümü için yapılması planlanan değişiklik ile beraat eden sanık lehine vekalet ücretinin Devlet tarafından ödenmesi hüküm altına alınmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 324'üncü maddesinin eklenecek fıkra ile; beraat eden sanık lehine vekalet ücretini kimin ödeyeceği açıkça düzenlenmemekte ve uygulamada bu soru karışıklıklara yol açmaktadır. Bu sorunun çözümü için yapılması planlanan değişiklik ile beraat eden sanık lehine vekalet ücretinin Devlet tarafından ödenmesi hüküm altına alınmış olacaktır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MAHMUT TANAL'IN TEKLİFİ (2/960)

**CEZA MUHAKEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/12/2004 tarihli 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 324'üncü maddesinin sonuna gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(6) Beraat eden sanık lehine vekalet ücretinin Devlet Hazinesine yüklenmesine karar verilir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" ve gerekçesi birlikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Aykan Erdemir

Bursa

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1060)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Nefret suçlarında mağdur ya da mağdurlar sahip oldukları temel ve değiştirilemez nitelikteki ırk, etnik kimlik, milliyet, din dil, renk, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş, fiziksel ya da zihinsel engellilik gibi belirli bazı özellikleri nedeniyle işlenen suçun hedefi olmaktadır. Nefret suçu sadece mağduru değil onun kendisini birlikte tanımladığı grubu da derin bir biçimde etkileyen sonuçlar doğurur, mağdurun ve ait olduğu grubun topluma kabul edilmedikleri mesajını yollayarak katılım hakkını engeller. Nefret suçlarının bireysel mağdurunun yanı sıra çok daha geniş bir hedef kitlesinin olması bu suçların toplum üzerindeki etkisini derinleştirir. Bu suçlar toplum üyeleri arasında olması gereken eşitlik idealini zedeler. Anayasanın 10. Maddesi herkesin dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 3. Maddesi de adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesini koruma altına almaktadır.

Nefret suçları mağdura ya da mağdurun ait olduğu gruba ilişkin önyargıdan kaynaklanan şiddet içerikli eylemlerdir. Demokratik bir toplumda olması gereken farklı olan saygı, diyalog ve hoşgörü kültürüne zarar veren bu tür eylemlerin cezasız kalması toplumsal gerginliklerin artmasına ve toplumsal güvenliğin bozulmasına da yol açmaktadır. Nefret suçlarına karşı etkin bir mücadele bu suçların sosyal olarak kabul edilmediğinin göstergesi olarak ceza kanunlarında yaptırıma bağlanması etkin ve etkili bir soruşturma ve kovuşturmanı yapılması ile mümkün olabilecektir.

Nefret suçları oldukça yeni bir kavram olmasına rağmen bu kavramın dile getirdiği eylemlerin kendisi oldukça eskidir.

Özellikle 19.yy ve sonrasında gelişen ırkçılığın tüm dünya üzerinde vahim sonuçlar ortaya koymasının ardından, bilhassa ırkçılık kökenli, ama onunla sınırlı olmayarak, mağdur kişi ya da gruplara karşı, o kişi ya da grubun belirli karakteristik bir özelliği nedeniyle hedef seçilerek suç işlenmesi sıklıkla görülmektedir. Dünyada ve Türkiye'de tekrarlanan, kişini renginin, ulusal, ırksal,

etnik ya da cinsel kimliğinin veya dininin farklı oluşu dolayısıyla yaşanan onlarca örnek olay hatırlandığında görülmektedir ki, mağdur kişi ya da gruplara karşı, o kişi ya da grubun karakteristik bir özelliği nedeniyle duyulan öfke ve kin duygusuyla suç işlenmesi durumuyla karşı karşıya kalmaktadır. Bu subjektif saikle işlenen tüm suçlar, aynı suçun basit şartlar altında işlenmesi durumundan farklıdır. Bir kişinin belli özellikleri nedeniyle failde oluşan suç kastı, sıradan suç kastından daha yoğun bir kusurluluğa işaret etmektedir.

Nefret suçlarında mağdurla aynı özelliklere sahip toplumsal grup da korkutulur ve gözdağı verilir. Hedeflenen grubun diğer üyeleri sadece gelecekteki yeni saldırılar riskini değil sanki saldırının mağduru kendileriymiş gibi hissederler. Eğer hedef alınan grup tarihsel olarak ayrımcılığın mağduruydu bu etkiler katlanır.

Suçun manevi unsurundaki bu yoğunluk ve çarpan etkisi ceza politikası gereği ayrıca ele alınmalıdır. Bu nedenle hukuk sistemimizde nefret saikinin ve nefret suçunun ayrıca tanımlanarak daha ağır yaptırımla karşılanması gerekmiştir.

Günümüzde, Türkiye'nin bir parçası olmak için aday olduğu Avrupa Birliği üyesi ülkelerin büyük bir çoğunluğu nefret saikiyle işlenen suçları ya Ceza kanunlarına genel bir ağırlaştırıcı hükümle ya da ayrı bir Nefret Suçları Yasası çıkarmak suretiyle farklı hükümlere tabi kılmaktadırlar.

Sadece Avrupa Birliği değil, aynı zamanda Avrupa Konseyi üyesi ülke ve kurumları da nefret suçları için ayrı yasa ve politikalar belirlemektedirler. Nefret suçlarının, bunlara sevk eden saik nedeniyle farklı bir muameleye tabi tutulması gerektiği Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin değişik kararlarında da dile getirilmiştir.

Gerçekten de AİHM'nin *Sejić/ Hırvatistan* davasında da belirttiği gibi, devlet makamlarının, etnik nefret ve önyargının meydana gelen olaylarda rol oynayıp oynamadığının tespiti ve ırkçı güdülerin maskesinin düşürülmesi amacı ile her türlü adımı atmak şeklinde ek bir görevi vardır. Bunu yapmamak ve ırk güdümlü şiddet ve zorbalık olaylarını ırksal motivasyonu olmayan olaylarla eş düzeyde muameleye tabi tutmak türünden bir ihmal temel hak ve özgürlüklere özel bir tahribat yaratan bu tarz olaylara gözlerini kapamak ile eşdeğerli sayılmalıdır.

Aynı şekilde AİHM *Agelava ve İliev/Bulgaristan* davasında da, ırkçı saiklerle işlenen cinayetlerin ya da yaralama suçlarının ayrı bir ırkçı saikli suç kapsamına alınması ve bu tür suçlara ilişkin artırılmış cezalar içeren maddeler eklenmesi gerektiğini belirtmiştir.

Avrupa Konseyi'nin ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle mücadele alanında oluşturduğu ırkçılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu, yayınladığı 7 No'lu Tavsiye kararıyla, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 47 Avrupa Konseyi üyesi ülkeyi "ulusal mevzuatlarında ırkçılık ve ırk ayrımcılığına karşı mücadele amacıyla, ırkçı saiklerle işlenen suçları ağırlaştırıcı bir faktör olarak ceza yasalarına eklemesi yönünde teşvik etmektedir.

Her ne kadar yukarıda daha çok ırkçılığa göndermede bulunulmuşsa da, bu yasada nefret saiklerinin tek tek sayılması ve bu saiklerle işlenen suçların, söz konusu suçların olağan biçimlerine göre daha ağır cezalara çarptırılması yoluna gidilmektedir. AİHM'nin eşcinselleri hedef alan söylemleri değerlendirdiği *Vejdeland/İsveç* davası kararında kullandığı akıl yürütmeden de görüleceği üzere, "ırkçılık" kavramı aslında diğer tüm ayrımcı ve ötekileştirici saikleri kapsayan şemsiye bir kavram olarak kullanılmaktadır. *Vejdeland* davasında AİHM şunları ifade etmiştir: "Mahkeme, kine tahrik etmek için mutlaka şiddet kullanmaya veya diğer türden suçları işlemeye yönelik bir çağrıda

bulunmanın gerekmediği yönündeki görüşünü tekrar eder. Kişilere yönelik olarak, onları aşağılamak veya alay etmek suretiyle bir saldırı gerçekleştirildiğinde veya toplumun içindeki belli bir grubun karalanması söz konusu olduğunda, ifade hürriyetinin bu sorumsuz kullanımları, yetkilileri ırkçı söylemle mücadele için harekete geçirmek için kâfi olmalıdır. Bu bakımdan, mahkeme altını çizerek belirtir ki cinsel yönelim temelinde gerçekleştirilen ayrımcılık 'ırk, köken ve renk' temelinde gerçekleştirilen ayrımcılıklar kadar ciddidir."

Bu bağlamda, Türkiye'de 70 civarında sivil toplum girişimini bir araya getiren Nefret Suçları Yasa Kampanyası Platformu'nun talepleri toplumumuzda nefret suçlarına karşı gelişen ortak aklın yansımasıdır. Çağımızda demokratik siyasetin olmazsa olmaz şartı katılımcı ve yönetime dayalı yaklaşım çerçevesinde toplumun geniş kesimlerinden yükselen bu haklı taleplerin yasama faaliyetlerinde esas alınmasıdır. Nefret Suçlarına ilişkin tatmin edici bir düzenlemenin ivedilikle gerçekleştirilmesi ülkemizde yalnızca temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınmasını sağlamayacak aynı zamanda Türkiye'nin uluslararası hukuktan doğan yükümlülüklerini de yerine getirmesine katkı sağlayacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Ceza hukukunda genel eğilim suçun hangi saikle işlendiğine bakılmaması yönündedir. 5237 sayılı yasa 765 sayılı yasada olduğu gibi genel temayüle bir istisna getirmiş ve "töre saikiyle" işlenen suçlar Ceza Yasasının 82-1-k maddesinde olağan suç tanımının dışında ayrıca suçun nitelikli hali olarak cezalandırılmaktadır.

Nefret suçunu diğer suçlardan ayıran en temel özellik önyargılı bir motivasyonla birlikte suçun işlenmiş olmasıdır. Suçun faili, mağduru temsil ettiği ya da temsil ettiği sanılan temel ve vazgeçilmez özelliğinden dolayı kasıtlı olarak hedef seçmiştir. Suçun maddi konusu, bir ya da birden fazla kişi veya belli özellikleri paylaşan bir grupla özdeşleşmiş mülkiyet olabilir. Kişi ya da grup, maddede sayılan kimi özellikleri nedeniyle hedef seçilmektedir. Bizatihi maddede anılan özelliklere sahip olmasa da, bu özelliklere sahip kişi ya da grupla bir biçimde bağlantılı kişi ya da gruplar da hedef alınabilir. Bu kişi ya da grupların savunuculuk faaliyetini üstlenen avukatı, o kişi ya da gruplara sağlık hizmeti veren doktor ya da başka bir biçimde bağlantı kimseler, maddede belirtilen kimliklere sahip olmasalar da suçun mağduru olabilirler.

İrk, milliyet, etnik köken, renk, din, dil, cinsiyet ve yaş kavramları, gerek Nürnberg yargılamaları ve sonrasında gelişen Eski Yugoslavya ve Ruanda Uluslararası Ceza Mahkemeleri'nin kararları, gerek Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği ve AGİT organları kararlarıyla açıklanmıştır. Cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği kavramları ilk defa hukukumuza bu kanun ile dâhil olmaktadır. Cinsel yönelim kavramı, cinsiyet kimliği kavramıyla bazen eş anlamlı gibi kullanılsa da iki kavram birbirinden farklı öğeler içerir. Cinsiyet kimliği, kişinin cinselliğini algılaması ve bu algının toplum tarafından sunulan modellerle olan karmaşık ilişkisi, cinsel yönelim ise yalnızca kişinin cinsel istekleri, bağlılıkları ve düşleri anlamında kullanılabilir. Cinsiyet kimliği, bireyin cinsel ve ilgili diğer davranışsal eğilimleri, vücut görüntüsü ve bunların toplumsal yansımalarının birlikte algılanması ile ilgili ve eşey kimliğinden daha geniş kapsamlı olan bir kavramdır. Eşey kimliği kavramı yalnızca bireyin kendini dişi ya da erkek olarak algılaması ile kısıtlıdır ve bu yönüyle cinsel yönelimden ayrılır. Bu durumda, homoseksüel ya da bi-seksüellik cinsel yönelime, travesti ya da transseksüellik ise cinsiyet kimliği kavramına işaret eder. Bireye, sağlık durumundaki değişiklikler ya da sahip olduğu çeşitli hastalıkları

nedeniyle de nefret oluşturulabilir. Engelli, fiziksel veya zihinsel bir rahatsızlık nedeniyle bazı hareketleri, duyuları veya işlevleri kısıtlanan bireye denir. Engeller doğuştan gelebilir veya sonradan geçirilen hastalıklar veya kazalar sonucu ortaya çıkabilir. Engelliler; vücudun duyuşsal, işlevsel, zihinsel ve ruhsal farklılıkları öne sürülerek; toplumsal veya yönetsel tutum ve tercihler sonucu, yaşamın birçok alanında kısıtlama ve engellerle karşılaşabilirler. Yukarıda işaret edilen tüm bu özelliklerden ötürü oluşabilen nefretin suçla sebebiyet vermesi durumunda, Ceza hukuku araçlarıyla toplumun korunması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Bir kişinin nefret saikiyle öldürülmesi, içerdği saik nedeniyle bu suçun nitelikli halini oluşturmaktadır. Öldürme fiili kişi ya da kişilerin yaşama haklarını ellerinden alan en ağır suçlardan birisi niteliğindedir. Bununla birlikte işin içine nefret saiki girdiğinde hem sanığın niyeti ve hem de mağdura yönelen saldırı bu suçun basit halinden ayrılan, *sui generis* bir yapı arz etmektedir. Nefret suçlarının bu özelliğinden dolayı daha ağır şekilde cezalandırılması.

Madde 3- Nefret saikiyle hedef alınan bir kişinin yaralanması, suçun olağan biçimiyle mukayese edilemeyecek derecede, gerek kamu düzenine ve gerekse suçun mağduruna zarar vermektedir. Burada fail, mağduru, örneğin eşcinsel olduğu için veya Yahudi olduğu için bıçaklamaktadır. Fail için mağdur, nefret edilen grubun bir temsilcisidir. Aslında onun hedef aldığı mağdurun ait olduğu grubun tamamıdır. Failin saiki ve bunun sosyal dünyada yarattığı etki göz önünde bulundurulduğunda, sıradan bir yaralama eyleminden farklı cezalandırılması gerektiği açıktır; bu durum ceza artırımını zorunlu kılmaktadır.

Madde 4- Uluslararası hukukta işkence, hiç bir hal ve şart altında kabul edilemeyen ve yükümlülük azaltılması yoluna gidilemeyen bir suç ve insan hakları ihlali olarak kabul edilmektedir. İşkence, çok değişik amaçlarla yapılabilir. Sanıktan bilgi almak ve cezalandırmak bu amaçlardan sadece bir kaç tanesini ortaya koymaktadır. Nefret saikiyle kişi veya kişilere işkence yapılması ise, işkencenin doğasında var olan, insanlık onuruna yönelik saldırıyı çok ciddi bir şekilde şiddetlendirmekte ve özel bir kast ortaya koymaktadır. Örneğin bir kişiye sırf travesti olduğu için işkence yapılması veya sırf farklı bir din veya mezhebe mensubiyeti nedeniyle mağdurun hedef alınmış olması, işkence suçunun ağırlaştırılmış bir tezahürünü ortaya koymaktadır.

Madde 5- Uluslararası hukukta, hiç bir hal ve şart altında kabul edilemeyen ve yükümlülük azaltılması yoluna gidilemeyen bir suç ve insan hakları ihlali olarak kabul edilen işkence çok değişik amaçlarla yapılabilir. Örneğin sanıktan bilgi almak ve cezalandırmak bu amaçlardan sadece bir kaç tanesine işaret etmektedir. Kişi veya kişilere nefret saikiyle işkence yapılması ise, işkencenin doğasında var olan, insanlık onuruna yönelik saldırıyı çok ciddi bir şekilde şiddetlendirmekte ve özel bir kast ortaya koymaktadır.

Madde 6- Burada failin saiki nedeniyle suçla verilen ceza arttırılmaktadır. Failin mağduru 2. maddede belirtilen gruplardan birisi içinden özel olarak seçmesi ve cinsel saldırıyı mağduru bu karakteristik özelliğini dikkate alarak gerçekleştirilmesi söz konusudur. Örneğin, fail travestilere yönelik nefret ve öfkesi nedeniyle, cinsel saldırıda bulunmak için bir travestiyi özel olarak arayıp bulmuştur. Bu durumda fail sadece mağduru değil, onun da üyesi bulunduğu cinsel azınlığı özel bir kasıtlı hedef almıştır.

Madde 7- Burada fail istismar ettiği çocuğu nefret saikiyle bilhassa hedef almaktadır. Mağdur sadece failin cinsel dürtülerinin tatmini için değil, bunun yanı sıra ait olduğu gruba yönelik düşmanlık ve nefret hisleriyle özellikle seçilmiştir. Örneğin, fail Ermenilere duyduğu kin ve nefret sebebiyle, istismar etmek için Ermeni bir çocuğu kasten seçmiştir.

Madde 8- Bu fıkayla failin saiki cezanın ağırlaştırılmasına sebep olmaktadır. Fail örneğin sahibi olduğu iş yerinde çalışan çok sayıda kadından birisini ırkı nedeniyle hedef almaktadır. Fail mağdurun Yahudi asıllı olduğunu öğrendikten sonra, onu özel olarak hedef almakta ve taciz etmektedir.

Madde 9- Türkiye'de nefret saikiyle tehdit olaylarına sıkça rastlanmaktadır. Özellikle dini azınlıkların sıklıkla bu tür tehditlerin hedefi olduğu bilinmektedir. Azınlık grubunun nefret söylemleriyle hedef haline getirilmesi, ardından bu hedef haline getirilen grubun fiziksel ve başka türden saldırılara maruz kalması ülkemizde sıklıkla meydana gelen olaylardır. Azınlıklar söz konusu olduğunda tehdit, saldırıdan önceki son işaret olarak işlev görmektedir. Bu tür nefret saikiyle tehdide, alelade bir tehdide verilen cezadan daha fazlası verilmek durumundadır. Bu vesileyle, başta ırkçılık olmak üzere, her türlü ayrımcılıkla daha etkin bir şekilde mücadele etme imkânı doğacaktır. Öte yandan tehdidin bu "nitelikli" halinin daha ağır bir cezaya çarptırılması, bu tür bir tehdidin içerdiği "tehlikeliliği", suç ve ceza dengesi bakımından daha isabetle karşılama imkânına sahiptir.

Madde 10- Kişinin hürriyetinden mahrum bırakılması pek çok saikle işlenebilir. Olağan koşullarda bu suçun hangi saikle işlendiğinin bir önemi olmayabilir. Hal böyle olmakla beraber, bu suçun nefret saikiyle işlenmesi durumunda hem suça yönelen iradedeki yoğunlaşma ve hem de suçun mağdur üzerinde yaratacağı fazladan travma, suça verilen cezanın arttırılmasını zorunlu kılmaktadır.

Madde 11- Failin belli bir dini grubu nefret saikiyle engellemesi, alelade ibadeti engelleme suçunu aşan, onun ötesine geçen bir anlam ve önem taşımaktadır. Örneğin Türkiye'de bulunan bir Amerikan askerin Müslümanlara duyduğu kin nedeniyle cami basarak ibadeti engellemesi veya Antisemitist bir kişinin Yahudilere duyduğu kin ve öfke nedeniyle Sinagoga girerek ibadeti engellemesi olayları, içindeki saik göz ardı edilerek cezalandırılmaz. Suçta bulunması gereken kusurluluk, nefret suçunda çok daha yoğunlaşmış bir şekilde kendini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan nefret saikiyle işlenen ibadeti engelleme suç, herhangi başka bir saikle belli bir dini cemaat ya da grubun seçilmesi suretiyle işlenen suçtan tamamıyla farklı bir durum ortaya koymaktadır. Bu nedenle de nefret saikiyle işlenen ibadeti engelleme suçuna uygulanacak cezanın arttırılması bir zaruret olarak ortaya çıkmaktadır.

Madde 12- Konut dokunulmazlığının ihlali suçunun nefret saikiyle hedef alınan bir kişiye karşı işlenmesi bu suçun vasıflı halini oluşturmaktadır. Bu durumda suçun mağdur bakımından yarattığı tehdit ve tehlike, sıradan konut dokunulmazlığı ihlaline göre çok daha yoğun ve kuvvetlidir. Örneğin, failler bir Roman mahallesini hedef alarak buradaki evlerin konut dokunulmazlığını ihlal ettiklerinde, buradaki ırkçı motif suçun içerdiği tehdidi ve toplumsal barış bakımından arz ettiği tehlikeyi orantısız bir şekilde arttırmaktadır. Bu bakımdan ceza arttırılmasına gidilmesi suç ceza dengesi adaleti bakımından bir zorunluluktur.

Madde 13- Hukuka aykırı olarak kişinin üzerinin aranması özel hayatın gizliliğine bir müdahale teşkil etmektedir. Aynı şekilde açıkça hukuka aykırı şekilde üzeri aranan kişi bakımından bu davranış onur kırıcı bir tutum olarak da değerlendirilebilir. Bu bağlamda, üzeri aranan kişilerin nefret saikiyle seçilmesi halinde suç vasfı değişmekte ve suçun yarattığı zarar açıkça artmaktadır. Sırf derisinin renginden dolayı bir kişinin çevrilip üzerinin aranması sadece hukuka aykırı bir arama olarak nitelendirilemez. Burada aramayı yapan görevli onu güdüleyen ırkçı saiklerin etkisiyle insanlık onuruna karşı da bir suç işlemektedir. Bu nedenle de ırkçı saikle yapılan üst aramasının cezasının arttırılarak tatbiki zorunludur.

Madde 14- Nefret saikiyle hedef alınan kişi veya kişilere karşı işlenen yağma suçu, bu suçun nitelikli halini oluşturmaktadır. Bu durumda fail ya da failler sadece yağma suçu işleme kastıyla hareket etmemekte, ama aynı zamanda nefret saikiyle hedef aldıkları kişi veya kişileri bir anlamda cezalandırmaktadırlar. Örneğin 6-7 Eylül 1955 olayları sırasında ev ve işyerleri yağma edilen Rum, Yahudi ve Ermeni kökenli vatandaşlarımıza karşı işlenen suç nitelikli yağma suçunun tipik bir örneğini oluşturmaktadır. Bu tür yağmada, suçun failleri sadece belli bir mal ya da parayı hukuka aykırı bir şekilde temin etmeyi değil, aynı zamanda nefret saikiyle hedef aldıkları kişi veya grubu, onları hedef alırken göz önüne aldıkları karakteristik özelliklerinden dolayı bir zarara uğratma ve/veya cezalandırma yoluna gitmektedirler. Nefret saikiyle işlenen yağma suçunun mağdurlar üzerindeki etkisi bu suçun olağan türlerinde mağdurlar üzerinde yaratacağı etkiden kat be kat fazla olacaktır. Bu nedenlerle nefret saikiyle işlenen yağma suçunun cezasının yasa da belirtilen miktarda artırılması bir zaruret olarak ortaya çıkmaktadır.

Madde 15- Nefret saikiyle hedef alınan bir kişinin taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi suçun nitelikli halini işlemektedir.

Madde 16- Nefret saikiyle ibadet yeri ve mezarlıkların tahrip edilmesi suçları gerek çoğunluk ve gerekse azınlık dinlerine mensup kişilere ait mekânlara karşı işlenebilirse de, nefret saiki söz konusu olduğunda daha sıklıkla azınlıklara karşı işlenen suçlarla karşılaşıldığı bir gerçektir. Azınlıklar söz konusu olduğunda, meydana gelen zarar ve suçun söz konusu cemaatler üzerinde yarattığı etki, bu suçun olağan şeklini çok açan adeta bir terör ve dehşet etkisidir. Kaldı ki, çoğunluğa yönelik bir mezarlık ya da ibadet yeri bile nefret saikiyle hedef alınacak olsa, gerek bu suça sevk eden kin ve nefret ve gerekse yine hedef alınan cemaat üzerindeki potansiyel etki nedeniyle ceza artırımı ceza adaleti bakımından bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Madde 17- Bu suçların nitelikli biçimini oluşturan nefret saikiyle seçilen kişi veya kişilerin hedef alınması hali, içerdiği fazladan kusurluluk nedeniyle ceza artırımını gerekli kılmaktadır.

Madde 18- Burada tehdidin nitelikli bir hali söz konusudur. Hem failin kastının yoğunluğu ve hem de bu tür bir saikle hedef alınan kitlenin üzerinde suçun yaratacağı etkinin çok daha fazla olması nedeniyle ceza artırımı bir zorunluluk arz etmektedir.

Madde 19- Yürürlük maddesidir.

Madde 20- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"k)- Nefret saiki deyiminden; herhangi bir kişi veya grubun ya da o kişi veya grupla bağlantılı bir kişi veya grubun, kişi veya grubun ait olduğu ırk, milliyet, etnik köken, renk, dini inanç veya inançsızlık, siyasi görüş, dil, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, fiziksel veya zihinsel engellilik, sağlık durumu veya yaş nedenleriyle bu kanunda belirtilen suçlardan birine hedef olması anlaşılr."

MADDE 2- Türk Ceza Kanununun 82 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"k) Nefret saikiyle,"

MADDE 3- Türk Ceza Kanununun 86 ncı maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"f) Nefret saikiyle,"

MADDE 4- Türk Ceza Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

" c) veya nefret saikiyle"

MADDE 5- Türk Ceza Kanununun 96 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"c) veya nefret saikiyle "

MADDE 6- Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin üçüncü fıkrasına "d" bendi eklenmiş, mevcut "d" bendinin başlığı "e" bendi olarak değiştirilmiştir.

"d) nefret saikiyle"

MADDE 7- Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(3) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısımlı, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya nefret saikiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır."

MADDE 8- Türk Ceza Kanununun 105 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Yukarıdaki fiillerin nefret saikiyle mağdurun özel olarak hedef alınarak işlenmesi halinde birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen cezalar yarı oranında artırılarak uygulanır."

MADDE 9- Türk Ceza Kanununun 106 ncı maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"e) nefret saikiyle"

MADDE 10- Türk Ceza Kanununun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"g) nefret saikiyle,"

MADDE 11- Türk Ceza Kanununun 115 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Dini ibadet ve ayinleri engellenen grup nefret saikiyle seçilmişse, 1. fıkra da belirtilen ceza miktarı yarı oranında arttırılarak uygulanır."

MADDE 12- Türk Ceza Kanununun 116 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(4) Fiilin, cebir veya tehdit kullanılmak suretiyle veya nefret saikiyle hedef alınan bir kişiye karşı ya da gece vakti işlenmesi hâlinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur."

MADDE 13- Türk Ceza Kanununun 120 nci maddesine aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Hukuka aykırı olarak üzeri aranan kişi nefret saikiyle hedef alınmışsa suça verilen ceza yarı oranında arttırılır."

MADDE 14- Türk Ceza Kanununun 149 uncu maddesinin birinci fıkrasına "f" bendi eklenmiş, diğer bentler teselsül ettirilmiştir.

"f) nefret saikiyle"

MADDE 15- Türk Ceza Kanununun 152 nci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

"d) suçun nefret saikiyle hedef alınan kişi veya kişilerin menkul veya gayrimenkul mallarına karşı"

MADDE 16- Türk Ceza Kanununun 153 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "tahkir maksadıyla" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya nefret saikiyle" ibaresi eklenmiştir.

MADDE 17- Türk Ceza Kanununun 170, 172, 173 ve 185 inci maddeleri kapsamındaki suçların nefret saikiyle hedef alınan kişi veya gruplara karşı işlenmesi durumunda ceza yarı oranında arttırılır.

MADDE 18- Türk Ceza Kanununun 213 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"(3) Suçun nefret saikiyle hedef alınan belli bir gruba karşı işlenmesi halinde ceza yarı oranında arttırılır."

MADDE 19- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 20- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26.09.2004 yürürlük tarihli 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

17.12.2012

Mahmut Tanal

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1087)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Son zamanlarda kadınlara, çocuklara, yaşlılara ve engellilere yönelik şiddet vakalarında artış olmuştur. Basın yayın kuruluşlarında bu tarz haberlerin sıklıkla servis edilmesi şiddet oranlarının bilinirliği artırmıştır.

Mevcut sistemimizin bu olaylara engel olmakta yeterli olmadığı açıkça görülmektedir. Koruma talep eden kadınlarımızın %73 cinayete kurban gitmiştir. Ekonomik olarak güvenliği olmayan kadınların %61 i mevcut ekonomik şartları sebebiyle şikâyetçi dahi olamamaktadır.

Çocukların cinsel istismarı ve çocuğa yönelik şiddette ivme kazanmaktadır. Çocukların gördükleri kötü muameleyle bağlı olarak suça itildikleri gerçeği ile karşı karşıyayız. Dilekçe tarihi itibarıyla kesin rakam olmamakla birlikte suça itilen çocuk sayısının 85.000 olduğu belirtilmiştir.

Yaşlılar ve engelliler de yine aynı şartlar altında toplumun geri kalan kesimine göre koruma altına alınması gereken bir zümredir. Ve bu zümreye karşı işlenen suçlar toplum vicdanını derinden sarsmaktadır.

12 Eylül 2010 Anayasa referandumu ile kabul edilen ve anayasamıza eklenen maddeler ile kadın, çocuk, yaşlı ve engellilere pozitif ayrımcılık hükümleri getirilmiştir.

"MADDE 10- ... (Ek fıkra: 12.9.2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz ..."

Bu anayasal ilkeye hizmet etmek ve çocuklara, yaşlılara, kadınlara ve engellilere karşı işlenen şiddet ve cinsel istismar içeren suçların işlenmesine karşı caydırıcılığı artırmak, kamunun vicdanını derinden etkileyen davranışlarda bulunanların seçilme hakkından faydalanmasının kaldırılması amacıyla söz konusu kanun teklifi hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 26.09.2004 yürürlük tarihli 5237 sayılı Türk Ceza Kanunun Güvenlik Tedbirleri başlığı taşıyan ve bazı hakları kullanmaktan yoksun bırakma esaslarını düzenleyen 53. Maddesinde yapılacak değişiklik ile kadın, çocuk, yaşlı ve engellilere yönelik şiddet ve cinsel istismar suçlarından hüküm giymiş olanların seçilme ehliyetinden yoksun bırakılması amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

**26.09.2004 TARİHLİ 5237 SAYILI TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 53. Maddesine 6. Fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“7- Çocuklara, kadınlara, yaşlılara ve engellilere karşı şiddet, işkence, cinsel dokunulmazlığa saldırı ve cinsel istismar içeren suçlardan hüküm giymiş olanların işlemiş oldukları suçtan dolayı mahkûmiyetlerinin kanuni sonucu olarak seçilme ehliyetinden yoksun bırakılırlar.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçeleriyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Levent Gök

Ankara

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1369)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi hasta mahpusların infazlarının ertelenmesine ilişkin düzenleme 5275 Sayılı Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesinde düzenlenmiştir.

Bu maddeye göre :

“(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının mahkumlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkumun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkumun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkûmun tabi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkûmun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkûmun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde üçer aylık dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak incelettirilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkûmun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı yükümlülüklere aykırı hareket edilmesi halinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Bu madde akıl hastalığına tutulanların serbest bırakılmaması, hastalığından kaynaklı olarak yaşamı tehlike altında olan mahpusların infazlarının ertelenmesinde uygulamada güçlükler ve engeller yaşanması nedeniyle kamuoyunca arzu edilen sonuçları doğurucu bir içeriğe sahip bulunmamaktadır.

Madde tutuklu ve hükümlü ayrımı yapması nedeniyle de ayrımcı olup, hükümlülere tanınan hakların tutuklulara tanınmamasında kamusal bir menfaat; eşitlik ve adalet bulunmamaktadır.

Birçok hasta mahpus Adli Tıp Kurumu tarafından cezaevinde kalabilir şeklinde rapor düzenlenmesinden ya da infazları ertelendikten kısa bir süre sonra yaşamlarını kaybetmektedir.

Maddenin 1. fıkrasının, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu 399. Maddede belirtildiği şekilde “Akıl hastalığına tutulan mahkûmlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı iyileştikten sonraya bırakılır” şeklinde ve 5237 sayılı TCK’nın 57. maddesindeki esaslar dâhilinde değiştirilmesi gerekmektedir. Madde mevcut haliyle akıl hastalarının yine mahpusluk koşulları altında yüksek güvenliqli sağlık kurumlarında tutulmalarını öngörmektedir. Hâlbuki akıl hastası birisinin mahpusluk koşulları altında olması ne kamusal bir yarar sağlamakta ne de suçun önlenmesi, suçlunun suçtan uzak tutulması ve caydırılması sonuçlarını doğurmaktadır.

Maddenin ikinci fıkrası da 5275 sayılı yasanın gerekçesinde de ifade edildiği gibi hayati tehlike altında olan ve tedavisi uzun sürecek hasta mahpusların infazlarının tartışmaya mahal vermeksizin ertelenmesine olanak verecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Maddenin mevcut haliyle de, olumlu uygulamayı mümkün kılacak biçimde yorumlanması mümkün olmasına rağmen, mahpusların, yine mahpusluk koşulları altında, hastanelerde tutulması Adli Tıp Kurumu tarafından yeterli görülmekte, yasa adeta uygulanamaz hale getirilmektedir. Adli Tıp Kurumuna göre hemen hemen hiçbir hasta mahpusun infazının ertelenmesi mümkün değildir, zira kuruma göre mahpus hastanede yeterli tedavi ve bakım imkanına sahip olup tahliyesi halinde durum değişmeyecektir.

Ancak Adli Tıp bu bakış açısıyla özgür bir ortamda bulunmanın hastalıkların tedavisi üzerindeki olumlu etkisini hiç görmemekte, yine infazı ertelenmiş mahpusların alternatif tedavi yol ve yöntemlerini kullanabileceğini dikkate almamaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Akıl hastalığına tutulan bir mahpusun cezaevinde tutulmasında hiçbir kamusal yarar bulunmamaktadır. Bu mahpuslar akıl sağlıkları yerinde olmadığından dolayı işledikleri suçun ve cezanın anlamını değerlendirme olanağından mahrumdurlar. 1412 sayılı CMUK’un 399. maddesinde “Akıl hastalığına tutulan mahkûmlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı iyileştikten sonraya bırakılır” şeklinde bir hüküm bulunmaktaydı. Bu hüküm 5327 sayılı yasanın 57. maddesinden esinlenerek maddede belirtildiği şekilde değiştirildiğinde hem kamusal fayda ve güvenlik korunmuş olacak hem de mahpus hakları sağlanacaktır.

Madde değişikliği ile hükümlü ve tutuklu arasındaki ayrımcılık da kaldırılmış olacak, aynı haklardan tutuklular da faydalanmış olacaklardır.

Karar vermede infaz hakimleri ve tutukluluk halinde kovuşturmayı yürüten mahkemeler yetkili olacaktır.

Değişiklik ile tutuklu ve hükümlüler arasında fark kaldırılmıştır. Hayat için kesin tehlike hali olarak tedavi imkânlarının kısıtlanması ve mahpusun yaşama bağlılığının azalması durumları sayılmış, vd. nedenlerle denilerek değişik nedenlerin bulunması durumunda da infazın erteleneceği ifade edilmiştir.

Mahpusluk durumu hasta mahpusların farklı hastanelerde, sağlık birimlerinde farklı tedavi olanaklarına ulaşmasını engellemektedir. Cezaevi idaresi tarafından tespit edilen hastanelerin ne kadar iyi olanaklara sahip olduğu söylenirse söylensin her zaman daha iyi imkânlara ulaşmanın mümkün olabileceği bir gerçektir. Bu nedenle hasta mahpuslar hastaneye kaldırılrsa bile bu durum her zaman en uygun tedavinin sağlanacağı anlamına gelmemektedir. Bu nedenle ağır hasta mahpuslar için mahpusluk koşullarının ortadan kaldırılması büyük önem arz etmektedir.

Aynı zamanda hiç şüphesiz ağır ve hayati risk altında bulunan bir hastanın cezaevinde tutulması onun bağışıklık sistemini, psikolojik ve fiziksel olarak yaşamla arasındaki bağı zayıflatmaktadır. Bu da cezaevlerindeki ölümleri çoğaltan önemli faktörler arasında bulunmaktadır. Değişiklikle ağır hasta mahpusların özgürlüğe kavuşmaları ve bu nedenle sağlanacak moralle iyileşme süreçlerinin hızlandırılması, iyileşme olanaklarının yakalanması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiş ve takip eden fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlü hakkında infaz hakimliği, tutuklu hakkında ise kovuşturmanın yapıldığı mahkemece, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen hükümlü veya tutuklular, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.

(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan hükümlü veya tutuklu, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine mahkeme veya hakim kararıyla serbest bırakılabilir. Sağlık Kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir. Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır. Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, birinci fıkra ve bu fıkroda belirtilen işlemler tekrarlanır.”

“(3) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile tutukluluk ve hükümlülük statüsünün sürdürülmesi, tedavi imkânlarını kısıtlaması, mahpusun yaşama bağlılığını azaltması gibi nedenlerden dolayı hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa hükümlü hakkında infaz hâkimliği tarafından cezanın infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır; tutuklu hakkında kovuşturmayı yürüten mahkemenin kararıyla tutukluluk haline son verilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

İdris Baluken
Bingöl

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1648)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Uzun tutukluluk halleri insan hak ve hürriyetleri önündeki engellerden birisi olarak da ülke gündeminde yer alan tartışma alanlarından birisidir. Zira bir koruma tedbiri olan tutukluluk halinde aslanan “geçici olması” halidir. Uluslararası mevzuatta da tutukluluk halinin gereksiz olduğu noktada sona erdirilmesi esastır.

Uzun tutukluluk durumunun yol açtığı en büyük hak ihlaline ise hasta tutuklular maruz kalmaktadırlar. Yıllardır giderek sayıları artan hasta tutuklular için hiçbir düzenleme sorunu halletmediği gibi uygulamada da sorunlar hiçbir biçimde aşılmış değildir. Oysa tutukluluk hali bir ceza değil bir önlemdir. Ancak cezaya dönüşmüş olan bu durum, hasta tutuklular açısından katmerlenmektedir. Hayatının son günlerini yakınları ile geçirmeleri gerekirken, cezaevinin hijyenden ve sağlık için elverişli tüm koşullardan yoksun, gerekli ve yeterli sağlık imkanlarından yararlanmasında engellenerek ve psikolojik olarak olumsuz koşullarda yaşamaya mahkum edilen hasta tutuklular için Ceza Muhakemesi Kanununda bu sıkıntıları çözecek bir düzenleme yapılması elzem olmuştur.

Adli Tıp Kurumu'nun bilimsellikten uzak ve taraflı, siyasi kararları da hasta tutukluların maruz kaldığı durumun en başat nedenlerindendir. Adli tıp hizmetleri 1982 yılında 2659 sayılı yasa ile Adli Tıp Kurumu'nun resmi bilirkişilik görevini yerine getirmesi için yeniden düzenlenmiştir. Bu düzenleme ile adli tıp hizmetlerinin verilmesinde yaşanan sorunların giderilmesi amaçlanmış ise de Adli Tıp Kurumu merkezi yapılanmayı güçlendirmiş ve adli tıp alanında bilimsel gelişmeyi engelleyici, çelişkili ve yetersiz kabul edilen kararları çözüme bağlayıcı özelliği ile birlikte bilimsel niteliğini de yitirmeye başlamıştır. Oysa bilirkişilik, hizmetin niteliği gereği herhangi bir konuda verilecek objektif, teknik ve bilimsel görüştür. Bilirkişiliğin esası bilimsel görüşün özgürce sunulabilmesidir. Kurum; 12 Eylül rejiminin etkisinde yapılmış düzenlemelerin ruhunu yansıtmaktadır.

Kurumun resmi bilirkişilik yapmak üzere kurulduğu, bu bağlamda da tutuklu ve hükümlülerin tahliye ve infazın ertelenmesi kararlarının verildiği merci olarak değerlendirildiği düşünüldüğünde durumun vahameti daha da görünür olmaktadır. Zira Adli Tıp Kurumu, ölümcül hastalar için dahi

raporlarını geciktirmekte, verdiği raporlarda ise tutuklunun hastalığının ciddiyetinin aksine kararların altına imza atabilmektedir. Örneğin Kurum, cezaevi koşullarında hastalıkları iyice ağırlaşan hasta mahpuslara ya rapor vermemekte ya da kanser gibi tedavisi ev ortamında bile mümkün olmayan hastalıkların cezaevi koşullarında tedavi edilebileceğine yönelik raporlar vermektedir. Adalet Bakanlığı verilerinden de anlaşılacağı üzere Adli Tıp Kurumu'nun kötü uygulamaları nedeni ile infazı geri bırakılmayan ağır hasta mahpuslar cezaevinde yaşamını yitirmekte ya da tahliye olduktan birkaç gün sonra yaşamlarını yitirmektedirler.

Bu bakımdan, hasta tutuklu ve hükümlülerin durumlarının ciddiyetle incelenebilmesi için sağlık konusunda devlet eliyle yaratılan bu tekelleşmenin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Her türlü teknik donanımına sahip, modern cihazlarla donatılmış tam teşekküllü devlet hastanelerinin, eğitim ve araştırma hastanelerinin, üniversite hastanelerinin raporlarının kabul edilmemesi bu sorunların asıl kaynağıdır. Hastane kurulları tarafından verilen raporları kabul etmeyerek kendi kurumlarının itibarını düşüren bu anlayış her yönüyle sakattır. Ayrıca ilk olarak tam teşekküllü hastane raporunu arayan, bu raporun Adli Tıp Kurumu tarafından onaylanmasının ardından Cumhuriyet Savcısının vereceği olumlu karar üzerine durumu tayin edilen hastanın mağduru olduğu bu yoğun bürokrasi en büyük insan hakları ihlallerindendir.

Yine verilen sağlık raporlarına karşı itiraz yolunun tanınmayarak, kişinin durumunun daha da ağırlaşması üzerine aynı süreçleri yeniden tekrarlamasını beklemek hukukla bağdaşmamaktadır. Hasta tutuklu ve hükümlülerin revire çıkmaları, ring araçlarıyla hastanelere gitmeleri, sağlık raporları için uzun süre beklemeleri göz önüne alındığında bu tedavi ve başvuru sürelerinin kendisinin ezaya dönüştüğü anlaşılabacaktır. Hal böyle iken bilimsel bilgi, kişisel kanı, ayırmacı uygulama gibi herhangi bir nedenle olumsuz rapor almış ve sayılı günleri kalan bir hasta tutuklu veya hükümlünün itiraz hakkının olmaması kabul edilemez. Bu başta sağlık hakkı, hukuk devleti çerçevesinde değerlendirilmesi gereken en tabii bir haktır.

Yine sakınca teşkil eden diğer bir husus da; hamilelik durumunun ceza infaz kurumuna girdikten sonra ve önce olarak ayrılması noktasında belirmektedir. İlgili düzenlemenin tüm gebeleri kapsamaması gerekmektedir. Zira doğacak olan çocukların dahi daha bebekken ayrı bir uygulamayla karşılaşması hukuken anlaşılabilir değildir. Bir diğer ayrım ise “eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar” açısından getirilmiştir. Yine bu da madde olarak muğlak ve yoruma açıktır. Kimin ne kadar tehlikeli olacağı ya da olabileceği tartışmasındansa bahsedilen bu iki kısıtlamanın koşulsuz bir şekilde kaldırılması en doğrusudur.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Uzun tutukluluk halleri insan hak ve hürriyetleri önündeki engellerden birisi olarak da ülke gündeminde yer alan tartışma alanlarından birisidir. Zira bir koruma tedbiri olan tutukluluk halinde aslanan “geçici olması” halidir. Uluslararası mevzuatta da tutukluluk halinin gereksiz olduğu noktada sona erdirilmesi esastır. İşbu değişiklik önergesi ile bu sınırın geniş tutulması ve dolayısıyla uzun tutukluluk hallerinin sebep olduğu telafisi imkânsız mağduriyetlerin en aza indirgenerek kişi hak ve özgürlükleri önündeki engellerin demokratik hukuk devleti sınırlarına getirilmesi amaçlanmıştır.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda hükümlülerin ağır hastalığı halinde cezalarının infazının ertelenmesi düzenlenmiş iken benzer durumda olan kişilerin tutuklanması ya da tutukluluklarının devam ettirilmesini önleyecek bir kural mevzuatımızda bulunmamaktadır.

5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 100. Maddesinde tutuklama tedbirinin kullanımına ilişkin ilkeler belirlenmekle birlikte ceza yargılamasında tutukluluğun istisna, tutuksuz yargılamanın esas olmasına ilişkin zaman içinde yapılan yasal düzenlemelerin mahkemeler tarafından uygulamada çoklukla tersi yönde değerlendirmelerle uygulandığı da bilinmektedir.

Dolayısıyla, cezaevlerinde ağır hastalık koşullarında yaşamlarını sürdürmeye çalışan ve var olan hastalıkları bu koşullar nedeniyle ağırlaşan kişilerin yaşam haklarına yönelik büyük risk oluşmaktadır. Hakkında herhangi bir mahkûmiyet kararı bulunmayan bu kişilerin, çeşitli denetimli serbestlik yöntemleri de kullanılarak tahliye edilmelerine yönelik açık bir düzenleme yapılması, tutukluların hastalık nedeniyle yaşam ve sağlık haklarının zarar görmesini önleyecek ve bir güvence getirecektir.

Öte yandan cezaevindeki kişilerin yaşadığı ağır sağlık sorunlarından biri olan kanser hastalığı örneğinde hastalığın tedavisi psikolojik, sosyal ve bedensel destek gerektiren bir süreçtir. Tanı ve tedavinin gecikmeden zamanında ve doğru yapıldığına dair güvencenin hastaya, ailesine, kamuoyuna verilmesinin sağlanması çok önemlidir. Kanser hastalarının ideal tanı ve tedavisi özel uzmanlık gerektiren disiplinli bir yaklaşımla cerrahi, radyasyon onkolojisi ve tıbbi onkoloji birimleri bulunan referans onkoloji merkezlerinde mümkün olabilir. Adli Tıp Kurumu'nun bu ölümcül olabilecek hastalığın tedavi ve takip sürecindeki sorumluluğunun ağırlığından kurtarılması gerekmektedir. Bu amaçla hastaların kısa sürede bu merkezlere sevki, tanı ve tedavisinin yapılması, hastalığın seyrinin bu merkezlerden alınan raporlarla belirlenmesi resmi kurumlarımızı insan hakları ihlali iddialarının odağı olmaktan koruyacaktır.

Tutukluların da ağır hastalık hali göz önüne alınarak sağlık durumları gözetilerek tutukluluk halinin sona erdirilmesi ve gerekli görülmesi halinde denetimli serbestlik yöntemlerinden birinden yararlanmasına ilişkin değişiklik yapılmasının insanların sağlık hakkının gözetilmesini sağlayacaktır.

Madde 2- Madde metninde maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeni ile ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmdan bahsedilmektedir. Hasta mahpusların durumlarının günden güne kötüleştiği ve hatta cezaevlerinden ölüm haberlerinin arttığı günümüzde 6411 Sayılı yasa ile yapılan değişikliğin hasta mahpusların derdine derman olmadığı açıktır. Bu nedenle madde yeniden düzenlenerek; sadece maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık ifadesi ile yetinilmelidir. Bilindiği gibi ağır hasta olduğu halde infaz kurumunda yaşamını yalnız idame ettirebilen mahpuslar da vardır. Bu durum gözetilerek ağır hastalık veya sakatlık ifadesi ile yetinilmelidir. Ayrıca toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturma kriterini değerlendirecek olan Cumhuriyet Savcısıdır. Bu tanımlama oldukça muğlaktır. Bir kişinin toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturup oluşturmayacağı gibi

ağır bir sorumluluğun Cumhuriyet Savcısına bırakılması karşısında savcılar böyle bir sorumluluk altına girmeyeceklerdir/girmemektedirler. Kaldı ki bir kişinin toplum güvenliği bakımından tehlike yaratıp yaratmadığına ancak yapılacak bir yargılama sonucunda mahkeme karar verebilir. Halihazırda gelinen noktada da bu hükmün geniş yorumlandığı ve keyfiyete varan ölçüde yapılan değerlendirmeler neticesinde “tahliye/infaz ertelemesi” kararları verilmemektedir. Bu nedenle bu ibarenin madde metninden çıkartılması gerekmektedir.

Yine kaldırılmasını öngördüğümüz ek 5. Madde ile aynı kanunun 4. maddesinde düzenlenen “Hapis cezasının infazı, gebe olan veya doğurduğu tarihten itibaren altı ay geçmemiş bulunan kadınlar hakkında geri bırakılır. Çocuk ölmüş veya anasından başka birine verilmiş olursa, doğumdan itibaren iki ay geçince ceza infaz olunur.” Maddesinden yararlanacak olanları kısıtlamıştır.

Burada “Kapalı ceza infaz kurumuna girdikten sonra gebe kalanlardan koşullu salıverilmesine altı yıldan fazla süre kalanlar ile eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar hakkında” demek suretiyle ikili bir kısıtlamadan bahsetmektedir. Bu haliyle bu maddede hamilelik durumunun ceza infaz kurumuna girdikten sonra ve önce olarak ayrılmasının herhangi bir mantığı bulunmamaktadır. İlgili düzenlemenin tüm gebeleri kapsaması gerekmektedir. Zira doğacak olan çocukların dahi daha bebekken ayrı bir uygulamayla karşılaşması hukuken anlaşılabilir değildir. Bir diğer ayrım ise “eylem ve tutumları nedeniyle tehlikeli sayılanlar” açısından getirilmiştir. Yine bu da madde olarak muğlak ve yoruma açıktır. Bu nedenle keyfiyet ve olası hak ihlallerinin önüne geçmek için madde metni yürürlükten kaldırılmalıdır.

Madde 3- Bu hüküm yürütme maddesidir.

Madde 4- Bu hüküm yürürlük maddesidir.

BARIŞ VE DEMOKRASİ PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ BİNGÖL MİLLETVEKİLİ İDRİS
BALUKEN'İN TEKLİFİ (2/1648)

**CEZA MUHALEMESİ KANUNU İLE CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI
HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5271 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 100 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının 1 inci cümlesinde yer alan “varlığını gösteren” ibaresinden sonra gelmek üzere “nesnel” ibaresi eklenmiş, 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış, 4 üncü fıkrasında yer alan “iki yıldan” ibaresi “üç yıldan” şeklinde değiştirilmiş ve aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarındaki tedavi ve bakımının iyileşmesini sağlayamayacağı, ceza infaz kurumunda kalmasının hastalığının ilerlemesine sebebiyet vereceği veya artık tek başına ihtiyaçlarını karşılamasının mümkün olmadığı tam teşekküllü devlet hastanesi, eğitim ve araştırma hastanesi, üniversite hastanesi sağlık kurulu tarafından verilen rapor üzerine saptanan şüpheli veya sanık hakkında tutuklama kararı verilemez. Tutuklunun ceza infaz kurumunda tedavi edilmesinin mümkün olduğuna ilişkin tam teşekküllü devlet hastanesi, eğitim ve araştırma hastanesi, üniversite hastanesi tarafından verilen rapora tutuklu veya üçüncü dereceye kadar bir yakının talebi halinde ilk raporu veren hastane dışındaki hakem bir hastanenin sağlık kurulu tarafından tekrar karar verilir.

Tutuklama kararı verilmesinden sonra maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği veya tedavisi, iyileşmesi, bakımının mümkün olmadığı tam teşekküllü devlet hastanesi, eğitim ve araştırma hastanesi, üniversite hastanesi sağlık kurulu tarafından verilen raporla tespit edilen tutuklu sanıklar hakkında tutuklama nedenleri ortadan kalkmış kabul edilerek tahliyelerine karar verilir.

Kararda ilgilinin tabi olacağı yükümlülükler kendisine tebliğ edilir. Şüpheli veya sanık tarafından, tedavi ve bakımın devamı süresince bulunacağı yer. Mahkemeye bildirilir.

Şüpheli veya sanığın sağlık durumu sağlık kurulu raporunda belirtilen sürelerde, belli bir süre belirtilmemiş ise altışar aylık dönemlerde, raporu veren sağlık komisyonu veya aynı nitelikteki bir başka sağlık komisyonu tarafından değerlendirilerek ilgili mahkemeye bildirilir. İnceleme sonuçlarına göre iyileştiği belirlenen şüpheli veya sanık hakkında bu maddenin 1 inci, 2 nci ve 3 üncü fıkrasındaki koşullara göre Mahkemece yeniden bir karar verilir.”

MADDE 2- 5275 Sayılı Ceza ve güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16 ncı maddesinin 3 üncü ve 24.01.2013 gün ve 6411 sayılı kanunla 16 ncı maddeye eklenen 6 ncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; 24.01.2013 gün ve 6411 sayılı kanunla 16 ncı maddeye eklenen 5 inci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı; tam teşekküllü devlet hastanelerinin, eğitim ve araştırma hastanelerinin, üniversite hastanelerinin sağlık kurullarınca düzenlenen rapor üzerine infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Hükümlünün ceza infaz kurumunda tedavi edilmesinin mümkün olduğuna ilişkin tam teşekküllü devlet hastanesi, eğitim ve araştırma hastanesi, üniversite hastanesi tarafından verilen rapora hükümlü veya üçüncü dereceye kadar bir yakının talebi halinde; kararı veren hastane dışındaki bir başka hakem hastanenin sağlık kurulu tarafından karar verilir.

Geri bırakma kararı, mahkûmun tâbi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkûmun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkûmun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde birer yıllık dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak incelettirilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkûmun izlenmesine yönelik tedbirler; bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi hâlinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.”

(6) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen hükümlünün cezasının infazı üçüncü fıkra belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(7) Hükümlünün salıverilmesinin toplum güvenliği açısından tehlike oluşturacağı değerlendirilen hükümlü hakkında denetimli serbestlik hükümleri doğrultusunda yeterli tedbirler alınır.

MADDE 3- Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 4- Bu kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve Gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

M. Sezgin Tanrıkulu

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1675)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bilindiği gibi hasta mahpusların infazlarının ertelenmesine ilişkin düzenleme 5275 Sayılı Ceza Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesinde düzenlenmiştir.

Bu maddeye göre:

“(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkûmun tabi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkûmun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkûmun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde üçer aylık dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak incelettilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkûmun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi halinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hâkimliğine başvurulabilir.

Bu madde akıl hastalığına tutulanların serbest bırakılmaması, hastalığından kaynaklı olarak yaşamı tehlike altında olan mahpusların infazlarının ertelenmesinde uygulamada güçlükler ve engeller yaşanması nedeniyle kamuoyunca arzu edilen sonuçları doğurucu bir içeriğe sahip bulunmamaktadır.

Madde tutuklu ve hükümlü ayrımı yapması nedeniyle de ayrımcı olup, hükümlülere tanınan hakların tutuklulara tanınmamasında kamusal bir menfaat bulunmadığı gibi, söz konusu yaklaşım eşitlik ve adalet ilkeleriyle bağdaşmamaktadır.

Birçok hasta mahpusun Adli Tıp Kurumu tarafından verilen “cezaevinde kalabilir” şeklindeki raporun düzenlenmesinden ya da infazları ertelendikten kısa bir süre sonra yaşamlarını kaybettiği bilinmektedir.

Maddenin 1. fıkrasının, 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu 399. Maddede belirtildiği şekilde “Akıl hastalığına tutulan mahkûmlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı iyileştikten sonraya bırakılıp” şeklinde ve 5237 sayılı TCK'nın 57. maddesindeki esaslar dâhilinde değiştirilmesi gerekmektedir. Madde mevcut haliyle akıl hastalarının yine mahpusluk koşulları altında yüksek güvenliklı sağlık kurumlarında tutulmalarını öngörmektedir. Hâlbuki akıl hastası birisinin mahpusluk koşulları altında olması ne kamusal bir yarar sağlamakta ne de suçun önlenmesi, suçlunun suçtan uzak tutulması ve caydırılması sonuçlarını doğurmaktadır. Söz konusu uygulamanın, hastanın iyileşme şansını da azalttığı düşünülmektedir.

Maddenin ikinci fıkrası da 5275 sayılı yasanın gerekçesinde de ifade edildiği gibi, hayati tehlike altında olan ve tedavisi uzun sürecek hasta mahpusların infazlarının tartışmaya mahal vermeksizin ertelenmesine olanak verecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

Maddenin mevcut haliyle de, olumlu uygulamayı mümkün kılacak biçimde yorumlanması mümkün olmasına rağmen, mahpusların, yine mahpusluk koşulları altında, hastanelerde tutulması Adli Tıp Kurumu tarafından yeterli görülmekte, yasa adeta uygulanamaz hale getirilmektedir. Esasen, Adli Tıp Kurumu'na göre hemen hemen hiçbir hasta mahpusun infazının ertelenmesi mümkün değildir. Zira kuruma göre mahpus hastanede yeterli tedavi ve bakım imkânına sahip olup tahliyesi halinde durum değişmeyecektir.

Ancak Adli Tıp bu bakış açısıyla özgür bir ortamda bulunmanın hastalıkların tedavisi üzerindeki olumlu etkisini hiç görmemekte, yine infazı ertelenmiş mahpusların alternatif tedavi yol ve yöntemlerini kullanabileceğini dikkate almamaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Akıl hastalığına tutulan bir mahpusun cezaevinde tutulmasında hiçbir kamusal yarar bulunmamaktadır. Bu mahpuslar akıl sağlıkları yerinde olmamasından dolayı işledikleri suçun ve cezanın anlamını değerlendirme olanağından mahrumdurlar. 1412 sayılı CMUK'un 399. maddesinde “*Akıl hastalığına tutulan mahkûmlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezanın infazı iyileştikten sonraya bırakılır*” şeklinde bir hüküm bulunmaktaydı. Bu hüküm 5327 sayılı yasanın 57. maddesinden esinlenerek maddede belirtildiği şekilde değiştirildiğinde hem kamusal fayda ve güvenlik korunmuş olacak hem de mahpus hakları sağlanacaktır.

Madde değişikliği ile hükümlü ve tutuklu arasındaki ayrımcılık da ortadan kaldırılmış olacak, aynı haklardan tutuklular da faydalanmış olacaklardır.

Karar vermede infaz hâkimleri ve tutukluluk halinde kovuşturmayı yürüten mahkemeler yetkili olacaktır.

Değişiklik ile tutuklu ve hükümlüler arasında fark kaldırılmıştır. “Hayat için kesin tehlike hali olarak tedavi imkânlarının kısıtlanması ve mahpusun yaşama bağlılığının azalması durumları sayılmış, vd. nedenlerle” denilerek değişik nedenlerin bulunması durumunda da infazın erteleneceği ifade edilmiştir.

Aynı zamanda hiç şüphesiz ağır ve hayati risk altında bulunan bir hastanın cezaevinde tutulması onun bağışıklık sistemini, psikolojik ve fiziksel olarak yaşamla arasındaki bağı zayıflatmaktadır. Bu da cezaevlerindeki ölümleri çoğaltan önemli faktörler arasında bulunmaktadır. Değişiklikle ağır hasta mahpusların özgürlüğe kavuşmaları ve bu nedenle sağlanacak moralle iyileşme süreçlerinin hızlandırılması, iyileşme olanaklarının yakalanması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye aşağıdaki üçüncü fıkra eklenmiş ve takip eden fıkralar buna göre teselsül ettirilmiştir.

“(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlü hakkında infaz hakimliği, tutuklu hakkında ise kovuşturmanın yapıldığı mahkemece, koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilen hükümlü veya tutuklular, yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında koruma ve tedavi altına alınırlar.”

(2) Hakkında güvenlik tedbirine hükmedilmiş olan hükümlü veya tutuklu, yerleştirildiği kurumun sağlık kurulunca düzenlenen raporda toplum açısından tehlikeliliğinin ortadan kalktığının veya önemli ölçüde azaldığının belirtilmesi üzerine mahkeme veya hâkim kararıyla serbest bırakılabilir. Sağlık Kurulu raporunda, akıl hastalığının ve işlenen fiilin niteliğine göre, güvenlik bakımından kişinin tıbbi kontrol ve takibinin gerekip gerekmediği, gerekiyor ise, bunun süre ve aralıkları belirtilir. Tıbbi kontrol ve takip, raporda gösterilen süre ve aralıklarla, Cumhuriyet savcılığınca bu kişilerin teknik donanımı ve yetkili uzmanı olan sağlık kuruluşuna gönderilmeleri ile sağlanır. Tıbbi kontrol ve takipte, kişinin akıl hastalığı itibarıyla toplum açısından tehlikeliliğinin arttığı anlaşıldığında, hazırlanan rapora dayanılarak, yeniden koruma ve tedavi amaçlı olarak güvenlik tedbirine hükmedilir. Bu durumda, birinci fıkra ve bu fıkroda belirtilen işlemler tekrarlanır.”

“(3) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmi sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam edilir. Ancak bu durumda bile tutukluluk ve hükümlülük statüsünün sürdürülmesi, tedavi imkânlarını kısıtlaması, mahpusun yaşama bağlılığını azaltması gibi nedenlerden dolayı hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa hükümlü hakkında infaz hâkimliği tarafından cezanın infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır; tutuklu-hükümlü hakkında kovuşturmayı yürüten mahkemenin kararıyla tutukluluk-hükümlülük haline son verilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“6411 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına ilişkin Kanun Teklifi” gerekçesi ile birlikte ilâşikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

Aysel Tuğluk

Van

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1830)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Toplumsal hayatın adil bir biçimde tanzim edilmesi çabalarının önemli bir hukuksal formu da ceza hukukudur. Toplumsal düzenin tasnifinde toplum adına ve yararına ihdas edilmiş olan ceza hukuku, kişi özgürlüğüne ilişkin cezalandırıcı müeyyideleri düzenlemesi bakımından kritik ve hassas bir rol oynamaktadır.

Ceza hukuku şemsiyesi altındaki kanun setleri, toplumsal hayatın gerekleri ve hak mücadeleleri belirleyiciliğinde insanlık tarihi boyunca değişik form ve zihniyetlerle oluşturulmuştur. Tarihsel süreç içerisinde farklı biçimlerle hatalarından arına arına gelmiş olan günümüz evrensel ceza hukukun temel mantığı ise ölç alma değil, adalet duygusu ve topluma kazandırma kaygısı üzerine inşa edilmektedir. Böylelikle toplumsal düzenin sağlanması ve bireyin cezalandırılması arasındaki müzmin gerilim, insan hakları temelinde uzlaştırılmaya çalışılmakta, toplumsal hakkaniyet ve adalet duygularının zarar görmemesi sağlanmaktadır.

24 Ocak 2013 tarihinde kabul edilen 6411 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. Maddesinin (6) numaralı hükmü gereğince, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olan hasta mahkumların tahliyesi için adli tıp raporu yeterli olmamakta, bu rapora ek olarak “toplum güvenliği” kıstası getirilmektedir. Buna göre, bir hasta mahkumun, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olsa dahi, “toplum güvenliği” için tehlikeli olup olmadığına dair bir değerlendirme sonucuna göre, tahliyesi gerçekleştirilmeyebilmektedir.

Sadece tıbbi açıdan değerlendirme yapılması gereken bir konuda “güvenlik” kıstasının getirilmesi adalet duygusunu zedelemektedir. Ölümcül hastalığa sahip yatalak insanların kaderinin polisin keyfi değerlendirmelerine terk edilmesi insani değildir. Oysa maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olan bir mahkumun tahliyesi için tıbbi değerlendirme yeterli olmalıdır.

Öte yandan ilgili hükmün uygulanmasında infaz savcıları, “toplum güvenliği” kıstasına ilişkin kendi takdir haklarını kullanmamaktadır. Bunun yerine Terörle Mücadele Müdürlüğü’nden söz konusu hasta mahkumun toplum güvenliği için tehlikeli olup olmadığına dair değerlendirme istemektedir. Böylece, tümüyle tıbbi ölçütlere dayanan adli tıp muayenesi ve raporu hükümsüz kalmakta, yok sayılmaktadır. Uygulamada, adli tıp tarafından maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceğinden “cezaevinde kalamaz” raporu verilen birçok mahkumun tahliyesi, Terörle Mücadele Müdürlüğü’nün “toplum güvenliği için tehlikeli olduğu” yönündeki raporuyla reddedilmiştir. Yani adli tıp kurumlarının söz konusu mahkumların tıbben cezaevinde kalamayacağı yönündeki raporları, savcıların “toplum güvenliği” bakımından tehlike oluşturup oluşturmayacağına dair görüş istediği Terörle Mücadele Müdürlüğü tarafından geçersiz bırakılabilmektedir. Böylece, ölümcül hastalığa sahip ya da yatalak durumdaki insanların kaderleri ne yazık ki tamamen Terörle Mücadele Müdürlüğü’nün insafına ve keyfi değerlendirmesine terk edilmiş olmaktadır.

Oysa bu uygulamalar, hasta tutuklulara ceza içinde ceza verilmesi anlamına gelmektedir. Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olan hasta mahkumların Terörle Mücadele Şubesi’nce yapılan “toplum güvenliği” için tehlikeli olup olmadığına dair değerlendirme neticesinde tahliye edilmemesi vicdani ve hukuki değildir. Söz konusu hükme dayanarak gerçekleştirilen uygulamalar, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin yaşam hakkına ilişkin 3. Maddesi, insanlık dışı muamele muameleye ilişkin 6. Maddesi, 1982 Anayasasının temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulmasını düzenleyen 15. Maddesi ve kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığını düzenleyen 17. Maddesi’yle çelişki içerisindedir.

Bu bağlamda, maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olan hasta mahkumların adli tıp raporu doğrultusunda başka şarta bağlanmadan tahliyesinin gerçekleştirilmesi ve “toplum güvenliği” kıstasının kaldırılması için işbu kanun teklifimizi sunuyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olan hasta mahkumların “toplum güvenliği” kavramı gibi son derece muğlak ve polisiye bir kriter nedeniyle tahliye edilmemeleri ciddi mağduriyetlere sebebiyet vermekte, ağır hastalıkları bulunan mahkumlar ceza içinde ceza çekmekte, böylelikle “aynı suç için bir kereden fazla ceza verilemez” şeklindeki evrensel ceza hukuku ilkesi olan “ne bis in idem” ihlal edilmektedir. Cezaevi koşullarında hayatını tıbben tek başına idame ettiremeyecek olan hasta mahkumların kaderi “toplum güvenliği” şeklindeki şarta bağlanarak polisin keyfi değerlendirmesine terk edilmesi vicdani ve adil değildir. Yapılan değişiklik ile maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyeceği adli tıp raporuyla sabit olan hasta mahkumların başka hiç bir kıstas gereksiz tahliye edilmeleri amaçlanmıştır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

**6411 SAYILI CEZA MUHAKEMESİ KANUNU İLE CEZA VE GÜVENLİK
TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

Madde 1- 24 Ocak 2013 tarihinde kabul edilen 6411 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 3. Maddesinin (6) nolu “**Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrafta belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.**” şeklindeki hükmü “**Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrafta belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.**” olarak değiştirilmiştir.

Madde 2- Bu kanun yayın tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun, Türk Ceza Kanunu ve Çocuk Koruma Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederiz.

<i>Bülent Turan</i>	<i>Cevdet Erdöl</i>	<i>Osman Aşkın Bak</i>
İstanbul	Ankara	İstanbul
<i>Yaşar Karayel</i>	<i>Halide İncekara</i>	<i>Mehmet Doğan Kubat</i>
Kayseri	İstanbul	İstanbul
<i>Ramazan Can</i>	<i>Gürsoy Erol</i>	<i>Recep Özel</i>
Kırıkkale	İstanbul	Isparta
<i>Ertuğrul Soysal</i>	<i>Gökçen Özdoğan Enç</i>	<i>Oya Eronat</i>
Yozgat	Antalya	Diyarbakır
<i>Mustafa Ataş</i>	<i>Mine Lök Beyaz</i>	<i>Ahmet Öksüzkaya</i>
İstanbul	Diyarbakır	Kayseri
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Mustafa Baloğlu</i>	<i>İlhan İşbilen</i>
Isparta	Konya	İzmir
<i>Emrullah İşler</i>	<i>A. Sibel Gönül</i>	<i>Hasan Fehmi Kinay</i>
Ankara	Kocaeli	Kütahya
<i>Fatih Şahin</i>	<i>Tülay Babuşcu</i>	<i>Gülray Samancı</i>
Ankara	Balıkesir	Konya
<i>Alpaslan Kavaklıoğlu</i>	<i>Soner Aksoy</i>	<i>İlknur Denizli</i>
Niğde	Kütahya	İzmir
<i>Nesrin Ulema</i>	<i>Gülşen Orhan</i>	<i>Kemalettin Aydın</i>
İzmir	Van	Gümüşhane
<i>İlhan Yerlikaya</i>	<i>Hüseyin Üzülmaz</i>	<i>Yunus Kılıç</i>
Konya	Konya	Kars
<i>Mehmet Tekelioğlu</i>	<i>Canan Candemir Çelik</i>	<i>Ömer Selvi</i>
İzmir	Bursa	Niğde
<i>Recep Akdağ</i>	<i>Alev Dedegil</i>	<i>Cengiz Yavilioğlu</i>
Erzurum	İstanbul	Erzurum
<i>Nurdan Şanlı</i>	<i>Hüseyin Filiz</i>	<i>Zeynep Karahan Uslu</i>
Ankara	Çankırı	Şanlıurfa
<i>Muhyettin Aksak</i>	<i>İlknur İnceöz</i>	<i>D. Mehmet Kastal</i>
Erzurum	Aksaray	Osmaniye
<i>Özlem Yemişçi</i>	<i>Fatih Han Ünal</i>	<i>Suat Önal</i>
Tekirdağ	Ordu	Osmaniye
<i>İsmet Su</i>	<i>Mehmet Cemal Öztaylan</i>	<i>Hüseyin Tanrıverdi</i>
Bursa	Balıkesir	Manisa
<i>Muzaffer Yurttaş</i>	<i>Muzaffer Çakar</i>	<i>Mehmet Erdem</i>
Manisa	Muş	Aydın
<i>Özcan Ulupınar</i>	<i>Mehmet Altay</i>	<i>Bünyamin Özbek</i>
Zonguldak	Uşak	Bayburt

<i>Mehmet Ali Okur</i>	<i>Fevai Arslan</i>	<i>Şirin Ünal</i>
Kocaeli	Düzce	İstanbul
<i>Harun Karaca</i>	<i>Bilal Macit</i>	<i>İdris Güllüce</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
<i>Akif Çağatay Kılıç</i>	<i>Türkan Dağoğlu</i>	<i>Adnan Yılmaz</i>
Samsun	İstanbul	Erzurum
<i>Eşref Taş</i>	<i>Mehmet Metiner</i>	<i>Mehmet Öntürk</i>
Bingöl	Adıyaman	Hatay
<i>Feyzullah Kırıkkık</i>	<i>Ahmet Haldun Ertürk</i>	
İstanbul	İstanbul	

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR
(2/1864)

ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Milli, Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu İçişleri Komisyonu

GEREKÇE

Toplum huzurunun bozulmasında en önemli faktörlerden biri olan uyuşturucu kullanımı ve madde bağımlılığı, son yıllarda önemli artış göstermiştir.

Dünya'da madde bağımlısı sayısı 200 milyona dayanmışken, ülkemizde de durum her geçen gün kötüye gitmektedir.

Öyle ki, Türkiye Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığı İzleme Merkezi'nin son yaptığı araştırmaya göre son bir yılda madde bağımlılığı nedeniyle ayakta tedaviye başvuranların sayısı 160 bin dolaylarındayken, tedavi merkezlerinde yatılı tedavi olan bağımlı sayısı ise 5 bini aşmış bulunmaktadır.

Ayrıca, ülkemizde geçtiğimiz yıl yapılan operasyonlarda, 7 bin 300 kilogram kadar eroin, 600 kilogram kadar esrar, 350 kilogram kadar metamfetamin, 1 milyon 500 tablet kadar ecstasy ve 1 milyon tableti aşkın da captagon ele geçirilmiştir.

Tüm bunların yanında, uyuşturucu kullanım yaşının 13'lere kadar düşmesi, 18 yaş altı gençlerin korunmasında ayrı bir önem alınmasını gerektirmektedir. Nitekim Anayasa'mızın 58. Maddesi, Devleti, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü kılmıştır.

Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde yapılmasını teklif ettiğimiz değişikliklerle usulüne aykırı olarak kenevir ekiminde bulunanlara yönelik cezaların arttırılması, elektronik ortamda bitki ürünleri gibi değişik adlarda uyuşturucu veya uyarıcı madde satışını usulüne aykırı gerçekleştirenlerin de Kanun kapsamına alınması, 18 yaş altına uyuşturucu madde satanların daha ağır yaptırımlara tabi tutulması, 18 yaş altı madde bağımlısı gençlerin tedavi merkezlerinde yatılı olarak tedavi edilmesi ve uyuşturucu ticareti yapan veya uyuşturucu bağımlısı olanların çocukları için velayetlerinin Devlete verilmesine kadar bir çok önemli koruyucu tedbirin uygulamaya geçirilmesi ve Devletimizin anayasal görevlerini daha etkili yerine getirilmesi düşünülmüştür.

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ BÜLENT TURAN VE ANKARA MİLLETVEKİLİ
CEVDET ERDÖL İLE 69 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/1864)

**UYUŞTURUCU MADDELERİN MURAKABESİ HAKKINDA KANUN İLE BAZI
KANUN VE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve beşinci fıkrasında yer alan “bir yıldan” ibaresi “üç yıldan” şeklinde değiştirilmiştir.

“İzin belgesi almadan ya da izin belgesi almasına rağmen bilerek belgesinde belirtilen alandan fazla yerde veya izin belgesinde kayıtlı yerden başka yerde kenevir ekimi yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun tekrarı halinde fail, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 50 inci maddesinde belirtilen seçenek yaptırımlardan faydalanamaz.”

MADDE 2- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 inci maddesinin başlığı “Uyuşturucu, uyarıcı ve psikotrop madde temin etme” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “üretiminde” ibaresi “imalinde” şeklinde değiştirilmiştir.

“Bu maddede sayılan suçlardan birini veya birkaçını tekraren işleyenlere veya bu maddeleri 18 yaşından küçüklerle satan, satışı arz eden, veren kişilere verilecek ceza iki kat artırılır. Her ne ad altında olursa olsun, uyuşturucu veya uyarıcı madde mahiyetindeki ürünlerin elektronik ortamda ruhsatsız ya da ruhsata aykırı olarak satan veya reçetesiz ya da reçeteye aykırı olarak satın alanlar da bu fıkra kapsamında değerlendirilir”

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesinin başlığı “Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak veya kabul etmek ya da bulundurmak” olarak değiştirilmiş, birinci fıkrasına aşağıdaki cümle, birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra, mevcut ikinci fıkrasına son cümleden önce gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Üzerinde uyuşturucu veya uyarıcı madde bulunduran kişinin, örgün eğitim kurumlarının, dershanelerin, yurtların veya ibadethanelerin kapısına 100 metreden daha yakın bir mesafede bulunduğu tespit edilmesi halinde verilecek ceza iki kat artırılır.”

“(2) Bu suçla ilgili olarak, bu Kanunun 51 inci maddesiyle öngörülen hapis cezalarının ertelenmesine ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinde yer alan hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümler uygulanmaz.”

“Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi 18 yaşından küçük ise, tedavi görmesi zorunludur. Hâkim, bu durumda, kişinin tedavi merkezinden ayrılmasına da hükmeder.”

MADDE 4- 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 188 inci, 190 ncı ve 191 inci maddelerine göre cezalandırılan kişilerin çocukları hakkında 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 346 ncı maddesi uyarınca uygun koruyucu önlemler alınabilir.”

MADDE 5- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine (2) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiş ve diğer alt bent numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“3) Uyuşturucu, uyarıcı ve psikotrop madde temin etme (madde 188)”

MADDE 6- 25/8/2011 tarihli ve 652 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 11 inci maddesinin birinci fıkrasına (b) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (c) bendi eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“c) İlgili bakanlıklarla işbirliği içinde, öğrencilerin zihinsel ve bedensel gelişimlerini korumak amacıyla, alkol, uyuşturucu ve benzeri madde bağımlılıklarının zararları hakkında eğitim ve öğretim programları, ders kitapları, eğitim araç-gereçlerini hazırlamak veya hazırlatmak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak.”

MADDE 7- 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (f) bendi eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“f) Alkol, uyuşturucu ve benzeri madde bağımlılarının tedavilerine yönelik tedavi ve rehabilitasyon merkezleri kurar.”

MADDE 8- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 9- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunda ve Çocuk Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Reşat Doğru

Tokat

Mustafa Erdem

Ankara

Hasan Hüseyin Türkoğlu

Osmaniye

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1883)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Bugün artık dünya üzerinde uyuşturucu probleminden etkilenmeyen hiçbir ülke kalmamıştır. Her ülke bulunduğu konuma, sosyo-ekonomik duruma, toplumsal değerlerine ve diğer etkenlere bağlı olarak uyuşturucu kaçakçılığından, kullanımından ve buna bağlı işlenen suçlardan az ya da çok etkilenmektedir. Gelişmiş ülkelere göre diğer ülkeler bu sorunla baş edebilecek ekonomik güce sahip olamadıklarından maalesef bu sorunla mücadele edebilecek politikaları üretemedikleri gibi, üretmeler bile ürettikleri bu politikaların uygulanabilmesi için gerekli olan finansı ve personel kalitesini yaratamadıkları için çok daha derin ve kuvvetli olarak bu sorunu yaşamaktadırlar.

Bugün artık uyuşturucu madde kaçakçılığı sadece ülkeler arası değil kıtalar arası işlenen bir suç haline gelmiştir. Uyuşturucu maddenin satın alınması, nakledilmesi ve kullanıcılara sunulmasına kadar olan süreç, büyük bir gizlilik, iş bölümü ve geniş çaplı bir iletişim ve organizasyon ağının olmasını gerektirmektedir.

Uyuşturucu ekonomisinin devam etmesi hem gelişmekte olan ülkeler hem de gelişmiş ülkelerde uyuşturucu bağımlılığı ile bağımlılıkla bağlantılı suçlar ve AIDS gibi sağlık sorunlarının yaygınlaşmasına, ekonomik yatırımlar ve sosyal gelişme yolunda çok daha verimli işlere kanalize edilebilecek büyük miktarlarda paraların, uyuşturucu maddelerin temini için israf edilmesine ve böylelikle ülke ekonomilerine büyük miktarlarda kara para girişiyle birlikte piyasalardaki dengelerin bozulmasına ve ekonomik/siyasal hayatta haksız rekabetin ortaya çıkışına sebebiyet vermektedir.

Günümüzde Uyuşturucu ile mücadelede etkin soruşturma yapılabilmesi için ilgili kanunlarda çağın ve ülkemizin koşullarına uygun biçimde yeniden bir düzenleme yapılması gerekmektedir.

Kanun Teklifimiz bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Madde ile, psikotrop madde imalinde kullanılan kimyasal maddeleri de kapsayacak biçimde; ayrıca uyuşturucu ve psikotrop maddelerin imalinde kullanılan teçhizat ve malzeme ile ilgili suç düzenlemesinin tümü aynı maddede toplanmıştır.

Madde 2- Madde ile, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanma ile birlikte kullanmak için uyuşturucu ve uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmamak eylemleri de suç kapsamına alınmıştır. Ayrıca bu kişilere verilecek hapis cezasının alt ve üst sınırları değiştirilmiş ve eğitim ve sosyal hayata olumsuz etkisi engellemesi amaçlanmaktadır.

Madde 3- Madde ile, Uyuşturucu imal etmek için ekim yapan kişilere verilecek olan cezanın alt sınırı belirlenmiştir.

Madde 4- Madde ile, uyuşturucu ve uyarıcı madde suçları ile ilgili davaların başka davalarla birleştirilemeyeceği net olarak ortaya konulmuştur.

Madde 5- Madde ile, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullananlardan, sosyal güvenceleri olmayanların tedavi ve harcırahları düzenlenmektedir.

Madde 6- Madde bağımlılığı yanı sıra internet ve elektronik bağımlılığı her geçen gün arttığı yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. Bu konuda önlem almaya çalışılmaktadır.

Madde 7- Yürürlük maddesidir.

Madde 8- Yürütme maddesidir.

TOKAT MİLLETVEKİLİ REŞAT DOĞRU VE 2 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/1883)

TÜRK CEZA KANUNU VE UYUŞTURUCU MADDELERİN MURAKABESİ HAKKINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 26.09.2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun da 188. Maddesinin başlığı madde içeriğine uygun olarak “Uyuşturucu, Uyarıcı ve Psikotrop madde kullanımı ve temin etme” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 191. maddesi Başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde kullanmak, kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek ya da bulundurmak.

Madde 191: (1) Reçetesiz veya reçeteye aykırı olarak, uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri kullanan veya kullanmak için satın alan, kabul eden ya da bulunduran kişinin;

a) 3 yıldan 6 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılmasına, suçun tekrarında ise ceza iki kat artırılır.

b) Ayrıca;

1- Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı ise; tedavi edilmesine ve 2 yıl süre ile denetimli serbestlik tedbirine tabi tutulması,

2- Uyuşturucu veya uyarıcı madde bağımlısı değilse 2 yıl süre ile denetimli serbestli tedbirine tabi tutulmasına,

3- Örgün eğitim kurumları, dershaneler, yurtlar veya ibadethanelerin kapısından itibaren 200 metrede bar, pavyon gibi eğlence mekanları açılmaz.”

MADDE 3- 12.6.1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrasında geçen “bir yıldan” ibaresi “üç yıldan beş yıla kadar” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 4- 2313 sayılı kanuna 31. madde olarak aşağıdaki madde eklenmiştir.

MADDE 27- (1) 5237 sayılı Kanunda yer alan uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları ile ilgili davalar, başka suçlara ilişkin davalarla birleştirilemez ve birlikte kovuşturulamaz.

MADDE 5- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 192 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

(5) Uyuşturucu madde kullanan ve haklarında tedavi ve denetimli serbestlik kararı verilen kişilerin sosyal güvencesinin bulunmaması halinde; başta yol giderleri olmak üzere ilaç ve tedavi masrafları ilgili kurum ve kuruluşlarca karşılanır.

MADDE 6- 11/10/2011 tarihli ve 663 sayılı Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesinin üçüncü fıkrasına (e) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (f) bendi eklenmiş ve diğer bent buna göre teselsül ettirilmiştir.

“f) Alkol, uyuşturucu ve benzeri madde bağımlıları, internet ve elektronik bağımlılarına yönelik tedavi ve rehabilitasyon merkezi kurar.”

MADDE 7- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’da değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim gerekçesiyle ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

25.11.2013

Mahmut Tanal

İstanbul

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1941)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun “Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi” başlıklı 16. Maddesinin 3. fıkrası şu şekilde düzenlenmiştir.

“(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkumun tabi olacağı yükümlülükler belirtmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkumun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkumun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde (Değişik ibare : 6411 - 24.1.2013 / m.3) “birer yıllık” dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak inceletirilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkumun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi halinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hakimliğine başvurulabilir.”

Aynı kanunun “Denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezanın infazı” başlıklı 105/A maddesinin 3. fıkrası;

“(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden;

a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlüler;

b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, (Değişik ibare : 6462 - 25.4.2013 / m. 1/65- b) “engellilik”, veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlüler;

diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, sakatlık veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir.” şeklinde düzenlenmiştir.

Madde metinlerinden de anlaşılacağı üzere; tutuklu veya hükümlülerin hastalıkları nedeniyle ceza infazının ertelenmesi ve ağır hastalık, sakatlık veya kocama hali durumlarında denetimli serbestlik tedbirinin uygulanması için gerekli raporun Üniversite Hastaneleri ile Eğitim ve Araştırma Hastaneleri tarafından alınabileceği düzenlenmemiştir.

Genel olarak hastanelerin amaçları, modern çağın icaplarına ve ülkenin gerçeklerine uygun, disiplinli, üstün kalite ve ekonomik hasta bakımını gerçekleştirmek ve hastanenin kalıcılığını sağlamaktır. Kamu hastanesi olmaları dolayısıyla, Üniversite Hastaneleri ile Eğitim ve Araştırma Hastanelerinin temel amacı sosyal sorumluluktur. Sosyal sorumluluk gereği, hastanenin faaliyetleri yürütülürken toplumun çıkarlarının da gözetilmesi gerekmektedir. Toplumun çıkarlarının gözetilmesi sonucunda, kamu hastanelerine duyulan güven artmaktadır.

Anayasa'nın 104. maddesine göre; Cumhurbaşkanının yürütme yetkilerinden biri de üniversite rektörlerini seçmektir. Kamu hastanesi olan Üniversite Hastanelerinde rektör seçimi Cumhurbaşkanı tarafından yapılmaktadır. Devlet başkanı tarafından Üniversite Hastanelerine rektör seçilmesi Üniversite Hastanelerine olan güveni daha da artırmaktadır.

Bu kanun değişikliği ile hasta olan tutuklu ve hükümlülerin, kamu hastanesi olan Üniversite Hastaneleri ile Eğitim ve Araştırma Hastanelerinden de rapor alarak, bu hastanelere olan güvenin artırılması hedeflenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. Maddesinin 3. fıkrasında yapılması planlanan değişiklik ile, hasta olan tutuklu ve hükümlülerin, kamu hastanesi olan Üniversite Hastaneleri ile Eğitim ve Araştırma Hastanelerinden de rapor alarak, bu hastanelere olan güvenin artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 105/A maddesinin 3. fıkrasında yapılması planlanan değişiklik ile, hasta olan tutuklu ve hükümlülerin, kamu hastanesi olan Üniversite Hastaneleri ile Eğitim ve Araştırma Hastanelerinden de rapor alarak, bu hastanelere olan güvenin artırılması amaçlanmaktadır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'nun 16'ncı maddesinin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Yukarıdaki fıkralarda belirtilen geri bırakma kararı, Adli Tıp Kurumu, Üniversite Hastaneleri, Eğitim ve Araştırma Hastanelerince düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor üzerine, infazın yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca verilir. Geri bırakma kararı, mahkumun tabi olacağı yükümlülükler belirtilmek suretiyle kendisine ve yasal temsilcisine tebliğ edilir. Mahkumun geri bırakma süresi içinde bulunacağı yer, kendisi veya yasal temsilcisi tarafından ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilir. Mahkumun sağlık durumu, geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca veya onun istemi üzerine, bulunduğu veya tedavisinin yapıldığı yer Cumhuriyet Başsavcılığınca, sağlık raporunda belirtilen sürelerle, bir süre bulunmadığı takdirde (Değişik ibare : 6411 - 24.1.2013 / m.3) “birer yıllık” dönemlere göre bu fıkra yazılı usule uygun olarak incelettilir. İnceleme sonuçlarına göre geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığınca, geri bırakmanın devam edip etmeyeceğine karar verilir. Geri bırakma kararını veren Cumhuriyet Başsavcılığının istemi üzerine, mahkumun izlenmesine yönelik tedbirler, bildirimin yapıldığı yerde bulunan kolluk makam ve memurlarınca yerine getirilir. Bu fıkra yazılı yükümlülüklerle aykırı hareket edilmesi halinde geri bırakma kararı, kararı veren Cumhuriyet Başsavcılığınca kaldırılır. Bu karara karşı infaz hakimliğine başvurulabilir.”

MADDE 2- 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu'nun 105/A maddesinin 3'üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Yukarıdaki fıkralarda düzenlenen infaz usulünden;

a) Sıfır-altı yaş grubunda çocuğu bulunan ve koşullu salıverilmesine iki yıl veya daha az süre kalan kadın hükümlüler,

b) Maruz kaldıkları ağır bir hastalık, (Değişik ibare: 6462 - 25.4.2013 / m.1/65-b) “engellilik”, veya kocama nedeniyle hayatlarını yalnız idame ettiremeyen ve koşullu salıverilmesine üç yıl veya daha az süre kalan hükümlüler,

diğer şartları da taşımaları hâlinde yararlanabilirler. Ağır hastalık, sakatlık veya kocama hâli, Adli Tıp Kurumundan, Üniversite Hastanelerinden, Eğitim ve Araştırma Hastanelerinden alınan veya Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan bir raporla belgelendirilmelidir.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun Değiştirilmesine Dair Kanun Teklifim, gerekçesiyle ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

23.01.2014

Veli Ağbaba
Malatya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1973)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Anayasa ve tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere göre cezaevindeki hasta tutuklu ve hükümlülerin cezaevinde olmayanlarla eşit bir şekilde sağlık hakkına erişim hakkı vardır ve bu hizmeti vermek devletin sorumluluğu altındadır. Adalet Bakanlığı'nın Aralık 2013 tarihli açıklamasına göre cezaevlerinde 144.212 kişi bulunmaktadır ve yine Adalet Bakanlığı verilerine göre son 13 yılda 2300 insan cezaevinde yaşamını yitirmiştir. Tespit edilen son verilere göre cezaevlerinde 163'ü ağır olmak üzere 544 hasta tutuklu ve hükümlü bulunmaktadır. Hastalıklarının tedavisi cezaevinde mümkün olmayan yahut hastalığının son evresine gelmiş, kendi kendine bakamayan, acil olarak serbest bırakılması gereken hastaların cezaevinde tutulmaya devam edilmesinin, sadece bir insan hakkı ihlali olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Aynı zamanda tarafı olduğumuz uluslararası sözleşmelere de aykırılık teşkil etmekte ve suç niteliği taşımaktadır.

Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. maddesinde “hükümlünün hastalığının hayatı için kesin tehlike teşkil ettiğine Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan rapor gereği karar verilen” kişilerin infazlarının ertelenebileceği düzenleniyor olsa da bilindiği üzere, bu madde yine Ceza İnfaz Kanunu'nun 116. maddesine rağmen hasta tutuklulara uygulanmamaktadır. Keza Ocak/2013'te yürürlüğe giren 6411 sayılı Kanunla Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. maddesine getirilen değişiklik ile “Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya sakatlık nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayaacağı değerlendirilen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.” hükmü getirilmiştir. Ancak, bu düzenleme raporların Adli Tıp Kurumunca onaylanması şartının yanısıra bir de “toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmamak” şartını da getirmiş; hasta tutuklu ve hükümlüler için durumu katlayarak zorlaştırmıştır.

Sayırsız hasta tutuklu ve hükümlü, birçok üniversite hastanesi ve tam teşekküllü devlet hastanesinden alınan konularının uzmanı hekimlerce düzenlenmiş raporları olmasına karşın aylarca Adli Tıp Kurumu'ndan onay beklemektedir. Adli Tıp Kurumu'na incelenen dosyaların çok büyük bir çoğunluğu ise konunun uzmanı olmayan hekimlerin imzasıyla ret kararı ile geri gönderilmektedir. Hastaların bu uzun süreçte rutin tedavilerinin sürdürülememesi ölümcül sonuçlara sebep olmaktadır.

Nasıl bir çelişkidir ki üniversitelerin araştırma hastanelerinde konusunda uzman hekimlerce alınan kurul kararları Adli Tıp Kurumu tarafından hiçe sayılmakta yok hükmünde kabul edilmektedir. Bağımsız bir kuruluş olarak hareket etmekten uzak görünen Adli Tıp Kurumu, bilimsel, etik ve hukuksal olmayan siyasi nitelikte kararlar alabilmektedir. İnsan hayatının söz konusu olduğu ve geçen zamanın insanları ölüme sürüklediği bu hızlı süreçte, tartışılır kararlara imza atan Adli Tıp Kurumu raporları yerine bağımsız tıbbi heyet raporlarının yeterli görülmesi gerekmektedir.

Konunun uluslararası bağlamda yansımaları ise ülkemiz açısından çok kötü bir sicil oluşturmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin 5 Mart 2013 tarihinde aldığı örnek niteliğindeki Gülay Çetin/Türkiye kararı, ağır hastalığı olan tutukluların korunmasına yönelik mevcut düzenlemelerin yeterince açık, öngörülebilir ve etkili olmadığını hüküm altına almış; tutuklu ve hükümlülerin heyet raporlarına rağmen Adli Tıp Kurumu tarafından tekrar muayeneye çağırılması ve bu durumun gecikmeye neden olması eleştirilmiş ve Türkiye işkence ve ayrımcılık yasağını ihlal ettiği için mahkûm edilmiştir.

Türkiye cezaevlerinde hiçbir insani, vicdani ve hukuki değerle bağdaşmayan ağır bir insan hakkı ihlali söz konusudur. Bu ihlali ortadan kaldıracak ve çözümün önünü açacak adımlar acilen atılmak zorundadır. Özellikle ağır hasta tutuklu ve hükümlülerin karşı karşıya bırakıldığı rapor işkencesi ve rapor almalarına rağmen karşılaştıkları engeller ortadan kaldırılmalıdır. Bu amaçla, önerilen Kanun değişikliği ile hasta mahpusların yaşam hakkının önündeki mevcut engellerin kaldırılacağı ve bu konuda insan haklarını önceleyen yasal bir mevzuata kavuşulacağı düşünülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- 5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. maddesine ilişkin mevcut uygulamada üniversite hastaneleri ve Devlet hastanelerinin sağlık kurulu raporları onaylanmak üzere Adli Tıp Kurumuna gönderilmektedir. Yapılan değişiklikle Adli Tıp Kurumu, üniversite ve Devlet hastanelerinin raporlarına onay veren bir üst kurum olmaktan çıkarılmakta, hem de hasta tutuklu ve hükümlüler için hayati önem arz eden zaman sorunu çözüme kavuşturulmaktadır.

5275 Sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16. maddesine 6411 Sayılı Kanunla eklenen 6. fıkradaki “toplum güvenliği bakımından tehlike oluşturmayacağı” ibaresi kaldırılarak; böylece kişilerin sağlık hakkına erişimlerinde engel teşkil edebilecek “toplum güvenliği” gibi subjektif bir kavram yasadan çıkarılmıştır.

Ayrıca; 5275 sayılı Kanunun 16. Maddesinin 3. ve 6. fıkrasında yapılan değişiklikle; buna atıfta bulunan 116. maddenin hükümlülere sağlık nedenleriyle tanınan infazın ertelenmesi koşullarının, tutuklular için geçerli olması sağlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

MALATYA MİLLETVEKİLİ VELİ AĞBABA’NIN TEKLİFİ (2/1973)

**CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI HAKKINDA KANUNDA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 13.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin 3. fıkrasının 1 inci cümlesinde yer alan “Adli Tıp Kurumunca düzenlenen ya da Adalet Bakanlığınca belirlenen tam teşekküllü hastanelerin sağlık kurullarınca düzenlenip Adli Tıp Kurumunca onaylanan” ibaresi “Üniversite Hastanelerinin ya da tam teşekküllü Devlet Hastanelerinin ilgili sağlık kurullarınca düzenlenen” olarak, 6 ncı fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(6) Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen mahkûmun cezasının infazı üçüncü fıkrada belirlenen usule göre iyileşinceye kadar geri bırakılabilir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

29/01/2014

Yusuf Halaçoğlu

Kayseri

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1982)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

GEREKÇE

Ülkemizde cinsel suçların sayısı her geçen yıl daha da artmaktadır. Anayasa’nın 102, 103, 104 ve 105. Maddeleri ile düzenlenen “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” kapsamında, 2002’de Türkiye’de dosya sayısı 8 bin 146 iken bu sayı 2011’de 32 bin 988 olmuş, yüzde 400 civarında bir artış gerçekleşmiştir. Bu rakamlar da göstermektedir ki, Türkiye’de cinsel suç sayısında önlenemeyen bir yükseliş vardır.

Cinsel istismar suçlarındaki artış, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’na göre çocuk olarak tanımlanan henüz 18 yaşını doldurmamış vatandaşlarımızı baz aldığımızda çok daha büyük, çok daha ciddi boyutlardadır. Adalet Bakanlığı verileri; 2011 yılında işlenen toplam 24 bin cinsel saldırı suçunda mağdurların yaklaşık yüzde 70’inin çocuk olduğunu, 7.610 sanığın 15 yaşından küçük çocuklara tecavüzle, 4.903 sanığın cinsel istismarla, 1.759 sanığın ise çocuk yaşta biriyle cinsel ilişkiye girmekle suçlandığını ortaya koymaktadır. Türkiye’de son 10 yılda cinsel istismara uğrayan çocuk sayısı yaklaşık 250 bin’dir.

Çocuklara yönelik cinsel istismar fiili tıpta pedofili (subyancılık) olarak isimlendirilen bir patolojidir. Cezai ehliyetleri tam olan bu psikopat kişilerin patolojik durumu, hastalığı tedavi edilemez ve bulunduğu her fırsatta bu suçu işleyecektir.

Türkiye’de çocuğa karşı işlenen cinsel istismar vakaları ancak adli bir vaka olduğunda toplum tarafından öğrenilebilmektedir. Bu çocuklarımızın kendilerine yönelik cinsel istismarı idrak edecek ve bunu çevrelere aktaracak bilinçte olmadıkları, dolayısıyla çoğu olayın da ortaya dahi çıkmadan kapandığı görülecektir. Gittikçe artan bu büyük sorun çoğu kez aile içinde, sessizlikle geçiştirilmektedir. Ülkemizde her üç evlilikten biri çocuk yaşta yapılmakta, bu tür evliliklerin pek çoğu da maalesef cinsel istismar neticesinde gerçekleşmektedir.

Anayasa’nın 17. Maddesi, “Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı” başlığı altında “Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulmaz ...” hükmü ile tüm bireyleri Anayasal güvence altında almıştır.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu da, çocuklara karşı yapılan her türlü “cinsel davranışı” cinsel istismar saymış, kademeli olarak cezalandırma yoluna gitmiştir. Ancak son yıllarda çocuklarımıza karşı işlenen cinsel suçlardaki artış bu cezalandırma yönteminin yetersiz kaldığını göstermekte, faillerin kaçarak, saklanarak, zamanaşımından da faydalanma yoluna giderek toplum içinde yaşamlarına devam etmelerine imkan vermektedir.

1990 yılında Türkiye tarafından imzalanan, 1995 yılında da Bakanlar Kurulu’nca onaylanarak yürürlüğe giren “Çocuk Hakları Sözleşmesi”ne, “Anayasa”ya ve “Türk Ceza Kanunu”na rağmen, kendisini koruyamayan, korunmaya muhtaç, geleceğimizin teminatı olarak gördüğümüz çocuklarımızı ne acıdır ki halen koruyamamaktayız.

Ülkemizde her geçen yıl artış gösteren, toplumumuzda özellikle çocuklara yönelik suçlar içerisinde en ağır suçlardan biri olarak değerlendirilen, infiale yol açan cinsel suçların önüne geçebilmek amacı ile bu Kanun teklifi hazırlanmıştır.

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKANVEKİLİ KAYSERİ MİLLETVEKİLİ
YUSUF HALAÇOĞLU'NUN TEKLİFİ (2/1982)

**TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

“(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

“(8) Bu suçtan dolayı verilen cezalar para cezasına çevrilemez, indirim uygulanamaz, ertelenemez ve açılan davalarda zamanaşımı işlemez.”

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 230 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Altıncı fıkra hükmüne göre; dinsel tören için müracaat edenlerden biri 17 yaşını doldurmamış ise ceza iki katına kadar artırılır.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu’nda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Mehmet Şeker

Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2115)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

GENEL GEREKÇE

2005 yılında yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu’nda cinsel saldırı ve çocukların cinsel istismarına yönelik suçların cezalarının yetersiz kalması ve bu tür suçların cezalarında indirim uygulanmasına olanak sağlayan düzenlemeler nedeniyle bahsedilen suçların işlenme oranında yıldan yıla artış yaşanmaktadır.

Kadına ve çocuklara yönelik cinsel saldırı ve tecavüz olaylarına ilişkin resmi istatistikler bulunmamaktadır. Sadece yaygın medyaya yansıyan kadına yönelik tecavüz vakaları ise 2012 yılında 150 iken bu rakam 2013 yılında 167’ye çıkmıştır. Yine çok acı bir şekilde tecavüze uğrayan ve hunharca katledilen çocukların haberlerine gittikçe daha sık rastlanmaktadır. Bu vakaların artmasında Kanun’un öngördüğü cezaların yetersiz kalması, üstelik de bu cezalarda önemli indirimler yapılması önemli rol oynamaktadır. Diğer taraftan yasa koyucunun bu türden suçların cezalandırılmasını şikâyet şartına bağlaması da cinsel taciz ve tecavüz vakalarının artmasındaki bir diğer önemli faktördür. Türk Ceza Kanunu’ndaki bu düzenlemeler tecavüz suçunun cezasız kalmasına, suçluyu cesaretlendirmeye ve suçu özendirmeye neden olmaktadır. Çünkü bir suçun cezasının hafif olması kadar suçun cezasından kaçabiliyor olmak da suçu önlemenin önündeki en büyük engeldir.

Yukarıda bahsedilen nedenlerle, hazırlanan kanun teklifi ile; Türk Ceza Kanunu’nda değişiklik yapılarak, cinsel taciz ve tecavüz vakalarında cezanın mağduru şikâyet şartına bağlandığı düzenlemeler yürürlükten kaldırılmakta, tecavüz suçlarının cezaları artırılmakta, bu cezalarda indirim yapılmasının önüne geçilmekte ve 18 yaş altı çocuk olarak kabul edilerek, 18 yaş altı çocuklara yönelik her türlü cinsel davranış çocukların cinsel istismarı olarak düzenlenmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Değişiklikler ile cinsel saldırı suçunun mağdurun şikâyetine bağlı olmaksızın cezalandırılması, bu suça yönelik cezaların artırılması ve bu suçu işleyenlere verilecek cezalarda indirim yapılmaması öngörülmüştür.

Madde 2- Değişiklikler ile 18 yaşını doldurmamış çocuklara karşı gerçekleştirilen cinsel davranış çocukların cinsel istismarı olarak tanımlanarak, bu suçların cezalarının artırılması ve bu suçu işleyenlere verilecek cezalarda indirim yapılmaması amaçlanmaktadır.

Madde 3- 18 yaşını doldurmamış çocuklarla cebir, tehdit ya da hile olmadan cinsel ilişki gerçekleşmeyeceği, bu türden eylemlerle 18 yaş altı ile cinsel ilişkiye girmek önceki maddelerde çocukların cinsel istismarı kapsamına alındığı ve cezai müeyyideleri belirlendiği için bu düzenleme yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 4- Cinsel tacizde bulunanların cezalandırılmasında “şikâyet şartı” maddeden çıkartılmaktadır.

Madde 5- Yürürlük maddesidir.

Madde 6- Yürütme maddesidir.

**TÜRK CEZA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDAKİ KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 102 nci maddesinin;

a) Birinci fıkrası ilk cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş,

“Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, şikâyet aranmaksızın, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

b) İkinci fıkrasında yer alan “yedi yıldan oniki yıla kadar hapis” ibaresi “on yıldan yirmi yıla kadar hapis” şeklinde değiştirilmiş,

c) Beşinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

d) Maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalarda indirim yapılmaz.”

MADDE 2- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 103 üncü maddesinin;

a) Birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş,

“Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, altı yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden, onsekiz yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış anlaşılır.”

b) İkinci fıkrasında yer alan “sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis” ibaresi “oniki yıldan yirmi yıla kadar hapis” şeklinde değiştirilmiş,

c) Dördüncü fıkrasında yer alan “birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı” ibaresi fıkradan çıkarılmış,

d) Altıncı fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

e) Maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(8) Yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalarda indirim yapılmaz.”

MADDE 3- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 104 üncü maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “mağdurun şikâyeti üzerine” ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 5- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türk Ceza Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederiz.

Ramazan Can
Kırıkkale

Bülent Turan
İstanbul

Mustafa Akış
Konya

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

(2/2149) Esas numaralı Türk Ceza Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifine imzamı koyuyorum; Gereğinin yapılmasını arz ederim.

28.05.2014

A. Nejat Koçer
Gaziantep

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2149)	
ESAS	Adalet Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 1 inci maddesinde, toplumsal barışı korumak ve suç işlenmesini önlemek, Kanunun amaçları arasında sayılmıştır. Buna göre, toplumsal barışı korumak ve yeni suçların işlenmesini önlemek bakımından ceza kanunları önemli bir işlev görmektedir.

Güvenlik tedbirine ilişkin kurallar ile suç için öngörülen ceza miktarı, ceza hukukunun evrensel temel ilkeleri ve Anayasa'nın konuya ilişkin kurallarına aykırı olmamak kaydıyla, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak belirlenen ceza politikasına göre düzenlenmektedir. Bu bağlamda, hangi suça hangi ölçüde cezai yaptırım uygulanacağı ve nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edileceği izlenen suç siyaseti gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisinin takdirindedir.

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde, ceza hukuku kuralları, önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olmalıdır. Suç ve ceza arasında adalete uygun, bir oranın bulunup bulunmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekmektedir.

Bu bağlamda, nitelikli hırsızlık suçlarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suçların cezalarının bir miktar artırılması öngörülmektedir.

Öte yandan, çocukların ve kadınların toplum içinde maruz kaldıkları cinsel şiddet, bu kişileri ve toplumu olumsuz yönde etkilemektedir. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların mağdurlarının, özellikle çocukların ikincil örselenmesini asgariye indirmek ve maruz kaldıkları fiille ilgili soruşturma ve kovuşturma makamları önünde tekrar tekrar ifade vermelerini engellemek gerekmektedir. Hukuk devletin temel amaçlarından olan bireyin korunması ilkesi, toplumda sosyal güvenliğin ve sosyal adaletin sağlanması yoluyla gerçekleştirilebilmektedir.

Türk Ceza Kanununun “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” Bölümünde yer alan 102, 103, 104 ve 105 inci maddelerinde, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına yer verilmiştir. Bununla birlikte, söz konusu Kanunun yaklaşık dokuz yıllık uygulamasında, belirtilen-suçlarla ilgili bir takım sorunların ortaya çıktığı tespit edilmiştir. Bu sorunların çözümü amacıyla cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar yeniden düzenlenmekte ve bu suçlar için öngörülen cezalar önemli ölçüde artırılmaktadır.

Teklif ile Siyasi Partiler Kanununda değişiklik yapılmaktadır. 2820 sayılı Kanunun 96. maddesinde siyasi partilerce kullanılamayacak parti adları ve işaretlerle ilgili sınırlamalar gösterilmiştir.

Maddede yapılan değişiklikle, bir siyasi partinin kuruluş aşamasında Tüzüğünde veya sonradan parti yetkili organlarınca alınacak kararlarla, Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretlerini aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kullanamayacağı hükme bağlanmaktadır.

Buna göre, siyasi parti siciline kayıtlı bulunan bir siyasi partinin Siyasi Partiler Kanunu ve parti iç mevzuatına uygun biçimde resmen kullandığı isim, amblem, rumuz ve kısaltılmış ad ve benzeri işaretlerinin başka bir siyasi parti tarafından aynen veya ciddi karışıklığa yol açacak yani seçmen iradesini yanıltacak şekilde kullanılması yasaklanmakta böylece hakkın kötüye kullanılması önlenmekte ve demokratik yarışın iyi niyet kuralları çerçevesinde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

Anayasa ve Siyasi Partiler Kanununa göre; Siyasi partiler, Anayasa ve kanunlar çerçevesinde, önceden izin almaksızın serbestçe kurulurlar. Siyasi partiler, demokratik siyasi hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. Siyasi partilerin faaliyetleri ve kararları Anayasada nitelikleri belirtilen demokrasi esaslarına aykırı olamaz.

Siyasi Partiler Kanununun 96. maddesinde siyasi partilerce kullanılamayacak parti adları ve işaretlerle ilgili sınırlamalar gösterilmiştir.

104 üncü Maddede yapılan değişiklikle, bir siyasi partinin kuruluş aşamasında Tüzüğünde veya sonradan parti yetkili organlarınca alınacak kararlarla, Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretlerini aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kullanması halinde o siyasi parti hakkında uygulanacak olan yaptırımlar hükme bağlanmaktadır. Böyle bir aykırılık iddiası Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re’sen veya ilgili siyasi partinin talebi ile getirilebilecek ve Anayasa Mahkemesi, isim, amblem ve rumuzların siyasi partiler siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasi parti hakkında ihtar kararı verecek ve bu kararın ilgili siyasi partiye tebliğinden itibaren 30 gün içinde aykırılık o siyasi partice giderilmediği takdirde, Anayasa Mahkemesi, o siyasi partinin aykırılık giderilinceye kadar faaliyette bulunmaktan yasaklanmasına karar verecektir.

2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun cezai hükümlerinin bulunduğu 111 ila 120. maddeleri arasındaki düzenleme 765 sayılı TCK.na göre hazırlanmıştır.

1 Haziran 2005 tarihinde 765 sayılı TCK.nu yürürlükten kaldırılıp yerine 5237 sayılı TCK.nu kabul edilmiş ve yeni TCK.da önceki kanundan farklı olarak, cürümler ve kabahatler aynı kanunda düzenlenmemiş ayrıca 5326 sayılı Kabahatler Kanunu kabul edilmiş olması nedeniyle; özgürlüğü bağlayıcı cezalar yönünden ağır hapis-hapis-hafif hapis ayrımı, para cezaları yönünden ise ağır para cezası- hafif para cezası ayrımları kaldırılmış ve özellikle hafif hapis ve para cezaları yönünden idari yaptırımlar da benimsendiğinden, hangi eyleme hangi makam tarafından ne miktar ceza uygulanacağı konusunda büyük bir karışıklık mevcut olup, dört-beş ayrı kanuna bakılarak ancak sonuca gidilebilme çoğu zaman da ceza uygulamasını hangi makamın yapacağı konusu belirsiz kalmaktadır.

Yürürlükten kaldırılan ve yeni kabul edilen kanunlar doğrultusunda 114 üncü maddenin güncel haliyle düzenlenmesi ve para cezası gerektiren eylemlere ilişkin yaptırımlar da adli para cezası şeklinde değiştirilmesi amaçlanmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından siyasi parti üye kayıtlarının ve sicil dosyalarının tutulmasında ve siyasi partilerin her kademedeki organları tarafından tutulması zorunlu olan defterlerinin elektronik ortamında da gerçekleştirilebilmesi için yasal düzenleme yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Elektronik ortamda kayıt tutulması konusunda benzer içerik taşıyan 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun elektronik işlemler başlığı altında düzenlenen 38/A maddesinde ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun elektronik işlemler başlığı altında düzenlenen 445. maddesinde hükümler bulunmaktadır.

Siyasi parti üye kayıtlarının ve sicil dosyalarının elektronik ortamda tutulması konusunda duyulan ihtiyaç ve bu kayıtları tutmak ve aktarmakla sorumlu olan kişilerin belirlenmesi ek 7. Madde ile çözümlenmeye çalışılmıştır.

KIRIKKALE MİLLETVEKİLİ RAMAZAN CAN VE İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
BÜLENT TURAN İLE 1 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ (2/2149)

**TÜRK CEZA KANUNU İLE SİYASİ PARTİLER KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, oniki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
- d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
- e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvurulacak cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 2- 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın, (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 3- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan iki” ibaresi “iki yıldan beş” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 4- 5237 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmolunur.” ibaresi “, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

MADDE 5- 5237 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan “iki yıldan beş” ibaresi “üç yıldan yedi” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (d) bendine “kilit açmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kilitlenmesini engellemek” ibaresi eklenmiş, (g) bendinde yer alan “Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, fıkra da yer alan “üç yıldan yedi” ibaresi “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“h) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,”

“(5) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 6- 5237 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinde yer alan “üçte birine kadar” ibaresi “yarı oranında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 5237 sayılı Kanunun 149 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Yol kesmek suretiyle ya da konutta, iş yerinde veya bunların eklentilerinde,”

MADDE 8- 5237 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı” ibaresi “dört”, ikinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “bir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 9- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve benzeri işaretleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “aynen veya iltibasa mahâl verecek şekilde” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 10- 2820 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Tüzüklerinde, Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahâl verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca re’sen veya ilgili siyasi partinin talebi üzerine yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi, başvuru tarihinden itibaren 30 gün içinde isim, amblem ve rumuzların siyasi partiler siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasî parti hakkında ihtâr kararı verir. Bu kararın ilgili siyasi partiye tebliğinden itibaren 30 gün içinde aykırılık giderilmediği takdirde, Anayasa Mahkemesi, o siyasî partinin aykırılık giderilinceye kadar faaliyette bulunmaktan yasaklanmasına karar verir. Faaliyette bulunmaktan yasaklanmasına karar verilen parti, yasaklama süresi boyunca kanunen yapılması zorunlu parti kongreleri ve işlemler hariç hiçbir faaliyette bulunamaz, gelir sağlayamaz, üye kaydedemez ve seçimlere katılamaz.”

MADDE 11- 2820 sayılı Kanunun 114 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gerçekdışı üye kaydı yapmak

MADDE 114- Siyasi partiye yazılı üyelik başvurusu bulunmayan veya mevcut olmayan kişileri gerçeğe aykırı olarak üye kaydedenler hakkında bir aydan üç aya kadar hapis ve elli günden ikiyüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 12- 2820 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Defter, sicil ve kayıtlarının tutulma usulü

EK MADDE 7- Bu Kanuna göre tutulacak sicil, dosya, defter ve kayıtlar elektronik ortamda da tutulabilir. Ancak form veya sürekli form şeklinde tutulacak defterler, kullanılmaya başlanmadan önce her bir sayfasına numara verilerek ve onaylatılarak kullanılabilir. Onaylı sayfalar kullanıldıktan sonra defter haline getirilerek muhafaza edilir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi parti sicillerine işlenmek üzere elektronik ortamda veri aktarımı ancak siyasi parti genel merkezleri tarafından ve bu işlerle görevlendirilecek kişilerce yerine getirilir.”

MADDE 13- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 14- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu

23.5.2014

Esas No: 1/918, 2/335, 2/2115

Karar No: 42

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

"Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/918)", 13/5/2014 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, Anayasa Komisyonuna, Plan ve Bütçe Komisyonuna, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; "Türk Medeni Kanununda ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/335)" 8/2/2012 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna; "Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2115)" 5/5/2014 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna havale edilmiştir. Tasarı ve Teklifler, Komisyonumuzun 20/5/2014 tarihli 28'inci toplantısında Kocaeli Milletvekili Azize Sibel GÖNÜL Başkanlığında, Hükümeti temsilen Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Aşkın ASAN, Kadının Statüsü Genel Müdürü Gülser USTAOĞLU, Çocuk Hizmetleri Genel Müdürü Temindar AYTEKİN ile Adalet Bakanlığından Daire Başkanı Mehmet ÖKTEM ve sivil toplum kuruluşlarından Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, Türk Kadınlar Birliği, Haklı Kadın Platformu, Çocuk İstismarını ve İhmalini Önleme Derneğinin katılımlarıyla görüşülmüştür. Tasarı ve Teklifler, birbirleriyle ilgili olduklarından Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi uyarınca, Tasarı esas alınmak suretiyle birleştirilerek görüşülmesi ve görüşmelerde 1/918 esas numaralı Tasarının esas alınması Komisyon Başkanlığınca oylamaya sunulmuş ve kabul edilmiştir. Komisyon tutanaklarının tamamı tutanağa bağlanmıştır.

Esas alınan 1/918 esas numaralı Tasarı ve Gerekçesi incelendiğinde;

Anayasa Mahkemesinin birçok kararında belirtildiği üzere, hukuk devletinde cezanın, hukuk kurallarının önleme ve iyileştirme amaçlarına uygun olarak ölçülü, adil ve orantılı olması gerekmektedir. Suç ve ceza arasındaki oranın adalete uygun olup olmadığının belirlenmesinde o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu, işlenme oranındaki artış veya azalma gibi faktörlerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu bağlamda, nitelikli hırsızlık olaylarıyla daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla bu suçun cezasının arttırılmasının öngörüldüğü,

Hukuk devletinin temel amaçlarından biri olan bireyin korunması ilkesinin, toplumda sosyal güvenlik ve adaletin sağlanması yoluyla gerçekleşmesi için cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların başta çocuklar olmak üzere mağdurlarının ikincil örselenmesini asgariye indirmek amacıyla mağdurların soruşturma ve kovuşturma makamları önünde ifade vermelerinin engellenmesinin bir gereklilik olarak görüldüğü,

Türk Ceza Kanunu'nun "Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" bölümünde yer alan 102, 103, 104 ve 105'inci maddelerinde; cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına yer verildiği, söz konusu Kanunun yaklaşık dokuz yıllık uygulamasında birtakım sorunların ortaya çıktığının tespit edildiği; bu sorunların çözümü için adı geçen suçlar hakkında öngörülen cezaların önemli oranda arttırılması gerektiği,

Gençleri uyuşturucu maddelerden, suçluluk ve benzeri kötü alışkanlıklardan korumak için gerekli tedbirlerin alınmasının anayasal bir yükümlülük olduğu; bu nedenle uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile kullanma suçlarıyla daha etkin mücadele edilmesi gerektiği, bu suçlara karşılık gelen cezaların artırılarak daha etkin hâle getirilmesinin önem arz ettiği,

Sulh ceza mahkemelerinde yargılama faaliyeti yanında müteferrik işler başlığı altındaki işlerin önemsiz veya niteliksiz kabul edilmesinden dolayı dikkatli ve hassas inceleme yapılamadığı,

Temel hak ve hürriyetlerin daha etkin güvence altına alınması ve yargılama faaliyetinin daha adil hâle getirilmesi için sulh ceza mahkemelerinin kaldırılarak bu mahkemelerin görev alanına giren suçların yargılanmasının asliye ceza mahkemelerine devredilmesinin ve koruma tedbirlerine ilişkin uzmanlaşmanın sağlanması amacıyla soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gereken kararlar için sulh ceza hâkimlikleri oluşturulmasının öngörüldüğü,

Bölge idare mahkemelerinin istinaf mercii olarak yapılandırılmasının bir gereklilik olarak doğduğu,

İdari Yargılama Usulü Kanununda yapılan değişiklikle, istinaf mahkemelerince karara bağlanacak konulardan temyiz yolu ile Danıştay'a gidecek olanların belirlenerek bu konular dışındaki davaların bölge idare mahkemelerinde istinaf incelemesi neticesinde kesinleşmesinin öngörüldüğü,

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2 No'lu Protokolü gereğini yerine getirmek amacıyla kurulması düşünülen bölge adliye mahkemelerinin işler hâle getirilmesi amacıyla 5235 ve 5271 sayılı Kanunda konuyla ilgili hükümlere yer verildiği, ancak mevzuat ve konuyla ilgili yapılan çalışmaların ortaya koyduğu sorunların tespit edilerek bölge adliye mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle karşılaşılabilecek tereddütler ve ihtiyaçların göz önüne alınarak çeşitli değişikliklerin yapılmasının hedeflendiği,

Son dönemlerde yargı hizmetinin etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesi için önemli düzenlemeler yapıldığı, ancak uygulayıcı kurumlar tarafından yargının işleyişinde mevzuattan kaynaklandığı belirtilen sorunların çözülmesi gerektiği,

Yargıtay mevzuatının uygulanmasında tereddüde sebep olan bazı maddelerde değişiklik yapılmasının amaçlandığı,

Yargıtay'daki hukuk ve ceza dairesi sayılarının kanunla düzenlenmesi yerine, daireler arasındaki hukuk ve ceza görev dağılımının yıl içinde gelen dosya sayısına bağlı olarak ihtiyaca göre Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenerek dairelerin daha verimli çalışabilmesinin hedeflendiği,

2010 yılında Anayasa ve Yargıtay Kanununda yapılan değişikliklerle Yargıtay'ın üye sayısının artırıldığı, buna koşut olarak daha geniş bir temsilin sağlanması için önemli görevleri bulunan Birinci Başkanlık Kurulunun asıl üye sayısının 8'den 12'ye çıkarılmasının Kurula hukuk ve ceza dairelerinden seçilecek asıl ve yedek üyelerin sayısının artırılmasının öngörüldüğü,

anlaşılmaktadır.

Toplantıya katılan komisyon üyeleri ve diğer milletvekilleri Tasarının geneli üzerindeki görüşmelerde özetle;

18 yaş altındaki kişilerin çocuk olarak kabul edildiği gerçeğine rağmen ulusal mevzuatta yaş ile tanınan haklar bakımından kanunlarda çelişkilerin bulunduğu ve bunların giderilmesinin gerektiğini,

Cinsel suçlarla mücadele etmek ve Türk Ceza Kanunundaki boşlukların kullanılması suretiyle işlenen suçları azaltmak için eğitimin öncelik arz ettiği, ancak kısa vadede bu tür suçlara karşı caydırıcılığın güçlendirilmesinin önemli olduğunu,

Tecavüz suçunun niteliği göz önünde bulundurulduğunda bu suçtan yargılanmakta olan kişinin mahkemedeki durumundan dolayı cezai indirimden yararlanmasının haksızlıklara sebebiyet verdiği ve bu tür uygulamaların düzeltilmesinin ivedilik arz ettiğini,

Türkiye'de okuma yazma bilmeyen kadın sayısının 3 milyonun üzerinde olmasının en önemli nedeninin erken yaşta evlendirilmiş kız çocukları olduğunu,

Türkiye genelinde 2012 yılında toplam 675 tecavüz vakasına karşın, mağdur sayısının 119 olduğu, 43 taciz vakasına karşın mağdur sayısının 47 olduğu, 2013 yılında ise 256 tecavüz vakası varken 118 mağdur olduğu ve bu vakaların illere göre dağılımında herhangi bir ilin öne çıkmadığını,

Mağduriyeti sonucunda ruh ve beden sağlığı bozulan çocuğun, bir kereye mahsus olmak üzere, özel bir mekânda ifadesinin alınmasının bu Tasarının önemli bir yeniliği olduğunu,

Pedofili veya tıbbi bir sorunun söz konusu olduğu patolojik vakalarda bir tedavinin hukuki bir profil içinde tanımlanmasının tıbben yanlış olabileceği, muhtemel bir mesleki karmaşıklığa sebebiyet verebileceği, bu gibi patolojik durumların tedavisinde ülkemizde var olan tecrübeli hekim desteğinin elzem olduğunu,

Kadına ve çocuğa yönelik şiddet konularında cezaların artırımıyla birlikte toplumun dönüşümü için genel bir zihniyet değişikliğinin önem arz ettiği, bu alanda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu ile alandaki sivil toplum örgütlerinin eşgüdüm hâlinde çalışmasının önem arz ettiğini,

ifade etmişlerdir.

Tasarının geneli üzerinde sivil toplum kuruluşları temsilcileri özetle;

Kanunlarda caydırıcı hükümlerin artırılmasının yanı sıra mevcut hükümlerin daha iyi uygulanmasının da gerekli olduğunu,

Türk Ceza Kanununda yapılacak değişikliklerle bütüncül bir bakış açısının geliştirilerek kadın ve çocuğu toplumda artan şiddetten uzak tutmanın bir gereklilik olduğunu,

Özellikle aile içi çocuk istismarı söz konusu olduğunda cezaların tek başına artırılmasının suçun üstünün örtülmesine neden olabileceği, bu nedenle öngörülen cezaların suçun cezasız kalmasına neden olabilecek seviyede olmamasına dikkat edilmesi gerektiğini,

İstismara maruz kalan çocukların ruh sağlığının bozulduğunun şartsız kabul edilmesinin yerinde bir düzenleme olduğu, ancak bu düzenlemenin çocukların tedavi ve izleme programlarından faydalanmasının önünde bir engel teşkil etmemesi gerektiğini,

Çocuk istismarı suçunun işlenmesi durumunda kamu görevlilerinin bildirim yükümlülüğü bulunmasına rağmen, bildirimde bulunan kişinin isminin gizli tutulması ve mahkemede gizli tanık olarak dinlenmesi düzenlemesinin gerekli olduğunu,

Cezaların artırılması ile birlikte eğitimin toplumsal cinsiyet eşitliğini de hayata geçirmek bakımından önemli olduğunun altının çizilmesi gerektiği ve yasaların uygulanabilir olmasının bu sayede gerçekleşebileceğini,

Çocuğa karşı işlenen cinsel suçların tıpta ve literatürde daha dar tanımlandığını, ancak çocuğun yüksek yararına uygun olarak ensest kavramının çocuğu koruyacak şekilde geniş tanımlanmasının önem arz ettiğini,

ifade etmişlerdir.

Hükümet adına toplantıya katılan Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı ve diğer kamu kurum temsilcilerinin yaptığı tamamlayıcı açıklamalara göre özetle;

Toplumsal barışı korumak ve yeni suçların işlenmesini önlemek bakımından ceza kanunlarının önemli bir işlevinin bulunduğu,

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlar için öngörülen cezalarda değişiklik öngören Tasarıda, daha caydırıcı olması için cezaların artırılması yoluna gidildiğini; basit cinsel fiiller, ağır cinsel fiiller ve tasaddi için verilen cezalar arasında makul bir dengenin kurulması ve cezaların kademeli olarak artırılmasının öngörüldüğü,

Tasarı ile çocuklara karşı işlenen suçlarda koşullu salıverme sürelerinin artırılması ve cinsel saldırı suçlarından hapis cezasına mahkûm olanların şartlı salıverilme sürelerinin 2/3 oranından 3/4 oranına çıkarılmasının öngörüldüğü,

Tasarı ile aynı suçu tekrar işlediği için veya çocuklara karşı işlenmesi durumunda mükerrer olmasına bakılmaksızın ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alanların otuz yıl yerine otuz dokuz yıl, müebbet hapis cezası alanların ise yirmi dört yıl yerine otuz üç yıl ceza infaz kurumlarında kalmasının amaçlandığı,

Tasarı ile hâlihazırda, mağdurların sağlık kurumları arasında birçok kere gidip gelmek suretiyle ikinci defa mağdur olmalarına sebebiyet veren "ruh ve beden sağlığının bozulması hâlinde cezanın artırılacağı" hükmünün kaldırılarak suçun temel şeklinin ceza artırımı için yeterli kabul edilmesinin hedeflendiği,

Denetim sürecine getirilen birtakım yeniliklerle birlikte, başta pedofili teşhisi konulan kişiler olmak üzere, cinsel saldırı suçu faillerine hapis cezası vermenin toplumu ve çocukları korumak için yeterli bir tedbir olmadığı, bu suç faillerinin tıbbi tedaviye tabi tutulmaları ve tedavi programlarına katılımlarının zorunlu tutulması yönünde düzenleme yapılmasının önem arz ettiği,

Cinsel saldırı suçundan hapis cezasına mahkûm olanların mağdur bulunduğu yerlere yaklaşmasının ve çocuklarla bir arada bulunacağı meslekleri icra etmekten yasaklanmasının hedeflendiği, bu yasaklama kararının hükmün kesinleşmesiyle uygulanmaya başlanacağı ve cezanın tümüyle infazından itibaren beş yıl süreyle devam etmesinin öngörüldüğü,

Türk Ceza Kanununun 102'nci maddesinde cinsel davranışlarla bir kişinin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişilere şikâyet üzerine ceza; alt sınırın iki yıldan beş yıla, üst sınırın yedi yıldan on yıla çıkarılmasının, vücuda sair organ veya cisim sokulmasıyla işlenen suçlarda; alt sınırın on iki yıla çıkarılmasının amaçlandığı; bu durumda, beden ve ruh bakımından kendisini koruyamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi hâlinde ceza alt sınırının on sekiz yıl olmasının öngörüldüğü,

Suçun üvey ana, üvey baba, evlat edinen veya evlatlık tarafından işlenmesi hâlinde cezanın yarı oranında arttırıldığı, suçun kamu görevinin vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle işlenmesi hâlinde de cezanın yarı oranında artırılmasının hedeflendiği,

Türk Ceza Kanununun 104'üncü maddesi kapsamında on beş yaşını bitirmiş olan çocuğu kandırarak cinsel ilişkide bulunan kişiye şikâyet üzerine verilecek cezanın alt sınırının altı aydan iki yıla, üst sınırının iki yıldan beş yıla çıkartılmasının amaçlandığı,

Türk Ceza Kanununun 104'üncü maddesine yeni eklenen ikinci fıkrayla çocukların evlenme yasağı bulunan kişiler tarafından istismarı hâlinde, soruşturması ve kovuşturması şikâyetle bağlı olmadan verilecek cezanın altı yıldan on beş yıla kadar olmasının hedeflendiği; aynı maddeye eklenen 3'üncü fıkra ile de aynı suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğünü üstlenen kişi tarafından işlenmesi hâlinde şikâyet aranmaksızın aynı cezanın öngörüldüğü,

Türk Ceza Kanunu'nun 105'inci maddesinde "Cinsel Taciz" başlığı altında düzenlenen çocuğun cinsel amaçlı taciz edilmesi durumu için öngörülen cezanın alt sınırının üç aydan altı aya, üst sınırının da iki yıldan üç yıla çıkarılmasının hedeflendiği, suçun kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle vasi, eğitici, öğretici, bakıcı veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma ve bakım, gözetim hükümlülüğü altında bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde de cezanın yarı oranda artırılmasının amaçlandığı,

Tasarıda suçun, posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak ve teşhir suretiyle işlenmesi hâlinde cezanın yarı oranında artırılmasının; bu fiil nedeniyle mağdurun işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalması durumunda da verilecek cezanın bir yıldan az olamayacağı şeklinde düzenlendiği,

ifade edilmiştir.

Toplantıya katılan komisyon üyeleri ve diğer milletvekilleri Tasarının maddeleri üzerindeki görüşmelerde özetle;

18 yaş altı evliliklerin engellenmesinin cinsel suçların işlenmesini engellemek bakımından önem arz ettiğini,

Türkiye'de davadan çekilme oranının % 50 olması verisinden hareketle Türk Ceza Kanunun 102'nci maddesinde belirtilen cinsel davranışlarda bir kimsenin vücut dokunulmazlığının ihlâl edilmesinin mağdurun şikâyetine tabi kılınmasının mevcut mağduriyetlerin yaşanmasına engel oluşturmadığı,

Ülkemizde mahkemeye intikal eden olaylarda davadan geri çekilme durumunun sıkça yaşandığını, cinsel saldırı veya tecavüz suçunun işlenmesi durumunda kişinin yaşının dikkate alınmaksızın yargılamanın kamu davası olarak görülmesi gerektiğini,

Kanunda vücut dokunulmazlığını ihmal etme fiilinin eşe karşı işlenmesi durumunda soruşturma ve kovuşturma açılmasının şikâyet tabi kılınmasının yerinde bir düzenleme olmadığını,

Tasarının çerçeve 42'nci maddesinde yer alan "ani hareketle işlenmesi hâlinde" ifadesinin yoruma açık olduğunu, bunun netleştirilmesi gerektiğini,

Tasarının çerçeve 43'üncü maddesiyle Türk Ceza Kanununun 102'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde yapılan düzenlemede yer alan "İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunun bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle," ifadesindeki suçun işlenmesi muhtemel kurumların açık şekilde sayılmasında fayda görüldüğü,

Tecavüz olayının adli tıp raporu ile saptanmasına karşın cinsel istismar suçlarında tespitin sorunlu bir alan olduğunu,

ifade etmişlerdir.

Tasarının maddeleri üzerinde sivil toplum kuruluşları temsilcileri özetle;

Kişinin vücut dokunulmazlığını ihlal fiilinin eşe karşı işlenmesi durumunda olayın takibatının yapılması için gerekli olan şikâyet şartının olayın ortaya çıkmasını sağlayacak bir gereklilik olduğunu; bu hükmün korunmasının yetişkinlerin olayı yargı süreciyle devam ettirmek yerine kapatmaları yönünde istemde bulunmaları nedeniyle hükmün bu şekilde korunmasının yerinde olacağı,

Çocuğun yaşadığı cinsel şiddet ve yetişkin olup özürlü bulunan ve aile bireylerinden enstest ilişki mağduru olan kişilerin yaşadıkları cinsel şiddeti ispat etmeleri noktasında mevcut çocuk izleme merkezlerinde, bazı zafiyetlerin yaşandığı,

Hâlihazırda, çocuk izleme merkezlerine polis kanalı olmaksızın çocuğu göndermenin mümkün olmadığını, çoğu karakolun mağdur çocuğu, çocuk izleme merkezlerine göndermekten imtina ettiğini,

Uluslararası düzenlemelere paralel olarak, çocuk istismarı suçunda suçun faili ve mağdurunun her ikisinin 18 yaşından küçük olması, aralarındaki yaş farkının üçten fazla olmaması ve birbirleri üzerinde güç kullanmamaları hâlinde ceza yerine güvenlik tedbiri uygulanmasının yerinde bir düzenleme olacağı,

Tasarının maddeleri üzerinde Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı ve diğer kamu kurum temsilcileri tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalara göre;

Tecavüz sonrası beden ve ruh sağlığının bozulmaması gibi bir durumun söz konusu olmaması nedeniyle, kamu, sivil toplum ve akademisyenlerle işbirliği hâlinde yürütülen çalışmalar neticesinde Avrupa Birliği ülkeleriyle uyumlu olarak, "Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde on yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur" şeklindeki Türk Ceza Kanununun 102'nci maddesi beşinci fıkrasının yürürlükten kaldırılmasının öngörüldüğü,

Vücut dokunulmazlığını ihlal suçunda eylemin ani bir hareketle gerçekleşmesi durumunda TCK'nın 102'nci maddesinin birinci fıkrası gereğince iki yıldan yedi yıla kadar cezanın verileceğini, temadi temas eden bir şekilde gerçeklemesi durumunda ise beş yıldan on yıla kadar hapis cezanın öngörülebileceğini ve bu durumda şikâyetle bağlı olmaksızın suçun resen soruşturulacağını,

Suçun üvey anne, üvey baba, evlat edinilen tarafından, evlatlık tarafından işlenmesi hâlinde cezanın yarı oranda arttırılmasının öngörüldüğü,

Suçun, kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuzun kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi hâlinde yine cezaların artırılması söz konusu olduğu,

Hâlihazırda ülkemizde Çocuk Koruma Kanunu kapsamında, mağdur çocukların ruh sağlığını önceleyen bir yaklaşımla ifadelerin alınması ve takiplerinin yapılması amacıyla 11 adet çocuk izleme merkezinin bulunduğu; bu merkezlerin sayısının 2015 sonuna kadar 27'ye çıkarılmasının hedeflendiğini,

Cinsel suçlarda, Türk Ceza Kanununun 102'nci maddesine göre mağdurun ruh veya beden bakımından kendisini savunamayacak durumda olması durumunda verilecek cezanın yarı oranda arttırılacağı yönünde bir düzenlemenin bulunduğu; Tasarıda bu düzenlemenin korunduğunu; failin akıl hastası olması durumunda ise Türk Ceza Kanununun 57'nci maddesi uyarınca, "Fiili işlediği sırada akıl hastası olan kişi hakkında ceza verilmez, bunlar hakkında akıl hastalarına ilişkin güvenlik tedbirlerine hükmolunur. Bu güvenlik tedbirleri de yüksek güvenlikli sağlık kurumlarında uygulanır, infaz edilir." hükmünün uygulandığını,

Tasaddi ile ani hareket kavramları arasındaki farkın mahkemede hâkimler tarafından yapılacağını, bu durumlarla ilgili Yargıtay ilgili dairesinin görüş ifade ettiğini,

Vücut dokunulmazlığını ihlal suçunun toplu olarak bulunulan yerlerde işlenmesi hâlinde suçun işlenmesi muhtemel yerlerin kanun maddesinde sayılmasının yasa yapım süresinde öngörülemeyen durumların vuku bulması durumunda uygulamada sıkıntılara sebebiyet verebileceğini,

Tasarı ile ensest ilişki mağdurunun 18 yaşından büyük olması ve rızasının olması hâlinde bunun suç teşkil etmediği, rızanın olmaması durumunda ise arttırılmış cezaya hükmedilebileceği; mağdurun 15 yaşından küçük olması hâlinde ise rıza aranmaksızın mezkûr suç için kanunda öngörülen on altı yıl cezanın yarı oranında artırılarak yirmi dört yıl ceza verileceği,

Tasarının çerçeve 44'üncü maddesi ile Türk Ceza Kanununun 104'üncü maddesine eklenen ikinci fıkra ile 15-18 yaşları arasındaki bir çocuğun evlenme yasağı olan biriyle rızaen evlenmesi hâlinde evlenen kişinin altı yıl ceza almasının öngörüldüğü,

Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne paralel olarak ülkemizdeki Çocuk Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanunu'nda da çocukluk yaşının evrensel ilkelere uyumlu olarak 18 olduğunu, ancak cinsel suçlar bakımından tüm Batı ülkelerinde yaş bakımından bazı istisnai düzenlemelere gidilerek bu tip farklı uygulamaların benimsendiğini,

Cinsel suçların tür bakımından tanığı olmayan, mağdurun ifadesinden başka delili olmayan bir suç olduğu ve bu sebeple uygulamada karşılaşılan sorunların maddi ceza hukukundan ziyade ispat hukukunun bir sorunu olduğu,

Kurulan çocuk izleme merkezlerinde olayın yaşanmasının hemen ardından mağdur çocukların ifadelerinin alınması ve mahkemede bu ifadeye itibar edilerek çocuğun ifadesinin tekrar alınmasına gerek duyulmamasının öngörüldüğü,

Çocuk izleme merkezleri konusunda hukuki altyapı tam olarak oluşturulmamış olmakla birlikte Adalet Bakanlığında mağdur haklarına ilişkin bir birimin kurulduğu ve mağdur haklarına ilişkin yasa tasarısı üzerinde çalışılmakta olduğu,

ifade edilmiştir.

Raporumuz, Tasarıya yönelik genel uygunluk görüşüyle birlikte; milletvekillerince dile getirilen görüşlerin esas komisyon olan Adalet Komisyonunda dikkate alınması amacıyla, Yüksek Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan <i>Azize Sibel Gönül</i> Kocaeli	Başkanvekili <i>Binnaz Toprak</i> İstanbul (Muhalefet şerhim var)	Sözcü <i>Tülay Kaynarca</i> İstanbul
Kâtip <i>Mesut Dedeoğlu</i> Kahramanmaraş (Muhalefet şerhim var)	Üye <i>Fatoş Gürkan</i> Adana	Üye <i>İlknur İnceöz</i> Aksaray
Üye <i>Gürkut Acar</i> Antalya (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Gökcen Özdoğan Enç</i> Antalya	Üye <i>Semiha Öyyüş</i> Aydın
Üye <i>Ahmet Duran Bulut</i> Balıkesir	Üye <i>Canan Candemir Çelik</i> Bursa	Üye <i>Nurcan Dalbudak</i> Denizli
Üye <i>Nursel Aydoğan</i> Diyarbakır (Muhalefet şerhim ektedir)	Üye <i>Ruhsar Demirel</i> Eskişehir (Muhalefet şerhim var)	Üye <i>Kemalettin Aydın</i> Gümüşhane

Üye <i>Türkan Dağoğlu</i> İstanbul	Üye <i>Hülya Güven</i> İzmir (Muhalefet şerhim var)	Üye <i>Fuat Karakuş</i> Kilis
Üye <i>Zeynep Armağan Uslu</i> Şanlıurfa	Üye <i>Candan Yüceer</i> Tekirdağ (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Safiye Seymenoğlu</i> Trabzon

MUHALEFET ŞERHİ

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Türk Ceza Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik öngören "torba" kanun tasarısını tali komisyon olarak ele almıştır. Komisyonumuz, Türk Ceza Kanunu'nun Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar başlığı altındaki 102., 103., 104. ve 105. maddelerinde değişiklik öngören tasarıdaki 42., 43., 44., ve 45. maddeleri incelemiştir. Öncelikle, idari yargıdan cinsel istismara, uyuşturucu madde temininden hırsızlığa kadar birbiriyle ilgisiz birçok konunun torba kanun şeklinde bir arada düzenlenmesi kanun yapım tekniği ve tartışmaların sağlıklı yürümesi açılarından sakıncalıdır. Ayrıca, sahada olan ve konu üzerine somut bilgi sahibi sivil toplum örgütlerinin her kanun yapım aşamasında olması gerektiği gibi bu kanun tasarısında da başından sonuna kadar sürecin içinde olmaları beklenirdi. Nitekim, komisyon görüşmelerinde STK temsilcileri tasarının oluşturulma sürecine geç dahil edildiklerini belirtmişlerdir. Öte yandan, ruh sağlığının bozulup bozulmadığına ilişkin adli tıp muayenesini ortadan kaldırması ve enstest tanımını yapmasa da kapsamını genişletmiş olması açılarından olumludur.

İncelediğimiz maddeler genel itibari ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara verilecek ceza miktarlarını arttırarak failler için caydırıcılık hedeflemektedir. Bu alanda işlenen suçların azalmasında caydırıcılık önemli olsa da yeterli değildir. Ayrıca, cinsel suçlara ağır cezalar getirilirken kadın ile erkeğin bir arada yaşamasını zorlaştıracak ortam yaratılmaması gerekir. Türkiye hukuk mevzuatında, önemli eksikliklerine rağmen, birçok alanda olduğu gibi cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda da gerekli düzenlemeler mevcuttur. Ancak şu da bir gerçektir ki, çoğu kimse Türk Ceza Kanunu'na bakıp suç işlemez. Kanunların ötesine geçip suçun nedenleri üzerine eğilerek bunlar üzerine kapsamlı sosyal, ekonomik ve kültürel araştırmalar yapılarak toplumsal bir dönüşüm sağlanmalıdır.

Tasarıda olmayan ve hukuk mevzuatında da çelişkiler barındıran önemli bir konu "çocuk" tanımıdır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre 18 yaş altı bireyler çocuktur. Sözleşme, imzacı ülkelere kendi mevzuatında reşit yaşını tanımlayabilme imkanı tanımıştır. Özellikle cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda çocuk tanımının 18 yaş altı olarak belirlenmesinin önemli olduğunu düşünmekteyim.

Kanunun dolaylı olarak değindiği ama hem kavram hem de tanım olarak tasarıda yer almayan ve ülkemizde üzerine çok konuşulmayan başka bir konu da "enstest"tir. Enstest üzerine çalışan Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, Türkiye'de kız ve erkek çocuklara yönelik baba, anne ve kardeşlerin cinsel tacizinin önemli boyutlarda olduğunu belirtmektedir. Babanın çocuğa, kardeşin kardeşe cinsel istismarda bulunmasına çoğu kez anneler tanıklık etmekte ancak çeşitli toplumsal nedenlerle sessiz kalmaktadırlar. Her ne kadar tasarıda bu konu dolaylı olarak yer almaktaysa da, enstest kavramının mevzuata girip tanımlanması, genelde kanun koyucularımız tarafından tabu kabul edilen bu sorunun hem kamuoyunda tartışılmasına olanak tanıyacak hem de norm olarak günlük hayatı etkileyecektir.

Tasarının TCK'nın 103. Maddesi'ni düzenleyen 43. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında teknik bir boşluk vardır. Çocuk İstismarı ve İhmalini Önleme Derneği, mağdur ve sanığın 15 yaşından küçük olduğu, cebir, hile, tehdit olmadığı, her ikisinin hem mağdur hem sanık olduğu durumlarda kız ve erkek çocukların sadece biyolojik farklılıklarından dolayı farklı cezalara tabi olduğunu belirtmektedir. Bu durum Anayasa'daki eşitlik ilkesine aykırıdır. Kaldı ki, düzeltilip, ceza yerine danışmanlık tedbiri uygulanması gerekir. 104. Madde'ye "mağdurun ve sanığın 18 yaşından küçük olmaları, aralarında fiziksel ve ruhsal olarak güç dengesizliği olmayan ve cebir, hile, tehdit veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayanmayan cinsel istismarda danışmanlık tedbiri uygulanmalı" ibaresinin eklenmesi gerektiği kanısındayım.

Tasarıdaki 42., 43., 44., ve 45. maddelerin tümünde soruşturma esasında mağdurun beyanının esas olduğu ve bu cezaların zaman aşımına tabi olmadığı belirtilmelidir.

Komisyonunda görüştüğümüz maddelerden bağımsız olarak 5275 sayılı kanunun 108. Maddesi'ni düzenleyen tasarının 63. maddesinin 9. fıkrasının (a) bendi kişinin vücut dokunulmazlığına müdahale anlamına gelmektedir. Bu düzenlemeye göre TCK'nın 102., 103., ve 104. maddelerinden mahkum olanlar hakkında infaz hakimi "tıbbi tedaviye tabi tutulmalarına" karar verebilir. Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçların en büyük mağduru olan kadınların ve çocukların vücut dokunulmazlığını korumak için cezaları arttırılırken, erkeğin vücut dokunulmazlığına müdahale tutarsızlık taşımaktadır. Tıbbi tedavi, erkeğin kimyasal kastrasyona tabi tutulmasının veya halk arasındaki söylemiyle hadım edilmesinin önünü açmaktadır. Kaldı ki, bu sonuç çıkarsanmasa bile, bir kişinin izni hilafına zorla tıbbi tedavinin herhangi bir şekline tabi tutulması temel insan haklarına aykırıdır. Vücut dokunulmazlığı evrensel hukuk normlarına göre temel ve devredilmez bir haktır. Bu nedenle, tasarının 63. maddesinin 9. Fıkrasının (a) bendi tasarıdan kesinlikle çıkarılmalıdır.

Yukarıda belirttiğim nedenlerle tasarının bu haline muhalif olduğumu belirtirim.

22.5.2014

Binnaz Toprak

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu, Türk Ceza Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik öngören 1/918 Sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nı tali komisyon olarak ele almıştır. Komisyonumuz, Türk Ceza Kanunu'nun Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar başlığı altındaki 102'nci, 103'üncü, 104'üncü ve 105'inci maddelerinde değişiklik öngören tasarıdaki 42'nci, 43'üncü, 44'üncü ve 45'inci maddeleri incelemiştir.

Öncelikle, idari yargıdan cinsel istismara, uyuşturucu madde temininden hırsızlığa kadar birbiriyle ilgisiz birçok konunun torba kanun şeklinde bir arada düzenlenmesi kanun yapım tekniği ve tartışmaların sağlıklı yürümesi açısından sakıncalıdır. AKP Hükümeti, torba yasa olarak getirdiği kanun tasarısında cinsel istismarı, kılıf olarak kullanmakta, yargı sistemini tamamen ele geçirmeye, baskı altına almaya çalışmaktadır. AKP, kendine göre yeni bir yargı ve ceza hukuku oluşturmak istemektedir.

Ayrıca, sahada olan ve konu üzerine somut bilgi sahibi sivil toplum örgütlerinin her kanun yapım aşamasında olması gerektiği gibi bu kanun tasarısında da başından sonuna kadar sürecin içinde olmaları beklenirdi. Nitekim, komisyon görüşmelerinde STK temsilcileri tasarının oluşturulma sürecine geç dahil edildiklerini belirtmişlerdir. Öte yandan, ruh sağlığının bozulup bozulmadığına ilişkin adli tıp muayenesini ortadan kaldırması ve enstest tanımını yapmasa da kapsamını genişletmiş olması açılarından olumludur.

Bugün Türkiye'de çocuk işçiliği, erken yaşta evlilikler, çocuk anneler, suça sürüklenen çocuklar, cinsel istismara uğramış çocuklar ve benzeri birçok başlıkta çocukların yaşam hakları ihlal edilmektedir. Eğitim sistemindeki politikasızlık ve istikrarsızlık; süregelen değişimler ve eşitsizlikler ile birçok çocuk eğitim haklarından mahrum bırakılmaktadır. Kültür, gelenek, inanç ya da töre kisvesi altında sürdürülen şiddetin, istismarın, çocuk evliliklerinin, bir insan hakkı ihlali, insanlık suçu olduğunu kabul edip, çözüm için eğitim, ekonomik, sosyal ve kültürel alanda ortak bir sonuç alıcı çaba ve ilkel davranışlara karşı ortak bir direnç gösterilmelidir.

İncelediğimiz maddeler genel itibari ile cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlara verilecek ceza miktarlarını arttırarak failler için caydırıcılık hedeflemektedir. Bu alanda işlenen suçların azalmasında caydırıcılık önemli olsa da yeterli değildir. Türkiye hukuk mevzuatında önemli eksikliklerine rağmen birçok alanda olduğu gibi cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen suçlarda da gerekli düzenlemeler mevcuttur. Ancak şu da bir gerçektir ki, çoğu kimse Türk Ceza Kanunu'na bakıp suç işlemez. Kanunların ötesine geçip suçun nedenleri üzerine eğilerek bunlar üzerine kapsamlı sosyal, ekonomik ve kültürel araştırmalar yapılarak toplumsal bir dönüşüm sağlanmalıdır.

Torba Kanunun çerçeve 44. Maddesi ile değiştirilmesi teklif edilen 5237 sayılı TCK'nın 104. Maddesi 1'inci fıkrası "Cebir, tehdit, hile olmaksızın 15 yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişiye şikayete bağlı olarak" hapis cezasının artırılması olumludur. Ancak; ortaya çıkabilecek mağduriyetlerin önlenmesi açısından söz konusu maddenin 1. Fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki cümlelerin eklenmesi faydalı olacaktır.

"Ancak, mağdurun ve sanığın 18 yaşından küçük olmaları, aralarında fiziksel ve ruhsal olarak güç dengesizliği olmaması, cebir, hile, tehdit veya iradeyi etkileyen başka bir neden olmaması durumunda, danışmanlık tedbiri uygulanır"

Tasarının 42'nci maddesiyle değiştirilen "cinsel saldırı" başlıklı TCK'nın 102'nci maddesinin birinci fıkrasında "Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.", aynı maddenin ikinci fıkrasında "Fiilin vücuda

organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.", aynı maddenin 3 fıkrasının (c) bendinde suçun "Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen ya da evlatlık tarafından işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır" denilmektedir.

Dolayısıyla, mağdur cinsel davranışlarla vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişiden şikâyetçi olursa ve cinsel davranışlarla vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişinin suçunu üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen ya da evlatlık olarak işlemesi hâlinde ve fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlenmesi durumunda, cinsel davranışlarla mağdurun vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişi hakkında onsekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunabilecektir.

Tasarının 44'üncü maddesiyle 5237 sayılı Kanunun "Reşit olmayanla cinsel ilişki" başlıklı 104 üncü maddesinin yeniden düzenlenen birinci fıkrasında "Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, onbeş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi, şikâyet üzerine, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır", aynı maddeye eklenen ikinci fıkra da " Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur", aynı maddeye eklenen üçüncü fıkra da "Suçun evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur" denilmektedir.

Cebir, tehdit ve hile olmaksızın, on beş yaşını bitirmiş olan çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi ile mağdur arasında evlenme yasağı bulunuyorsa, çocukla cinsel ilişkide bulunan kişi hakkında altı yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunabilecektir.

Tasarının 44 üncü maddesiyle 15 yaş üstü ve 18 yaş altı aralığındaki çocuk mağdurlarla aralarında evlenme yasağı bulunmasına rağmen cinsel ilişkiye giren kişiye altı yıl ile onbeş yıl arasında hapis cezası hükmolunabileceken, Tasarının 42'nci maddesiyle 18 yaş üstü mağdurun cinsel davranışlarla vücut dokunulmazlığını ihlal eden kişiden şikâyetçi olması ve bu kişinin suçunu üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle işlemesi durumunda o kişiye on sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunabilmesi, 15 yaş üstü ve 18 yaş altı aralığındaki çocuk mağdurlarla aralarında evlenme yasağı bulunmasına rağmen cinsel ilişkiye giren kişilere verilecek cezanın caydırıcılığını azaltarak bu yaş aralığındaki çocuklara karşı işlenen suçları 18 yaş üstü mağdurlara karşı işlenen suçlar karşısında adeta "tercih edilebilir" kılmakta, çelişki ve mağduriyet oluşturmaktadır.

Bu nedenle, bahse konu tasarıda, 15 yaş üstü ve 18 yaş altı aralığındaki çocuk mağdurlarla aralarında evlenme yasağı bulunmasına rağmen cinsel ilişkiye giren kişilere de on sekiz yıldan az olmamak üzere hapis cezası hükmolunabilmesine yönelik değişikliğin yapılması gerekmektedir.

Yukarıda sıraladığımız nedenlerle tasarının bu haline muhalif olduğumuzu belirtiriz.

Hülya Güven
İzmir

Candan Yüceer
Tekirdağ

Gürkut Acar
Antalya

MUHALEFET ŞERHİ

Türk Ceza Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının tali komisyon olarak görüşüldüğü Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda (KEFEK) görüşülen maddeleri hakkında muhalefet şerhim aşağıdadır.

Uyuşturucu ile mücadelede, harçlar kanununa, bölge idare mahkemelerinin yapı ve teşkilat düzenlemesinden, ceza kanununa kadar pek çok kanunu ve konuyu ilgilendiren "torba" tasarının 42, 43, 44 ve 45. Maddelerinin içeriği bakımından ilgi alanında olduğu ifadesiyle, KEFEK söz konusu maddeleri "tali" komisyon olarak gündemine almış Türk Ceza Kanununun (TCK 5237) 102, 103, 104, 105, 225. Maddelerinde değişiklik öngören tasarı maddeleri hakkında görüşme yapılmıştır.

Başta çocuklara ve kadınlara olmak üzere insana yönelen canice yaklaşımların giderek vahşet boyutunda örneklerinin, medya aracılığıyla sağlanan haberdarlığının, toplumda yarattığı farkındalık neticesinde oluşan infialin dindirileceği ve toplumsal huzurun sağlanması yanı sıra kötü örneklerin ıslahına yönelik yasal düzenlemenin yapılacağı haberleri tüm milletimizi umutlandırmıştır.

Şüphesiz yapılacak düzenlemeler tacize /tecavüze uğrayan mağdurun ruh sağlığını bozulup bozulmadığına yönelik tartışmaları nihayetlendirmesi, genelinde ceza artırımı sağlaması, ensestin kapsamını geniş manada çizmesi itibarı ile olumlu karşılanmakta olmasına rağmen müstakilen bu konuya yönelik kanun beklentisi tüm toplum kesimlerinde oluşturulduktan sonra yetmiş bir maddeden oluşan "torba" tasarı beklentileri karşılamamıştır.

Yapılması hedeflenen yasal düzenlemelerin suç oluşuktan sonrasına yönelik cezaları içerip, suçun oluşumunu önleyici mahiyette her hangi bir yaklaşım içermemesi kuşkusuz tasarıda ki en önemli eksikliklerdir. Tam da bu nedenle torba değil müstakil kanun talebi vardır.

Tasarı bu şekilde yasalaştığında 102/1 uyarınca verilmiş tüm hükümlerin yeniden değerlendirilmesi ile yeni düzenlemenin hükümlü lehine olma ihtimali değerlendirilecek, Yargıtay aşamasına gelmiş olanlarsa hüküm bozularak ilk derece mahkemesine yollanacaktır.

103. maddede "sağlık tedbiri uygulanır" hükmü şüphesiz olumludur.

Ayrıca "sarkıntılık" fiilinin yerine "ani bir hareketle" ifadesinin kullanılması hukuk terminolojisi bakımından zorlama bir ifadedir.

Sarkıntılık, Türk Dil Kurumu Sözlüğünde; "genellikle kadınlara sataşma, laf atma, rahatsız etme, huzur bozma , tasallut" diye tanımlanırken ani hareket; "ansızın yapılan eylem" karşılığıdır.

Dolayısıyla ani hareket sözünün getireceği yorum farkının yargı sürecini uzatarak cezalandırmada gecikmeye sebebiyet vere bilme ihtimali göz ardı edilmiştir.

Mağdurun çocuk sanığın yetişkin olacağı varsayımı ile hazırlanmış tasarı yasalaşırsa uygulamada her ikisinin de çocuk yaşta kişilerden oluştuğu fiillerde sanık kim mağdur kim sorununa neden olacaktır.

Oysa "Mağdur ve/ veya sanık 18 yaşından küçük olduğu halde yaşanacak olaylarda, aralarındaki yaş farkının üç yaştan (otuz altı ay) fazla olmaması, fiziki ve ruhsal yönden eşitsizlik olmaması, zor kullanma, tehdit, kandırma olmaması hallerinde güvenlik önlemi uygulanır" şeklinde yapılacak bir düzenleme her ikisinin de 18 yaşın altında olduğu olaylarda sanık/mağdur açmazının oluşmasını engelleyecek ve 5395 Sayılı Çocuk Koruma Kanunu ile ilgili olası uyumsuzluğun önüne geçilecektir.

Bir başka olumsuzluk ise yasa tasarısının ilgili maddelerinde 15 yaşın belirleyici kabulüdür. Esasen bu husus Anayasa'nın 90. Maddesi ile güvenceye alınmış çocuk tanımının hilafıdır.

Yukarıda açıkladığım nedenlerle Türk Ceza Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının ilgili 42, 43, 44, 45. Maddelerinin usul ve esaslarına muhalif olduğumuzu bilgilerinize arz ederiz.

21 Mayıs 2014

Ruhsar Demirel

Eskişehir

Mesut Dedeoğlu

Kahramanmaraş

MUHALEFET ŞERHİ

Çocuklara yönelik cinsel suçlara ilişkin cezai yaptırımın yeniden düzenlenmesini içeren söz konusu yargı paketinin içeriğine değinmeden önce usul tartışmasına değinmek gerektiğini vurgulamakta fayda bulunmaktadır. Çocuklara yönelik işlenen suçlar gibi önemli bir konu hakkındaki cezai yaptırımlarının bir torba yasaya eklenilerek komisyondan geçirilmesi yanlıştır. Hatırlanacağı üzere Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, söz konusu yasa meclise gelmeden önce, mecliste bulunan dört siyasi partinin grup başkan vekilleriyle görüşüleceğine ve konuyla ilgili fikirlerine başvurulacağına dair bir açıklama yapmıştır. Özellikle çocuklar açısından uzun vadede ruhsal sorunlara yol açabilecek mahiyette cinsel istismar gibi önemli bir konunun tek başına ele alınmaması bunun yanı sıra yine meclis çatısı altında bulunan ve bulunmayan tüm siyasi partilerin, ilgili kurumların görüşlerine başvurularak dünyadaki ceza kanunlarında yer alan örnekler incelenerek sadece çocuklara yönelik suçları içeren kapsamlı bir yargı paketinin gündeme getirilmesi gerekmektedir.

Söz konusu bu yargı paketi çocuklara yönelik suçların engellenmesi ve çocukların korunmasını değil aksine çocukların cinsel istismara maruz kalmalarından sonraki suç-ceza süreciyle ilgilenmektedir. Bu yönüyle, çocuklara yönelik gerçekleşen cinsel istismar fiilinin nedenlerinden çok sonuçlarına ilişkin bir düzenleme öngören bu yargı paketinin çocuklara yönelik suçları engellemeyeceği çok açık bir şekilde ortadadır. Yine bu yargı paketinin hazırlanma aşamasında olduğu gibi, komisyonda görüşülürken de siyasi partilerin ve ilgili kurumların düşünceleri sadece dinlenmekten ibaret kalmış ve dikkate alınmamış, söz konusu maddeler komisyona geldiği gibi hiçbir değişikliğe uğramadan komisyondan geçmiştir. Dolayısıyla bu maddelerin komisyona getirilmesi sembolik bir anlam taşımaktan öteye gitmemiştir.

Bu yargı paketinin 42-43-44 ve 45 inci maddelerinde çocuklara yönelik suçların ceza artırımında, 5237 Sayılı Türk Ceza kanunun 102-103-104 ve 105 No'lu maddelerde ve bu maddelerin belirli fıkralarında değişikliğe gidilmesi, bizzat polisin kullanmış olduğu biber gazı kapsülü başta olmak üzere ateşli silah kullanımı sonucu yaşanan çocuk ölümlerinin kamuoyunda yaratmış olduğu tepkiyi azaltmaya yöneliktir. Çocuklara yönelik suçlarda ceza artırımına gidilmesi son kertede olumlu bir adım olarak değerlendirilse de henüz hazırlık aşamasında olan ve meclis genel kuruluna gönderilmemiş olan bu yasal düzenlemenin çocuklara yönelik cinsel istismar suçunu önlemeyeceği veya bu suçları azaltacağı yönünde işlevsiz kalacağı açık bir şekilde ortadadır. Ayrıca burada dikkat çekilmesi gereken diğer bir nokta da söz konusu yasa teklifinin mevcut maddelerinde bu suçlara yönelik yetersiz de olsa belirli cezalar mevcut olması olumlu bir adımdır, ancak esas sorun bu cezaların düşük olması değil aksine cezaların uygulanmamasıdır.

Kadın cinayetlerinin ve çocuklara yönelik cinsel istismar suçunun önlenmesine ilişkin etkili önlemler almadan, çocukların uğradığı cinsel istismarı önlemek için yasa yaparak uygulanmayan cezaları ezbere bir şekilde yan oranında artırmak, hükümet olarak AKP'nin kendini sorundan azade tutan ve oluşan tepkiyi azaltmaya yönelik popülist yaklaşımının bir ürünüdür.

Yeni yargı paketinin 42 nci maddesinde, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin beşinci fıkrasında yapılan değişiklikle, suç mağdurlarının defalarca hastane veya Adli Tıp Kurumuna gitmelerine, buralarda müşahedeye tabi tutulmalarına ve maruz kaldıkları fiili tekrar tekrar yaşamalarına neden olan beden veya ruh sağlığının bozulduğuna dair rapor uygulamasına, kadınların yıllarca bu alanda vermiş olduğu bir mücadele sonucunda son verilmesi son derece olumlu bir adımdır.

Yine yargı paketinin 45 inci maddesiyle 5237 Sayılı Türk Ceza kanunun 105 inci maddesindeki (e) bendinde "Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır." denilmektedir. Cezanın artırılması olumlu olsa dahi burada da ciddi bir yasal boşluk ve keyfi uygulama söz konusudur. Çünkü onlarca örneğine kamuoyuna yansımış olan soruşturma ve davalardan da tanık olduğumuz üzere çocuklara yönelik cinsel suç işleyen kamu görevlileri, kolluk güçleri ve yine hizmet ilişkisini kullanan kişiler hakkında, ağır cezalara çarptırılmalarının aksine çoğu zaman soruşturmaya bile gerek kalmadan takipsizlik kararı verilmekte ve çocuklara karşı işlenen bu insanlık dışı suçlar görünmez kılınmaktadır.

Bu yeni yargı paketinde katliam boyutuna ulaşmış kadın cinayetleri de yine görülmemiş veya bilinçli bir şekilde cezasızlığa terk edilmiştir. Çocuklara yönelik suçlarda olduğu gibi, kadınlara yönelik her türlü cinsel ve fiziksel şiddetin önlenmesinin sadece bir ayağı olan, ağır cezai yaptırımların, tahrik indirimi uygulanmaksızın, bu yargı paketinde de yer alması gerekmektedir.

Sonuç itibarıyla çocukların uğramış olduğu cinsel istismar suçlarını tek başına yasal düzenlemeler ile önlenemeyeceği gerçeği görülmeli ve toplumsal bilincin geliştirilmesi yönünde gerek eğitim müfredatına gerekse de devletin tüm kurumlarına toplumsal cinsiyet bilincinin yerleştirilmesi yönünde yeni hukuksal düzenlemelere ihtiyaç olduğu güçlü bir şekilde hissedilmelidir. Kadın ve çocukları şiddetten koruyacak önleyici politikalar üretilmeden, başta iktidar yetkililerinin kullanmış olduğu ve kadını sadece "annelik" kurumu üzerinden değerlendirip birey olarak gözetmeyen eril söylem biçimini değiştirmeden sadece mevcut yasanın birkaç maddesinde ceza artırımına gidilmesi sorunu çözmekten oldukça uzaktır. Bu yaklaşım sorun çözen değil, sadece sorunun üstünü örtmeye çalışan bir yaklaşımdır.

Belirtmiş olduğum bu nedenlerle 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu Hakkındaki Değişiklik Teklifine karşı olduğumu belirtirken kadına yönelik şiddetin, kadın cinayetlerinin ve çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarının önlenmesinin sadece ceza artırımı ile değil, iktidarın kullanmış olduğu söylem biçiminden, eğitim-öğretim müfredatında kullanılmakta olan dile kadar detaylı bir değişim dönüşüm ile mümkün olacağına bir kez daha vurgu yapmak isterim.

Saygı ile arz olunur.

Nursel Aydoğan

Diyarbakır

Alt Komisyon Raporu

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

“Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/918)” 13/5/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği, Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; “Tokat Milletvekili Reşat Doğru’nun; Türk Ceza Kanunu ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/14)” 1/10/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “Ardahan Milletvekili Ensar Öğüt’ün; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 105. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/25)” 1/10/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak’ın; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/67)” 1/10/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel’in; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/214)” 22/12/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “Bursa Milletvekili Sena Kaleli’nin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/218)” 22/12/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “Gaziantep Milletvekili Mehmet Şeker ve 7 Milletvekili’nin; Türk Medeni Kanununda ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/335)” 8/2/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonlarına; “Antalya Milletvekili Yıldray Sapan’ın; Türk Ceza Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu ve Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/542)” 3/5/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonlarına; “Eskişehir Milletvekili Kazım Kurt ve İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanırkulu’nun; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/571)” 15/05/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’in; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/577)” 18/5/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel’in; 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/876)” 1/10/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’in; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/960)” 14/11/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna; “Bursa Milletvekili Aykan Erdemir’in; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1060)” 24/12/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’in; 26.09.2004 Tarihli 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1087)” 24/12/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa Komisyonuna; “Ankara Milletvekili Levent Gök’ün; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1369)” 26/3/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; “Bingöl Milletvekili

İdris Baluken'in; Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1648)" 24/6/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İnsan Haklarını İnceleme komisyonlarına; "İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1675)" 28/6/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; "Van Milletvekili Aysel Tuğluk'un; 6411 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/1830)" 13/11/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; "İstanbul Milletvekili Bülent Turan ve Ankara Milletvekili Cevdet Erdöl ile 69 Milletvekilinin; Uyuşturucu Maddelerin Murakebesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1864)" 22/11/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve İçişleri komisyonlarına; "Tokat Milletvekili Reşat Doğru ve 2 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1883)" 3/12/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; "İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1941)" 16/1/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; "Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1973)" 3/2/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; "Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu'nun; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1982)" 10/2/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonlarına; "Gaziantep Milletvekili Mehmet Şeker'in; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi (2/2115)" 5/5/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonlarına havale edilmiştir.

Gündeme alınan işler, Adalet Komisyonunun 14/5/2014 tarihli toplantısında Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüş ve 1/918 esas numaralı Tasarı esas alınmak üzere İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilerek daha ayrıntılı incelenmek üzere yedi üyeden oluşan Alt Komisyona havale edilmesi kararlaştırılmıştır.

Alt Komisyonumuz, Kastamonu Milletvekili Hakkı Köylü'nün başkanlığındaki 20/5/2014, 21/5/2014 ve 22/5/2014 tarihli toplantılarında Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adem Sözüer, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İzzet Özgenç, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cumhuri Şahin, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bahtiyar Akyılmaz'ın katılımlarıyla gündemindeki Tasarayı görüşmüştür.

Alt Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda, maddeler üzerindeki değişiklik ve kabuller aşağıdaki şekildedir:

Tasarının çerçeve 1’inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 2’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 3’üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanuna eklenmesi öngörülen 3/A maddesi kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 4’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/B maddesi, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 5’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/C maddesi, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 6’ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/D maddesi, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 7’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/E maddesi, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 8’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/F maddesi, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 9’uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/G maddesi, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 113’üncü maddesi adalet komisyonlarının kuruluşuna ilişkin olup görevlerine ilişkin bir düzenleme içermediğinden, görevlere atıf yapılırken kuruluşu düzenleyen 113’üncü maddeye atıf yapılması yerinde olmayacağından maddenin dördüncü fıkrasında yapılan düzeltme ile birlikte kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 10’uncu madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 4’üncü maddesine bağlı 2576 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen 3/H maddesi, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından çerçeve 11’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 5’inci maddesi, çerçeve 12’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 6’ncı maddesi, çerçeve 13’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarı metninde yeni bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihin Resmi Gazetede ilân edilmesi öngörülmüştür. İlânın yer aldığı Resmi Gazetenin yayım tarihi ile ilan tarihinin ayrı tarihler olduğunu vurgulamak ve uygulamada oluşması muhtemel tereddütleri ortadan kaldırmak amacıyla verilen önerge Komisyonumuzca kabul edilerek, Tasarının çerçeve 7’nci maddesi değiştirilerek çerçeve 14’üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 8’inci maddesi, çerçeve 15’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 9’uncu maddesi, çerçeve 16’ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bölge İdare Mahkemelerinin de dosya incelemesinde her çeşit incelemeyi kendiliklerinden yapabilmesi amacıyla 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 20’nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesinde değişiklik öngören yeni madde ihdasına ilişkin önerge Komisyonumuzca kabul edilerek Tasarıya çerçeve 17’nci madde olarak eklenmiştir.

Tasarının çerçeve 10’uncu maddesi, ivedi yargılama usulüne tabi davalarda temyiz dilekçesi üzerine yapılacak işlemler yönünden eksiklik doğmaması için 2577 sayılı Kanuna eklenen 20/A maddesinin (2) numaralı fıkrasının (h) bendinin ikinci cümlesinin değiştirilmesine ilişkin önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde çerçeve 18’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 11’inci maddesi, sadece konusu beş bin Türk Lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlara karşı istinaf yoluna başvurulamayacağı yönünde Komisyonumuzca kabul edilen önerge sonucunda değiştirilerek çerçeve 19’uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 12’nci maddesi çerçeve 20’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 13’üncü maddesi, çerçeve 21’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 14’üncü maddesi, çerçeve 22’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 15’inci maddesi, değiştirilmesi öngörülen 2577 sayılı Kanunun 50’nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “tebliğ edilir” ibaresinin Komisyonumuzca “tebliğe çıkarılır” şeklinde değiştirilmesi suretiyle çerçeve 23’üncü madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 16’nci maddesi, çerçeve 24’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 17’nci maddesi, çerçeve 25’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 18’inci maddesi, çerçeve 26’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarıyla 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun mahkeme harçları bölümünde değişiklik yapılarak itiraz kanun yolunda öngörülen harçlar, istinaf kanun yolu olarak değiştirilmektedir. Ancak, bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçecekleri tarihe kadar idare ve vergi mahkemelerince verilecek kararlar hakkında itiraz kanun yoluna başvurulabileceğinden, bu başvurularda istinaf kanun yolu için düzenlenen istinaf harcının alınması amacıyla verilen önerge Komisyonumuzca kabul edilerek, Tasarının çerçeve 19’uncu maddesi, çerçeve 27’nci madde olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 20’nci maddesi, çerçeve 28’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 21'inci maddesi, çerçeve 29'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 22'nci maddesi, çerçeve 30'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yargıtay hukuk dairelerinde dairelerin iş bölümünün belirlenmesinde mahkeme kararlarındaki nitelendirme de gözetilerek temyizın kapsamının esas alınacağı, ceza dairelerindeki iş bölümünün belirlenmesinde ise iddianame yerine geçen belgedeki nitelendirmenin de esas alınacağına ilişkin önerenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde Tasarının çerçeve 23'üncü maddesi, çerçeve 31'inci madde olarak değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 24'üncü maddesi, Genel Sekreter yardımcıları için aranan Yargıtay'da görev yapan birinci sınıf tetkik hâkimi olma niteliği, Yargıtay'da görev yapan birinci sınıfa ayrılmış tetkik hâkimi olarak Komisyonumuzca değiştirilmesi neticesinde çerçeve 32'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 25'inci maddesi, çerçeve 33'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 26'ncı maddesi üzerinde Komisyonumuzca kabul edilen önergeyle, Genel Sekreterin görev süresi düzenlenmiş; Birinci Başkanın, gerek duyduğu takdirde, iki yıllık görev süresi dolmadan da Genel Sekreterin görevine son verebileceğine ilişkin düzenleme yapılmıştır. Madde, çerçeve 34'üncü madde olarak Komisyonumuzca değiştirilerek kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 27'nci maddesi, çerçeve 35'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 28'inci maddesi, çerçeve 36'ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 29'uncu maddesi, çerçeve 37'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 30'uncu maddesi, çerçeve 38'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 31'inci maddesi, çerçeve 39'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 32'nci maddesi, çerçeve 40'ıncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 33'üncü maddesi, çerçeve 41'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

29/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 8'inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ibarenin madde metninden çıkarılmasına ilişkin Tasarının 71'inci maddesinde yer alan düzenleme, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla çerçeve 42'nci madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

5235 sayılı Kanunun 9’uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan ibarenin madde metninden çıkarılmasına ilişkin düzenleme, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla çerçeve 43’üncü madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 34’üncü maddesi, çerçeve 44’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 35’inci maddesi, çerçeve 45’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 36’ncı maddesi, çerçeve 46’ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 37’nci maddesi, çerçeve 47’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 38’inci maddesi, çerçeve 48’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 39’uncu maddesi, çerçeve 49’uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 40’inci maddesi, çerçeve 50’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 41’inci maddesi, çerçeve 51’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 42’nci maddesi, çerçeve 52’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 43’üncü maddesi, çerçeve 53’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 44’üncü maddesi, değiştirilmesi öngörülen 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun “Reşit olmayanla cinsel ilişki” başlıklı 104’üncü maddesinin yeniden düzenlenen ikinci fıkrasında suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde altı yıl olarak belirlenen cezanın alt sınırının on yıl şeklinde Komisyonumuzca değiştirilmesi neticesinde çerçeve 54’üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 45’inci maddesi, çerçeve 55’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 46’ncı maddesi, çerçeve 56’ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 47’nci maddesi, çerçeve 57’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Nitelikli hırsızlık suçunda olduğu gibi konut veya işyerlerinin eklentilerinde işlenen yağma suçunun da cezasının artırılması amacıyla 5237 sayılı Kanunun 149’uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde değişiklik öngören yeni madde ihdasına ilişkin önerge Komisyonumuzca kabul edilerek Tasarıya çerçeve 58’inci madde olarak eklenmiştir.

Tasarının çerçeve 48’inci maddesi, çerçeve 59’uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 49’uncu maddesi, çerçeve 60’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 50’nci maddesi, çerçeve 61’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 51’inci maddesi, çerçeve 62’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 52’nci maddesi, çerçeve 63’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kamu görevlilerince yapılan her türlü işlem nedeniyle tazminat davasının ancak Devlet aleyhine açılabilmesi, ancak Devletin ödediği tazminatı, görevini kötüye kullanan kamu görevlilerine bir yıl içinde rücu edebilmesini içeren 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141’inci maddesinde değişiklik öngören yeni madde ihdasına ilişkin önerge Komisyonumuzca kabul edilerek Tasarıya çerçeve 64’üncü madde olarak eklenmiştir.

Tasarının çerçeve 53’üncü maddesi, çerçeve 65’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 54’üncü maddesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği takdirde denetim süresi içinde kasten işlenen bir suçtan dolayı bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceğine ilişkin önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi sonucu değiştirilerek çerçeve 66’ncı madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 55’inci maddesi, çerçeve 67’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 56’ncı maddesi, sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesinin, ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hakimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliği; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hakimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hakimliği tarafından yapılması amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 68’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 57’nci maddesi, çerçeve 69’uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 58’inci maddesi, çerçeve 70’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 59’uncu maddesi, çerçeve 71’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 60’inci maddesi, çerçeve 72’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 61'inci maddesi, çerçeve 73'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 62'nci maddesi, çerçeve 74'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 106'ncı maddesinde yapılması öngörülen değişiklikle adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle hapse dönüştürülen kararların infazı bakımından yeni bir düzenleme yapılmaktadır. Buna göre para cezası ödenmediği takdirde bu ceza kamuya yararlı bir işte çalışmak suretiyle infaz edilecektir. Hükümlü yükümlülüklere uymadığı takdirde açık ceza infaz kurumuna alınacak ve ceza infaz edilecektir. Diğer yandan, 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinde düzenlenen denetimli serbestlik hükümlerinden adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle cezası hapse çevrilen hükümlüler de yararlanmaktadır. Bu nedenle, 106'ncı maddede yapılan düzenleme karşısında adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle cezası hapse çevrilen hükümlülerin 105/A maddesindeki denetimli serbestlik hükümlerinden faydalanmamasını düzenleyen yeni madde ihdasına ilişkin önerge Komisyonumuzca kabul edilerek çerçeve 75'inci madde olarak Tasarı metnine eklenmiştir.

Komisyonumuzca yeni madde ihdasına ilişkin kabul edilen ve Tasarıya çerçeve 76'ncı madde olarak eklenen önergeyle 5275 sayılı Kanunun 106'ncı maddesinde değişikliğe gidilerek hükümlünün adli para cezasını ödememesi halinde adli para cezasının doğrudan doğruya hapis cezasına çevrilmesi yerine öncelikle kamuya yararlı bir işte çalıştırma suretiyle denetimli serbestlik tedbiri altında infazı mümkün hale getirilmektedir. Bu durumda, adli para cezasını ödemeyen hükümlünün cezası, adli para cezasında yer alan her bir gün karşılığı iki saat kamuya yararlı bir işte çalıştırılarak infaz edilecek, hükümlünün bu yükümlülüğe uymaması durumunda ise ödemediği adli para cezası hapis cezası olarak infaz edilecektir. Böylelikle, süresinde ödenmeyen adli para cezalarının doğrudan hapse dönüştürülerek infaz edilmesinin önüne geçilmesi sağlanmaktadır.

Tasarının çerçeve 63'üncü maddesi, çerçeve 77'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 64'üncü maddesi, çerçeve 78'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 65'inci maddesine bağlı 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna eklenmesi öngörülen geçici altıncı madde kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla çerçeve 79'uncu madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 65'inci maddesine bağlı 5320 sayılı Kanuna eklenmesi öngörülen geçici yedinci madde, Türk Ceza Kanununun 191'inci maddesinde yapılan değişikliğe uyum sağlanması ve kovuşturması devam eden dosyalarla ilgili geçiş hükümlerinin düzenlenmesi amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek, çerçeve 80'inci madde olarak Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 141'inci maddesinde yapılan düzenlemelerin bir sonucu olarak mevcut açılan davalar ve Yargıtay incelemesinde bulunan dosyalar bakımından geçiş hükümlerinin düzenlenmesi amacıyla 5320 sayılı Kanuna geçici madde eklenmesine ilişkin yeni madde ihdası önergesi Komisyonumuzca kabul edilerek çerçeve 81'inci madde olarak Tasarı metnine eklenmiştir.

Tasarının çerçeve 66'ncı maddesi, çerçeve 82'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 67'nci maddesi, değişiklik öngörülen 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanunun 13'üncü maddesinde yer alan idari para cezası tutarlarının indirilmesi yönünde Komisyonumuzca yapılan değişiklik neticesinde çerçeve 83'üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 68'inci maddesi, çerçeve 84'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Komisyonumuz tarafından, Anayasa Mahkemesinin 10/04/2014 tarihli ve E:2014/57, K:2014/81 sayılı iptal kararı doğrultusunda, 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun bazı maddelerinde değişiklikler içeren aşağıda madde ihdasına ilişkin önergeler kabul edilerek metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Teftiş Kurulu Başkan ve başkan yardımcılarını, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Genel Kurulunun atamasına ilişkin yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 85'inci madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, üyelerin hangi dairede asıl ve tamamlayıcı üye olarak görev yapacağına Genel Kurulun karar vermesi, bunun yanı sıra Genel Kurulun her dairenin üyeleri arasından bir üyeyi o dairenin başkanı olarak seçmesini hükme bağlayan yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 86'ncı madde olarak metne eklenmiştir.

Sulh ceza hâkimliğinin kararlarına yapılan itirazı inceleyecek mercinin belirlenmesinde Ceza Muhakemesi Kanununun 268'inci maddesinde yapılan değişiklikle yeni bir usul getirilmiştir. Anılan düzenlemenin bir sonucu olarak Komisyonumuzca kabul edilen önerge doğrultusunda Tasarının çerçeve 69'uncu maddesi metinden çıkarılmıştır.

Komisyonumuzca, Kurulda görev yapacak tetkik hâkimlerinin Genel Kurul tarafından atanmasına ilişkin yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 87'nci madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Kurulun taşra teşkilatı bulunmadığından personelin verimliliğini artıracak olan rotasyon işlemi yapılamaması nedeniyle personelin rotasyonunu sağlamaya yönelik olarak Kurulda görev yapan personelin Genel Sekreterin teklifi ve Kurul Başkanının uygun görmesi üzerine, Adalet Bakanlığının merkez ve taşra teşkilatı kadrolarına atanabilmesi amacıyla yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 88'inci madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Teftiş Kurulu Başkanının Kurula karşı sorumlu olması ile Teftiş Kurulunun Kurul tarafından verilen görevleri yapmasını öngören yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 89'uncu madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Teftiş Kurulu Başkan ve başkan yardımcılarının Genel Kurul tarafından atanması ve bunun yanı sıra Kurul müfettişlerinin atanma usulünde düzenleme yapılmasına ilişkin yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 90'ıncı madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Teftiş Kurulu Başkanının kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya ilgili daire başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapması veya yaptırmasına ilişkin yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 91'inci madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Kurul üyeliği seçimlerinde oy kullanma usulünü düzenleyen hükmün, 15/2/2014 tarihli ve 6524 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla yapılp Anayasa Mahkemesince iptal edilen değişiklikten önceki haline getirilmesine ilişkin yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 92’nci madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Genel Kurulun olağanüstü toplantıya çağırılma usulünü düzenleyen yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 93’üncü madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, Kurul üyeleri hakkındaki disiplin soruşturması işlemlerinin başlatılması aşamasında Genel Kurulun yetkili kılınmasına ilişkin yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 94’üncü madde olarak metne eklenmiştir.

Komisyonumuzca, üyelerin adli suçlarıyla ilgili soruşturma izni işlemlerinde Genel Kurulun yetkili kılınmasına dair hükümler getiren yeni madde ihdasını içeren önerge kabul edilerek çerçeve 95’inci madde olarak metne eklenmiştir.

Tasarının çerçeve 70’inci maddesi, çerçeve 96’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının çerçeve 71’inci maddesi, Ceza Muhakemesi Kanununun 141’inci maddesinde yapılan düzenlemeler gereğince 143’üncü maddenin ikinci fıkrasındaki hükmün kaldırılması zorunluluğu ortaya çıkması ve diğer yandan, istinaf mahkemelerinin kurulmasından sonra da tebliğname düzenlenmesine devam edilmesini temin etmek amacıyla verilen önergenin kabul edilmesi neticesinde, kanun yapım tekniğine uygunluk sağlanması bakımından yapılan düzenlemelerle birlikte çerçeve 97’nci madde olarak değiştirilerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının 72’nci maddesi, 98’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 73’üncü maddesi, 99’uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğu ile kabul edilmiş, maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Komisyon Başkanlığına saygı ile arz olunur.

26/5/2014

Başkan
Hakkı Köylü

Kastamonu

Üye
Mustafa Kemal Şerbetçioğlu
Bursa

Üye
Murat Başesgioğlu
İstanbul
(Muhalefet şerhim var)

Üye
Ali Rıza Öztürk
Mersin

Üye
Ömer Süha Aldan
Muğla
(Muhalefifim)

Üye
Murat Göktürk
Nevşehir

Üye
Ali İhsan Yavuz
Sakarya

MUHALEFET ŞERHİ

"Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/918) alt Komisyon raporuna aşağıdaki nedenlerle katılmıyoruz. Üst Komisyondaki genel değerlendirmelerimizi mahfuz tutarak itiraz noktalarımızı arz ediyoruz:

Siyasal iktidar, hem yapısal hem de konjoktürel nedenlerle yasama faaliyetlerine çok sık başvurmaktadır.

Buda sistemin bütünlüğünü bozmakta, özellikle ceza adalet sistemi yaz boz tahtası haline gelmektedir.

Aynı sakıncaları bu tasarı da taşımaktadır. Tasarıda bazı maddeler değiştirilmekte, aynı zamanda yeni kanun yolu ve mercileri kurulup / kaldırılmaktadır. Bu önemli değişikliklerin uygulamada nasıl bir durum arz edeceğini kestirmek mümkün değildir.

TASARIYLA İDARİ YARGIDA İSTİNAF KANUN YOLU GETİRİLMEKTEDİR.

Yine, 2004 yılında kabul edilen ancak bu güne kadar uygulanamayan 5235 sayılı kanun da, Bölge Adliye Mahkemelerini işler hale getirmek için düzenlemeler yapılmaktadır.

İstinaf Kanun yolu, Hukuk sistemimizde çok tartışılan bir konudur. İdari yargıda bu yolla Danıştay'ın iş yükünü azaltmak ve sadece içtihat Mahkemesi olarak çalışmasını sağlamak için gidildiği ileri sürülmektedir.. Aynı gerekçe Yargıtay içinde geçerlidir.

Daha önce, Danıştay'ın iş yükünü hafifletmek adına, Bölge İdare, İdare ve Vergi Mahkemelerini kurduk. Ancak dava sayısı gün geçtikçe arttı. Dava dosyalarının zamanında görüşülemediği çok yaygın bir itiraz olarak ileri sürüldü.

Şimdi ise, Bölge İdare Mahkemelerini kaldırıyor, az sayıda istinaf mercii olarak yapılandırıyoruz. Bu düzenleme, belki Danıştay'ın iş yükünü hafifletebilir fakat bu iş yükü istinaf mercilerinde yığılır. Yine davaların neticelenmesi uzun zaman alır.

Netice olarak, hem adli hem de İdari yargıda bu mevcut şart ve imkânlarla istinaf kanun yoluna geçmek sorunları çözmezcektir. Ancak iş yükünün adresini değiştirmek olacaktır. Özellikle Adli Yargıda 2004 yılında yasa çıkmasına rağmen, zaman iyi kullanılmamış, siyasi iktidar gözünü bir dönem Yargıtay'a, bir dönem istinafa çevirerek bir istikrarsızlık örneği sergilemiştir.

Başka bir yapısal değişiklik, Sulh Ceza Mahkemelerinin kaldırılmasıdır. Bu mahkemelerin görev alanına giren suçların yargılanması Asliye Ceza Mahkemelerine devredilmektedir.

Keza, koruma tedbiri kararlarını vermek üzere Sulh Ceza Hâkimlikleri oluşturulmaktadır.

Sulh Ceza Mahkemelerinin kaldırılması Asliye Ceza Mahkemelerinde iş yükünü artıracaktır. Yeni mahkemelerin kuruluşuna ihtiyaç olacaktır.

Yeni kurulacak Sulh Ceza Hâkimliğinin uzmanlaşma sağlanması adına sınırlı sayıda hakim tarafından yerine getirilmesi, bu hakimliklerce verilen kararlara itirazların incelenme usulü de tartışma yaratacak konulardır.

Tasarının 10. Maddesi ile İVEDİ YARGILAMA usulü getirilmektedir. Bilindiği üzere, bu düzenleme Danıştay Kanunu içerisinde getirilmiş ve komisyonumuzdan geçerek Genel Kurulda bekletilmektedir. O tasarının içinden, ivedi yargılama usulü alınmış ve buraya monte edilmiştir.

O tasarı nedeniyle ileri sürdüğümüz gibi, Hukuk Devletinde esas olan idarenin eylem ve işlemlerinin Hukuka uygunluğunun denetlenmesidir. Yürütmenin eylem ve işlemlerini hukuki denetimden kaçırarak yol ve yöntemlere izin verilmemelidir.

İvedi yargılama Usulü bu haliyle vatandaşı idare karşısında güçsüz bırakacaktır. Hak arama yolları kısıtlanmış ve idareye büyük imkanlar sağlamıştır.

İvedi yargılama usulüne tabi işlemler, kamulaştırma, özelleştirme, çevre afet riski altında olan alanların dönüştürülmesi gibi, bireyin idare karşısında hukuki koruma altında olması gereken konulardır. Yine sayılan konular itibarıyla rant söz konusu olduğundan toplumsal yarar da söz konusudur.

Düzenleme bu hassasiyetleri göz ardı edip, idarenin bir an önce bu işleri bitirmesini hedeflemektedir.

Yine başka yapısal bir düzenleme, Yargıtay'ın yapısına ve işleyişine ilişkin düzenlemelerdir.

Yargıtay'ın dava dairelerindeki iş bölümü, Büyük Genel Kurula bırakılmakta, üyelerin görev dağılımı yeniden belirlenmektedir.

Yargıtay'ın Kurulları ve Genel Sekreterliği yeniden düzenlenmektedir.

Yüksek Mahkemelerin güncel nedenlerle, yapıların da düzenleme yapılmasına karşı olduğumuzu ifade etmek isteriz.

Nitelikli hırsızlık suçlarında cezalar artırılıyor, geçmiş yargı paketlerinde de bu konuda cezalar artırılmış ve suçun vasıfları itibarıyla yeni düzenlemeler yapılmıştır.

"Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar" bölümünde yer alan cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına ilişkin yeni düzenleme ve ceza artırımını getirilmektedir.

Keza, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile kullanma suçlarında cezalar artırılmaktadır.

Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekmek suçunun cezası artırılmaktadır.

Suç mağdurları olarak, çocukların ve kadınların toplum içinde maruz kaldıkları, cinsel şiddet, bireyleri ve toplumu derinden etkilemektedir.

Bu amaçla, 2005 yılında Türk Ceza Kanununda "cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar" ayrı bir bölüm olarak düzenlenmiş, 102, 103, 104 ve 105.ci maddelerinde suçun değişik şekilleri düzenlenmiştir.

Bireylerin ruh ve beden sağlıklarının korunması Anayasal bir güvencedir. Aynı zaman da ahlaki, vicdani bir görevdir.

Ancak, ne yazık ki bu konuya ilişkin yapılan düzenlemelerin dokuz yıllık uygulamasın da geldiğimiz sonuç üzüntü vericidir.

Şu bir gerçektir ki; suçun cezasının artırılması, infaz rejiminin değiştirilmesi suçların işlenmesini azaltmıyor.

Suçla mücadele, bir toplumsal mücadeledir. Toplumun kültürü, ahlaki kodları, eğitimi hepsi suçla mücadelede önemlidir. Sadece işi ceza adalet sisteminin sırtına yıkmakla, suçların işlenmesini azaltamıyoruz. Maalesef son on yıldır tekrar tekrar yapılan budur. Bu düzenlemede, bu mantığın devamıdır.

Anayasa Mahkemesinin 10.04.2014 tarihli ve E:2014/57, k:2014/81 sayılı iptal kararı doğrultusunda, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunda zorunlu bazı düzenlemeler yapılmıştır. Tasarıda olmayan değişiklikler önergelerle gerçekleştirilmiştir.

Bu düzenleme de, iktidar grubunun, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu çıkarken muhalefetin görüşlerine itibar etmeden, dayatmacı bir anlayışla yasa çıkarılmasının bir bedelidir.

O gün yargı bağımsızlığı ve Hakim teminatı adına söylediğimiz şeyler, bu gün daha önemli hale gelmiştir.

Şu hususlarında Üst Komisyonda etraflı bir şekilde yeniden tartışılmasında yarar vardır;

- Konjoktürel nedenlerle, Türk Ceza Kanunu 277. Maddesinde yargılamayı etkileme suçunda, soruşturma aşaması madde metninden çıkarılmaktadır. Yani soruşturma aşamasında yargılamayı etkileme suçu oluşmayacaktır.

- Kovuşturmaya yer olmadığı kararlarına, Ağır Ceza Mahkemeleri yerine, Sulh Ceza Hakimliklerine itiraz edilecektir.

- 5275 sayılı Kanunun 16/5 fıkrasındaki, cezaların infazının geri bırakılma şartları.

- Kaçakçılık suçlarında ceza indirimi ön gören düzenlemeler.

- Mükerrirlere ve bazı suç faillerine özgü infaz rejimi ve denetimli serbestlik tedbirini düzenleyen 108. Madde

Saygıyla arz ederim.

Murat Başesgioğlu
İstanbul

ALT KOMİSYONUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi beş yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

“Münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 2- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) (1) sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılacak başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (3) sayılı Tarifesinin “Vergi Yargısı Harçları” bölümünün “I- Başvurma harcı” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılan başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- 1. Bölge idare mahkemeleri, başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşur.

2. Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur. Gerekli hâllerde dairelerin sayısı, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca artırılıp azaltılabilir.

3. Dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.

4. Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır.”

MADDE 4- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/A maddesi eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemelerinin görevleri:

MADDE 3/A- Bölge idare mahkemelerinin görevleri şunlardır:

a) İstinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak.

b) Yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını kesin karara bağlamak.

c) Diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.

MADDE 5- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/B maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri:

MADDE 3/B- Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri şunlardır:

- a) Mahkemeyi temsil etmek.
- b) Bölge idare mahkemesi başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna başkanlık etmek, alınan kararları yürütmek.
- c) Bölge idare mahkemesi dairelerinden birine başkanlık etmek.
- d) Mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği önlemleri almak.
- e) Bölge idare mahkemesinin genel yönetim işlerini yürütmek.
- f) Bölge idare mahkemesi memurlarını denetlemek.
- g) Dairelerin benzer olaylarda kesin olarak verdikleri kararlar arasındaki uyuşmazlığın giderilmesi için başkanlar kuruluna başvurmak.
- h) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

MADDE 6- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/C maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

MADDE 3/C- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu, bölge idare mahkemesi başkanı ile daire başkanlarından oluşur.

2. Bölge idare mahkemesi başkanının bulunmadığı hâllerde kurula daire başkanlarından en kıdemli olan başkanlık eder.

3. Daire başkanının mazereti hâlinde, o dairenin en kıdemli üyesi kurula katılır.

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

a) Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler arasında çıkan iş bölümü uyuşmazlıklarını karara bağlamak.

b) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; re'sen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştay Başkanlığına iletmek.

d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak talepler hakkında 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu ve 40 ıncı maddeleri uygulanır.

6. Başkanlar kurulu eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

MADDE 7- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/D maddesi eklenmiştir.

Dairelerin görevleri:

MADDE 3/D- Bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri şunlardır:

- a) İlk derece mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyerek karara bağlamak.
- b) İlk derece mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.
- c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözmek.
- d) Yargı çevresi içinde bulunan yetkili ilk derece mahkemesinin bir davaya bakmasına fiili veya hukuki bir engel çıktığı veya iki mahkemenin yargı çevresi sınırlarında tereddüt edildiği veya iki mahkemenin de aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hâllerde; o davanın bölge idare mahkemesi yargı çevresi içinde bulunan başka bir mahkemeye nakline veya yetkili mahkemenin tayinine karar vermek.
- e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

MADDE 8- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/E maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerin nitelikleri ve atanmaları:

MADDE 3/E- 1. Bölge idare mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

2. Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyeleri, istekleri olmaksızın dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamazlar; ancak ihtiyaç bulunması hâlinde muvafakatleri alınarak veya haklarında yapılacak soruşturma sonunda görev yeri veya görevlerinin değiştirilmesine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilebilir.

3. Danıştay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge idare mahkemesi başkanı veya daire başkanı olarak atanabilir. Bu şekilde atananların başka bir bölge idare mahkemesine atanmalarında da aynı usul uygulanır. Bu şekilde atananlar, Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Danıştay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Danıştay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Danıştay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, Danıştay üyeleri tarafından Danıştayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.

MADDE 9- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/F maddesi eklenmiştir.

Toplantı ve karar:

MADDE 3/F- 1. Her daire, bir başkan ve iki üyenin katılımıyla toplanır. Görüşmeler gizli yapılır, kararlar çoğunlukla verilir.

2. Hukuki veya fiili nedenlerle bir daire toplanamazsa, başkanlar kurulunun kararıyla diğer dairelerden; bu da mümkün olmazsa, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca diğer bölge idare mahkemelerinden yetkili olarak görevlendirilen üyelerle eksiklik tamamlanır.

3. Daire başkanının hukuki veya fiili nedenlerle bulunamaması hâlinde dairenin en kıdemli üyesi daireye başkanlık yapar.

MADDE 10- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/G maddesi eklenmiştir.

Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu:

MADDE 3/G- 1. Her bölge idare mahkemesinde bir bölge idare mahkemesi adalet komisyonu bulunur.

2. Komisyon, bölge idare mahkemesi başkanının başkanlığında, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca daire başkanları arasından belirlenen iki asıl üyeden oluşur. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ayrıca daire başkan veya üyeleri arasından iki yedek üye belirler. Başkanın yokluğunda asıl üye olan kıdemli daire başkanı, asıl üyelerin yokluğunda ise kıdemine göre yedek üyeler komisyona katılır.

3. Komisyon eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir.

4. Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 114 ve 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

MADDE 11- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/H maddesi eklenmiştir.

Müdürlükler:

MADDE 3/H- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri müdürlüğü ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlükler kurulur.

2. Her müdürlükte bir müdür ile yeterli sayıda memur bulunur.”

MADDE 12- 2576 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Müdürlükler ve mahkeme memurları:

MADDE 12- 1. Her mahkemede bir yazı işleri müdürlüğü kurulur.

2. Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde ayrıca idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulur.

3. Her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunur.”

MADDE 13- 2576 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onmilyon liray” ibaresi “bin Türk lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 2576 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- 1. Adalet Bakanlığı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesinde öngörülen bölge idare mahkemelerini kurar. Bölge idare mahkemelerinin kuruluşları, yargı çevreleri ve tüm yurttaki göreve başlayacakları tarih, Resmî Gazete’de ilân edilir. Mevcut bölge idare mahkemeleri, yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihe kadar faaliyetlerine devam ederler.

2. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarih itibarıyla mevcut bölge idare mahkemelerinde bulunan dosyalar; yargı çevreleri dikkate alınarak yeni kurulan bölge idare mahkemelerine devredilir ve ilgili dairelere tevzi edilir.

3. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu mahkemelerin başkanları, daire başkanları ve üyelerinin atamaları yapılır. Bölge idare mahkemelerinde görev yapacak diğer personelin atamaları da aynı süre içinde yapılır.

4. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin adalet komisyonları da bu mahkemelerin göreve başlayacakları tarih itibarıyla oluşturulur.”

MADDE 15- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hâkim kararına karşı ise itiraz yoluna” ibaresi “ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “itirazlarda” ibaresi “istinaflarda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2577 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Danıştay, bölge idare mahkemeleri ile idare ve vergi mahkemeleri, bakmakta oldukları davalara ait her türlü incelemeyi kendiliklerinden yaparlar.”

MADDE 18- 2577 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/A maddesi eklenmiştir.

“İvedi yargılama usulü

MADDE 20/A- 1. İvedi yargılama usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır:

a) İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.

b) Acele kamulaştırma işlemleri.

c) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.

d) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirmesi sonucu alınan kararlar.

f) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları.

2. İvedi yargılama usulünde:

a) Dava açma süresi otuz gündür.

b) Bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

c) Yedi gün içinde ilk inceleme yapılır ve dava dilekçesi ile ekleri tebliğe çıkarılır.

d) Savunma süresi dava dilekçesinin tebliğinden itibaren onbeş gün olup, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla onbeş gün uzatılabilir. Savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır.

e) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez.

f) Bu davalar dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır. Ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.

g) Verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

h) Temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Bu Kanunun 48 inci maddesinin bu maddeye aykırı olmayan hükümleri kıyasen uygulanır.

i) Temyiz dilekçelerine cevap verme süresi onbeş gündür.

j) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıalar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verir. Aksi hâlde gerekli inceleme ve tahkikatı kendisi yaparak esas hakkında yeniden karar verir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan temyizi haklı bulduğu hâllerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.

k) Temyiz istemi en geç iki ay içinde karara bağlanır. Karar en geç bir ay içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 19- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İstinaf:

MADDE 45- 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağlı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.

3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.

4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi işin esası hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.

6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir.

7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.

8. İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz.”

MADDE 20- 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 46- Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde temyiz edilebilir:

a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.

b) Konusu yüz bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.

c) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.

d) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.

e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.

f) İmar planları ile Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kararlarına karşı açılan iptal davaları.”

MADDE 21- 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemece” ibareleri “bölge idare mahkemesince” şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan “mahkemeye” ibaresi “bölge idare mahkemesine”, “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” ve “otuz” ibaresi “onbeş” şeklinde; dördüncü fıkra da yer alan “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” şeklinde; beşinci fıkra da yer alan “mahkemece” ibaresi “bölge idare mahkemesince” şeklinde; altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkeme veya Danıştay daire başkanı” ibaresi “merci” ve “onbeş” ibaresi “yedi” şeklinde; ikinci cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “ilgili merci” şeklinde; üçüncü cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “merci” şeklinde; dördüncü cümlesinde yer alan “Mahkemenin veya Danıştay dairesinin” ibaresi “İlgili merciin” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yapılması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kesin bir karar hakkında olması” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyiz kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hâllerde, 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir.”

MADDE 22- 2577 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar:

MADDE 49- 1. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Kararı hukuka uygun bulursa onar. Kararın sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaz veya eksik bulursa, kararı, gerekçesini değiştirerek onar.

b) Kararda yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmayan maddi hatalar ile düzeltilmesi mümkün eksiklik veya yanlışlıklar varsa kararı düzelterek onar.

2. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması,

sebeplerinden dolayı incelenen kararı bozar.

3. Kararların kısmen onanması ve kısmen bozulması hâllerinde kesinleşen kısım Danıştay kararında belirtilir.

4. Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde bu madde ile ısrar hariç 50 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

5. Temyize konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim aynı davanın temyiz incelemesinde görev alamaz.”

MADDE 23- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 50- 1. Temyiz incelemesi sonucunda verilen karar, dosyayla birlikte kararı veren mercie gönderilir. Bu karar, dosyanın geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde taraflara tebliğe çıkarılır.

2. Temyiz incelemesi sonucunda verilen bozma kararı üzerine ilgili merci, dosyayı öncelikle inceler ve varsa gerekli tahkik işlemlerini tamamlayarak yeniden karar verir.

3. Bölge idare mahkemesi, Danıştayca verilen bozma kararına uyabileceği gibi kararında ısrar da edebilir.

4. Danıştayın bozma kararına uyulduğu takdirde, bu kararın temyiz incelemesi, bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak yapılır.

5. Bölge idare mahkemesi, bozmaya uymayarak kararında ısrar ederse, ısrar kararının temyizi hâlinde, talep, konusuna göre Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelenir ve karara bağlanır. Danıştay İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulları kararlarına uyulması zorunludur.”

MADDE 24- 2577 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin başlığı “Kanun yararına temyiz” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip” ibaresi “İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “mahkeme veya Danıştay” ibaresi “merci” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin başlığında yer alan “itiraz” ibaresi “istinaf” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “itiraz yoluna” ibaresi “istinaf yoluna” şeklinde; “itirazı” ibaresi “istinaf başvurusunu” şeklinde ve son cümlesinde yer alan “kararların temyizi” ibaresi “kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin başlığı “Yargılamanın yenilenmesi usulü” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “53, 54 ve bu” ibaresi “Bu madde ile 53 üncü” şeklinde değiştirilmiş; üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “ve kararın düzeltilmesi” ibareleri ile beşinci fıkrasında yer alan “ve kararın düzeltilmesinde” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 27- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 1. Bu Kanunla idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin tüm yurttta göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.

2. Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunulanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edilir.

3. Bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçme tarihine kadar idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara yapılan itirazlarda bu Kanunla düzenlenen istinaf kanun yolu için öngörülen harçlar alınır.”

MADDE 28- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kanunun 17 nci maddesindeki” ibaresi “Kanunda öngörülen” şeklinde ve “onmilyon lirayı” ibaresi “bin Türk lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmüç hukuk, onbeş ceza dairesi” ibaresi “otuz sekiz daire” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 2797 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan “dördü” ibareleri “altısı”, “sekiz” ibaresi “on iki”, “ikisi” ibareleri “dördü” ve “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- 2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının başına “Daireler, hukuk veya ceza dairesi olarak Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenir.” cümlesi eklenmiş; birinci fıkrasında yer alan “arasındaki” ibaresi “hukuk veya ceza dairesi olarak belirlenmesi ile aralarındaki” şeklinde ve “üçte” ibaresi “onda” şeklinde değiştirilmiş; mevcut birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerinde yer alan “işbölümü” ibareleri madde metninden çıkarılmış, birinci fıkrasının (a) bendi ile üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme de gözetilerek, temyizın kapsamı esas alınır.”

“a) Daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamede veya iddianame yerine geçen belgedeki nitelendirme esas alınır.”

MADDE 32- 2797 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “lüzumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “Yargıtayda görev yapan birinci sınıfa ayrılmış” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için en az on yıl, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili seçilebilmek için en az beş yıl, daire başkanı seçilebilmek için en az üç yıl süreyle Yargıtay üyeliği yapmış olmak zorunludur.”

MADDE 34- 2797 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 30/A maddesi eklenmiştir.

“Genel Sekreterin nitelikleri, seçimi ve görev süresi:

MADDE 30/A- Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Birinci Başkan tarafından seçilir.

Genel Sekreterin görev süresi iki yıldır. Ancak bu süre sona ermeden Birinci Başkanın kararı üzerine veya Birinci Başkanın görevinin sona ermesi hâlinde Genel Sekreterin görevi sona erer. Görevi sona eren Genel Sekreter bir kere daha seçilebilir.”

MADDE 35- 2797 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Her üye, ancak bir adaya oy verebilir.” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 36- 2797 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki” ibareleri “üç”, “bir” ibareleri “iki” şeklinde değiştirilmiş ve birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şarttır.” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 37- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunar.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut hâllerile ilgili daireye gönderilir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararının Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girmesinden itibaren onbeş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir. Yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulu, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını gözönünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcıları bu Kanunda yapılan değişikliğe uygun olarak yeniden seçilir.”

MADDE 38- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Bakanlık” ibaresinden sonra gelmek üzere “merkez ve taşra”, “ilgili” ibaresinden sonra gelmek üzere “adalyık,” ibareleri eklenmiş; (d) bendinde yer alan “Eğitim” ibaresi “Personel eğitim merkezleri ile diğer eğitim” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 39- 2992 sayılı Kanuna 34 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 34/A maddesi eklenmiştir.

“Personel Eğitim Merkezleri

MADDE 34/A- Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde eğitim gören personel hariç olmak üzere Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı personelinin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları, Eğitim Dairesi Başkanlığınca düzenlenir. Eğitim programlarının uygulanması amacıyla Bakanlıkça uygun görülecek yerlerde Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı Personel Eğitim Merkezleri kurulur.

Bakanlık, bu programların uygulanması için eğitim ve öğretimle ilgili her çeşit tedbiri alır ve ilgili kurum, kuruluş ve kurullarla işbirliği yapar.

Eğitime alınacak personelin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri ile eğitim merkezlerinin sekretarya, insan kaynakları, destek, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, sağlık ve güvenlik, bilgi işlem, istatistik, arşiv ve dokümantasyon, strateji geliştirme, dış ilişkiler, proje ve enformasyon gibi hizmetleri; bir müdür ve iki müdür yardımcısının sorumluluğunda görev yapan yeteri kadar şube müdürlüğü ve idari personel eliyle yürütülür.

Eğitim merkezi müdürü, birinci sınıfa ayrılmış adli ve idari yargı hâkim ve savcılar arasından; müdür yardımcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Bakanlık hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Adalet Bakanınca atanır.

Eğitim merkezleri şube müdürlüklerine; Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında görev yapan şube müdürleri, yazı işleri müdürleri, idari işler müdürleri, bilgi işlem müdürleri ile bunlarla aynı düzeydeki görevliler arasından Bakanlıkça atama yapılır.

Eğitim merkezlerinde Eğitim Dairesi Başkanının talebi üzerine yetkili kurul ve organlarınca uygun görülen yeteri kadar Yargıtay ve Danıştay üyesi, yükseköğretim kurumları öğretim elemanı, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar, noterler, meslekte fiilen on yılını tamamlamış avukatlar ile uzman psikolog, psikiyatr, pedagog, sosyal çalışmacılar ve ihtiyaç duyulan diğer alanlarda konusunda uzman kişiler, Bakanlık tarafından ders vermekle görevlendirilebilir. Uygun görme kararı; Yargıtay üyeleri hakkında Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştay üyeleri hakkında Danıştay Başkanlık Kurulu, noterler hakkında Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulu, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar hakkında Bakanlık tarafından verilir.

Eğitim merkezlerinde ders vermekle görevlendirilenlere, okuttukları ders sayısına göre Adalet Bakanlığınca tespit edilen esaslar ve Bütçe Kanunu hükümleri uyarınca, ders ve ek ders ücreti ödenir.

Eğitim merkezlerinde adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitime alınacak personel, kapasite ve ihtiyaç durumuna göre Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Eğitim merkezlerinde yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Personel Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun kendi üyeleri arasından seçecekleri birer üye, Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulunun Türkiye'deki hukuk fakültelerinin öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun en az onbeş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir üyeden oluşan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen üyelerin görev süresi dört yıl olup süresi dolan üyeler tekrar seçilebilir. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli gördüğü takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekretarya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurula başkanlık eder. 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu üyelerine her toplantı için (1000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti ve huzur hakkı ödenir.

Personel eğitim merkezlerinde hizmet öncesi eğitime alınanların resmi kıyafet ve harçlıklarına ilişkin bölümü hariç, 29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem ve uygulama yapılır.

Eğitim merkezleri ve Eğitim Kurulunun kuruluş, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ve maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 40- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eğitim” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile adli ve idari yargı hâkim ve savcılarına yönelik meslek içi eğitim” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 41- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mülga üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri tek hâkimlidir.”

“Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri ikiyüzelli bin Türk lirasının üzerinde olan dava ve işler ile dava değerine bakılmaksızın;

1. İflas, iflasın ertelenmesi, iflasın kaldırılması, iflasın kapatılması, konkordato ve yeniden yapılandırmadan kaynaklanan davalara,

2. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda hâkimin kesin olarak karara bağlayacağı işler ile davalara,

3. Şirketler ve kooperatifler hukukundan kaynaklanan genel kurul kararlarının iptali ve butlanına ilişkin davalara, yönetim organları ve denetim organları aleyhine açılacak sorumluluk davalarına, organların azline ve geçici organ atanmasına ilişkin davalara, fesih, infisah ve tasfiyeye yönelik davalara,

4. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa ve 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununa göre yapılan tahkim yargılamasında; tahkim şartına ilişkin itirazlara, iptal davalarına, hakemlerin seçimi ve reddine yönelik davalar ile yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizine yönelik davalara,

ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır. Heyet hâlinde bakılacak davalarla ilgili olmak üzere, dava açılmadan önce veya açıldıktan sonra talep edilen ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler de heyet tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu fıkrafta belirtilen dava ve işler dışında kalan uyuşmazlıklar mahkeme hâkimlerinden biri tarafından görülür ve karara bağlanır. Başkan ve üye hâkimler arasında dağılıma ilişkin esaslar, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilir.”

MADDE 42- 5235 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh ceza,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 43- 5235 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Sulh ceza ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 44- 5235 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sulh ceza hâkimliği

MADDE 10- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmuştur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla sulh ceza hâkimliği kurulabilir. Bu durumda sulh ceza hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarının başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

Sulh ceza hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

Sulh ceza hâkimliği, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu gözönünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur.

Sulh ceza hâkimliği bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idarî sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir sulh ceza hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir.”

MADDE 45- 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesine “sulh ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “hâkimliği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 46- 5235 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına veya Cumhuriyet başsavcılığına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge adliye mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atanalar, Yargıtay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Yargıtay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Yargıtay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanalar, Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.”

MADDE 47- 5235 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “başkan ve üyeleri ile” ibaresi “başkanı, daire başkanları, üyeleri,” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Daire kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde temyiz başvurusu yapılabilir.”

MADDE 48- 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasına “adalet komisyonlarının denetimleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 49- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunla, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yetkilendirme veya tayin işlemleri yapılır ve bu mahkemelerin heyet hâlinde çalışmaya başlayacakları tarih belirlenerek Resmî Gazetede ilân edilir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen ve ilân edilen tarihe kadar tek hâkimle çalışmaya devam eder.”

MADDE 50- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.”

MADDE 51- 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına “ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturması ya da”, “talep üzerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma ya da” ibaresi; üçüncü fıkrasına “nedeniyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturulacağına ya da” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 52- 5237 sayılı Kanunun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, oniki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
- d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
- e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 53- 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Cinsel istismar deyiminden;

- a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,
 - b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,
- anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın, (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 54- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan iki” ibaresi “iki yıldan beş” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 55- 5237 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmolunur.” ibaresi “, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

MADDE 56- 5237 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan “iki yıldan beş” ibaresi “üç yıldan yedi” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (d) bendine “kilit açmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kilitlenmesini engellemek” ibaresi eklenmiş, (g) bendinde yer alan “Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiş, fıkra da yer alan “üç yıldan yedi” ibaresi “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“h) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,”

“(5) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 57- 5237 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinde yer alan “üçte birine kadar” ibaresi “yarı oranında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 58- 5237 sayılı Kanunun 149 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Yol kesmek suretiyle ya da konutta, iş yerinde veya bunların eklentilerinde,”

MADDE 59- 5237 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı” ibaresi “dört”, ikinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “bir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 60- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on yıldan az olmamak üzere” ibaresi “yirmi yıldan otuz yıla kadar” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “beş yıldan onbeş yıla kadar” ibaresi “on yıldan az olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası onbeş yıldan az olamaz.”

“(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 61- 5237 sayılı Kanunun 190 ıncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki yıldan beş” ibareleri “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 62- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak

MADDE 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülöklere uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiğı takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görölmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içerisinde tedaviye tabi tutulabilir.

(4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;

a) Kendisine yüklenen yükümlölöklere veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturuıcı veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturuıcı veya uyarıcı madde kullanması, hâlinde, hakkında kamu davası açılır.

(5) Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturuıcı veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturuıcı veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

(6) Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkrada tanımlanan suçun tekrar işlendiğı iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

(7) Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkrada belirtilen yükümlölöklere aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediğı takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

(8) Bu Kanunun;

a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturuıcı veya uyarıcı madde imal ve ticareti,

b) 190 inci maddesinde tanımlanan uyuşturuıcı veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması hâlinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(9) Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hâllerde, Ceza Muhakemesi Kanununun, kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171 inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231 inci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 63- 5237 sayılı Kanunun 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya yapılmakta olan bir soruşturmada,” ve “şüpheli veya” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Teşebbüs iltimas derecesini geçmediğı takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.”

MADDE 64- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Birinci fıkrada yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere kamu görevlilerinin verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kamu görevlilerine bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 65- 5271 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine” ibaresi “ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine” şeklinde; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde; dördüncü fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hâkimliği” şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesinin” ibaresi “sulh ceza hâkimliğinin” şeklinde değiştirilmiştir.

“(3) Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.”

MADDE 66- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Denetim süresi içinde kasten işlenen bir suç nedeniyle kişi hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.”

MADDE 67- 5271 sayılı Kanunun 260 ıncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurabilirler.”

MADDE 68- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) İtiraz üzerine ilk defa sulh ceza hâkimliği tarafından verilen tutuklama kararlarına itiraz edilmesi durumunda da (a) bendindeki usul uygulanır. Ancak, ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hâkimliği, tutuklama kararını itiraz merci olarak inceleyemez.”

MADDE 69- 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurabilirler.”

MADDE 70- 5271 sayılı Kanunun 279 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar itiraza tabidir.”

MADDE 71- 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “303 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı hâlinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,” ibaresi eklenmiş; (c) bendinde yer alan “ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar.”

MADDE 72- 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “suç niteliğini değiştirmeyen” ibaresi “her türlü” şeklinde değiştirilmiş; (f) bendinde yer alan “bölge adliye mahkemesince verilen beraat kararları ile” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkranın (c), (e) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(c) İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dahil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,”

“(e) Sadece eşya veya kazanç müsadereğine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,”

“(g) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,”

MADDE 73- 5271 sayılı Kanunun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması hâlinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.”

MADDE 74- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “bakımından” ibaresinden sonra gelmek üzere “ağır ve somut” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 75- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar.”

MADDE 76- 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin üçüncü ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve onbirinci fıkrasına “İnfaz edilen hapsin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kamuya yararlı işte çalışmanın” ibaresi eklenmiştir.

“(3) Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre içinde adli para cezasını ödemezse, Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir. Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenir. Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması halinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir.

(8) Hükümlü, hapis yattığı veya kamuya yararlı işte çalıştığı günlerin dışındaki günlere karşılık gelen parayı öderse haptisten çıkartılır veya kamuya yararlı işte çalıştırılma sona erer.

MADDE 77- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin başlığında yer alan “Mükerrirlere” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bazı suç faillerine” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülüklerle ve yasaklara aykırı hareket eden mükerrirler, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi onbeş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:

- a) Tıbbî tedaviye tabi tutulmak.
- b) Tedavi amaçlı programlara katılmak.
- c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak.
- d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak.
- e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak.
- f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak.

(10) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 78- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) Kanunlarda sulh ceza mahkemesi veya sulh ceza hâkimine yapılan atıflardan,

- a) İdari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurulara, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli karar ve işlemlere ve kanunlarda sulh ceza mahkemesince veya hâkimince verilmesi öngörülen karar veya işlemlere ilişkin olanlar sulh ceza hâkimine,
 - b) Yargılamaya ilişkin olanlar asliye ceza mahkemesine veya hâkimine,
- yapılmış sayılır.”

MADDE 79- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sulh ceza mahkemeleri kaldırılmıştır.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimlikleri kurulur.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine devredilir.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilir.

(5) Kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görev yapan hâkimler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde müktesepi dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanır veya yetkilendirilirler.

(6) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemez.

(7) Sulh ceza hâkimlikleri faaliyete geçirilinceye kadar, sulh ceza mahkemelerinin görev alanına giren her türlü kararı vermeye kaldırılan sulh ceza mahkemeleri yetkilidir. Kaldırılan mahkemelerde bulunan ve kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek mahkeme veya mahkemelere ya da hâkimliklere devredilir ve müteakip işlem ve talepler bu mahkemelerce veya hâkimliklerce yerine getirilir veya karara bağlanır.

MADDE 80- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında halen denetimli serbestlik veya tedavi kararı uygulananlar bakımından Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi hükümleri çerçevesinde bu tedbirlerin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında daha önce denetimli serbestlik veya tedavi tedbiri uygulanmayan kişilerle ilgili olarak 191 inci madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında daha önce denetimli serbestlik veya tedavi kararı verilmiş olup da bu yükümlülükleri ihlal eden kişilerin yargılanmasına devam olunur.

MADDE 81- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte suç soruşturması ve kovuşturması sırasında yapılan her türlü işlem veya alınan karar nedeniyle kamu görevlileri hakkında hukuk mahkemelerinde açılan ve halen derdest olan tazminat davasına ilişkin dosyalar mahkemesince, Yargıtay incelemesinde bulunan dosyalar ise esaslı incelenmeksizin ilgili dairece yetkili ağır ceza mahkemesine gönderilir. Bu davalar ağır ceza mahkemelerince, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci ve devamı maddeleri uyarınca Devlet aleyhine yürütülmek suretiyle karara bağlanır.”

MADDE 82- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat

MADDE 9/A- (1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 83- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası sekizinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için on bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı iki yüz elli bin Türk lirasını geçemez.”

“(5) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için iki milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için beş yüz bin Türk lirasını, her bir görevli için ise on bin Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) İdari para cezası kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare mahkemesine dava açılır.

(7) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.”

MADDE 84- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “olması hâlinde” ibaresi “olması veya başka kaçak eşyalarla birlikte bulunması hâlinde” şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrasında yer alan “yasal yollarla Türkiye’de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan” ibaresi madde metninden çıkarılmış; onsekizinci ve ondokuzuncu fıkralarında yer alan “üç yıldan altı yıla kadar hapis” ibareleri “iki yıldan beş yıla kadar hapis” şeklinde, ondokuzuncu fıkrasında yer alan “on bin güne kadar” ibaresi “yirmi bin güne kadar” şeklinde değiştirilmiş; onsekizinci fıkrasında yer alan “yurda sokan,” ve ondokuzuncu fıkrasında yer alan “veya yurda sokanlar,” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 85- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendinin başına “Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu başkan yardımcılarını,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 86- 6087 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2) Genel Kurul, yukarıdaki esaslara göre üyelerin hangi dairede asıl ve tamamlayıcı üye olarak görev yapacağına, seçimle karar verir.

3) Genel Kurul, her dairenin kendi üyeleri arasından bir üyeyi, o dairenin başkanı olarak seçer. Adalet Bakanlığı Müsteşarı daire başkanı seçilemez.”

MADDE 87- 6087 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2) Tetkik hâkimliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından, geçici veya sürekli çalıştırılmak üzere atama yapılır.”

MADDE 88- 6087 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5) Kurulda görev yapan 657 sayılı Kanuna tabi personel, Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın uygun görmesi üzerine, mükteseplerine uygun olarak Adalet Bakanlığınca Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı kadrolarına atanabilirler.”

MADDE 89- 6087 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Başkana” ibaresi “Kurula” ve dördüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan “Başkan” ibaresi “Kurul” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 90- 6087 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Teftiş Kurulu Başkanı ve başkan yardımcıları, birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından,”

“(2) Kurul müfettişleri, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından atanır.”

MADDE 91- 6087 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya ilgili daire başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak veya yaptırmak.”

MADDE 92- 6087 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üye, birinci sınıf adli ve idarî yargı hâkim ve savcıları arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcı; kendi aralarından seçilecek asıl ve yedek üyelerin toplam sayısı kadar aday için oy kullanabilir; daha fazla sayıda aday için oy verilmesi durumunda oy pusulası geçersiz sayılır. En fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.”

MADDE 93- 6087 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Başkan, gereken hâllerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine Başkan, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.”

MADDE 94- 6087 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle, haklarında yürütülecek disiplin soruşturması ve kovuşturması, bu Kanun hükümleri uyarınca Genel Kurul tarafından yapılır.”

“(3) Başkan, ihbar veya şikâyeti doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.”

MADDE 95- 6087 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin görevleriyle ilgili suçları ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma ve kovuşturma izni işlemleri Genel Kurul tarafından, kovuşturma açılması kararı ve kovuşturma mercilerinin belirlenmesi ise gösterilen yetkili merciler tarafından bu Kanun hükümleri uyarınca yapılır.”

“(3) Başkan suç ihbar veya şikâyetini doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.”

MADDE 96- (1) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(2) Birinci fıkrada ihdas edilen kadrolar için yapılacak atamalarda 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

MADDE 97- Aşağıdaki hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri.

b) 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 47 nci ve 54 üncü maddeleri.

c) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1) 143 üncü maddesinin ikinci fıkrası,”

2) 188 inci maddesinin ikinci fıkrası,

3) 238 inci maddesinin dördüncü fıkrası.

ç) 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun geçici 4 üncü maddesi.”

MADDE 98- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 99- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ALT KOMİSYON METNİNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GiH	Şube Müdürü	1	8	8
GiH	Şube Müdürü	2	8	8
GiH	Şube Müdürü	3	8	8
GiH	Şube Müdürü	4	10	10
GiH	Şube Müdürü	5	8	8
GiH	Bilgisayar İşletmeni	3	10	10
GiH	Bilgisayar İşletmeni	5	14	14
GiH	Bilgisayar İşletmeni	7	8	8
GiH	Bilgisayar İşletmeni	10	10	10
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	70	70
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	80	80
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	30	30
GiH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	30	30
GiH	Memur	5	10	10
GiH	Memur	7	14	14
GiH	Memur	9	8	8
GiH	Memur	10	10	10
GiH	Santral Memuru	7	2	2
GiH	Santral Memuru	10	5	5
GiH	Şoför	7	10	10
GiH	Şoför	10	11	11
GiH	Sekreter	7	10	10
GiH	Sekreter	10	11	11
SH	Psikolog	4	11	11
SH	Psikolog	5	10	10
SH	Sosyal Çalışmacı	4	11	11
SH	Sosyal Çalışmacı	5	10	10
SH	Pedagog	4	11	11
SH	Pedagog	5	10	10
TH	Tekniker	3	3	3
TH	Tekniker	5	2	2

TH	Tekniker	7	2	2
TH	Teknisyen	3	7	7
TH	Teknisyen	5	7	7
TH	Teknisyen	7	7	7
YH	Aşçı	7	7	7
YH	Aşçı	10	7	7
YH	Aşçı	12	7	7
YH	Kaloriferci	8	1	1
YH	Kaloriferci	10	2	2
YH	Kaloriferci	12	4	4
YH	Hizmetli	10	21	21
YH	Hizmetli	11	21	21
YH	Hizmetli	12	21	21
TOPLAM			567	567

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Personel Eğitim Merkezi Müdürü	1	7	7
	Personel Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	5	14	14
TOPLAM			21	21

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

2/6/2014

*Esas No: 1/918, 2/14, 2/25, 2/67, 2/214, 2/218, 2/335, 2/542,
2/571, 2/577, 2/876, 2/960, 2/1060, 2/1087, 2/1369,
2/1648, 2/1675, 2/1830, 2/1864, 2/1883, 2/1941,
2/1973, 2/1982, 2/2115, 2/2149
Karar No: 27*

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

“Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/918)” 13/5/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği, Plan ve Bütçe ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; “Tokat Milletvekili Reşat Doğru’nun; Türk Ceza Kanunu ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/14)” 1/10/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “Ardahan Milletvekili Ensar Öğüt’ün; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 105. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/25)” 1/10/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak’ın; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/67)” 1/10/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel’in; 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/214)” 22/12/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “Bursa Milletvekili Sena Kaleli’nin; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/218)” 22/12/2011 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “Gaziantep Milletvekili Mehmet Şeker ve 7 Milletvekili’nin; Türk Medeni Kanununda ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/335)” 8/2/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonlarına; “Antalya Milletvekili Yıldray Sapan’ın; Türk Ceza Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu ve Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/542)” 3/5/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri komisyonlarına; “Eskişehir Milletvekili Kazım Kurt ve İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku’nun; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/571)” 15/5/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/577)” 18/5/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel’in; 4721 Sayılı Türk Medeni Kanunu ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/876)” 1/10/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın; Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/960)” 14/11/2012 tarihinde esas Komisyon

olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna; “Bursa Milletvekili Aykan Erdemir’in; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1060)” 24/12/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın; 26.09.2004 Tarihli 5237 Sayılı Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1087)” 24/12/2012 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa Komisyonuna; “Ankara Milletvekili Levent Gök’ün; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1369)” 26/3/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; “Bingöl Milletvekili İdris Baluken’in; Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1648)” 24/6/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İnsan Haklarını İnceleme komisyonlarına; “İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu’nun; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1675)” 28/6/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da İnsan Haklarını İnceleme ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına; “Van Milletvekili Aysel Tuğluk’un; 6411 Sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/1830)” 13/11/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Bülent Turan ve Ankara Milletvekili Cevdet Erdöl ile 69 Milletvekilinin; Uyuşturucu Maddelerin Murakebesi Hakkında Kanun ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1864)” 22/11/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler, Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve İçişleri komisyonlarına; “Tokat Milletvekili Reşat Doğru ve 2 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ve Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1883)” 3/12/2013 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal’ın; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1941)” 16/1/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “Malatya Milletvekili Veli Ağbaba’nın; Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/1973)” 3/2/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna; “Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Kayseri Milletvekili Yusuf Halaçoğlu’nun; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/1982)” 10/2/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonlarına; “Gaziantep Milletvekili Mehmet Şeker’in; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifi (2/2115)” 5/5/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Kadın Erkek Fırsat Eşitliği komisyonlarına; “Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve İstanbul Milletvekili Bülent Turan ile 1 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2149)” 27/5/2014 tarihinde esas Komisyon olarak Adalet Komisyonuna ve tali Komisyon olarak da Anayasa, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler komisyonlarına havale edilmiştir.

Gündeme alınan işler, Komisyonumuzun 14/5/2014 tarihli toplantısında Adalet Komisyonu Başkanı Ankara Milletvekili Ahmet İyimaya başkanlığında Adalet Bakanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla görüşülmüş ve 1/918 esas numaralı Tasarı esas alınmak üzere İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi uyarınca birleştirilerek daha ayrıntılı incelenmek üzere yedi üyeden oluşan Alt Komisyona havale edilmesi kararlaştırılmıştır.

Alt Komisyon, Kastamonu Milletvekili Hakkı Köylü'nün başkanlığındaki 20/5/2014, 21/5/2014 ve 22/5/2014 tarihli toplantılarında Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Türkiye Barolar Birliği temsilcileri ile İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adem Sözüer, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İzzet Özgenç, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cumhuri Şahin, Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bahtiyar Akyılmaz'ın katılımlarıyla gündemindeki Tasarıyı görüşmüştür. Bu arada Kadın Erkek ve Fırsat Eşitliği Komisyonunun tali komisyon raporu 23/5/2014 tarihinde Komisyonumuza tevdi edilmiştir.

Komisyonumuz, 27/5/2014, 28/5/2014 ve 29/5/2014 tarihli toplantılarında Alt Komisyon tarafından tanzim edilen rapor ve metin üzerinden görüşmelerine devam etmiştir. Görüşmelere Hükümeti temsilen Adalet Bakanı Bekir Bozdağ ile Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Yargıtay Başkanlığı, Danıştay Başkanlığı, Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü, Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu, Türkiye Psikiyatri Derneği, Adli Tıp Uzmanları Derneği, Çocuk ve Genç Psikiyatrisi Derneği temsilcileri ile İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Adem Sözüer ve Gazi Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. İzzet Özgenç katılmıştır. Görüşmelerin tamamı tutanağa bağlanmıştır. İçtüzüğü'nün 45'inci maddesi uyarınca Genel Kurul çalışmalarında Komisyonumuzu temsil etmek üzere Bursa Milletvekili Mustafa Kemal Şerbetçioğlu ile Nevşehir Milletvekili Murat Göktürk özel sözcü seçilmişlerdir. Ayrıca 27/5/2014 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can ve İstanbul Milletvekili Bülent Turan ile 1 Milletvekilinin; Türk Ceza Kanunu ile Siyasi Partiler Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2149)" İçtüzüğü'nün 26'ncı maddesi uyarınca Komisyon gündemine alınmış ve İçtüzüğü'nün 35'inci maddesi uyarınca Tasarı esas alınmak üzere birleştirilmiştir.

Komisyonumuzda müzakereler esnasında Tasarıya yönelik olarak aşağıdaki eleştiriler dile getirilmiştir:

Siyasal iktidarların sadece toplumda belli bir dönemde oluşan hassasiyetle ya da konjonktürel sebeplerle kanun yapma yoluna başvurmaması gerekmektedir. Getirilen Tasarıda olduğu şekliyle, sadece konjonktürel şartlar nazara alınarak yapılan düzenlemeler, hukuk sistemimizin bütünlüğünü bozmakta bu nedenle de Yasama Organı sık sık yeni yasa değişikliği talepleriyle karşı karşıya kalmaktadır. Tasarıda yer alan birçok hususun çok kısa süre önce yasalaşmış düzenlemeler olması da yasama kalitesizliğini açık bir biçimde ortaya koymaktadır.

Tasarı ile başta cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar olmak üzere ceza miktarlarının artırılarak failler bakımından caydırıcılık hedeflenmektedir. Ancak, cezaların yüksek olmasının suçun işlenmesini önleyecek bir neden olarak düşünülmemesi gerekir. Suç sadece sonuçtur ve yoğunlaştırılması gereken husus suç işleme eğilimleri olmalıdır. Zaten faillerde cezaların miktarlarını dikkate alarak suç işlememektedirler. Aslında birçok noktada mevzuatımızda gerekli düzenlemeler mevcuttur. Örneğin yürürlükteki Türk Ceza Kanunu hükümlerine bakıldığında cinsel dokunulmazlığa karşı suçların cezaları diğer suçlarla mukayese edildiğinde hayli yüksektir. Diğer yandan, ceza adaleti

açısından eyleme uygun olmayan cezalar, uygulamacıların, vasıf değişikliğine ya da dosyayı beraate götürme eğilimlerine neden olabilecek ve bu sebeple çok geçmeden farklı yakınmalarla yeniden değişiklik talepleri ortaya çıkacaktır. Suçla mücadele, ceza hukuku sistematğinde sık sık yapılacak değişikliklerle değil, suçun nedenleri üzerine yapılacak kapsamlı sosyal, ekonomik ve kültürel araştırmalarla ve topyekün bir toplumsal mücadeleyle gerçek anlamda mümkün olabilecektir.

15- 18 yaş grubundaki yaşıtlar arasında rızaya dayalı cinsel davranışların, flört veya dürtülerin en yoğun, kontrolün ise en zayıf olduğu ergenlik dönemi gelişimlerinin doğal neticesi, merak nedeniyle gerçekleştirdikleri davranışlar olduğu dikkate alınarak yetişkinlerden ayrı olarak ele alınması gerekmektedir. Tasarıda bu tür bir ayrıma gidilmediği için akranlar arasındaki cinsel davranışlar ağır cezalarla cezalandırılacaktır. Bu tercih ise çocukları cinsel istismara karşı korumayı amaç edindiği iddia edilen düzenlemenin, çocukların geleceklerini karartacak ağır cezalara maruz kalmasına neden olacak düzenlemeler içermesi nedeniyle içerisinde ciddi bir çelişkiyi barındırmaktadır. Bu nedenle yaşıtlar arasında rızaya dayalı cinsel davranışlar, gelişmiş hukuk sistemlerinde olduğu gibi suç kabul edilmemeli ve “Çocukların cinsel istismarı” başlıklı 103’üncü madde ile “Reşit olmayanla cinsel ilişki” başlıklı 104’üncü maddenin uygulama alanları net bir şekilde ortaya konmalıdır.

Mevcut yasal düzenlemeye bakıldığında 15 yaşındaki bir çocuk ile yetişkin arasındaki ilişkinin soruşturulması ve kovuşturulması çocuğun şikayetine bağlıdır. Bu durum ensest ve nüfuzun kötüye kullanılması başta olmak üzere, 15 yaşını doldurmuş çocuklara karşı gerçekleştirilen eylemlerin, cinsel istismar kapsamı dışında kalması sonucunu doğurmaktadır. Çocukların korunması için 18 yaşından küçüklere yönelik her türlü cinsel davranış, cinsel istismar kapsamı içerisinde değerlendirilecek şekilde düzenlenmelidir.

Eski ceza kanunu sisteminden farklı olarak yürürlükteki Türk Ceza Kanununda fiziki temas hâlinde sarkıntılık ve tasaddi anlamında bir ayırım yapılmamış olmasına rağmen Tasarıda ani hareketle işlenen fiillerin daha az cezayla cezalandırılması amacıyla mevcut düzenlemelerde ve diğer gelişmiş ülke düzenlemelerinde yer almayan bir ayrıma gidilmesi yerinde olmamıştır. Çünkü ani hareketle gerçekleştirilen cinsel saldırı devamlılık arzeden bir cinsel saldırıdan daha ağır sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle “Fiilin ani bir hareketle işlenmesi” ifadesi muğlak olup, kapsamının net olarak ortaya konulması gerekir.

Değiştirilmesi öngörülen Türk Ceza Kanununun 102’nci maddesinin üçüncü fıkrasının (e) bendinde yer alan “insanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle” hükmü açık değildir. Nerelerin bu kapsama girdiğine açıkça kanunda yer verilmesi, ileride kapsam bakımından oluşabilecek tereddütleri gidermek açısından bir gerekliliktir.

Getirilen düzenlemeyle, Danıştay’ın iş yükünü hafifletmek amacıyla bölge idare mahkemelerinin istinaf incelemesi yapacak merciler olarak yeniden yapılandırılması öngörülmektedir. Ancak bu değişiklik Danıştay’ın iş yükünü hafifletse de aynı iş yükünün istinaf mahkemelerinde birikmesine yol açacak, bu sebeple de nihayetinde uygulamada yargılamaların daha kısa sürmesini sağlamayacaktır. Mevcut şartlarda idari yargıda istinaf kanun yolunu getirmenin sorunları çözme noktasında bir katkısı olmayacaktır.

Hukuk devletinde esas olan bireyin güçlü olan devlete karşı korunması ve idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetlenmesidir. Ancak, getirilmek istenen ivedi yargılamaya usulü ile kamulaştırma ve özelleştirme gibi hassas konularda sürelerin kısaltılması ve yürütmeyi

durdurmaya ilişkin düzenlemeler dikkate alındığında, bireylerin hak arama yolları daraltılmakta ve birey, idare karşısında güçsüzleştirilmektedir. Hızlı adalet adına getirildiği iddia edilen bu usul, ileride birçok hak mahrumiyetlerine sebep olacaktır.

Koruma tedbirleri hakkında karar vermek üzere sulh ceza hâkimliklerinin oluşturulması ve sulh ceza mahkemelerinin kaldırılarak bu mahkemelerin görev alanına giren yargılamaların asliye ceza mahkemelerine bırakılması hukuk sistemimize uygun bir düzenleme değildir. Sulh ceza hâkimliklerinin kurulması benzer olaylarla ilgili farklı kararlar ortaya çıkabilmesinin önüne geçerek tek tip kararların oluşmasına neden olacaktır. Oysaki her yargıcın olayın özelliğine göre farklı karar verebilmesi gerekir. Ayrıca Cumhuriyet savcısının kovuşturmaya yer olmadığına dair kararına karşı yapılacak olan itirazın heyet halinde çalışan ağır ceza mahkemeleri yerine tek bir sulh ceza hakimine bırakılması, telefon dinleme tedbirine ilişkin kararın, ağır ceza mahkemelerince oybirliğiyle verileceği yönünde yakın zamanda yapılan değişiklikle birlikte düşünüldüğünde büyük bir çelişkidir. İddia makamının işten el çekmesine neden olacak bu işlemin muhakkak bir mahkeme tarafında incelenmesi gerekir. Dolayısıyla bu düzenleme Tasarıdan çıkarılmalıdır.

Tasarı ile Türk Ceza Kanununun 277’nci maddesinde yapılan değişiklikle yargı görevini yapanı etkilemeye teşebbüs suçunun kapsamı daraltılarak, soruşturma aşamasındaki etkileme teşebbüsleri suç olmaktan çıkarılmaktadır. Ancak soruşturma aşaması denince sadece savcılık işlemleri akla gelmemelidir; bunun yanında tutuklama, yakalama ve el koyma kararları gibi hâkim kararları da bu aşamaya dâhildir. Dolayısıyla soruşturma aşamasında yargı görevi yapanları etkilemenin önü açılmamalıdır.

Yüksek mahkemelerin yapılarıyla güncel nedenlerle değişikliğe gidilmemeli, Yasama Organı tarafında yüksek mahkemelerle ilgili genel çerçeve ortaya konularak diğer hususlar yüksek mahkemelerin iç işleyişine bırakılmalıdır.

Komisyonumuzda müzakereler esnasında Tasarının lehinde aşağıdaki görüşler dile getirilmiştir:

Bir suça verilecek cezanın miktarı, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, ahlaki değerleri ve ekonomik hayatın gereksinimleri göz önüne alınarak, suç ve ceza arasında adalete uygun olarak; o suçun toplumda yarattığı infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike, zarar verenin kişiliği ile verilen zararın azlığı veya çokluğu göz önünde bulundurularak belirlenmektedir. Tasarıyla, son dönemde çocuklara karşı işlenen suçlar, bu suçların cezalarının az olduğu ve bu kişiler bakımından daha ağır tedbirler uygulanması gerektiği yönünde çeşitli platformlarda oluşan tepkilere paralel olarak düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar yeniden düzenlenmekte ve bu suçlar için öngörülen cezalar önemli ölçüde artırılmaktadır. Bu düzenlemelerle çocukların ve kadınların toplum içinde maruz kaldıkları cinsel şiddete karşı daha korunaklı hale getirilmeleri amaçlanmaktadır.

Koruma tedbirlerinin temel hak ve özgürlükleri yakından ilgilendirmesi nedeniyle bu tedbirler bakımından güvenceli bir sistemin oluşturulması ve bu tedbirlerin etkili bir mekanizma içinde denetlenebilmesi, hukuk devleti olmanın bir gereğidir. Bu bağlamda getirilen düzenlemeyle, sulh ceza-asliye ceza ayrımı kaldırılmakta, soruşturma aşamasında hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları vermek üzere sulh ceza hâkimlikleri kurulmaktadır. Sulh ceza hâkimleri yargılama faaliyeti yapmayacakları ve koruma tedbirleri ve itirazlar hakkında karar verecekleri için özellikle, tutuklama, tahliye, arama, el koyma gibi koruma tedbirleri konusunda uzmanlaşma sağlanarak, ülke genelindeki uygulama farklılıkları ortadan kaldırılacak ve kişi temel hak ve hürriyetlerini ilgilendiren konularda karar alma süreci daha etkin bir denetime kavuşturulacaktır.

Türk Ceza Kanununun 277’nci maddesinde tanımlanan yargı görevi yapanı, bilirkişiyi veya tanığı etkilemeye teşebbüs suçu esasen görülmekte olan bir dava nedeniyle işlenebilen bir suç olup olduğundan 2005 yılındaki ilk metne dönüş yapılmaktadır.

İdari yargıda, idare ve vergi mahkemelerince verilen kararların büyük çoğunluğu temyiz talebi üzerine Danıştayda hukuki denetime tabi tutulmaktadır. İlk derece mahkemelerinde görülen ve temyizi kabil her dosyanın Danıştayın önüne gelmesi nedeniyle Danıştay, içtihat mahkemesi olma özelliği gösterememektedir. Bu noktada öteden beri, idari yargıda istinaf kanun yolunun kurulması ve faaliyete geçirilmesi konusu tartışılmakta ve halihazırda bulunan bölge idare mahkemelerinin varlığının, bu konuda alınacak bir kararı uygulamakta büyük kolaylık sağlayacağı ifade edilmektedir. İstinaf kanun yolunun, hukuki güvenliğin sağlanması konusunda da etkin bir rol oynayacağı düşünülmekte ve yine istinaf incelemesi sebebiyle Danıştaya gelecek dosya sayısı azalacağı için Danıştayın içtihat mahkemesi rolünün çok daha güçlü bir şekilde gerçekleşmesi hedeflenmektedir.

Bazı uyuşmazlıkların idari yargıda kısa süre içinde kesin karara bağlanmaması/bağlanamaması hem idare hem de davacılar bakımından katlanılması zor ya da imkânsız sonuçlar doğmasına yol açmaktadır. Bu yüzden, özel önem taşıyan kimi uyuşmazlıkların diğerlerine göre daha ivedi bir şekilde sonuçlandırılması gerekmektedir. Tasarıyla bu tür uyuşmazlıkların ivedi yargılama usulü ile çözümlenmesi amaçlanarak bu tür uyuşmazlıklar nedeniyle ortaya çıkacak hukuki belirsizliğin ve dolayısıyla hak kayıplarının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Yargıtaydaki hukuk ve ceza dairelerinin sayısı Kanunda düzenlenmiştir. Yargıtayın daire sayısı artırılmaksızın hukuk ve ceza dairelerinin daha esnek bir şekilde belirlenmesini sağlayabilmek amacıyla dairelerin hukuk ya da ceza dairesi olma niteliklerini Kanunla belirleme uygulamasından vazgeçilmekte ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun kararına bırakılmaktadır.

Parti kapatma sebebinin yasa ile oluşturulmaması (Any. md. 68, 69), geçici olarak faaliyetten yasaklamanın giderek süreli kapatma etkisi doğuran bir yaptırım türü oluşturması karşısında birleştirilen Teklifin 10’uncu maddesi, Teklif sahiplerince dönüştürülmüş ve Anayasa ile uyumlu bir hüküm inşa edilmiştir. Komisyonumuzdaki madde değişikliğinin üzerine oturduğu temel budur.

Komisyonumuzda yapılan çalışmalar sonunda, maddeler üzerindeki değişiklik ve kabuller aşağıdaki şekildedir:

Alt Komisyon metninin çerçeve 1’inci maddesi, esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişiler bakımından için beş yıl olarak öngörülen hapis cezasının alt sınırı dört yıl şeklinde değiştirilerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 2’nci maddesi, 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununa ekli tarifelerin bölüm ve kısım düzenlemelerine uyum sağlanması amacıyla verilen önerenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 3’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 4’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 5’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 6’ncı maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 7’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 8’inci maddesinde öngörülen bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerinin dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamayacaklarına ilişkin hüküm, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yapılacak rotasyonu engelleme ihtimaline binaen madde metninden çıkarılmıştır. Ayrıca Danıştay daire başkan ve üyeleri arasından bölge idare

mahkemesi başkanlıklarına veya daire başkanlıklarına atanalar yönünden adı geçenlerin Danıştayda yapılacak Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimlerinde aday olabilmelerine ve oy kullanabilmelerine imkân tanınması amacıyla değişiklik yapılmıştır. Bunun yanı sıra bu şekilde atanaların, istekleri üzerine Kurul tarafından Danıştaydaki görevlerine yeniden atanabilecekleri hüküm altına alınmıştır. Komisyonumuzca madde, bu değişiklikleri öngören önerge doğrultusunda değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 9’uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 10’uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 11’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 12’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 13’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin, çerçeve 14’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 15’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 16’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 17’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 18’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 19’uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İstinaf mahkemelerince verilen kararlardan temyiz yolu açık olanlar tahdidi olarak sayılması ve temyiz süresinin on beş günden otuz güne çıkarılmasını içeren önerenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde Alt Komisyon metninin çerçeve 20’nci maddesi değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 21’inci maddesi, istinaf mahkemesi kararlarına karşı temyiz süresinin on beş günden otuz güne çıkarılması yönünde Komisyonumuzca yapılan değişikliğe paralel olarak temyize cevap süresinin de on beş günden otuz güne çıkarılması amacıyla verilen önerenin kabul edilmesi neticesinde Komisyonumuzca değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 22’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 23’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 24’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 25’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 26’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 27’nci maddesi, yürürlükten kaldırılması amaçlanan karar düzeltme kanun yoluna ilişkin geçici düzenlemenin madde metninden çıkartılarak, yeni kurulacak olan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihe kadar verilecek kararlar hakkında karar düzeltme kanun yoluna da başvurulabilmesinin sağlanması amacıyla verilen önerenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 28’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 29’uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 30’uncu maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendi hukuk daireleri arasındaki işbölümünün belirlenmesinde esas alınacak unsur düzenlemektedir. Tasarıyla ikinci fıkranın (a) bendinde değişiklik yapılmasının öngörüldüğü dikkate alınarak Alt Komisyon metninin çerçeve 31’inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “birinci” ibaresi “ikinci” şeklinde Komisyonumuzca değiştirilmiştir. Komisyonumuzca yapılan değişiklikle birlikte Alt Komisyon metninin çerçeve 31’inci maddesi kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 32’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 33’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 34’üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 35’inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 36’nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 37’nci maddesi, kararların yürürlüğe girmesinin söz konusu olmayacağı gerekçesiyle değiştirilerek Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarıyla birleştirilen 2/2149 esas numaralı Kanun Teklifinin çerçeve 9’uncu maddesi aynen kabul edilerek, Komisyonumuzca çerçeve 38’inci madde olarak metne eklenmiştir.

2/2149 esas numaralı Kanun Teklifinin çerçeve 10’uncu maddesi, Tüzüklerinde siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine başvuru sonucunda Anayasa Mahkemesi tarafından verilen ihtar kararının gereği olarak aykırılık giderilmediği takdirde siyasi partinin aykırılık giderilinceye kadar faaliyette bulunmaktan yasaklanmasına ilişkin düzenlemenin Mahkemenin aykırılık tespiti neticesinde verdiği ihtar kararının ilgili siyasi partiye tebliğinden itibaren otuz gün geçtikten sonra, o siyasi partinin söz konusu isim, amblem ve rumuzu hiçbir şekilde kullanamayacağına ilişkin Komisyonumuzca kabul edilen önergeyle yapılan değişiklikte birlikte çerçeve 39’uncu madde olarak metne eklenmiştir.

2/2149 esas numaralı Kanun Teklifinin çerçeve 11’inci maddesi, siyasi partiye gerçek dışı üye kaydı yapanlar hakkında öngörülen “bir aydan üç aya kadar hapis” cezasının “üç aydan bir yıla kadar hapis” şeklinde değiştirilmesi suretiyle kabul edilerek çerçeve 40’inci madde olarak metne eklenmiştir.

2/2149 esas numaralı Kanun Teklifinin çerçeve 12’nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilerek çerçeve 41’inci madde olarak metne eklenmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 38’inci maddesi, çerçeve 42’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 39’uncu maddesi, çerçeve 43’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 40’inci maddesi, çerçeve 44’üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 41’inci maddesi, konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklardan doğan ve dava değeri üç yüz bin Türk Lirasını aşan dava ve işlerin tüm yargılama safhalarının heyetçe yürütülmesinin sağlanması amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde çerçeve 45’inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 42’nci maddesi, çerçeve 46’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 43’üncü maddesi, çerçeve 47’nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 44’üncü maddesi, çerçeve 48’inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 45’inci maddesi, çerçeve 49’uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bölge adliye mahkemesi başkanı, daire başkanları ile üyelerinin seçilme kriteri ve görev süresi bakımından düzenlemeler içeren yeni madde ihdasına ilişkin önerge Komisyonumuzca kabul edilerek Tasarıya çerçeve 50'nci madde olarak eklenmiştir.

Bölge adliye mahkemesi başsavcısı ile savcılarının seçilme kriteri ve görev süresi bakımından düzenlemeler içeren yeni madde ihdasına ilişkin önerge Komisyonumuzca kabul edilerek Tasarıya çerçeve 51'inci madde olarak eklenmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 46'ncı maddesi, Yargıtay daire başkanı ve üyelerinden bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına veya Cumhuriyet başsavcılığına atananların Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamayacakları, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimleri hariç Yargıtaydaki seçimlerde aday olamayacakları ve oy kullanamayacaklarını ve bu suretle atananların istekleri üzerine Yargıtaydaki görevlerine geri dönebileceklerini öngören önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 52'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 47'nci maddesi, çerçeve 53'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 48'inci maddesi, çerçeve 54'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 49'uncu maddesi, çerçeve 55'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 50'nci maddesi, çerçeve 56'ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 51'inci maddesi, çerçeve 57'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 52'nci maddesi, ani hareket kavramının tartışmalı olması nedeniyle sarkıntılık kavramının kullanılması amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 58'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 53'üncü maddesi, ani hareket kavramı yerine sarkıntılık kavramının kullanılması ve sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılmasının mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlanması amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 59'uncu madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 54'üncü maddesi, çerçeve 60'ıncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 55'inci maddesi, çerçeve 61'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 56'ncı maddesi, çerçeve 62'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 57'nci maddesi, çerçeve 63'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 58'inci maddesi, çerçeve 64'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 59'uncu maddesi, çerçeve 65'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 60'ncı maddesi, çerçeve 66'ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 61'inci maddesi, çerçeve 67'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 62'nci maddesi, çerçeve 68'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 63'üncü maddesi, çerçeve 69'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 64'üncü maddesi, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında, kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere verilen kararlar veya yapılan işlemler nedeniyle hâkim ve savcılara açılacak tazminat davalarının ancak Devlet aleyhine açılabileceği hususuna açıklık getirilmesi ve ayrıca görevini kötüye kullanan hâkim ve savcılara bir yıl içinde rücu edilmesini öngören önerenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 70'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 65'inci maddesi, çerçeve 71'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 66'ncı maddesi, kasıtlı suçun denetim süresi içinde veya öncesinde işlendiğinin önemi olmaksızın kişi hakkında yeniden hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceği hususuna açıklık getirmek amacıyla verilen önerenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 72'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 67'nci maddesi, çerçeve 73'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 68'inci maddesi, çerçeve 74'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 69'uncu maddesi, çerçeve 75'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 70'inci maddesi, çerçeve 76'ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 71'inci maddesi, çerçeve 77'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 72'nci maddesi, çerçeve 78'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yargılama giderlerinin hükümden ayrı olarak karara bağlanacağına ilişkin hükmü ihtiva eden Alt Komisyon metninin çerçeve 73'üncü maddesi, yargılama giderlerinin hükmün ayrılmaz bir parçası olduğu gerekçesiyle Komisyonumuzca Tasarı metninden çıkarılmıştır.

Alt Komisyon metninin çerçeve 74'üncü maddesi, çerçeve 79'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 75'inci maddesi, çerçeve 80'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 76'ncı maddesi, çerçeve 81'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 77'nci maddesi, çerçeve maddeyle düzenlenen 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 108'inci maddesinin dokuzuncu fıkrasında yer alan infaz rejiminin çocuklar bakımından uygulanmamasını sağlamak amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 82'nci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 78'inci maddesi, çerçeve 83'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 79'uncu maddesi, çerçeve 84'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 80'inci maddesi, çerçeve 85'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 81'inci maddesi, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141'inci maddesinde yapılan değişikliğin zorunlu sonucu olarak düzenleme yapan önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 86'ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 82'nci maddesi, çerçeve 87'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 83'üncü maddesi, yükümlülüklerin ihlalinde, yükümlü tarafından çalışana rücu edilmesi durumu dikkate alınarak görevliye ceza verilmesine ilişkin fıkranın kaldırılması ve bu düzenleme doğrultusunda 5549 sayılı Kanunun 13'üncü maddesine eklenen beşinci fıkrada da değişiklik yapılması amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 88'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 84'üncü maddesi, çerçeve 89'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 85'inci maddesi, çerçeve 90'ıncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 86'ncı maddesi, çerçeve 91'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 87'nci maddesi, çerçeve 92'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 88'inci maddesi, çerçeve 93'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 89'uncu maddesi, çerçeve 94'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 90'ıncı maddesi, çerçeve 95'inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 91'inci maddesi, çerçeve 96'ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 92'nci maddesi, çerçeve 97'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 93'üncü maddesi, çerçeve 98'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 94'üncü maddesi, çerçeve 99'uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 95'inci maddesi, çerçeve 100'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin çerçeve 96'ncı maddesi, 2/7/2012 tarihli ve Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunla Adalet Bakanlığı taşra teşkilatı için ihdas edilen 12'nci derecedeki 400 adet memur kadrosunun yardımcı hizmetler (YH) şeklinde yazılmış olan sınıfının, genel idare hizmetleri (GİH) olarak düzeltilmesi amacıyla verilen önergenin Komisyonumuzca kabul edilmesi neticesinde değiştirilerek çerçeve 101'inci madde olarak kabul edilmiştir.

Alt Komisyon raporunda değinilen gerekçeye ilaveten istinaf mahkemelerinin kurulmasından sonra da tebliğname düzenlenmesine devam edilmesinin temel dayanağı şudur: Tebliğname düzenlenmesini belli süre için askıya alan 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun geçici 4'üncü maddesi hükmüne artık ihtiyaç kalmamıştır. Öte yandan tebliğname, adil yargılanma hakkı bakımından ek bir güvence oluşturmaktadır. Belirtilen nedenlerle tebliğname düzenine yeniden geçiş zorunludur.

Alt Komisyon metninin 97'nci maddesi, Komisyonumuzca çerçeve 102'nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 98'inci maddesi, Komisyonumuzca 103'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Alt Komisyon metninin 99'uncu maddesi, Komisyonumuzca 104'üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarı oy çokluğuyla kabul edilmiş, maddeleri görüşmeler sırasında ve yapılan değişiklikler doğrultusunda redaksiyona tabi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere yüksek Başkanlığınıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i>	<i>Hakkı Köylü</i>	<i>Yılmaz Tunç</i>
Ankara	Kastamonu	Bartın
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mustafa Kemal Şerbetçioğlu</i>	<i>İlknur İnceöz</i>	<i>Bengi Yıldız</i>
Bursa	Aksaray	Batman
(Özel sözcü)		(Son oylamada bulunamadı)
		(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye	Üye	Üye
<i>Hakan Çavuşoğlu</i>	<i>Bilal Uçar</i>	<i>Şuay Alpay</i>
Bursa	Denizli	Elazığ
(Son oylamada bulunamadı)		(Toplantıya katılamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Oktay Öztürk</i>	<i>Recep Özel</i>	<i>Bülent Turan</i>
Erzurum	Isparta	İstanbul
(Son oylamada bulunamadı)		

Üye <i>Celal Adan</i> İstanbul (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Murat Başesgioğlu</i> İstanbul (Son oylamada bulunamadı) (Muhalefet şerhi ektedir)	Üye <i>Mevlüt Akgün</i> Karaman
Üye <i>Ramazan Can</i> Kırıkkale	Üye <i>Turgut Dibek</i> Kırklareli (Muhalefet şerhim vardır)	Üye <i>Harun Tüfekci</i> Konya
Üye <i>Ali Rıza Öztürk</i> Mersin (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>İsa Gök</i> Mersin (Muhalefifim, şerh ektedir)	Üye <i>Ömer Süha Aldan</i> Muğla (Muhalefet şerhim vardır)
Üye <i>Murat Göktürk</i> Nevşehir (Özel sözcü)	Üye <i>Ali İhsan Yavuz</i> Sakarya (Son oylamada bulunamadı)	Üye <i>Dilek Akagün Yılmaz</i> Uşak (Muhalefet şerhim vardır)
	Üye <i>Yusuף Başer</i> Yozgat	Üye <i>Ali İhsan Köktürk</i> Zonguldak (Muhalefet şerhim ektedir)

KARŞI OY YAZISI

Adalet Komisyonunda görüşmeleri tamamlanan 1/918 esas sayılı Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına ilişkin düşüncelerimiz aşağıda açıklanmıştır.

Tasarı, 24. Dönemde TBMM'ne "Yargı Paketi" adı altında gönderilen çok sayıdaki hükümet tasarısından biridir.

Tasarılar, genellikle meydana gelen bir olay sonrası kamuoyunda oluşturulan algı çerçevesinde gündeme alınmakta ve yaratılan bu ortam içinde pek çok düzenlemede değişiklik gerçekleştirilmektedir.

Bu durum yasa değişikliklerinde gereken özenin gösterilmediğinin bir kanıtıdır. Öyle ki, bu tasarıda da daha bir kaç ay önce gerçekleştirilen düzenlemeleri değiştiren hükümler bulunmaktadır. Bu açıdan TBMM, adeta bir "yasa tamir atölyesi" haline getirilmiştir.

Öte yandan kişiye özel madde değişikliği hemen her tasarıda göze çarpmaktadır.

Bu tasarı, kadın ve çocuklara yönelik şiddeti önlemeye dönük ceza artırımı yapılacağı söylemleriyle gündeme getirilmiştir.

Ancak tasarı, uyuşturucu ticareti ve kullanımı, nitelikli hırsızlık, cinsel saldırı suçlarına ilişkin ceza artırımı yanında pek çok konuda değişikliği içeren hüküm içerdiği gibi, komisyon çalışmaları sırasında eklenen madde teklifleriyle 99 maddeye ulaşmış bulunmaktadır.

Ceza artırımı ve bazı cezaların infaz rejimleri üzerindeki değişiklik sonucu şartla tahliye sürelerinde yapılan artırımla artan şiddet girişimlerinin önleneyeği ileri sürülmektedir.

Oysa geçmiş örnekler göz önüne alındığında ceza artırımı suçu önleyen bir neden olmamıştır. Suç, sonuçtur. Önemli olan bireyi suça iten nedenleri ortadan kaldıracak düzenlemeler yapmaktır.

Yine ceza artırımı yapılırken Türk Ceza Kanununda yer alan sistematik yapı ve suç ile ceza arasındaki denge bozulmuştur. Her dikkat çekici suç sonrası ceza artırımı beklentisi yaratılması doğru bir yöntem değildir. Yine geçmiş örneklerle de görülmüştür ki, yüksek cezalar, yargı mekanizmasında ceza tayininden kaçınmayı ve rüşvet olgusunu ortaya çıkaran sonuçlar yaratmaktadır.

Tasarı, ceza yargılama sisteminde de önemli değişiklikler içermektedir. Bunlardan en önemlisi gerek adli ve gerekse idari yargıda istinaf sisteminin yaşama geçirilecek olmasıdır. İstinaf sistemi önemli olmakla birlikte, nasıl işleyeceği konusunda tereddüt hali giderilememiştir.

Ceza yargılamaında bir diğer değişiklik de, sulh ceza mahkemelerinin kaldırılarak, yerine sulh ceza hakimliklerinin getirilmesidir. Sulh ceza hakimleri yargılama yapmayacak sadece koruma tedbirlerine hükmedecektir. Sulh Ceza Mahkemelerinin kaldırılması olumlu olsa da, bu mahkemelerden devredilecek davalar dolayısıyla asliye ceza mahkemelerinin iş yükü oldukça artacaktır.

Öte yandan C. savcılarınca verilen kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara itiraz merciinin en yakın ağır ceza mahkemesi yerine, sulh ceza hakimliklerine bırakılması, itiraz edenin daha korunmasız olmasına neden olabilecektir.

Kaldı ki, bir yandan iletişimin dinlenmesi talebinin ağır ceza mahkemesi heyetinin oybirliğine bırakıp, diğer yandan önemli soruşturmalarda verilen kovuşturmayaya yer olmadığı kararlarını tek hakimnin incelemesine bırakmak ne hukukla ve ne de iş tasarrufuyla izah edilemez. Belli ki, temel amaç siyasi çıkara dayalı kaygılardır.

Daha önce de gündeme gelen idari yargılamadaki "ivedi yargılama usulü" bu tasarıda da yer almıştır. İvedi yargılama usulü maddede sayılan ve çoğunlukla akçeli işlere yönelik ve davaların bir an önce sonuçlanmasına odaklı bir düzenlemedir. Makul süreyi çabuk yargılama gibi görerek düzenleme yapmak adalete ulaşımı engelleyen sonuçlar yaratabilir.

Temel amaç makul sürede, sağlıklı bir yargılama ve adil bir karar olmalıdır.

Salt akçeli işlere ilişkin ivedi yargılama yöntemi, diğer davalar ile hak sahibi olan taraflar açısından Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık teşkil edecektir.

Türk Ceza Kanununun 277. maddesinde yapılan değişiklikle; adli görevi yapan, bilirkişi ve tanığı etkilemeye teşebbüs suçu soruşturma aşamasında işlendiği takdirde suç olmaktan çıkarılmaktadır. Bu düzenlemenin kamuoyuna yansıyan olayların sonucu olarak kişiye özel düzenleme olduğu aşikar bulunmaktadır.

Hasta hükümlülerin cezalarının infazının ertelenmesine yönelik olarak yapılan düzenleme yetersizdir ve uygulamada yargıçların bu konuda karar vermekten yine kaçınacakları kaygısı yaygındır.

Kaçakçılık Kanununun 3. maddesi kötü biçimde kaleme alınmış ve bu nedenle uygulamada karar vermede güçlük yaşanması üzerine, tasarıyla maddede değişiklik yapılması amaçlanmış ise de, bu düzenleme de hem yeni karışıklıklar yaratacak ve hem de bazı kaçakçılık suçlarında ceza indirimi doğuracak bir mahiyet arz etmektedir.

Ceza Muhakemesi Kanununun 141. maddesiyle yapılan değişiklikle yargı mensuplarının her türlü eylem ve işlemlerine ilişkin olarak açılacak tazminat davalarında tarafın devlet olması yargı mensuplarını özensiz işlem yapmaya yöneltecek bir düzenlemedir.

Siyasi Partiler Kanununun 114/2 maddesinde yer alan ve aynı kişiyi bilerek mükerreren üye kaydedenler ile başvurusu bulunmayan veya mevcut olmayanları üye gibi gösterip kaydedenlerin bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağına ilişkin eylemin cezası indirilmektedir.

Bir yandan ceza artırımı düzenlemesi yapılırken, aynı tasarıda ceza indirimine neden gidildiğinin hukuken izahı bulunmamaktadır. Bu girişimin asıl sebebi iktidar partisine mensup yerel yöneticilerin özellikle Cumhuriyet Halk Partisi üyesi olan kişileri sahte belgelerle üye olarak kaydetmeleri nedeniyle süren soruşturma ve davalarda, daha az ceza ile cezalandırılmalarını temin etmedir. Bu şekilde bir değişiklik halinde Türk Ceza Kanununun 207. maddesindeki özel belgede sahtecilik suçu ile ceza farklılığı oluşacaktır ve aynı eyleme ayrı ceza tayini yolu açılacaktır.

Yukarıda belirtilen nedenler dahilinde tasarıya muhalif olduğumuzu bilgilerinize sunarız.

Ömer Süha Aldan

Muğla

Dilek Akagün Yılmaz

Uşak

İsa Gök

Mersin

Ali İhsan Köktürk

Zonguldak

Turgut Dibek

Kırklareli

MUHALEFET ŞERHİ

"Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/918) Komisyon Raporuna ve çoğunluk görüşüne aşağıda belirtilen konularda katılmıyoruz:

GENEL DEĞERLENDİRME

ÇOK SIK YAPILAN, YASA DEĞİŞİKLİKLERİ HUKUK GÜVENLİĞİ VE İSTİKRARINI BOZMAKTADIR:

Son on yılda, Temel Kanunların tamamına yakını değiştirilmiştir. Toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap vermek ve toplumsal barışı sağlamak için yasal değişiklikler elbette yapılacaktır.

Ancak, itirazımız yasa yapma hakkının çok özensiz ve öngörülerden uzak olarak yapılmasıdır. Siyasal iktidar, sayısal çoğunluğunun verdiği güçle ve Türkiye Büyük Millet Meclisi iç tüzüğüne sağladığı imkânlarla yasama faaliyetlerini çok hoyratça kullanmaktadır.

Bu süreçte temel kanunlar çıkartılmış, bilahare, sayısını unuttuğumuz yargı paketleri ve torba yasalarla Türk Hukuk Mevzuatı yamalı bohçaya dönüşmüştür.

Keza, Hükümet yasa yapma süreçlerinde katılımcı bir anlayıştan uzak, konjektürel tepkilerle yasa taslaklarını hazırlamakta ve aceleci bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisinden yasalaşmasını istemektedir.

Oysa, yapılması gereken, Türkiye Büyük Millet Meclisinden çıkan yasaların uygulanmasını sabırla takip etmek ve bir sorun çıkarsa tüm taraflarla birlikte yeni bir düzenleme yapmaktır.

Yine Meclisin yerleşmiş yasa yapma teamüllerine uymadan, İhtisas Komisyonlarının görev alanlarına saygı duymadan en hızlı şekilde nasıl yasalaşacaksa, onu tercih eden, yasama kalitesinin kalmadığı bir süreç yaşanmaktadır.

Önce 72 madde olarak Meclise sunulan, Komisyon çalışmaları sonucunda 104 maddeye ulaşan bu tasarıda aynı sakıncaları taşımaktadır.

Öncelikle, her biri ayrı bir disiplin olan Hukuk dalları torba yasa mantığıyla birleştirilmiş ve aynı tasarıda düzenlenmiştir.

Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu 2004 ve 2005 tarihlidir. Temel kanunlar için daha yeni sayılabilecek bir konumdadırlar.

Bu iki temel yasa da, bu güne kadar defalarca değişiklik yapılmıştır. Yürürlüğe girmeyen hükümler bile değiştirilmiştir.

Bu, yasalar yapılırken ülke gerçeklerini göz ardı bir anlayışın ürünüdür. Ya da başka bir ifade ile, suç ve suçlulukta mücadele başarısız olmuştur. Her iki seçenekte can sıkıcıdır, toplumsal maliyeti fazladır.

Bu aşamada önerimiz; günlük ihtiyaç ve tepkilerle yasa yapma alışkanlığından vazgeçmeli, uygulama çok ciddi şekilde takip edilmelidir.

Hazırlanacak yasa tasarıları, Anayasa Hükümleriyle çelişmeden, Sistemin bütünlüğünü bozmadan, Kanunların genellik ve eşitlik prensiplerini koruyarak, hem kendi içtihat hukukumuz hem de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

TASARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİMİZ

Tasarıda hem güncel ihtiyaçlardan, hem de yapısal sorunlardan kaynaklanan düzenlemeler söz konusudur.

TASARIYLA, İDARİ YARGIDA İSTİNAF KANUN YOLU GETİRİLMEKTEDİR.

Yine, 2004 yılında kabul edilen, ancak bu güne kadar uygulanmayan 5235 sayılı kanunda da, Bölge Adliye Mahkemelerini işler hale getirmek için yeni düzenlemeler yapılmaktadır.

İstinaf, Türk Yargı Sisteminin, Cumhuriyet tarihimiz boyunca tartıştığı bir kanun yoludur.

Gerekçede, Danıştay'ın iş yükünü azaltmak ve sadece bir İtihat Mahkemesi olarak çalışmasını sağlamak olduğu ileri sürülmektedir.

Keza 5235 sayılı yasa çıkarken aynı gerekçeler Yargıtay içinde söylenmişti.

Yüksek Mahkemelerin iş yükünü azaltmak için daire ve üye sayısını artırmak gibi çareler üretilebilir. Nitekim bunun yararlı uygulamaları görülmüştür.

Kaldı ki, Yargıtay ve Danıştay'ın iş yüklerinin fazlalığı nedeniyle İstinaf Mahkemelerinin kurulması gerekçesi kabul edilemez.

Uygulama, coğrafi bölgelerde kurulacak küçük, Danıştay ve Yargıtay şubeleri gibi bir sonuç doğuracaksa değişen bir şey olmayacaktır.

Yargıtay ve Danıştay ellerindeki dava dosyalarını bu mercilere devrederse nasıl bir kargaşa ile karşı karşıya kalacağız.

Mevcut sistemde, hâkim ve savcı açığını gidermemişken, yeni kurulacak istinaf mercilerinde yeterli hâkim ve savcuyu nasıl görevlendireceğiz?

Değişik bölgelerdeki bu mercilerin farklı kararlarından, nasıl bir itihat birlikteliği oluşacak?

Netice olarak, mevcut şart ve imkânlarla, hem adli hem de idari yargıda istinaf kanun yoluna geçmek sorunları çözmeyecektir.

SULH CEZA MAHKEMELERİ KALDIRILMAKTADIR.

Koruma tedbiri kararlarını vermek üzere sulh ceza hâkimlikleri oluşturulmaktadır.

Bu uygulama, Asliye Ceza Mahkemelerinin iş yükünü artıracak, yeni Asliye Ceza Mahkemelerinin kurulmasını zorunlu hale getirecektir.

Kanaatimizce, Ceza Yargılama Sisteminde, - sulh ceza-asliye ceza- ağır ceza üçlü yapılanmasının korunması uzmanlaşma açısından önem arz etmektedir.

Keza, yeni kurulacak Sulh Ceza Hâkimliklerinin de sınırlı sayıda hâkimin görev alması, bu hâkimliklerin yetki ve görev yönünden sorumluluk alanları, verilecek kararlarına itirazların incelenme usulü tartışma yaratacak konulardır.

İVEDİ YARGILAMA USULÜ, VATANDAŞI İDARE KARŞISINDA HUKUKEN GÜÇSÜZ BIRAKACAKTIR.

Bilindiği üzere, bu düzenleme Danıştay Kanunu içerisinde getirilmiş ve komisyonumuzdan geçerek Genel Kurul'a sevk edilmiş ve orada bekletilmektedir. O tasarı içinden, ivedi yargılama usulü alınmış ve buraya monte edilmiştir.

Hukuk Devleti'nde esas olan, idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetlenmesidir. Yürütmenin eylem ve işlemlerini hukuki denetimden kaçırarak yol ve yöntemlere izin verilmemelidir.

İvedi yargılama usulüne tabi olacak uyuşmazlıklar;

- İhale işlemleri,
- Acele kamulaştırma işlemleri,
- Özelleştirme,
- Çevre ve afet riski altında olan alanların dönüştürülmesi,
- Turizmi teşvik kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis, kiralama işlemleri gibi, parasal kıymetleri fazla rant doğuracak işlemler olduğu için şeffaflığa ve açık süreçlere ihtiyaç olan konulardır.

Bu konulardan doğacak uyuşmazlıkların görüşülmesinde ise, dava açma süreleri kısaltılmakta,

- İlk inceleme, tebligat ve cevap süreleri kısaltılmakta,
- Yürütmenin durdurulması taleplerine ilişkin olarak verilecek kararların itiraz yolu kapanmakta,
- Temyiz süreleri kısaltılmakta,

Tüm bu ve benzeri düzenlemeler idare karşısında bireyin hak arama ve kullanma hakkına sınırlamalar getirmektedir.

Mehaz kanunu aldığımız Fransa'da da seri yargılama usulü vardır.

Fransız idare yargı sisteminde seri muhakeme usulünde odak noktası bireyin temel hak ve özgürlükleridir.

Seri Muhakeme usulü iki şekilde uygulanmaktadır.

a) Hâkimin seri muhakeme usulüne karar vermesi: hâkim bir idarenin temel özgürlükleri açıkça kanuna aykırı olarak ve ağır biçimde ihlal ettiği "acil durumlarda" 48 ve 72 saat içerisinde idarenin tutumuna son veren bir karar alabilmektedir. Örneğin yabancılardan sınır dışı edilmesine ilişkin kararların iptali istemi 72 saat içinde sonuçlandırılır.

b) Bizim gibi, yasa da tahdidi olarak sayılan uyuşmazlıklar. 3 konu vardır.

- 1- Kamu ihalelerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar,
- 2- Bazı vergi davaları;
- 3- Görsel ve işitsel yayın organları hakkında üst kurul tarafından tesis edilen işlemlerden doğan uyuşmazlıklar.

(Fransa İdari yargılama Usulü kanunu L551-1, L553-1. maddeleri)

Uygulamalarda temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı, idare karşısında bireyin hukuki koruma altına alındığı görünmektedir.

YARGITAYIN YAPISINA VE İŞLEYİŞİNE İLİŞKİN DÜZENLEMELER YAPILMAKTADIR.

Yargıtay'ın Dava daireleri arasındaki iş bölümü, Büyük Genel Kurul'a bırakılmakta, üyelerin görev dağılımı yeniden yapılmaktadır.

Yargıtay'ın kurulları ve Genel Sekreterliği yeniden düzenlenmektedir.

Tüm üyelerin dairelere yeniden görevlendirilmesi, dairesi değiştirilen dava dosyalarının ilgili dairelere gönderilmesi, mevcut iş yükünü daha da artıracak ve gecikmeye neden olacaktır.

Yargıtay ve Danıştay'ın yapı ve işleyişinde son zamanlarda çok sık değişikliğe gidilmiştir. Bunların büyük bölümü, güncel tartışmalarla ilgilidir.

Yüksek yargıda, kurumsallaşma, istikrar, içtihat birliği son derece önemlidir.

Bu anlamda, yüksek mahkemelerin kurumsal yapılarına ve işleyişlerine sık sık müdahale edilmesini, Hukuk sistemimiz açısından yararlı görmüyoruz.

CİNSEL DOKUNULMAZLIĞA KARŞI İŞLENEN SUÇLAR YENİDEN DÜZENLENMEKTE VE CEZALAR ARTIRILMAKTADIR.

Bireylerin ruh ve beden sağlıklarının korunması, anayasal bir güvencedir. Aynı zamanda ahlaki ve vicdani bir görevdir.

Toplum içerisinde, hem çocuklara hem de yetişkinlere karşı işlenen cinsel saldırı ve istismar suçları, hem suç mağdurlarında hem de çevrelerinde derin etkiler yaratmaktadır.

Ceza-Adalet sistemimiz, "cinsel dokunulmazlığa karşı" işlenen suçları ayrı bir kategoride düzenlemiştir. 2005 yılında çıkarılan Türk Ceza Kanunu'nda da bu suçlar ayı bir bölümde düzenlenmiş, 102, 103, 104 ve 105. Maddelerinde suçun değişik şekillerine yer verilmiştir.

Öncelikle, 9 yıl gibi kısa bir süre sayılabilecek olan Türk Ceza Kanunu uygulaması, bu suçlarla ilgili mücadelede başarılı olamamıştır.

Cezaların caydırıcılığı karşılığını bulmamıştır.

Bu tasarıda, başarısız bir uygulamanın sonuçlarını gidermeye matuftur.

Ancak, tasarı hazırlanırken iyi bir mutfak çalışması yapılmadığı görülmektedir.

Yasayı uygulayan kurumlar, sivil toplum örgütleri ve katkı verebilecek diğer kesimlerin bilgi ve tecrübelerinden istifade edilmemiştir.

Cinsel dokunulmazlığa karşı işlenen, cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki ve cinsel taciz suçlarına karşı sadece ceza ve infaz kanunlarında değişiklik yapmak suç ve suçluluğu azaltmaya yetmiyor.

Suçla mücadele, bir toplumsal mücadeledir. Eğitimden kültüre, sağlıktan ekonomiye her alanda mücadele gerektirir.

Boşanmaların önüne geçilmesi, aile içi şiddetin önlenmesi, çocuk yaşta evlenmelere izin verilmemesi, kimsesiz çocukların topluma kazandırılmaları gibi pek çok can alıcı sorunla karşı karşıyayız. Üzücü olan bu zor alanlardaki mücadeleyi önemine uygun yapamıyoruz.

Suç üreten bir ortamı yok etmeden, işlenmiş bir suçta verilen cezaları ağırlaştırmak durumu düzeltmeyecektir.

Bu suçlar için öngörülen cezaları artırmak kadar, suçun soruşturulması ve dava süreçleri de çok önemlidir.

Suçun mağdurlarına, yaşadıkları travmayı tekrar tekrar yaşatmak da bir nevi cezadır.

Bu nedenle, cinsel şiddet sonucu "beden ve ruh sağlığının" bozulduğuna dair rapor alınması uygulamasından vazgeçilmesi olumludur.

Yine bu alanda, Çocuk Koruma Kanunu ile Türk Ceza Kanunu hükümleri arasında gerekli paralelliği sağlamak gerekiyor.

Netice olarak, hem bu tür suçlarla hem de diğer suçlarla mücadelenin top yekûn bir mücadele olduğu, bu mücadeleyi sadece ceza adalet sistemi üzerinden yapmanın yeterli olmayacağı bir gerçektir.

Aynı gerekçeler, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti ile kullanma suçlarında yapılan değişiklikler için de geçerlidir.

Uyuşturucu kullanma yaşı çok düşmüş, gençliğimizi tehdit eder noktaya ulaşmıştır.

Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulu'nda, Anayasa Mahkemesinin 10.04.2014 tarihli ve E.2014/57, K:2014/81 sayılı iptal kararı doğrultusunda zorunlu bazı değişiklikler yapılmıştır.

Kurulda olması gerekirken, Adalet Bakanına verilen yetkiler tekrar kurula verilmiştir. Bunları olumlu bulmakla birlikte yeterli görmüyoruz.

Bugün en çok korunması gereken değerlerin başında, yargı bağımsızlığı ve hâkim teminatı ilkesinin geldiğine inanıyoruz.

Zira, yaşamakta olduğumuz krizden bizi Hukuk Devleti ilkelerini özümsemiş, tam anlamıyla bağımsız ve tarafsız bir yargı çıkaracaktır.

- Türk Ceza Kanunu 277 maddesinde, yargılamayı etkileme suçunda, soruşturma aşaması madde metninden çıkartılmaktadır.

Bunun doğru olmadığını, yargılamanın bir bütün olduğunu, bu ihtiyacın konjektürel çekişmelerden kaynaklandığına inanıyoruz.

- Kovuşturmaya yer olmadığı kararlarına ve tutuklamaya itiraz kararlarına, Ağır Ceza Mahkemeleri yerine, Sulh Ceza Hâkimliklerine başvurulacaktır. Ceza Adalet Sistemimizdeki bu iki önemli konunun, heyet önünde yeniden değerlendirilmesinin taraflar açısından bir güvence olduğuna inanıyoruz.

Alt Komisyon raporuna karşı belirttiğimiz görüşler ilaveten muhalefet şerhimizi saygıyla arz ederiz.

Murat Başesgioğlu

İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

Görülmekte olan 1/918 E. Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile İdari Yargı başta olmak üzere yargının işleyişinde yeni düzenlemeler önerilmektedir. Ayrıca cinsel suçlara dair kapsamlı değişiklikler içeren işbu yargı paketinde çeşitli suçlar ile mücadeleyle dair önermeler de mevcuttur.

Bildiğiniz üzere, bir süre evvel Danıştay Kanunu ve İdari Yargılama Usulü Kanununda değişiklik öngören bir tasarı gündemde idi ancak Genel Kurula gelmedi. Ancak Danıştay Kanunu ile ilgili tasarıda yer alan bazı hususlar yeniden ele alınmış ve farklı bir biçimde işbu yargı paketinin içerisinde konumlanmıştır. Bilhassa idari yargının işleyişine ilişkin çeşitli kereler çalışmalar yapılmış olup, bu çalışmalar ile bireyin hak arama mekanizmalarının daraltıldığını açıkça belirtmek gerekmektedir. *Her ne kadar yapılan düzenlemeler, genel olarak Danıştay'ın iş yükünün hafifletilmesine yönelik olarak ele alınsa da, bazı düzenlemelerin bireysel hak kayıplarına neden olacağı açıktır.* Elbette istinaf mahkemelerinin işlevselleştirilmesi, Danıştay'ın iş yükünün azaltılması açısından elzemdir.

Ancak, Danıştay'ın iş yükünü azaltıp, idari yargıyı işlevsel kılmak yönündeki çaba ile bu çaba neticesinde getirilen yeni düzenlemeler kıyas edildiğinde maalesef birey ile idare arasındaki dengenin bir uçuruma dönüştüğünü söylemek mümkün. Kaldı ki; "ivedi yargılama usulü" ile ilgili öngörülen düzenleme Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti"ni düzenleyen 36 ncı maddesi ile Uluslararası anlaşmaların uygun bulunmasına dair hüküm içeren 90 ıncı maddesinin son fıkrasına da açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Zira bireyin hak arama özgürlüğü hem Anayasal hem de imzalanan AİHS esasları ile güvence altına alınmış bir haktır. *Bu noktada İdari Yargılama Usulü Kanunun 20 nci maddesine getirilen ivedi yargılama yöntemi, idari yargının geleneksel işleyişini değiştirdiği gibi öngörülen sürelerin kısalığı nedeni ile de bireyin hakkını arama enstrümanlarını daraltmaktadır. Tamamen yangından mal kaçırma deyimi ile özdeş bir düzenlemeden söz ediyoruz. Örneğin halihazırda uygulaması kanuna aykırılık teşkil eden kamu ihaleleri, acele kamulaştırma, 6306 sayılı kanunun uygulamaları, ÇED iptal davaları, özelleştirme uygulamaları, turizmi teşvik işlemleri, oldu bittiye getirilerek yargı bağından koparılmaya çalışılan ivedi yargılama usulüne dahil edilirken; toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı kanunu uygulamalarına ilişkin iş ve işlemler, kamu görevlilerinin atanmasına ilişkin işlemler, öğrencilerin okuldan atılmaları, not işlemleri ve benzeri türden işlemler ivedi sayılmamaktadır.* Netice itibarıyla örneklerle de ifade ettiğim üzere, hazırlanan ve komisyonca da kabul gören bu düzenleme açıkça hak arama özgürlüğünün engellenmesidir.

İşbu tasarı ile getirilen bir diğer düzenleme de kamuoyu algısında diğer maddelere nazaran belirgin kılınan çocuklara yönelik cinsel istismar suçlarına ilişkin olmuştur. Söz konusu bu yargı paketi çocuklara yönelik suçların engellenmesi ve çocukların korunmasını değil aksine çocukların cinsel istismara maruz kalmalarından sonraki suç-ceza süreciyle ilgilenmektedir. Bu yönüyle, çocuklara yönelik gerçekleşen cinsel istismar fiilinin nedenlerinden çok sonuçlarına ilişkin bir düzenleme öngören bu yargı paketinin çocuklara yönelik suçları engellemeyeceği çok açık bir şekilde ortadadır. Nitekim işbu tasarınn cinsel suçlara dair içerdiği değişiklikler itibarıyla; kadın cinayetleri ile çocuklara yönelik cinsel istismar suçunun önlenmesine ilişkin etkili önlemler almaksızın, çocukların uğradığı cinsel istismar vakıalarında cezaları ezbere bir şekilde yarı oranında artırmak biçiminde tezahür eden ve hükümetin kendisini gerçek sorunlardan kendini azade tutan, sadece oluşan tepkiyi azaltmaya yönelik popülist bir yaklaşım ile karşı karşıya olduğumuzu söylemek mümkün.

Az evvel ifade ettiğim üzere tasarının 52 nci, 53 üncü, 54 üncü ve 55 inci maddeleri ile 5237 Sayılı Türk Ceza kanunun 102 nci, 103 üncü, 104 üncü ve 105 inci maddelerinde değişiklik öngörülerek ceza miktarlarında artırım öngörülmüştür. Ancak, çocuklara yönelik suçlarda ceza artırımına gidilmesi son kertede olumlu bir adım olarak değerlendirilse de henüz meclis genel kuruluna gönderilmemiş olan bu yasal düzenlemenin çocuklara yönelik cinsel istismar suçunu önlemeyeceği veya bu suçları azaltacağı yönünde işlevsiz kalacağı açık bir şekilde ortadadır. Ayrıca burada dikkat çekilmesi gereken diğer bir nokta da söz konusu yasa teklifinin mevcut maddelerinde bu suçlara yönelik yetersiz de olsa belirli cezalar mevcut olması olumlu bir adımdır, ancak esas sorun bu cezaların düşük olması değil aksine cezaların uygulanmamasıdır.

Maddeleri tek tek ele alacak olursak tasarının 52 nci maddesi ile yapılan değişiklikle, suç mağdurlarının defalarca hastane veya Adli Tıp Kurumuna gitmelerine, buralarda müşahedeye tabi tutulmalarına ve maruz kaldıkları fiili tekrar tekrar yaşamalarına neden olan beden veya ruh sağlığının bozulduğuna dair rapor uygulamasına, kadınların yıllarca bu alanda vermiş olduğu bir mücadele sonucunda son verilmesi son derece olumlu bir adımdır.

Yine tasarının 55 inci maddesiyle yapılan değişiklikle "Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır." denilmektedir. Ancak bu düzenlemede yer alan ceza artırımı olumlu gibi gözükmeyle birlikte yapılan değişikliğin ciddi bir yasal boşluk oluşturacağı ve uygulamada keyfiyete yol açacağı kuşkusuzdur. Zira onlarca örneği kamuoyuna yansımış olan soruşturma ve davalardan da tanık olduğumuz üzere çocuklara yönelik cinsel suç işleyen kamu görevlileri, kolluk güçleri ve yine hizmet ilişkisini kullanan kişiler hakkında, ağır cezalara çarptırılmalarının aksine çoğu zaman soruşturmaya bile gerek kalmadan takipsizlik kararı verilmekte ve çocuklara karşı işlenen bu insanlık dışı suçlar görünmez kılınmaktadır. Kamu görevlilerinin çocuklara yönelik halihazırda devam eden cinsel istismarı yahut buna yönelik görülen yargılamaların biçimi bu kaygıları artırmaktadır.

Ayrıca eklemek gerekir ki; mevcut tasarıda katliam boyutuna ulaşmış kadın cinayetlerinin yine görmezden geldiğini ve bilinçli bir şekilde cezasızlığa terk edildiğini ifade etmek gerekir. Çocuklara yönelik suçlarda olduğu gibi, kadınlara yönelik her türlü cinsel ve fiziksel şiddetin önlenmesinin sadece bir ayağı olan, ağır cezai yaptırımların, tahrik indirimi uygulanmaksızın, işbu tasarı metninde yer alması elzemdir. Netice itibarıyla çocukların uğramış olduğu cinsel istismar suçlarını tek başına yasal düzenlemeler ile önlenemeyeceği gerçeği görülmeli ve toplumsal bilincin geliştirilmesi yönünde gerek eğitim müfredatına gerekse de devletin tüm kurumlarına toplumsal cinsiyet bilincinin yerleştirilmesi yönünde yeni hukuksal düzenlemelere ihtiyaç olduğu güçlü bir şekilde hissedilmelidir. Kadın ve çocukları şiddetten koruyacak önleyici politikalar üretilmeden, başta iktidar yetkililerinin kullanmış olduğu ve kadını sadece "annelik" kurumu üzerinden değerlendirip birey olarak gözetmeyen eril söylem biçimini değiştirmeden sadece mevcut yasanın birkaç maddesinde ceza artırımına gidilmesi sorunu çözmekten oldukça uzaktır. Bu yaklaşım sorun çözen değil, sadece sorunun üstünü örtmeye çalışan bir yaklaşımdır.

Birçok hususa dair yeni düzenlemeler içeren işbu yargı paketinde, toplumda neredeyse kangren haline gelmiş olan "hasta tutsaklar" hususunun derinlemesine yer almadığını görmek, cezaevinde bekleyen yüzlerce ağır hasta tutsak için umut kırıcı olmuştur. Zira hasta hükümlülerin tahliyesine ilişkin yapılan değişiklikle ilgili fıkra da yer alan "**toplum güvenliği bakımından tehlikelilik**" unsuruna "ağır ve somut" kriteri eklenmek suretiyle, ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle

hayatını yalnız idame ettiremeyen ve toplum bakımından ağır ve somut bir tehlike oluşturmayan mahkûmların cezalarının infazının geri bırakılması önerilmektedir. Ancak bu düzenleme tahliyelerin gerçekleşmesi hususunda keyfiyetin önüne geçecek nitelikte bir içeriğe sahip değildir. Zira Adli Tıp Kurumundan tahliye edilmesi yönünde gelen rapora rağmen infaz savcısı hükûmlünün "toplum güvenliği bakımından tehlike" oluşturup oluşturmadığını kolluk birimlerine sorma ihtiyacı duymakta ve kuşkusuz kolluk birimlerinden gelen raporlar da değişiklik ile öngörülen "somutluk" kriterini karşılayacak niteliktedir. Hal böyle iken yapılan değişikliğin hasta tutsakların akıbeti açısından fayda sağlamayacağı açıktır. Bu nedenle **"toplum güvenliği bakımından tehlikelik"** kriteri madde metninden çıkarılmalı, uygulamada meydana gelecek keyfiyet önlenmelidir.

Ayrıca önemle belirtmek isterim ki; hasta tutsakların mevcut durumlarına temelden çare olunmak isteniyorsa eğer, tedavilerinin vakit geçirilmeden yapılması ve bu nedenle bir an evvel tahliyelerinin sağlanması için yapılacak en esaslı düzenleme Adli Tıp Kurumu'nun tekel yetkisinin kaldırılması olacaktır. Bu minvalde hasta tutuklu ve hükûmlülerin durumlarının ciddiyetle incelenebilmesi için sağlık konusunda devlet eliyle yaratılan bu tekelleşmenin ortadan kaldırılması elzemdir. Zira her türlü teknik donanımına sahip, modern cihazlarla donatılmış tam teşekküllü devlet hastanelerinin, eğitim ve araştırma hastanelerinin, üniversite hastanelerinin raporlarının kabul edilmemesi bu sorunların asıl kaynağıdır. Bu anlamda ilk olarak tam teşekküllü hastane raporunu arayan, bu raporun Adli Tıp Kurumu tarafından onaylamasının ardından Cumhuriyet Savcısının vereceği olumlu karar üzerine durumu tayin edilen hastanın mağduru olduğu bu yoğun bürokrasi en büyük insan hakkı ihlallerindedir. Bu nedenle az evvel de ifade ettiğim üzere, Adli Tıp Kurumunun hasta hükûmlülere rapor verme hususundaki tekel yetkisi derhal kaldırılmalı ve tam teşekküllü devlet hastanelerinin, üniversite hastanelerinin ve eğitim-araştırma hastanelerinin vereceği raporlar geçerli kılınmalıdır. Yine bu noktada hastalara, hastanelerce verilen raporlara itiraz hakkı da tanınmalı böylece her anlamda uygulamada tekelci yaklaşım sonlanmalıdır. Bahse konu değişiklik yapılmadığı müddetçe, cezaevlerindeki yangının büyümesi ve maalesef can kayıplarının yaşanması muhtemeldir. İnsanın en temel hakkı olan "yaşama hakkı" bir kez daha hatırlanmalı ve cezaevlerindeki ihlallere son verecek nitelikte yeni ve esaslı bir düzenlemeye gidilmelidir.

Belirtmiş olduğum bu nedenlerle 1/918 E. Sayılı Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısına karşı olduğumu bir kez daha ifade ediyorum. Saygı ile arz olunur.

2.6.2014

Bengi Yıldız

Batman

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.”

MADDE 2- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) (1) sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılacak başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (3) sayılı Tarifesinin “Vergi Yargısı Harçları” bölümünün “I- Başvurma harcı” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılan başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3-1. Bölge idare mahkemeleri, başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşur.

2. Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur. Gerekli hallerde dairelerin sayısı, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca artırılıp azaltılabilir.

3. Dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.

4. Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır.”

MADDE 4- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemelerinin görevleri:

MADDE 3/A- Bölge idare mahkemeleri;

a) İstinaf başvurularını inceleyip karara bağlar,

b) Yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını kesin karara bağlar,

c) Diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri:

MADDE 3/B- Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri şunlardır:

a) Mahkemeyi temsil etmek.

b) Bölge idare mahkemesi başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna başkanlık etmek, alınan kararları yürütmek.

- c) Bölge idare mahkemesi dairelerinden birine başkanlık etmek.
- d) Mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği önlemleri almak.
- e) Bölge idare mahkemesinin genel yönetim işlerini yürütmek.
- f) Bölge idare mahkemesi memurlarını denetlemek.
- g) Dairelerin benzer olaylarda kesin olarak verdikleri kararlar arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi için başkanlar kuruluna başvurmak.
- h) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

MADDE 3/C- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu, bölge idare mahkemesi başkanı ile daire başkanlarından oluşur.

2. Bölge idare mahkemesi başkanının bulunmadığı hallerde kurula daire başkanlarından en kıdemli olan başkanlık eder.

3. Daire başkanının mazereti halinde, o dairenin en kıdemli üyesi kurula katılır.

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

a) Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki işbölümünü belirlemek, daireler arasında çıkan işbölümü uyumsuzluklarını karara bağlamak.

b) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hallerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyumsuzluk bulunması halinde; re'sen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyumsuzluğun giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi halinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştay Başkanlığına iletmek.

d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yerine getirmek.

5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak talepler hakkında 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu ve 40 ıncı maddeleri uygulanır.

6. Başkanlar kurulu eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir. Oyların eşitliği halinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Dairelerin görevleri:

MADDE 3/D- Bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri şunlardır:

a) İlk derece mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyerek karara bağlamak.

b) İlk derece mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.

c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyumsuzluklarını çözmek.

d) Yargı çevresi içinde bulunan yetkili ilk derece mahkemesinin bir davaya bakmasına fiili veya hukuki bir engel çıktığı veya iki mahkemenin yargı çevresi sınırlarında tereddüt edildiği veya iki mahkemenin de aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hallerde; o davanın bölge idare mahkemesi yargı çevresi içinde bulunan başka bir mahkemeye nakline veya yetkili mahkemenin tayinine karar vermek.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerin nitelikleri ve atanmaları:

MADDE 3/E- 1. Bölge idare mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

2. Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyeleri, istekleri olmaksızın dört yıldan önce başka bir yere veya göreve atanamazlar; ancak ihtiyaç bulunması halinde muvafakatleri alınarak veya haklarında yapılacak soruşturma sonunda görev yeri veya görevlerinin değiştirilmesine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilebilir.

3. Danıştay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge idare mahkemesi başkanı veya daire başkanı olarak atanabilir. Bu şekilde atanmaların başka bir bölge idare mahkemesine atanmalarında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atanmalar, Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Danıştay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Danıştay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Danıştay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanmalar, Danıştay üyeleri tarafından Danıştayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.

Toplantı ve karar:

MADDE 3/F- 1. Her daire, bir başkan ve iki üyenin katılımıyla toplanır. Görüşmeler gizli yapılır, kararlar çoğunlukla verilir.

2. Hukuki veya fiili nedenlerle bir daire toplanamazsa, başkanlar kurulunun kararıyla diğer dairelerden; bu da mümkün olmazsa, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca diğer bölge idare mahkemelerinden yetkili olarak görevlendirilen üyelerle eksiklik tamamlanır.

3. Daire başkanının hukuki veya fiili nedenlerle bulunamaması halinde dairenin en kıdemli üyesi daireye başkanlık yapar.

Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu:

MADDE 3/G- 1. Her bölge idare mahkemesinde bir bölge idare mahkemesi adalet komisyonu bulunur.

2. Komisyon, bölge idare mahkemesi başkanının başkanlığında, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca daire başkanları arasından belirlenen iki asıl üyeden oluşur. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ayrıca daire başkan veya üyeleri arasından iki yedek üye belirler. Başkanın yokluğunda asıl üye olan kıdemli daire başkanı, asıl üyelerin yokluğunda ise kıdemine göre yedek üyeler komisyona katılır.

3. Komisyon eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir.

4. Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 113 ila 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.

Müdürlükler:

MADDE 3/H- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri müdürlüğü ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlükler kurulur.

2. Her müdürlükte bir müdür ile yeterli sayıda memur bulunur.”

MADDE 5- 2576 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Müdürlükler ve mahkeme memurları:

MADDE 12-1. Her mahkemede bir yazı işleri müdürlüğü kurulur.

2. Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde ayrıca idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulur.

3. Her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunur.”

MADDE 6- 2576 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinde yer alan “onmilyon lırayı” ibaresi “bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 7- 2576 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- 1. Adalet Bakanlığı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesinde öngörülen bölge idare mahkemelerini kurar. Bölge idare mahkemelerinin kuruluşları, yargı çevreleri ve tüm yurttaki göreve başlayacakları tarih, Resmî Gazetede ilân edilir. Mevcut bölge idare mahkemeleri, ilan tarihine kadar faaliyetlerine devam ederler.

2. İlan tarihi itibarıyla, mevcut bölge idare mahkemelerinde bulunan dosyalar; yargı çevreleri dikkate alınarak 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerine devredilir ve ilgili dairelere tevzi edilir.

3. 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemeleri göreve başlamadan önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu mahkemelerin başkanları, daire başkanları ve üyelerinin atamaları yapılır. Bölge idare mahkemelerinde görev yapacak diğer personelin atamaları da aynı süre içinde yapılır.

4. 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin adalet komisyonları da bu maddenin birinci fıkrası uyarınca Resmi Gazetede yapılacak ilan tarihi itibarıyla oluşturulur.”

MADDE 8- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hakim kararına karşı ise itiraz yoluna” ibaresi “ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9- 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “itirazlarda” ibaresi “istinaflarda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 2577 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“İvedi yargılama usulü

MADDE 20/A- 1. İvedi yargılama usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır:

a) İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.

b) Acele kamulaştırma işlemleri.

c) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.

d) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirmesi sonucu alınan kararlar.

f) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları.

2. İvedi yargılama usulünde:

a) Dava açma süresi otuz gündür.

b) Bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

c) Yedi gün içinde ilk inceleme yapılır ve dava dilekçesi ile ekleri tebliğe çıkarılır.

d) Savunma süresi dava dilekçesinin tebliğinden itibaren onbeş gün olup, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla onbeş gün uzatılabilir. Savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır.

e) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez.

f) Bu davalar dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır. Ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.

g) Verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

h) Temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Bu Kanunun 48 inci maddesinin altıncı ve yedinci fıkrası hükümleri saklıdır.

i) Temyiz dilekçelerine cevap verme süresi onbeş gündür.

j) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıalar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verir. Aksi halde gerekli inceleme ve tahkikatı kendisi yaparak esas hakkında yeniden karar verir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan temyizi haklı bulduğu hallerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.

k) Temyiz istemi en geç iki ay içinde karara bağlanır. Karar en geç bir ay içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 11- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İstinaf:

MADDE 45- 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak;

a) İlk, orta ve yükseköğrenim öğrencilerinin not tespitleri ile bu öğrencilere uyarma ve kınama niteliğinde disiplin cezası verilmesine ilişkin işlemlere,

b) Kamu görevlilerinin lojman ve izin işlemlerine,

c) Kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının üyelerine uyarma ve kınama niteliğinde disiplin cezası verilmesine ilişkin işlemlere,

d) Asker ailelerine yardımla ilgili işlemlere,

e) 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan sosyal yardımlarla ilgili işlemlere,

f) 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasıyla ilgili işlemlere,

karşı açılan davalar ile konusu beşbin Türk Lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağılı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.

3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.

4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu halde bölge idare mahkemesi işin esası hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması halinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hakim tarafından bakılmış olması hallerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.

6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir.

7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.

8. İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz.”

MADDE 12- 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 46- Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren onbeş gün içinde temyiz edilebilir:

a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.

b) Konusu yüz bin Türk Lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.

c) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.

d) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.

e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.

f) İmar planları ile Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kararlarına karşı açılan iptal davaları.”

MADDE 13- 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemece” ibareleri “bölge idare mahkemesince” şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan “mahkemeye” ibaresi “bölge idare mahkemesine”, “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” ve “otuz” ibaresi “onbeş” şeklinde; dördüncü fıkra da yer alan “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” şeklinde; beşinci fıkra da yer alan “mahkemece” ibaresi “bölge idare mahkemesince” şeklinde; altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkeme veya Danıştay daire başkanı” ibaresi “mercii” ve “onbeş” ibaresi “yedi” şeklinde; ikinci cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “ilgili mercii” şeklinde; üçüncü cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “mercii” şeklinde; dördüncü cümlesinde yer alan “Mahkemenin veya Danıştay dairesinin” ibaresi “İlgili mercii” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yapılması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kesin bir karar hakkında olması” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyiz kanunu süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hallerde, 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir.”

MADDE 14- 2577 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar:

MADDE 49- 1. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Kararı hukuka uygun bulursa onar. Kararın sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaz veya eksik bulursa, kararı, gerekçesini değiştirerek onar.

b) Kararda yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmayan maddi hatalar ile düzeltilmesi mümkün eksiklik veya yanlışlıklar varsa kararı düzelterek onar.

2. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması,

sebeplerinden dolayı incelenen kararı bozar.

3. Kararların kısmen onanması ve kısmen bozulması hallerinde kesinleşen kısım Danıştay kararında belirtilir.

4. Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde bu madde ile ısrar hariç 50 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

5. Temyize konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim aynı davanın temyiz incelemesinde görev alamaz.”

MADDE 15- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 50-1. Temyiz incelemesi sonucunda verilen karar, dosyayla birlikte kararı veren mercie gönderilir. Bu karar, dosyanın geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde taraflara tebliğ edilir.

2. Temyiz incelemesi sonucunda verilen bozma kararı üzerine ilgili mercii, dosyayı öncelikle inceler ve varsa gerekli tahkik işlemlerini tamamlayarak yeniden karar verir.

3. Bölge idare mahkemesi, Danıştayca verilen bozma kararına uyabileceği gibi kararında ısrar da edebilir.

4. Danıştayın bozma kararına uyulduğu takdirde, bu kararın temyiz incelemesi, bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak yapılır.

5. Bölge idare mahkemesi, bozmaya uymayarak kararında ısrar ederse, ısrar kararının temyizi halinde, talep, konusuna göre Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelenir ve karara bağlanır. Danıştay İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulları kararlarına uyulması zorunludur.”

MADDE 16- 2577 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin başlığı “Kanun yararına temyiz” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip” ibaresi “İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “mahkeme veya Danıştay” ibaresi “mercii” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin başlığında yer alan “itiraz” ibaresi “istinaf” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “itiraz yoluna” ibaresi “istinaf yoluna” şeklinde; “itirazı” ibaresi “istinaf başvurusunu” şeklinde ve son cümlesinde yer alan “kararların temyizi” ibaresi “kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 18- 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin başlığı “Yargılamanın yenilenmesi usulü:” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “53, 54 ve bu” ibaresi “Bu madde ile 53 üncü” şeklinde değiştirilmiş; üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “ve kararın düzeltilmesi” ibareleri ile beşinci fıkrasında yer alan “ve kararın düzeltilmesinde” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 19- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 1. Bu Kanunla idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin tüm yurttan göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.

2. Bu maddenin yayımı tarihinden önce karar düzeltme isteminde bulunanlar ile karar düzeltme başvuru süresi geçmemiş olanlardan başvuru yapılanların karar düzeltme istemlerinin görülmesine devam edilir.”

MADDE 20- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kanunun 17 nci maddesindeki” ibaresi “Kanunda öngörülen” şeklinde ve “onmilyon lirayı” ibaresi “bin Türk Lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmüç hukuk, onbeş ceza dairesi” ibaresi “otuzsekiz daire” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 22- 2797 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan “dördü” ibareleri “altısı”, “sekiz” ibaresi “oniki”, “ikisi” ibareleri “dördü” ve “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 23- 2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının başına “Daireler, hukuk veya ceza dairesi olarak Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenir.” cümlesi eklenmiş; birinci fıkrasında yer alan “arasındaki” ibaresi “hukuk veya ceza dairesi olarak belirlenmesi ile aralarındaki” şeklinde ve “üçte” ibaresi “onda” şeklinde değiştirilmiş; mevcut birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerinde yer alan “işbölümü” ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Daireler arasındaki işbölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkumiyet dışındaki kararlarda ise iddianamedeki nitelendirme esas alınır.”

MADDE 24- 2797 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “lüzumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “Yargıtayda görev yapan birinci sınıf” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 25- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için en az on yıl, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili seçilebilmek için en az beş yıl, daire başkanı seçilebilmek için en az üç yıl süreyle Yargıtay üyeliği yapmış olmak zorunludur.”

MADDE 26- 2797 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Genel Sekreterin nitelikleri, seçimi ve görev süresi:

MADDE 30/A- Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Birinci Başkan tarafından seçilir.

Genel Sekreterin görev süresi iki yıldır. Ancak bu süre sona ermeden Birinci Başkanın görevinin sona ermesi halinde Genel Sekreterin görevi de sona erer. Görevi sona eren Genel Sekreter bir kez daha seçilebilir.”

MADDE 27- 2797 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Her üye, ancak bir adaya oy verebilir.” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 28- 2797 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki” ibareleri “üç”, “bir” ibareleri “iki” şeklinde değiştirilmiş ve birinci cümlesinden sonra gelmek üzere “Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şarttır.” cümlesi eklenmiştir.

MADDE 29- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki işbölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunar.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girinceye kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki işbölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut halleriyle ilgili daireye gönderilir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun işbölümünün onaylanmasına ilişkin kararının Resmî Gazetede yayımlanıp yürürlüğe girmesinden itibaren onbeş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir. Yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulu, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını gözönünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcıları bu Kanunda yapılan değişikliğe uygun olarak yeniden seçilir.”

MADDE 30- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Bakanlık” ibaresinden sonra gelmek üzere “merkez ve taşra”, “ilgili” ibaresinden sonra gelmek üzere “adaylık,” ibareleri eklenmiş; (d) bendinde yer alan “Eğitim” ibaresi “Personel eğitim merkezleri ile diğer eğitim” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- 2992 sayılı Kanuna 34 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Personel Eğitim Merkezleri

MADDE 34/A- Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde eğitim gören personel hariç olmak üzere Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı personelinin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları, Eğitim Dairesi Başkanlığınca düzenlenir. Eğitim programlarının uygulanması amacıyla Bakanlıkça uygun görülecek yerlerde Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı Personel Eğitim Merkezleri kurulur.

Bakanlık, bu programların uygulanması için eğitim ve öğretimle ilgili her çeşit tedbiri alır ve ilgili kurum, kuruluş ve kurullarla işbirliği yapar.

Eğitime alınacak personelin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri ile eğitim merkezlerinin sekretarya, insan kaynakları, destek, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, sağlık ve güvenlik, bilgi işlem, istatistik, arşiv ve dokümantasyon, strateji geliştirme, dış ilişkiler, proje ve enformasyon gibi hizmetleri; bir müdür ve iki müdür yardımcısının sorumluluğunda görev yapan yeteri kadar şube müdürlüğü ve idari personel eliyle yürütülür.

Eğitim merkezi müdürü, birinci sınıfa ayrılmış adli ve idari yargı hâkim ve savcılar arasından; müdür yardımcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Bakanlık hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Adalet Bakanınca atanır.

Eğitim merkezleri şube müdürlüklerine; Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında görev yapan şube müdürleri, yazı işleri müdürleri, idari işler müdürleri, bilgi işlem müdürleri ile bunlarla aynı düzeydeki görevliler arasından Bakanlıkça atama yapılır.

Eğitim merkezlerinde Eğitim Dairesi Başkanının talebi üzerine yetkili kurul ve organlarınca uygun görülen yeteri kadar Yargıtay ve Danıştay üyesi, yükseköğretim kurumları öğretim elemanı, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar, noterler, meslekte fiilen on yılını tamamlamış avukatlar ile uzman psikolog, psikiyatr, pedagog, sosyal çalışmacılar ve ihtiyaç duyulan diğer alanlarda konusunda uzman kişiler, Bakanlık tarafından ders vermekle görevlendirilebilir. Uygun görme kararı; Yargıtay üyeleri hakkında Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştay üyeleri hakkında Danıştay Başkanlık Kurulu, noterler hakkında Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulu, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar hakkında Bakanlık tarafından verilir.

Eğitim merkezlerinde ders vermekle görevlendirilenlere, okuttukları ders sayısına göre Adalet Bakanlığınca tespit edilen esaslar ve Bütçe Kanunu hükümleri uyarınca, ders ve ek ders ücreti ödenir.

Eğitim merkezlerinde adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitime alınacak personel, kapasite ve ihtiyaç durumuna göre Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Eğitim merkezlerinde yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Personel Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun kendi üyeleri arasından seçecekleri birer üye, Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulunun Türkiye'deki hukuk fakültelerinin öğretim üyeleri arasından seçeceği bir üye, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun en az onbeş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir üyeden oluşan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen üyelerin görev süresi dört yıl olup süresi dolan üyeler tekrar seçilebilir. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli gördüğü takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekreteryaya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurula başkanlık eder. 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu üyelerine her toplantı için (1000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti ve huzur hakkı ödenir.

Personel eğitim merkezlerinde hizmet öncesi eğitime alınanların resmi kıyafet ve harçlıklarına ilişkin bölümü hariç, 29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem ve uygulama yapılır.

Eğitim merkezleri ve Eğitim Kurulunun kuruluş, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ve maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 32- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eğitim” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile adli ve idari yargı hâkim ve savcılarına yönelik meslek içi eğitim” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mülga üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri tek hâkimlidir.”

“Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri ikiyüzelli bin Türk Lirasının üzerinde olan dava ve işler ile dava değerine bakılmaksızın;

1. İflas, iflasın ertelenmesi, iflasın kaldırılması, iflasın kapatılması, konkordato ve yeniden yapılandırmadan kaynaklanan davalara,

2. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda hâkimin kesin olarak karara bağlayacağı işler ile davalara,

3. Şirketler ve kooperatifler hukukundan kaynaklanan genel kurul kararlarının iptali ve butlanına ilişkin davalara, yönetim organları ve denetim organları aleyhine açılacak sorumluluk davalarına, organların azline ve geçici organ atanmasına ilişkin davalara, fesih, infisah ve tasfiyeye yönelik davalara,

4. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa ve 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununa göre yapılan tahkim yargılamasında; tahkim şartına ilişkin itirazlara, iptal davalarına, hakemlerin seçimi ve reddine yönelik davalar ile yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizine yönelik davalara,

ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır. Heyet halinde bakılacak davalarla ilgili olmak üzere, dava açılmadan önce veya açıldıktan sonra talep edilen ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler de heyet tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu fıkrafta belirtilen dava ve işler dışında kalan uyuşmazlıklar mahkeme hâkimlerinden biri tarafından görülür ve karara bağlanır. Başkan ve üye hâkimler arasında dağılıma ilişkin esaslar, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilir.”

MADDE 34- 5235 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sulh ceza hâkimliği

MADDE 10- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmuştur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla sulh ceza hâkimliği kurulabilir. Bu durumda sulh ceza hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

Sulh ceza hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

Sulh ceza hâkimliği, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu gözönünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur.

Sulh ceza hâkimliği bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idarî sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir sulh ceza hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir.”

MADDE 35- 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesine “sulh ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “hâkimliği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 36- 5235 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına veya Cumhuriyet başsavcılığına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge adliye mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atanalar, Yargıtay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Yargıtay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Yargıtay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanalar, Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve seçimlerde oy kullanamazlar.”

MADDE 37- 5235 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “başkan ve üyeleri ile” ibaresi “başkanı, daire başkanları, üyeleri,” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Daire kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde temyiz başvurusu yapılabilir.”

MADDE 38- 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasına “adalet komisyonlarının denetimleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 39- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunla, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yetkilendirme veya tayin işlemleri yapılır ve bu mahkemelerin heyet halinde çalışmaya başlayacakları tarih belirlenerek Resmî Gazetede ilân edilir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen ve ilân edilen tarihe kadar tek hâkimle çalışmaya devam eder.”

MADDE 40- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Birinci fıkra kapsamına giren hallerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.”

MADDE 41- 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına “ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturması ya da”, “talep üzerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma ya da” ibaresi; üçüncü fıkrasına “nedeniyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturulacağına ya da” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 42- 5237 sayılı Kanunun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, oniki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi halinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
 - b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
 - c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
 - d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
 - e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,
- işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvurulmuş cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 43- 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Fiilin ani hareketle işlenmesi hâlinde dört yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, onaltı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dahil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın, (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvurulmuş cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması halinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 44- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan iki” ibaresi “iki yıldan beş” şeklinde değiştirilmiş, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, altı yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 45- 5237 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmolunur.” ibaresi “, fiilin çocuğa karşı işlenmesi halinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi halinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

MADDE 46- 5237 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan “iki yıldan beş” ibaresi “üç yıldan yedi” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (d) bendine “kilit açmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kilitlenmesini engellemek” ibaresi eklenmiş, (g) bendinde yer alan “Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra ya aşağıdaki bent eklenmiş, fıkra da yer alan “üç yıldan yedi” ibaresi “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“h) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,”

“(5) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 47- 5237 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinde yer alan “üçte birine kadar” ibaresi “yarı oranında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 48- 5237 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı” ibaresi “dört”, ikinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “bir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması halinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 49- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin, birinci fıkrasında yer alan “on yıldan az olmamak üzere” ibaresi “yirmi yıldan otuz yıla kadar” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “beş yıldan onbeş yıla kadar” ibaresi “on yıldan az olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra ya aşağıdaki cümle eklenmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması halinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası onbeş yıldan az olamaz.”

“(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 50- 5237 sayılı Kanunun 190 ıncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki yıldan beş” ibareleri “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 51- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak

MADDE 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi halinde denetimli serbestlik süresi içerisinde tedaviye tabi tutulabilir.

(4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;

a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması,
halinde, hakkında kamu davası açılır.

(5) Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

(6) Dördüncü fıkraya göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkrada tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

(7) Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkrada belirtilen yükümlülüklerle aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediği takdirde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir.

(8) Bu Kanunun;

a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,

b) 190 ıncı maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması halinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(9) Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hallerde, Ceza Muhakemesi Kanununun, kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171 inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231 inci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 52- 5237 sayılı Kanunun 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya yapılmakta olan bir soruşturmada,” ve “şüpheli veya” ibareleri yürürlükten kaldırılmış ve fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Teşebbüs iltimas derecesini geçmediği takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.”

MADDE 53- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine” ibaresi “ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine” şeklinde; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde; dördüncü fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hâkimliği” şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesinin” ibaresi “sulh ceza hâkimliğinin” şeklinde değiştirilmiştir.

“(3) Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.”

MADDE 54- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(8) Hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Denetim süresi içinde kişi hakkında bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez. Mahkeme, sanığın bir yıldan fazla olmamak üzere belirleyeceği bir süre zarfında denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenecek yükümlülüklerle tabi tutulmasına karar verebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.”

MADDE 55- 5271 sayılı Kanunun 260 ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurulabilir.”

MADDE 56- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması halinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; o yerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) İtiraz üzerine ilk defa sulh ceza hakimliği tarafından verilen tutuklama kararlarına itiraz edilmesi durumunda da (a) bendindeki usul uygulanır. Ancak, ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hakimliği karar veremez.”

MADDE 57- 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.”

MADDE 58- 5271 sayılı Kanunun 279 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar itiraza tabidir.”

MADDE 59- 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “303 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı halinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,” ibaresi eklenmiş; (c) bendinde yer alan “ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar.”

MADDE 60- 5271 sayılı Kanunun 286 nci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “suç niteliğini değiştirmeyen” ibaresi “her türlü” şeklinde değiştirilmiş; (f) bendinde yer alan “bölge adliye mahkemesince verilen beraat kararları ile” ibaresi yürürlükten kaldırılmış ve aynı fıkranın (c), (e) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dahil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,”

“e) Sadece eşya veya kazanç müsaderesine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,”

“g) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,”

MADDE 61- 5271 sayılı Kanunun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.”

MADDE 62- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 nci maddesinin altıncı fıkrasına “bakımından” ibaresinden sonra gelmek üzere “ağır ve somut” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 63- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin başlığında yer alan “Mükerrirlere” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bazı suç faillerine” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülöklere ve yasaklara aykırı hareket eden mükerrirler, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi onbeş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet halinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve

ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:

- a) Tıbbî tedaviye tabi tutulmak.
- b) Tedavi amaçlı programlara katılmak.
- c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak.
- d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak.
- e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak.
- f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak.

(10) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 64- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) Kanunlarda sulh ceza mahkemesi veya sulh ceza hâkimine yapılan atıflardan,

a) İdari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurulara, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli karar ve işlemlere ve kanunlarda sulh ceza mahkemesince veya hâkimince verilmesi öngörülen karar veya işlemlere ilişkin olanlar sulh ceza hâkimine,

b) Yargılamaya ilişkin olanlar asliye ceza mahkemesine veya hâkimine, yapılmış sayılır.”

MADDE 65- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sulh ceza mahkemeleri kaldırılmıştır.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimlikleri kurulur.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine devredilir.

(4) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilir.

(5) Kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görev yapan hâkimler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren onbeş gün içinde müktesepi dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanır veya yetkilendirilirler.

(6) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemez.

(7) Sulh ceza hâkimlikleri faaliyete geçirilinceye kadar, sulh ceza mahkemelerinin görev alanına giren her türlü kararı vermeye kaldırılan sulh ceza mahkemeleri yetkilidir. Kaldırılan mahkemelerde bulunan ve kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek mahkeme veya mahkemelere ya da hâkimliklere devredilir ve müteakip işlem ve talepler bu mahkemelerce veya hâkimliklerce yerine getirilir veya karara bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle hakkında kovuşturma yapılan kişilerle ilgili olarak 191 inci madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.”

MADDE 66- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat

MADDE 9/A- (1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 67- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası sekizinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için on bin Türk Lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı beş yüz bin Türk Lirasını geçemez.

(5) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için on milyon Türk Lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için bir milyon Türk Lirasını, her bir görevli için ise on bin Türk Lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) İdari para cezası kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde idare mahkemesine dava açılır.

(7) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.”

MADDE 68- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “olması halinde” ibaresi “olması veya başka kaçak eşyalarla birlikte bulunması halinde” şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrasında yer alan “yasal yollarla Türkiye’de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan” ibaresi yürürlükten kaldırılmış; onsekizinci ve ondokuzuncu fıkralarında yer alan “üç yıldan altı yıla kadar hapis” ibareleri “iki yıldan beş yıla kadar hapis” şeklinde, ondokuzuncu fıkrasında yer alan “on bin güne kadar” ibaresi “yirmi bin güne kadar” şeklinde değiştirilmiş; onsekizinci fıkrasında yer alan “yurda sokan,” ve ondokuzuncu fıkrasında yer alan “veya yurda sokanlar,” ibareleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 69- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (f) bendinde yer alan “mahkemesini belirlemek.” ibaresi “mahkemesi ile sulh ceza hâkimliğini belirlemek.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 70- (1) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(2) Birinci fıkrada ihdas edilen kadrolar için yapılacak atamalarda 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

MADDE 71- Aşağıdaki hükümler yürürlükten kaldırılmıştır:

a) 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri.

b) 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 47 nci ve 54 üncü maddeleri.

c) 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun;

1) 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh ceza,”,

2) 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Sulh ceza ve” ibareleri.

ç) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1) 188 inci maddesinin ikinci fıkrası,

2) 238 inci maddesinin dördüncü fıkrası.

MADDE 72- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 73- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Başbakan Yardımcısı

B. Arınç

Başbakan Yardımcısı

E. İşler

Avrupa Birliği Bakanı

M. Çavuşoğlu

Çevre ve Şehircilik Bakanı

İ. Güllüce

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

T. Yıldız

Gümrük ve Ticaret Bakanı

H. Yazıcı

Kültür ve Turizm Bakanı V.

A. İslam

Milli Savunma Bakanı

İ. Yılmaz

Başbakan Yardımcısı

A. Babacan

Adalet Bakanı

B. Bozdağ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

F. Işık

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Gençlik ve Spor Bakanı

A. Ç. Kılıç

İçişleri Bakanı

E. Ala

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Orman ve Su İşleri Bakanı

V. Eroğlu

Başbakan Yardımcısı

B. Atalay

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

A. İslam

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.

F. Işık

Ekonomi Bakanı

N. Zeybekci

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

M. M. Eker

Kalkınma Bakanı

C. Yılmaz

Milli Eğitim Bakanı

N. Avcı

Sağlık Bakanı

M. Müezzinoğlu

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı V.

A. Ç. Kılıç

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRK CEZA KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1- 12/6/1933 tarihli ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin beşinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Esrar elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi dört yıldan on iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

“Münhasıran kendi kullanımı için ihtiyaç duyduğu esrarı elde etmek amacıyla kenevir ekimi yapan kişi bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.”

MADDE 2- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun;

a) (1) sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılacak başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

b) (3) sayılı Tarifesinin “I- Başvurma harcı” kısmının (d) bendinde yer alan “itirazen yapılan başvurularda” ibaresi “yapılacak istinaf yolu başvurularında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 3- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3- 1. Bölge idare mahkemeleri, başkanlık, başkanlar kurulu, daireler, bölge idare mahkemesi adalet komisyonu ve müdürlüklerden oluşur.

2. Bölge idare mahkemelerinde biri idare diğeri vergi olmak üzere en az iki daire bulunur. Gerekli hâllerde dairelerin sayısı, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca artırılıp azaltılabilir.

3. Dairelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur.

4. Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır.”

MADDE 4- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/A maddesi eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemelerinin görevleri:

MADDE 3/A- Bölge idare mahkemelerinin görevleri şunlardır:

a) İstinaf başvurularını inceleyip karara bağlamak.

b) Yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri arasında çıkan görev ve yetki uyuşmazlıklarını kesin karara bağlamak.

c) Diğer kanunlarla verilen görevleri yapmak.”

MADDE 5- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/B maddesi eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri:

MADDE 3/B- Bölge idare mahkemesi başkanının görevleri şunlardır:

- a) Mahkemeyi temsil etmek.
- b) Bölge idare mahkemesi başkanlar kuruluna ve adalet komisyonuna başkanlık etmek, alınan kararları yürütmek.
- c) Bölge idare mahkemesi dairelerinden birine başkanlık etmek.
- d) Mahkemenin uyumlu, verimli ve düzenli çalışmasını sağlamak ve bu yolda uygun göreceği önlemleri almak.
- e) Bölge idare mahkemesinin genel yönetim işlerini yürütmek.
- f) Bölge idare mahkemesi memurlarını denetlemek.
- g) Dairelerin benzer olaylarda kesin olarak verdikleri kararlar arasındaki uyuşmazlığın giderilmesi için başkanlar kuruluna başvurmak.
- h) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.”

MADDE 6- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/C maddesi eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

MADDE 3/C- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu, bölge idare mahkemesi başkanı ile daire başkanlarından oluşur.

2. Bölge idare mahkemesi başkanının bulunmadığı hâllerde kurula daire başkanlarından en kıdemli olan başkanlık eder.

3. Daire başkanının mazereti hâlinde, o dairenin en kıdemli üyesi kurula katılır.

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:

a) Gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak ihtisaslaşmayı sağlamak amacıyla, bölge idare mahkemesi daireleri arasındaki iş bölümünü belirlemek, daireler arasında çıkan iş bölümü uyuşmazlıklarını karara bağlamak.

b) Hukuki veya fiili nedenlerle bir dairenin kendi üyeleriyle toplanamadığı hâllerde ilgisine göre diğer dairelerden üye görevlendirmek.

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; re'sen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştay Başkanlığına iletme.

d) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak talepler hakkında 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 39 uncu ve 40 ıncı maddeleri uygulanır.

6. Başkanlar Kurulu eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın bulunduğu taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.”

MADDE 7- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/D maddesi eklenmiştir.

“Dairelerin görevleri:

MADDE 3/D- Bölge idare mahkemesi dairelerinin görevleri şunlardır:

a) İlk derece mahkemelerince verilen ve istinaf yolu açık olan nihai kararlara karşı yapılan istinaf başvurularını inceleyerek karara bağlamak.

b) İlk derece mahkemelerince yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlara karşı yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak.

c) Yargı çevresi içinde bulunan ilk derece mahkemeleri arasındaki görev ve yetki uyuşmazlıklarını çözmek.

d) Yargı çevresi içinde bulunan yetkili ilk derece mahkemesinin bir davaya bakmasına fiili veya hukuki bir engel çıktığı veya iki mahkemenin yargı çevresi sınırlarında tereddüt edildiği veya iki mahkemenin de aynı davaya bakmaya yetkili olduklarına karar verdikleri hâllerde; o davanın bölge idare mahkemesi yargı çevresi içinde bulunan başka bir mahkemeye nakline veya yetkili mahkemenin tayinine karar vermek.

e) Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.”

MADDE 8- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/E maddesi eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemesi başkanı, daire başkanları ve üyelerin nitelikleri ve atanmaları:

MADDE 3/E- 1. Bölge idare mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idari yargı hâkim ve savcılar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.

2. Danıştay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge idare mahkemesi başkanlığına veya daire başkanlıklarına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge idare mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu şekilde atanalar, Danıştay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Danıştay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Danıştay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Danıştay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atanalar, Danıştay üyeleri tarafından Danıştayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimleri hariç Danıştaydaki seçimlerde aday olamaz ve oy kullanamazlar. Bu şekilde atanalar, istekleri üzerine Danıştaydaki görevlerine geri dönerler.”

MADDE 9- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/F maddesi eklenmiştir.

“Toplantı ve karar:

MADDE 3/F- 1. Her daire, bir başkan ve iki üyenin katılımıyla toplanır. Görüşmeler gizli yapılır, kararlar çoğunlukla verilir.

2. Hukuki veya fiili nedenlerle bir daire toplanamazsa, başkanlar kurulunun kararıyla diğer dairelerden; bu da mümkün olmazsa, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca diğer bölge idare mahkemelerinden yetkili olarak görevlendirilen üyelerle eksiklik tamamlanır.

3. Daire başkanının hukuki veya fiili nedenlerle bulunamaması hâlinde dairenin en kıdemli üyesi daireye başkanlık yapar.”

MADDE 10- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/G maddesi eklenmiştir.

“Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu:

MADDE 3/G- 1. Her bölge idare mahkemesinde bir bölge idare mahkemesi adalet komisyonu bulunur.

2. Komisyon, bölge idare mahkemesi başkanının başkanlığında, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca daire başkanları arasından belirlenen iki asıl üyeden oluşur. Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ayrıca daire başkan veya üyeleri arasından iki yedek üye belirler. Başkanın yokluğunda asıl üye olan kıdemli daire başkanı, asıl üyelerin yokluğunda ise kıdemine göre yedek üyeler komisyona katılır.

3. Komisyon eksiksiz toplanır ve çoğunlukla karar verir.

4. Bölge idare mahkemesi adalet komisyonu, 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 114 ve 115 inci maddelerinde belirtilen görevler ile diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirir.”

MADDE 11- 2576 sayılı Kanuna 3 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 3/H maddesi eklenmiştir.

“Müdürlükler:

MADDE 3/H- 1. Bölge idare mahkemesi başkanlığında, dairelerinde ve adalet komisyonunda yeterli sayıda yazı işleri müdürlüğü ve idari işler müdürlüğü ile ihtiyaç duyulan diğer müdürlükler kurulur.

2. Her müdürlükte bir müdür ile yeterli sayıda memur bulunur.”

MADDE 12- 2576 sayılı Kanunun 12 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Müdürlükler ve mahkeme memurları:

MADDE 12- 1. Her mahkemede bir yazı işleri müdürlüğü kurulur.

2. Adalet Bakanlığınca gerekli görülen yerlerde ayrıca idari, mali ve teknik işlerle ilgili müdürlükler kurulur.

3. Her müdürlükte bir müdür ile yeteri kadar memur bulunur.”

MADDE 13- 2576 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “onmilyon lirayı” ibaresi “bin Türk lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 14- 2576 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- 1. Adalet Bakanlığı, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde, Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesinde öngörülen bölge idare mahkemelerini kurar. Bölge idare mahkemelerinin kuruluşları, yargı çevreleri ve tüm yurttan göreve başlayacakları tarih, Resmî Gazete’de ilân edilir. Mevcut bölge idare mahkemeleri, yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarihe kadar faaliyetlerine devam ederler.

2. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlayacakları tarih itibarıyla mevcut bölge idare mahkemelerinde bulunan dosyalar; yargı çevreleri dikkate alınarak yeni kurulan bölge idare mahkemelerine devredilir ve ilgili dairelere tevzi edilir.

3. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin göreve başlama tarihinden önce Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bu mahkemelerin başkanları, daire başkanları ve üyelerinin atamaları yapılır. Bölge idare mahkemelerinde görev yapacak diğer personelin atamaları da aynı süre içinde yapılır.

4. Yeni kurulan bölge idare mahkemelerinin adalet komisyonları da bu mahkemelerin göreve başlayacakları tarih itibarıyla oluşturulur.”

MADDE 15- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hâkim kararına karşı ise itiraz yoluna” ibaresi “ilgisine göre istinaf ya da temyiz yoluna” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16- 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “itirazlarda” ibaresi “istinaflarda” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17- 2577 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. Danıştay, bölge idare mahkemeleri ile idare ve vergi mahkemeleri, bakmakta oldukları davalara ait her türlü incelemeyi kendiliğinden yapar.”

MADDE 18- 2577 sayılı Kanuna 20 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 20/A maddesi eklenmiştir.

“İvedi yargılama usulü

MADDE 20/A- 1. İvedi yargılama usulü aşağıda sayılan işlemlerden doğan uyuşmazlıklar hakkında uygulanır:

- a) İhaleden yasaklama kararları hariç ihale işlemleri.
- b) Acele kamulaştırma işlemleri.

c) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararları.

d) 12/3/1982 tarihli ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu uyarınca yapılan satış, tahsis ve kiralama işlemleri.

e) 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca, idari yaptırım kararları hariç çevresel etki değerlendirilmesi sonucu alınan kararlar.

f) 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca alınan Bakanlar Kurulu kararları.

2. İvedi yargılama usulünde:

a) Dava açma süresi otuz gündür.

b) Bu Kanunun 11 inci maddesi hükümleri uygulanmaz.

c) Yedi gün içinde ilk inceleme yapılır ve dava dilekçesi ile ekleri tebliğe çıkarılır.

d) Savunma süresi dava dilekçesinin tebliğinden itibaren on beş gün olup, bu süre bir defaya mahsus olmak üzere en fazla on beş gün uzatılabilir. Savunmanın verilmesi veya savunma verme süresinin geçmesiyle dosya tekemmül etmiş sayılır.

e) Yürütmenin durdurulması talebine ilişkin olarak verilecek kararlara itiraz edilemez.

f) Bu davalar dosyanın tekemmülünden itibaren en geç bir ay içinde karara bağlanır. Ara kararı verilmesi, keşif, bilirkişi incelemesi ya da duruşma yapılması gibi işlemler ivedilikle sonuçlandırılır.

g) Verilen nihai kararlara karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde temyiz yoluna başvurulabilir.

h) Temyiz dilekçeleri üç gün içinde incelenir ve tebliğe çıkarılır. Bu Kanunun 48 inci maddesinin bu maddeye aykırı olmayan hükümleri kıyasen uygulanır.

i) Temyiz dilekçelerine cevap verme süresi onbeş gündür.

j) Danıştay evrak üzerinde yaptığı inceleme sonunda, maddi vakıalar hakkında edinilen bilgiyi yeterli görürse veya temyiz sadece hukuki noktalara ilişkin ise yahut temyiz olunan karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise işin esası hakkında karar verir. Aksi hâlde gerekli inceleme ve tahkikatı kendisi yaparak esas hakkında yeniden karar verir. Ancak, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan temyizi haklı bulduğu hâllerde kararı bozmakla birlikte dosyayı geri gönderir. Temyiz üzerine verilen kararlar kesindir.

k) Temyiz istemi en geç iki ay içinde karara bağlanır. Karar en geç bir ay içinde tebliğe çıkarılır.”

MADDE 19- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İstinaf:

MADDE 45- 1. İdare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemenin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir. Ancak, konusu beş bin Türk lirasını geçmeyen vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, bunlara karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

2. İstinaf, temyizın şekil ve usullerine tabidir. İstinaf başvurusuna konu olacak kararlara karşı yapılan kanun yolu başvurularında dilekçelerdeki hitap ve istekle bağılı kalınmaksızın dosyalar bölge idare mahkemesine gönderilir.

3. Bölge idare mahkemesi, yaptığı inceleme sonunda ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulursa istinaf başvurusunun reddine karar verir. Karardaki maddi yanlışlıkların düzeltilmesi mümkün ise gerekli düzeltmeyi yaparak aynı kararı verir.

4. Bölge idare mahkemesi, ilk derece mahkemesi kararını hukuka uygun bulmadığı takdirde istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar verir. Bu hâlde bölge idare mahkemesi işin esası hakkında yeniden bir karar verir. İnceleme sırasında ihtiyaç duyulması hâlinde kararı veren mahkeme veya başka bir yer idare ya da vergi mahkemesi istinabe olunabilir. İstinabe olunan mahkeme gerekli işlemleri öncelikle ve ivedilikle yerine getirir.

5. Bölge idare mahkemesi, ilk inceleme üzerine verilen kararlara karşı yapılan istinaf başvurusunu haklı bulduğu, davaya görevsiz veya yetkisiz mahkeme yahut reddedilmiş veya yasaklanmış hâkim tarafından bakılmış olması hâllerinde, istinaf başvurusunun kabulü ile ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına karar vererek dosyayı ilgili mahkemeye gönderir. Bölge idare mahkemesinin bu fıkra uyarınca verilen kararları kesindir.

6. Bölge idare mahkemelerinin 46 ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararları kesindir.

7. İstinaf başvurusuna konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın istinaf yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz.

8. İvedi yargılama usulüne tabi olan davalarda istinaf yoluna başvurulamaz.”

MADDE 20- 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 46- Danıştay dava dairelerinin nihai kararları ile bölge idare mahkemelerinin aşağıda sayılan davalar hakkında verdikleri kararlar, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi Danıştayda, kararın tebliğinden itibaren otuz gün içinde temyiz edilebilir:

a) Düzenleyici işlemlere karşı açılan iptal davaları.

b) Konusu yüz bin Türk lirasını aşan vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemler hakkında açılan davalar.

c) Belli bir meslekten, kamu görevinden veya öğrencilik statüsünden çıkarılma sonucunu doğuran işlemlere karşı açılan iptal davaları.

d) Belli bir ticari faaliyetin icrasını süresiz veya otuz gün yahut daha uzun süreyle engelleyen işlemlere karşı açılan iptal davaları.

e) Müşterek kararnameyle yapılan atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri ile daire başkanı ve daha üst düzey kamu görevlilerinin atama, naklen atama ve görevden alma işlemleri hakkında açılan iptal davaları.

f) İmar planları, parselasyon işlemlerinden kaynaklanan davalar.

g) Tabiat Varlıklarını Koruma Merkez Komisyonu ve Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulunca itiraz üzerine verilen kararlar ile 18/11/1983 tarihli ve 2960 sayılı Boğaziçi Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

h) Maden, taşocakları, orman, jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular ile ilgili mevzuatın uygulanmasına ilişkin işlemlere karşı açılan davalar.

ı) Ülke çapında uygulanan öğrenim ya da bir meslek veya sanatın icrası veyahut kamu hizmetine giriş amacıyla yapılan sınavlar hakkında açılan davalar.

i) Liman, kruvaziyer limanı, yat limanı, marina, iskele, rıhtım, akaryakıt ve sıvılaştırılmış petrol gazı boru hattı gibi kıyı tesislerine işletme izni verilmesine ilişkin mevzuatın uygulanmasından doğan davalar.

j) 8/6/1994 tarihli ve 3996 sayılı Bazı Yatırım ve Hizmetlerin Yap-İşlet-Devret Modeli Çerçevesinde Yaptırılması Hakkında Kanunun uygulanmasından ve 16/7/1997 tarihli ve 4283 sayılı Yap-İşlet Modeli ile Elektrik Enerjisi Üretim Tesislerinin Kurulması ve İşletilmesi ile Enerji Satışının Düzenlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından doğan davalar.

k) 6/6/1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

l) 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanununun uygulanmasından doğan davalar.

m) Düzenleyici ve denetleyici kurullar tarafından görevli oldukları piyasa veya sektörle ilgili olarak alınan kararlara karşı açılan davalar.”

MADDE 21- 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “mahkemece” ibareleri “bölge idare mahkemesince” şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan “mahkemeye” ibaresi “bölge idare mahkemesine”, “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” şeklinde; dördüncü fıkra da yer alan “mahkeme” ibaresi “bölge idare mahkemesi” şeklinde; beşinci fıkra da yer alan “mahkemece” ibaresi “bölge idare mahkemesince” şeklinde; altıncı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan “mahkeme veya Danıştay daire başkanı” ibaresi “merci” ve “onbeş” ibaresi “yedi” şeklinde; ikinci cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “ilgili merci” şeklinde; üçüncü cümlesinde yer alan “mahkeme, ilk derece mahkemesi olarak davaya bakan Danıştay dairesi” ibaresi “merci” şeklinde; dördüncü cümlesinde yer alan “Mahkemenin veya Danıştay dairesinin” ibaresi “İlgili mercin” şeklinde değiştirilmiş; altıncı fıkrasının üçüncü cümlesinde yer alan “yapılması” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kesin bir karar hakkında olması” ibaresi eklenmiş ve 7 numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği, temyizcin kanuni süre içinde yapılmadığı veya kesin bir karar hakkında olduğunun anlaşıldığı hâllerde, 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar, dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca, kesin olarak verilir.”

MADDE 22- 2577 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Temyiz incelemesi üzerine verilecek kararlar:

MADDE 49- 1. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Kararı hukuka uygun bulursa onar. Kararın sonucu hukuka uygun olmakla birlikte gösterilen gerekçeyi doğru bulmaz veya eksik bulursa, kararı, gerekçesini değiştirerek onar.

b) Kararda yeniden yargılama yapılmasına ihtiyaç duyulmayan maddi hatalar ile düzeltilmesi mümkün eksiklik veya yanlışlıklar varsa kararı düzelterek onar.

2. Temyiz incelemesi sonunda Danıştay;

a) Görev ve yetki dışında bir işe bakılmış olması,

b) Hukuka aykırı karar verilmesi,

c) Usul hükümlerinin uygulanmasında kararı etkileyebilecek nitelikte hata veya eksikliklerin bulunması,

sebeplerinden dolayı incelenen kararı bozar.

3. Kararların kısmen onanması ve kısmen bozulması hâllerinde kesinleşen kısım Danıştay kararında belirtilir.

4. Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaların temyizen incelenmesinde bu madde ile ısrar hariç 50 nci madde hükümleri kıyasen uygulanır.

5. Temyize konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim aynı davanın temyiz incelemesinde görev alamaz.”

MADDE 23- 2577 sayılı Kanunun 50 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 50- 1. Temyiz incelemesi sonucunda verilen karar, dosyayla birlikte kararı veren mercie gönderilir. Bu karar, dosyanın geldiği tarihten itibaren yedi gün içinde taraflara tebliğe çıkarılır.

2. Temyiz incelemesi sonucunda verilen bozma kararı üzerine ilgili merci, dosyayı öncelikle inceler ve varsa gerekli tahkik işlemlerini tamamlayarak yeniden karar verir.

3. Bölge idare mahkemesi, Danıştayca verilen bozma kararına uyabileceği gibi kararında ısrar da edebilir.

4. Danıştayın bozma kararına uyulduğu takdirde, bu kararın temyiz incelemesi, bozma kararına uygunlukla sınırlı olarak yapılır.

5. Bölge idare mahkemesi, bozmaya uymayarak kararında ısrar ederse, ısrar kararının temyizi hâlinde, talep, konusuna göre Danıştay İdari veya Vergi Dava Daireleri Kurulunca incelenir ve karara bağlanır. Danıştay İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurulları kararlarına uyulması zorunludur.”

MADDE 24- 2577 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin başlığı “Kanun yararına temyiz” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “Bölge idare mahkemesi kararları ile idare ve vergi mahkemelerince ve Danıştayca ilk derece mahkemesi olarak verilip” ibaresi “İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya” şeklinde ve ikinci fıkrasında yer alan “mahkeme veya Danıştay” ibaresi “merci” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 25- 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin başlığında yer alan “itiraz” ibaresi “istinaf” şeklinde; birinci fıkrasında yer alan “itiraz yoluna” ibaresi “istinaf yoluna” şeklinde; “itirazı” ibaresi “istinaf başvurusunu” şeklinde ve son cümlesinde yer alan “kararların temyizi” ibaresi “kararlara karşı temyiz ya da istinaf yoluna başvurulması” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 26- 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin başlığı “Yargılamanın yenilenmesi usulü:” şeklinde, beşinci fıkrasında yer alan “53, 54 ve bu” ibaresi “Bu madde ile 53 üncü” şeklinde değiştirilmiş; üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “ve kararın düzeltilmesi” ibareleri ile beşinci fıkrasında yer alan “ve kararın düzeltilmesinde” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 27- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 1. Bu Kanunla idari yargıda kanun yollarına ilişkin getirilen hükümler, 2576 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 3 üncü maddesine göre kurulan bölge idare mahkemelerinin tüm yurttan göreve başlayacakları tarihten sonra verilen kararlar hakkında uygulanır. Bu tarihten önce verilmiş kararlar hakkında, kararın verildiği tarihte yürürlükte bulunan kanun yollarına ilişkin hükümler uygulanır.

2. Bölge idare mahkemelerinin faaliyete geçme tarihine kadar idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara yapılan itirazlarda bu Kanunla düzenlenen istinaf kanun yolu için öngörülen harçlar alınır.”

MADDE 28- 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Kanunun 17 nci maddesindeki” ibaresi “Kanunda öngörülen” şeklinde ve “onmilyon lirayı” ibaresi “bin Türk lirasını” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 5 inci maddesinde yer alan “yirmioç hukuk, onbeş ceza dairesi” ibaresi “otuz sekiz daire” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 30- 2797 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinde yer alan “dördü” ibareleri “altısı”, “sekiz” ibaresi “on iki”, “ikisi” ibareleri “dördü” ve “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 31- 2797 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının başına aşağıdaki cümle eklenmiş; birinci fıkrasında yer alan “arasındaki” ibaresi “hukuk veya ceza dairesi olarak belirlenmesi ile aralarındaki” şeklinde ve “üçte” ibaresi “onda” şeklinde değiştirilmiş; mevcut birinci fıkrasının üçüncü ve dördüncü cümlelerinde yer alan “işbölümü” ibareleri madde metninden çıkarılmış, ikinci fıkrasının (a) bendi ile üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Daireler, hukuk veya ceza dairesi olarak Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından belirlenir.”

“a) Daireler arasındaki iş bölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme de gözetilerek, temyiz kapsamı esas alınır.”

“a) Daireler arasındaki iş bölümünün belirlenmesinde mahkeme kararındaki nitelendirme, mahkûmiyet dışındaki kararlarda ise iddianamede veya iddianame yerine geçen belgedeki nitelendirme esas alınır.”

MADDE 32- 2797 sayılı Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “lüzumunda” ibaresinden sonra gelmek üzere “Yargıtayda görev yapan birinci sınıfa ayrılmış” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 33- 2797 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay Birinci Başkanı seçilebilmek için en az on yıl, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Birinci Başkanvekili ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcivekili seçilebilmek için en az beş yıl, daire başkanı seçilebilmek için en az üç yıl süreyle Yargıtay üyeliği yapmış olmak zorunludur.”

MADDE 34- 2797 sayılı Kanuna 30 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 30/A maddesi eklenmiştir.

“Genel Sekreterin nitelikleri, seçimi ve görev süresi:

MADDE 30/A- Genel Sekreter, en az beş yıl Yargıtay üyeliği yapmış olanlar arasından Birinci Başkan tarafından seçilir.

Genel Sekreterin görev süresi iki yıldır. Ancak bu süre sona ermeden Birinci Başkanın kararı üzerine veya Birinci Başkanın görevinin sona ermesi hâlinde Genel Sekreterin görevi sona erer. Görevi sona eren Genel Sekreter bir kere daha seçilebilir.”

MADDE 35- 2797 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin ikinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Her üye, ancak bir adaya oy verebilir.”

MADDE 36- 2797 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “iki” ibareleri “üç”, “bir” ibareleri “iki” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Birinci Başkanlık Kuruluna üye seçilebilmek için üç yıl süreyle Yargıtay üyeliğinde çalışmış olmak şarttır.”

MADDE 37- 2797 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 13- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde Yargıtay Başkanlar Kurulu, iş durumunu dikkate alarak, ceza ve hukuk dairelerinin sayısı ile bu daireler arasındaki iş bölümüne ilişkin karar tasarısını hazırlar ve Yargıtay Büyük Genel Kurulunun onayına sunar.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun iş bölümünün onaylanmasına ilişkin kararı Resmî Gazete’de yayımlanıp uygulanmaya başlayıncaya kadar bu Kanunla yapılan değişiklikten önceki iş bölümüne ilişkin hükümler uygulanmaya devam olunur.

Daha önce başka dairelerde görülmekte olup da dairesi değiştirilen dava dosyaları mevcut hâllerile ilgili daireye gönderilir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulunun iş bölümünün onaylanmasına ilişkin kararının Resmî Gazete’de yayımlanıp uygulanmaya başlamasından itibaren on beş gün içinde Birinci Başkanlık Kurulu yeniden belirlenir. Yeni oluşturulan Birinci Başkanlık Kurulu, dairelerin iş durumunu ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak Yargıtayın tüm üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını yeniden belirler.

Genel Sekreter ve genel sekreter yardımcıları bu Kanunda yapılan değişikliğe uygun olarak yeniden seçilir.”

MADDE 38- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ve benzeri işaretleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 39- 2820 sayılı Kanunun 104 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Tüzüklerinde, Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimlerini, amblemlerini ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi partilerin aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi partinin talebi üzerine yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi, başvuru tarihinden itibaren otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzların siyasi partiler siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, bu aykırılığın giderilmesi için ilgili siyasi parti hakkında ihtar kararı verir. Bu kararın ilgili siyasi partiye tebliğinden itibaren otuz gün geçtikten sonra, o siyasi parti söz konusu isim, amblem ve rumuzları hiçbir şekilde kullanamaz.”

MADDE 40- 2820 sayılı Kanunun 114 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Gerçek dışı üye kaydı yapılması

MADDE 114- Siyasi partiye yazılı üyelik başvurusu bulunmayan veya mevcut olmayan kişileri gerçeğe aykırı olarak üye kaydedenler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis ve elli günden iki yüz güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

MADDE 41- 2820 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Defter, sicil ve kayıtların tutulma usulü

EK MADDE 7- Bu Kanuna göre tutulacak sicil, dosya, defter ve kayıtlar elektronik ortamda da tutulabilir. Ancak form veya sürekli form şeklinde tutulacak defterler, kullanılmaya başlanmadan önce her bir sayfasına numara verilerek ve onaylatılarak kullanılabilir. Onaylı sayfalar kullanıldıktan sonra defter hâline getirilerek muhafaza edilir.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı siyasi parti sicillerine işlenmek üzere elektronik ortamda veri aktarımı, ancak siyasi parti genel merkezleri tarafından ve bu işlerle görevlendirilecek kişilerce yerine getirilir.”

MADDE 42- 29/3/1984 tarihli ve 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun 20 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan “Bakanlık” ibaresinden sonra gelmek üzere “merkez ve taşra”, “ilgili” ibaresinden sonra gelmek üzere “adailık,” ibareleri eklenmiş; (d) bendinde yer alan “Eğitim” ibaresi “Personel eğitim merkezleri ile diğer eğitim” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 43- 2992 sayılı Kanuna 34 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 34/A maddesi eklenmiştir.

“Personel Eğitim Merkezleri

MADDE 34/A- Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezlerinde eğitim gören personel hariç olmak üzere Adalet Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatı personelinin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları, Eğitim Dairesi Başkanlığınca düzenlenir. Eğitim programlarının uygulanması amacıyla Bakanlıkça uygun görülecek yerlerde Eğitim Dairesi Başkanlığına bağlı Personel Eğitim Merkezleri kurulur.

Bakanlık, bu programların uygulanması için eğitim ve öğretimle ilgili her çeşit tedbiri alır ve ilgili kurum, kuruluş ve kurullarla iş birliği yapar.

Eğitime alınacak personelin adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimleri ile eğitim merkezlerinin sekretarya, insan kaynakları, destek, program geliştirme, ölçme ve değerlendirme, sağlık ve güvenlik, bilgi işlem, istatistik, arşiv ve dokümantasyon, strateji geliştirme, dış ilişkiler, proje ve enformasyon gibi hizmetleri; bir müdür ve iki müdür yardımcısının sorumluluğunda görev yapan yeteri kadar şube müdürlüğü ve idari personel eliyle yürütülür.

Eğitim merkezi müdürü, birinci sınıfa ayrılmış adli ve idari yargı hâkim ve savcılar arasında; müdür yardımcıları ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarıları ile Bakanlık hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Adalet Bakanınca atanır.

Eğitim merkezleri şube müdürlüklerine; Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında görev yapan şube müdürleri, yazı işleri müdürleri, idari işler müdürleri, bilgi işlem müdürleri ile bunlarla aynı düzeydeki görevliler arasından Bakanlıkça atama yapılır.

Eğitim merkezlerinde Eğitim Dairesi Başkanının talebi üzerine yetkili kurul ve organlarınca uygun görülen yeteri kadar Yargıtay ve Danıştay üyesi, yükseköğretim kurumları öğretim elemanı, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar, noterler, meslekte fiilen on yılını tamamlamış avukatlar ile uzman psikolog, psikiyatr, pedagog, sosyal çalışmacılar ve ihtiyaç duyulan diğer alanlarda konusunda uzman kişiler, Bakanlık tarafından ders vermekle görevlendirilebilir. Uygun görme kararı; Yargıtay üyeleri hakkında Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu, Danıştay üyeleri hakkında Danıştay Başkanlık Kurulu, noterler hakkında Türkiye Noterler Birliği Yönetim Kurulu, adli ve idari yargı hâkim ve savcılar hakkında Bakanlık tarafından verilir.

Eğitim merkezlerinde ders vermekle görevlendirilenlere, okuttukları ders sayısına göre Adalet Bakanlığınca tespit edilen esaslar ve Bütçe Kanunu hükümleri uyarınca, ders ve ek ders ücreti ödenir.

Eğitim merkezlerinde adaylık, hizmet öncesi ve hizmet içi eğitime alınacak personel, kapasite ve ihtiyaç durumuna göre Adalet Bakanlığınca belirlenir.

Eğitim merkezlerinde yürütülecek eğitim ve öğretim faaliyetlerine ilişkin temel ilkeleri belirlemek amacıyla Adalet Bakanının başkanlığında, Adalet Bakanlığı Müsteşarı, Personel Genel Müdürü, Eğitim Dairesi Başkanı, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu ile Danıştay Başkanlık Kurulunun kendi üyeleri arasından seçecekleri birer üye, Türkiye Adalet Akademisi Eğitim Merkezi Başkanı, Yükseköğretim Kurulunun Türkiye’deki hukuk fakültelerinin öğretim üyeleri arasından

seçeceği bir üye, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunun en az on beş yıl fiilen mesleği icra etmiş avukatlar arasından seçeceği bir üyeden oluşan Eğitim Kurulu kurulur. Seçimle gelen üyelerin görev süresi dört yıl olup süresi dolan üyeler tekrar seçilebilir. Kurul yılda en az bir kez toplanır. Başkan gerekli gördüğü takdirde Kurulu toplantıya çağırabilir. Kurulun sekretarya hizmetleri Eğitim Dairesi Başkanlığınca yürütülür. Adalet Bakanının bulunmadığı durumlarda Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurula başkanlık eder. 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla Eğitim Kurulu üyelerine her toplantı için (1000) gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur ücreti ve huzur hakkı ödenir.

Personel eğitim merkezlerinde hizmet öncesi eğitime alınanların resmî kıyafet ve harçlıklarına ilişkin bölümü hariç, 29/7/2002 tarihli ve 4769 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personeli Eğitim Merkezleri Kanununun 14 üncü maddesi uyarınca işlem ve uygulama yapılır.

Eğitim merkezleri ve Eğitim Kurulunun kuruluş, görev ve yetkileri ile çalışma usul ve esasları ve maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Adalet Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 44- 23/7/2003 tarihli ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanununun 41 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “eğitim” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile adli ve idari yargı hâkim ve savcılarına yönelik meslek içi eğitim” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 45- 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve mülga üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Sulh hukuk ve asliye hukuk mahkemeleri tek hâkimlidir.”

“Asliye ticaret mahkemesi kurulan yerlerde bu mahkemelerde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Konusu parayla ölçülebilen uyuşmazlıklarda dava değeri üç yüz bin Türk lirasının üzerinde olan dava ve işler ile dava değerine bakılmaksızın;

1. İflas, iflasın ertelenmesi, iflasın kaldırılması, iflasın kapatılması, konkordato ve yeniden yapılandırmadan kaynaklanan davalara,

2. 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununda hâkimin kesin olarak karara bağlayacağı işler ile davalara,

3. Şirketler ve kooperatifler hukukundan kaynaklanan genel kurul kararlarının iptali ve butlanına ilişkin davalara, yönetim organları ve denetim organları aleyhine açılacak sorumluluk davalarına, organların azline ve geçici organ atanmasına ilişkin davalara, fesih, infisah ve tasfiyeye yönelik davalara,

4. 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununa ve 21/6/2001 tarihli ve 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununa göre yapılan tahkim yargılamasında; tahkim şartına ilişkin itirazlara, iptal davalarına, hakemlerin seçimi ve reddine yönelik davalar ile yabancı hakem kararlarının tanıma ve tenfizine yönelik davalara,

ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır. Heyet hâlinde bakılacak davalarla ilgili olmak üzere, dava açılmadan önce veya açıldıktan sonra talep edilen ihtiyati haciz ve ihtiyati tedbirler de heyet tarafından incelenir ve karara bağlanır. Bu fıkırdaki belirtilen dava ve işler dışında kalan uyuşmazlıklar mahkeme hâkimlerinden biri tarafından görülür ve karara bağlanır. Başkan ve üye hâkimler arasında dağılıma ilişkin esaslar, işlerde denge sağlanacak biçimde mahkeme başkanı tarafından önceden tespit edilir.”

MADDE 46- 5235 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh ceza,” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 47- 5235 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Sulh ceza ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 48- 5235 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Sulh ceza hâkimliği

MADDE 10- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmuştur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla sulh ceza hâkimliği kurulabilir. Bu durumda sulh ceza hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarının başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

Sulh ceza hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

Sulh ceza hâkimliği, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu gözönünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur.

Sulh ceza hâkimliği bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idari sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir sulh ceza hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir.”

MADDE 49- 5235 sayılı Kanunun 11 inci maddesine “sulh ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “hâkimliği” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 50- 5235 sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 43- Bölge adliye mahkemesi başkanı ve daire başkanları birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; daire üyeleri ise en az birinci sınıfa ayrılmış olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.”

MADDE 51- 5235 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 44- Bölge adliye mahkemesi Cumhuriyet başsavcılar birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş; Cumhuriyet savcılar ise hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az sekiz yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile bölge adliye mahkemesinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunan adli yargı hâkim ve savcılar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atanır.”

MADDE 52- 5235 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yargıtay daire başkanı ve üyeleri, istekleri üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca bölge adliye mahkemesi başkanlığına, daire başkanlıklarına veya Cumhuriyet başsavcılığına atanabilirler. Bu şekilde ataması yapılanların başka bir bölge adliye mahkemesine atanmasında da aynı usul uygulanır. Bu suretle atananlar, Yargıtay üyeliği sıfatını, kadrosunu, aylık ve ödeneği ile her türlü özlük haklarını muhafaza ederler. Bunların aylık ve ödenekleri ile her türlü mali ve sosyal haklarının Yargıtay bütçesinden ödenmesine devam olunur. Disiplin ve ceza soruşturma ve kovuşturmaları bakımından Yargıtay üyeleri hakkındaki hükümlere tabidirler. Bu görevde geçen süre Yargıtay üyeliğinde geçmiş sayılır. Bu şekilde atananlar, Yargıtay üyeleri tarafından Yargıtayda yapılan iş ve işlemlere katılamazlar ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu üyeliği seçimleri hariç Yargıtaydaki seçimlerde aday olamaz ve oy kullanamazlar. Bu şekilde atananlar, istekleri üzerine Yargıtaydaki görevlerine geri dönerler.”

MADDE 53- 5235 sayılı Kanunun 47 nci maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “başkan ve üyeleri ile” ibaresi “başkanı, daire başkanları, üyeleri,” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Daire kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinde yer alan hükümler çerçevesinde temyiz başvurusu yapılabilir.”

MADDE 54- 5235 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin birinci fıkrasına “adalet komisyonlarının denetimleri,” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgisine göre Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu başmüfettişleri veya” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 55- 5235 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu maddeyi ihdas eden Kanunla, 5235 sayılı Kanunun 5 inci maddesinde yapılan değişikliğin yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından yetkilendirme veya tayin işlemleri yapılır ve bu mahkemelerin heyet hâlinde çalışmaya başlayacakları tarih belirlenerek Resmî Gazete’de ilan edilir. Bu mahkemeler, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenen ve ilan edilen tarihe kadar tek hâkimle çalışmaya devam eder.”

MADDE 56- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 12 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(5) Birinci fıkra kapsamına giren hâllerde rüşvet ve nüfuz ticareti suçlarından dolayı yargılama yapılması Adalet Bakanının istemine bağlı değildir.”

MADDE 57- 5237 sayılı Kanunun 18 inci maddesinin birinci fıkrasına “ceza” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturması ya da”, “talep üzerine,” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturma ya da” ibaresi; üçüncü fıkrasına “nedeniyle” ibaresinden sonra gelmek üzere “soruşturulacağına ya da” ibaresi eklenmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 58- 5237 sayılı Kanunun 102 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 102- (1) Cinsel davranışlarla bir kimsenin vücut dokunulmazlığını ihlâl eden kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel davranışın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

(2) Fiilin vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on iki yıldan az olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur. Bu fiilin eşe karşı işlenmesi hâlinde, soruşturma ve kovuşturmanın yapılması mağdurun şikâyetine bağlıdır.

(3) Suçun;

- a) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,
- b) Kamu görevinin, vesayet veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,
- c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş, evlat edinen veya evlatlık tarafından,
- d) Silahla veya birden fazla kişi tarafından birlikte,
- e) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilen cezalar yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel saldırı için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(5) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 59- 5237 sayılı Kanunun 103 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 103- (1) Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismarın sarkıntılık düzeyinde kalması hâlinde üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası verilir. Sarkıntılık düzeyinde kalmış suçun failinin çocuk olması hâlinde soruşturma ve kovuşturma yapılması mağdurun, velisinin veya vasisinin şikâyetine bağlıdır. Cinsel istismar deyiminden;

a) On beş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar,

anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, on altı yıldan aşağı olmamak üzere hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun;

a) Birden fazla kişi tarafından birlikte,

b) İnsanların toplu olarak bir arada yaşama zorunluluğunda bulunduğu ortamların sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

c) Üçüncü derece dâhil kan veya kayın hısımlığı ilişkisi içinde bulunan bir kişiye karşı ya da üvey baba, üvey ana, üvey kardeş veya evlat edinen tarafından,

d) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

e) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın, (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehditle ya da (b) bendindeki çocuklara karşı silah kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Cinsel istismar için başvuru olan cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır.

(6) Suç sonucu mağdurun bitkisel hayata girmesi veya ölümü hâlinde, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.”

MADDE 60- 5237 sayılı Kanunun 104 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı aydan iki” ibaresi “iki yıldan beş” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Suçun mağdur ile arasında evlenme yasağı bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın, on yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Suçun, evlat edineceği çocuğun evlat edinme öncesi bakımını üstlenen veya koruyucu aile ilişkisi çerçevesinde koruma, bakım ve gözetim yükümlülüğü bulunan kişi tarafından işlenmesi hâlinde, şikâyet aranmaksızın ikinci fıkraya göre cezaya hükmolunur.”

MADDE 61- 5237 sayılı Kanunun 105 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “hükmolunur.” ibaresi “, fiilin çocuğa karşı işlenmesi hâlinde altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” şeklinde ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Suçun;

a) Kamu görevinin veya hizmet ilişkisinin ya da aile içi ilişkisinin sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

b) Vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, koruyucu aile veya sağlık hizmeti veren ya da koruma, bakım veya gözetim yükümlülüğü bulunan kişiler tarafından,

c) Aynı işyerinde çalışmanın sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

d) Posta veya elektronik haberleşme araçlarının sağladığı kolaylıktan faydalanmak suretiyle,

e) Teşhir suretiyle,

işlenmesi hâlinde yukarıdaki fıkraya göre verilecek ceza yarı oranında artırılır. Bu fiil nedeniyle mağdur; işi bırakmak, okuldan veya ailesinden ayrılmak zorunda kalmış ise, verilecek ceza bir yıldan az olamaz.”

MADDE 62- 5237 sayılı Kanunun 142 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkra da yer alan “iki yıldan beş” ibaresi “üç yıldan yedi” şeklinde değiştirilmiş, ikinci fıkrasının (d) bendine “kilit açmak” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kilitlenmesini engellemek” ibaresi eklenmiş, (g) bendinde yer alan “Barınak yerlerinde, sürüde veya açık yerlerde bulunan” ibaresi madde metninden çıkarılmış, aynı fıkra ya aşağıdaki bent eklenmiş, fıkra da yer alan “üç yıldan yedi” ibaresi “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“h) Herkesin girebileceği bir yerde bırakılmakla birlikte kilitlenmek suretiyle ya da bina veya eklentileri içinde muhafaza altına alınmış olan eşya hakkında,”

“(5) Hırsızlık suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 63- 5237 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinde yer alan “üçte birine kadar” ibaresi “yarı oranında” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 64- 5237 sayılı Kanunun 149 uncu maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Yol kesmek suretiyle ya da konutta, iş yerinde veya bunların eklentilerinde,”

MADDE 65- 5237 sayılı Kanunun 152 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “altı” ibaresi “dört”, ikinci fıkrasında yer alan “iki” ibaresi “bir” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Mala zarar verme suçunun işlenmesi sonucunda haberleşme, enerji ya da demiryolu veya havayolu ulaşımı alanında kamu hizmetinin geçici de olsa aksaması hâlinde, yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre verilecek ceza yarısından iki katına kadar artırılır.”

MADDE 66- 5237 sayılı Kanunun 188 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “on yıldan az olmamak üzere” ibaresi “yirmi yıldan otuz yıla kadar” şeklinde değiştirilmiş, üçüncü fıkrasında yer alan “beş yıldan onbeş yıla kadar” ibaresi “on yıldan az olmamak üzere” şeklinde değiştirilmiş ve aynı fıkra ya aşağıdaki cümle eklenmiş, beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve yedinci fıkrasında yer alan “dört” ibaresi “sekiz” şeklinde değiştirilmiştir.

“Ancak, uyuşturucu veya uyarıcı madde verilen veya satılan kişinin çocuk olması hâlinde, veren veya satan kişiye verilecek hapis cezası onbeş yıldan az olamaz.”

“(5) Yukarıdaki fıkralarda gösterilen suçların, üç veya daha fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi hâlinde verilecek ceza yarı oranında, suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır.”

MADDE 67- 5237 sayılı Kanunun 190 ıncı maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “iki yıldan beş” ibareleri “beş yıldan on” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 68- 5237 sayılı Kanunun 191 inci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmak

MADDE 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanan kişi, iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Bu suçtan dolayı başlatılan soruşturmada şüpheli hakkında 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın, beş yıl süreyle kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verilir. Cumhuriyet savcısı, bu durumda şüpheliyi, erteleme süresi zarfında kendisine yüklenen yükümlülüklerle uygun davranmadığı veya yasakları ihlal ettiği takdirde kendisi bakımından ortaya çıkabilecek sonuçlar konusunda uyarır.

(3) Erteleme süresi zarfında şüpheli hakkında asgari bir yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Bu süre Cumhuriyet savcısının kararı ile üçer aylık sürelerle en fazla bir yıl daha uzatılabilir. Hakkında denetimli serbestlik tedbiri verilen kişi, gerek görülmesi hâlinde denetimli serbestlik süresi içerisinde tedaviye tabi tutulabilir.

(4) Kişinin, erteleme süresi zarfında;

a) Kendisine yüklenen yükümlülüklerle veya uygulanan tedavinin gereklerine uygun davranmamakta ısrar etmesi,

b) Tekrar kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması,

c) Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması,

hâlinde, hakkında kamu davası açılır.

(5) Erteleme süresi zarfında kişinin kullanmak için tekrar uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alması, kabul etmesi veya bulundurması ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanması, dördüncü fıkra uyarınca ihlal nedeni sayılır ve ayrı bir soruşturma ve kovuşturma konusu yapılmaz.

(6) Dördüncü fıkra göre kamu davasının açılmasından sonra, birinci fıkra tanımlanan suçun tekrar işlendiği iddiasıyla açılan soruşturmalarda ikinci fıkra uyarınca kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilemez.

(7) Şüpheli erteleme süresi zarfında dördüncü fıkra da belirtilen yükümlülöklere aykırı davranmadığı ve yasakları ihlal etmediğı takdirde, hakkında kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir.

(8) Bu Kanunun;

a) 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti,

b) 190 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, suçundan dolayı yapılan kovuşturma evresinde, suçun münhasıran bu madde kapsamına girdiğinin anlaşılması hâlinde, sanık hakkında bu madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(9) Bu maddede aksine düzenleme bulunmayan hâllerde, Ceza Muhakemesi Kanununun, kamu davasının açılmasının ertelenmesine ilişkin 171 inci maddesi veya hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin 231 inci maddesi hükümleri uygulanır.”

MADDE 69- 5237 sayılı Kanunun 277 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “veya yapılmakta olan bir soruşturmada,” ve “şüpheli veya” ibareleri madde metninden çıkarılmış ve fıkraya aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Teşebbüs iltimas derecesini geçmediğı takdirde verilecek ceza altı aydan iki yıla kadardır.”

MADDE 70- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) Birinci fıkra da yazan hâller dışında, suç soruşturması veya kovuşturması sırasında kişisel kusur, haksız fiil veya diğer sorumluluk hâlleri de dâhil olmak üzere hâkimler ve Cumhuriyet savcılarının verdikleri kararlar veya yaptıkları işlemler nedeniyle tazminat davaları ancak Devlet aleyhine açılabilir.

(4) Devlet, ödediğı tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan hâkimler ve Cumhuriyet savcılarına bir yıl içinde rücu eder.”

MADDE 71- 5271 sayılı Kanunun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine” ibaresi “ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine” şeklinde; üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde; dördüncü fıkrasında yer alan “Mahkeme” ibaresi “Sulh ceza hâkimliği” şeklinde ve altıncı fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesinin” ibaresi “sulh ceza hâkimliğinin” şeklinde değiştirilmiştir.

“(3) Sulh ceza hâkimliği, kararını vermek için soruşturmanın genişletilmesine gerek görür ise bu hususu açıkça belirtmek suretiyle, o yer Cumhuriyet başsavcılığından talepte bulunabilir; kamu davasının açılması için yeterli nedenler bulunmazsa, istemi gerekçeli olarak reddeder; itiraz edeni giderlere mahkûm eder ve dosyayı Cumhuriyet savcısına gönderir. Cumhuriyet savcısı, kararı itiraz edene ve şüpheliye bildirir.”

MADDE 72- 5271 sayılı Kanunun 231 inci maddesinin sekizinci fıkrasına birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Denetim süresi içinde, kişi hakkında kasıtlı bir suç nedeniyle bir daha hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.”

MADDE 73- 5271 sayılı Kanunun 260 ıncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, ağır ceza mahkemesinin yargı çevresindeki asliye ceza mahkemelerinin; bölge adliye mahkemesinde bulunan Cumhuriyet savcıları, bölge adliye mahkemelerinin kararlarına karşı kanun yollarına başvurulabilir.”

MADDE 74- 5271 sayılı Kanunun 268 inci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Sulh ceza hâkimliği kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, o yerde birden fazla sulh ceza hâkimliğinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen hâkimliğe; son numaralı hâkimlik için bir numaralı hâkimliğe; ağır ceza mahkemesinin bulunmadığı yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine; ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerlerde tek sulh ceza hâkimliği varsa, en yakın ağır ceza mahkemesinin bulunduğu yerdeki sulh ceza hâkimliğine aittir.

b) İtiraz üzerine ilk defa sulh ceza hâkimliği tarafından verilen tutuklama kararlarına itiraz edilmesi durumunda da (a) bendindeki usul uygulanır. Ancak, ilk tutuklama talebini reddeden sulh ceza hâkimliği, tutuklama kararını itiraz merci olarak inceleyemez.”

MADDE 75- 5271 sayılı Kanunun 273 üncü maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(3) Ağır ceza mahkemelerinde bulunan Cumhuriyet savcıları, mahkemelerinin yargı çevresi içerisindeki asliye mahkemelerinin hükümlerine karşı, kararın o yer Cumhuriyet başsavcılığına geliş tarihinden itibaren yedi gün içinde istinaf yoluna başvurulabilir.”

MADDE 76- 5271 sayılı Kanunun 279 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Bu kararlar itiraza tabidir.”

MADDE 77- 5271 sayılı Kanunun 280 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine “303 üncü maddenin birinci fıkrasının (c), (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde yer alan ihlallerin varlığı hâlinde hukuka aykırılığın düzeltilerek istinaf başvurusunun esastan reddine,” ibaresi eklenmiş; (c) bendinde yer alan “ilk derece mahkemesinin kararını kaldırarak” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Duruşma sonunda bölge adliye mahkemesi istinaf başvurusunu esastan reddeder veya ilk derece mahkemesi hükmünü kaldırarak yeniden hüküm kurar.”

MADDE 78- 5271 sayılı Kanunun 286 ncı maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendinde yer alan “suç niteliğini değiştirmeyen” ibaresi “her türlü” şeklinde değiştirilmiş; (f) bendinde yer alan “bölge adliye mahkemesince verilen beraat kararları ile” ibaresi madde metninden çıkarılmış ve aynı fıkranın (c), (e) ve (g) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) İlk derece mahkemelerinin görevine giren ve kanunda üst sınırı iki yıla kadar (iki yıl dâhil) hapis cezasını gerektiren suçlar ve bunlara bağlı adli para cezalarına ilişkin her türlü bölge adliye mahkemesi kararları,”

“e) Sadece eşya veya kazanç müsadereğine veya bunlara yer olmadığına ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararları,”

“g) Davanın düşmesine, ceza verilmesine yer olmadığına, güvenlik tedbirine ilişkin ilk derece mahkemesi kararları ile ilgili olarak bölge adliye mahkemesince verilen bu tür kararlar veya istinaf başvurusunun esastan reddine dair kararlar,”

MADDE 79- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “bakımından” ibaresinden sonra gelmek üzere “ağır ve somut” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 80- 5275 sayılı Kanunun 105/A maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Adli para cezasının ödenmemesi nedeniyle, cezası hapse çevrilen hükümlüler yukarıdaki fıkralardaki infaz usulünden yararlanamazlar.”

MADDE 81- 5275 sayılı Kanunun 106 ncı maddesinin üçüncü ve sekizinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve onbirinci fıkrasına “İnfaz edilen hapsin” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya kamuya yararlı işte çalışmanın” ibaresi eklenmiştir.

“(3) Hükümlü, tebliğ olunan ödeme emri üzerine belli süre içinde adli para cezasını ödemezse, Cumhuriyet savcısının kararı ile ödenmeyen kısma karşılık gelen gün miktarı hapis cezasına çevrilerek, hükümlünün iki saat çalışması karşılığı bir gün olmak üzere kamuya yararlı bir işte çalıştırılmasına karar verilir. Günlük çalışma süresi, en az iki saat ve en fazla sekiz saat olacak şekilde denetimli serbestlik müdürlüğüne belirlenir. Hükümlünün, hakkında hazırlanan programa ve denetimli serbestlik görevlilerinin bu kapsamdaki uyarı ve önerilerine uymaması hâlinde, çalıştığı günler hapis cezasından mahsup edilerek kalan kısmın tamamı açık ceza infaz kurumunda yerine getirilir.”

“(8) Hükümlü, hapis yattığı veya kamuya yararlı işte çalıştığı günlerin dışındaki günlere karşılık gelen parayı öderse haptisten çıkartılır veya kamuya yararlı işte çalıştırılma sona erer.”

MADDE 82- 5275 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin başlığında yer alan “Mükerrirlere” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve bazı suç faillerine” ibaresi ve aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(7) Cezanın infazı tamamlandıktan sonra devam eden denetim süresi içinde, bu madde hükümlerine göre kendilerine yüklenen yükümlülüklere ve yasaklara aykırı hareket eden mükerrirler, infaz hâkimi kararı ile disiplin hapsine tabi tutulur. Disiplin hapsinin süresi on beş günden az ve üç aydan fazla olamaz.

(8) Çocuğa karşı işlenen bir suçtan dolayı ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyet hâlinde birinci fıkradaki koşullu salıverilme süreleri uygulanır.

(9) Birinci fıkradaki koşullu salıverme süreleri, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 102 nci maddesinin ikinci fıkrasında tanımlanan cinsel saldırı suçundan, 103 üncü maddesinde tanımlanan çocukların cinsel istismarı suçundan, 104 üncü maddesinin ikinci ve üçüncü fıkrasında tanımlanan reşit olmayanla cinsel ilişki suçundan, 188 inci maddesinde tanımlanan uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti suçundan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında da uygulanır. 188 inci madde hariç olmak üzere bu suçlardan dolayı hapis cezasına mahkûm olanlar hakkında, cezanın infazı sırasında ve koşullu salıverildikleri takdirde denetim süresi içinde, aşağıdaki tedavi veya yükümlülüklerden bir veya birkaçına infaz hâkimi tarafından karar verilir:

- a) Tıbbi tedaviye tabi tutulmak.
- b) Tedavi amaçlı programlara katılmak.
- c) Suçun mağdurunun oturduğu ve çalıştığı yerleşim bölgesinde ikamet etmekten yasaklanmak.
- d) Mağdurun bulunduğu yerlere yaklaşımdan yasaklanmak.
- e) Çocuklarla bir arada olmayı gerektiren bir ortamda çalışmaktan yasaklanmak.
- f) Çocuklar hakkında bakım ve gözetim yükümlülüğünü gerektiren faaliyet icra etmekten yasaklanmak.

(10) Dokuzuncu fıkra hükümleri çocuklar hakkında uygulanmaz.

(11) Bu maddenin dokuzuncu fıkrasının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar, Sağlık Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığı tarafından hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 83- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- (1) Kanunlarda sulh ceza mahkemesi veya sulh ceza hâkimine yapılan atıflardan,

a) İdari yaptırım kararlarına karşı yapılan başvurulara, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli karar ve işlemlere ve kanunlarda sulh ceza mahkemesince veya hâkimince verilmesi öngörülen karar veya işlemlere ilişkin olanlar sulh ceza hâkimine,

b) Yargılamaya ilişkin olanlar asliye ceza mahkemesine veya hâkimine, yapılmış sayılır.”

MADDE 84- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte sulh ceza mahkemeleri kaldırılmıştır.

(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren yirmi gün içinde sulh ceza hâkimlikleri kurulur.

(3) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan dava dosyaları bir ay içinde yetkili asliye ceza mahkemelerine devredilir.

(4) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görülmekte olan işlerden, sulh ceza hâkimliğince bakılması gerekenler, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren on beş gün içinde yetkili sulh ceza hâkimliğine devredilir.

(5) Kaldırılan sulh ceza mahkemelerinde görev yapan hâkimler Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca, sulh ceza hâkimliklerinin kurulmasından itibaren on beş gün içinde mükteseppleri dikkate alınarak uygun görülecek bir göreve atanır veya yetkilendirilirler.

(6) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, sulh ceza mahkemelerince verilen kararlardan Yargıtay incelemesinde olanlar hakkında sadece görev nedeniyle bozma kararı verilemez.

(7) Sulh ceza hâkimlikleri faaliyete geçirilinceye kadar, sulh ceza mahkemelerinin görev alanına giren her türlü kararı vermeye kaldırılan sulh ceza mahkemeleri yetkilidir. Kaldırılan mahkemelerde bulunan ve kesinleşen dosyalara ait arşiv ve emanetler ile diğer evrak ve dokümanlar Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından belirlenecek mahkeme veya mahkemelere ya da hâkimliklere devredilir ve müteakip işlem ve talepler bu mahkemelerce veya hâkimliklerce yerine getirilir veya karara bağlanır.”

MADDE 85- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında hâlen denetimli serbestlik veya tedavi kararı uygulananlar bakımından Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi hükümleri çerçevesinde bu tedbirlerin uygulanmasına devam olunur.

(2) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında daha önce denetimli serbestlik veya tedavi tedbiri uygulanmayan kişilerle ilgili olarak 191 inci madde hükümleri çerçevesinde hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilir.

(3) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesinde tanımlanan suç nedeniyle yürütülen kovuşturmalarda, hakkında daha önce denetimli serbestlik veya tedavi kararı verilmiş olup da bu yükümlülükleri ihlal eden kişilerin yargılanmasına devam olunur.”

MADDE 86- 5320 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte suç soruşturması ve kovuşturması sırasında yapılan her türlü işlem veya alınan karar nedeniyle hâkimler ve Cumhuriyet savcılar hakkında hukuk mahkemelerinde açılan ve hâlen derdest olan tazminat davasına ilişkin dosyalar mahkemesince, Yargıtay incelemesinde bulunan dosyalar ise esası incelenmeksizin ilgili dairece yetkili ağır ceza mahkemesine gönderilir. Bu davalar ağır ceza mahkemelerince, Ceza Muhakemesi Kanununun 141 inci ve devamı maddeleri uyarınca Devlet aleyhine yürütülmek suretiyle karara bağlanır.”

MADDE 87- 11/10/2006 tarihli ve 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanuna 9 uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Elektronik tebligat

MADDE 9/A- (1) Bu Kanun ve 7/2/2013 tarihli ve 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanması kapsamında yapılacak tebligatlar, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/A maddesinde düzenlenen elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve tebligata elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilir. Bu şekilde yapılan tebligatlar karşı tarafa ulaştığında tebliğ edilmiş sayılır.

(2) Başkanlık, elektronik ortamda yapılacak tebligatla ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma ve cevapların elektronik ortamda verilmesi zorunluluğu getirmeye, elektronik ortamda tebliğ yapılacaklar ile elektronik ortamdaki tebligata ilişkin diğer usul ve esasları belirlemeye yetkilidir.”

MADDE 88- 5549 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmış, dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye dördüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve mevcut beşinci fıkrası yedinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

“(4) Bu Kanunun 9/A maddesi gereğince getirilen elektronik tebligata ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediği tespit edilen kişi, kurum veya kuruluşlara Başkanlık tarafından her bir tespit için on bin Türk lirası idari para cezası uygulanır. Bu şekilde bir yıl içinde uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı iki yüz elli bin Türk lirasını geçemez.

(5) Maddenin ilk üç fıkrası kapsamında uygulanacak idari para cezasının toplam tutarı; her bir yükümlülük için, ihlalin yapıldığı yıl itibarıyla, birinci fıkra kapsamında iki kat olarak uygulanacak yükümlüler için iki milyon Türk lirasını, bunlar dışında kalan yükümlüler için beş yüz bin Türk lirasını aşamaz. Üst tutardan ceza uygulanan yükümlüler nezdinde takip eden yılda aynı neviden bir yükümlülük ihlali olması durumunda bu hadler iki kat olarak uygulanır.

(6) Yükümlülüğün ihlal edildiği tarihten itibaren beş yıl geçtikten sonra idari para cezası verilemez.”

MADDE 89- 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “olması hâlinde” ibaresi “olması veya başka kaçak eşyalarla birlikte bulunması hâlinde” şeklinde değiştirilmiş; onbirinci fıkrasında yer alan “yasal yollarla Türkiye’de serbest dolaşıma girdiği belgelendirilemeyen veya menşei belli olmayan” ibaresi madde metninden çıkarılmış; onsekizinci ve ondokuzuncu fıkralarında yer alan “üç yıldan altı yıla kadar hapis” ibareleri “iki yıldan beş yıla kadar hapis” şeklinde, ondokuzuncu fıkrasında yer alan “on bin güne kadar” ibaresi “yirmi bin güne kadar” şeklinde değiştirilmiş; onsekizinci fıkrasında yer alan “yurda sokan,” ve ondokuzuncu fıkrasında yer alan “veya yurda sokanlar,” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 90- 11/12/2010 tarihli ve 6087 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanununun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasının (h) bendinin başına “Teftiş Kurulu Başkanını, Teftiş Kurulu başkan yardımcılarını,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 91- 6087 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2) Genel Kurul, yukarıdaki esaslara göre üyelerin hangi dairede asıl ve tamamlayıcı üye olarak görev yapacağına, seçimle karar verir.

3) Genel Kurul, her dairenin kendi üyeleri arasından bir üyeyi, o dairenin başkanı olarak seçer. Adalet Bakanlığı Müsteşarı daire başkanı seçilemez.”

MADDE 92- 6087 sayılı Kanunun 12 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2) Tetkik hâkimliğine, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak, Genel Kurul tarafından, geçici veya sürekli çalıştırılmak üzere atama yapılır.”

MADDE 93- 6087 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“5) Kurulda görev yapan 657 sayılı Kanuna tabi personel, Genel Sekreterin teklifi ve Başkanın uygun görmesi üzerine, mükteseplerine uygun olarak Adalet Bakanlığınca Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı kadrolarına atanabilirler.”

MADDE 94- 6087 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Başkana” ibaresi “Kurula” ve dördüncü fıkrasının (c) bendinde yer alan “Başkan” ibaresi “Kurul” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 95- 6087 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ile ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Teftiş Kurulu Başkanı ve başkan yardımcıları, birinci sınıf hâkim ve savcılar arasından muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından,”

“(2) Kurul müfettişleri, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az beş yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile Kurul müfettişliği hizmetinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından muvafakatleri alınarak Genel Kurul tarafından atanır.”

MADDE 96- 6087 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Kanun, tüzük ve yönetmeliklerde gösterilen veya ilgili daire başkanı tarafından verilen benzeri görevleri yapmak veya yaptırmak.”

MADDE 97- 6087 sayılı Kanunun 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Yargıtay, Danıştay ve Türkiye Adalet Akademisi genel kurullarından seçilecek Kurul üyeliği için her üye, birinci sınıf adli ve idari yargı hâkim ve savcıları arasından seçilecek Kurul üyeliği için her hâkim ve savcı; kendi aralarından seçilecek asıl ve yedek üyelerin toplam sayısı kadar aday için oy kullanabilir; daha fazla sayıda aday için oy verilmesi durumunda oy pusulası geçersiz sayılır. En fazla oy alan adaylar sırasıyla asıl ve yedek üye seçilmiş olur.”

MADDE 98- 6087 sayılı Kanunun 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(2) Başkan, gereken hâllerde Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırabilir. Üye tam sayısının salt çoğunluğunun, görüşülecek konuyu da belirten yazılı talebi üzerine Başkan, Genel Kurulu olağanüstü toplantıya çağırır.”

MADDE 99- 6087 sayılı Kanunun 36 ncı maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin, disiplin suçu oluşturan eylemleri sebebiyle, haklarında yürütülecek disiplin soruşturması ve kovuşturması, bu Kanun hükümleri uyarınca Genel Kurul tarafından yapılır.”

“(3) Başkan, ihbar veya şikâyeti doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.”

MADDE 100- 6087 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin birinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Kurulun seçimle gelen üyelerinin görevleriyle ilgili suçları ile kişisel suçları hakkındaki soruşturma ve kovuşturma izni işlemleri Genel Kurul tarafından, kovuşturma açılması kararı ve kovuşturma mercilerinin belirlenmesi ise gösterilen yetkili merciler tarafından bu Kanun hükümleri uyarınca yapılır.”

“(3) Başkan suç ihbar veya şikâyetini doğrudan ya da inceleme yaptırdıktan sonra Genel Kurula sunar. Yapılan görüşme sonucunda; soruşturma açılmasına yer olmadığına ya da soruşturma açılmasına karar verilir. Soruşturma açılmasına karar verilmesi hâlinde, üyeler arasından, gizli oyla, üç kişilik bir soruşturma kurulu seçilir. Soruşturma kuruluna, en yüksek oyu alan, oyların eşitliği hâlinde ise yaşça büyük olan başkanlık eder.”

MADDE 101- (1) Ekli (1) ve (2) sayılı listelerde yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) ve (II) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

(2) Birinci fıkrada ihdas edilen kadrolar için yapılacak atamalarda 2014 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununda yer alan sınırlamalar uygulanmaz.

(3) 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanunun 104 üncü maddesiyle değişik 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Adalet Bakanlığına ait bölümü taşra teşkilatı kadrolarından 12 nci dereceli serbest bulunan 400 adet memur unvanlı kadronun yardımcı hizmetler (YH) sınıfı, genel idare hizmetleri (GİH) sınıfı olarak değiştirilmiştir.

MADDE 102- Aşağıdaki hükümler yürürlükten kaldırılmıştır.

a) 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci ve 9 uncu maddeleri.

b) 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 47 nci ve 54 üncü maddeleri.

c) 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1) 143 üncü maddesinin ikinci fıkrası,

2) 188 inci maddesinin ikinci fıkrası,

3) 238 inci maddesinin dördüncü fıkrası.

ç) 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanununun geçici 4 üncü maddesi.

MADDE 103- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 104- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Şube Müdürü	1	8	8
GİH	Şube Müdürü	2	8	8
GİH	Şube Müdürü	3	8	8
GİH	Şube Müdürü	4	10	10
GİH	Şube Müdürü	5	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	10	10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	14	14
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	10	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	70	70
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	80	80
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	30	30
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	30	30
GİH	Memur	5	10	10
GİH	Memur	7	14	14
GİH	Memur	9	8	8
GİH	Memur	10	10	10
GİH	Santral Memuru	7	2	2
GİH	Santral Memuru	10	5	5
GİH	Şoför	7	10	10
GİH	Şoför	10	11	11
GİH	Sekreter	7	10	10
GİH	Sekreter	10	11	11
SH	Psikolog	4	11	11
SH	Psikolog	5	10	10
SH	Sosyal Çalışmacı	4	11	11
SH	Sosyal Çalışmacı	5	10	10
SH	Pedagog	4	11	11
SH	Pedagog	5	10	10
TH	Tekniker	3	3	3
TH	Tekniker	5	2	2

TH	Tekniker	7	2	2
TH	Teknisyen	3	7	7
TH	Teknisyen	5	7	7
TH	Teknisyen	7	7	7
YH	Aşçı	7	7	7
YH	Aşçı	10	7	7
YH	Aşçı	12	7	7
YH	Kaloriferci	8	1	1
YH	Kaloriferci	10	2	2
YH	Kaloriferci	12	4	4
YH	Hizmetli	10	21	21
YH	Hizmetli	11	21	21
YH	Hizmetli	12	21	21
TOPLAM			567	567

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Personel Eğitim Merkezi Müdürü	1	7	7
	Personel Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	5	14	14
TOPLAM			21	21

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METNE EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN				
SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
GİH	Şube Müdürü	1	8	8
GİH	Şube Müdürü	2	8	8
GİH	Şube Müdürü	3	8	8
GİH	Şube Müdürü	4	10	10
GİH	Şube Müdürü	5	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	10	10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	14	14
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	8	8
GİH	Bilgisayar İşletmeni	10	10	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	70	70
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	80	80
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	30	30
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	10	30	30
GİH	Memur	5	10	10
GİH	Memur	7	14	14
GİH	Memur	9	8	8
GİH	Memur	10	10	10
GİH	Santral Memuru	7	2	2
GİH	Santral Memuru	10	5	5
GİH	Şoför	7	10	10
GİH	Şoför	10	11	11
GİH	Sekreter	7	10	10
GİH	Sekreter	10	11	11
SH	Psikolog	4	11	11
SH	Psikolog	5	10	10
SH	Sosyal Çalışmacı	4	11	11
SH	Sosyal Çalışmacı	5	10	10
SH	Pedagog	4	11	11
SH	Pedagog	5	10	10
TH	Tekniker	3	3	3
TH	Tekniker	5	2	2

TH	Tekniker	7	2	2
TH	Teknisyen	3	7	7
TH	Teknisyen	5	7	7
TH	Teknisyen	7	7	7
YH	Aşçı	7	7	7
YH	Aşçı	10	7	7
YH	Aşçı	12	7	7
YH	Kaloriferci	8	1	1
YH	Kaloriferci	10	2	2
YH	Kaloriferci	12	4	4
YH	Hizmetli	10	21	21
YH	Hizmetli	11	21	21
YH	Hizmetli	12	21	21
TOPLAM			567	567

(2) SAYILI LİSTE

KURUMU	: ADALET BAKANLIĞI			
TEŞKİLATI	: TAŞRA			
İHDAS EDİLEN KADROLARIN (MESLEK MENSUPLARI)				
	UNVANI	DERECESİ	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
	Personel Eğitim Merkezi Müdürü	1	7	7
	Personel Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	5	14	14
TOPLAM			21	21

